מספר 2286 | 56 עמודים | שנה 45 | המחיר: 13 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה



לקראת ההכרעה






איזה פיפ שותים היום?
תפוזים · תפוחי עץ · אשכוליות · לימון
פיפ
אבקת שתיה
בטעם תפוחי עץ
להכנה מידית של
1 ליטר משקה
עלית
פיפ והמשקה מוכן!
סימון מסחר ברישום
טוב לי עם עלית

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל-אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03-232262/3/4. תא-דואר 136 • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסי ינאי • עורך תבנית: יוסי שנקר • עורכת כיתוב: לילית בוארון • צלמי מערכת: ציון צפריר וענת סרגוסטי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל-אביב, רחוב בר אבי-גדור • הפצה „גד" בע"מ • גיוסות צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

קול קורא

הכוונה לפוצץ את הכור העיראקי היתה הסוד השמור ביותר במדינה. לא ידעו על כך ראשי המיפלגות, חברי ועדת-החוץ-והביטחון של הכנסת, מערכות ה-עיתונים ושירותי-הביון הזרים.

אם אתה אחד מן הקוראים חדי-העין, שלמדו לקרוא את העולם הזה גם בין השיטין — יכולת לנחש שמתבשל משהו מעין זה.

העולם הזה ידע על התוכנית כחודשיים מראש. מובן שלא עשה דבר כדי לפרסמה ברבים. אך מצאנו לנכון להכין את הקור-אים, בצורה דיסקרטית, לקראת הבאות.

משום כך פירסמנו במדור תשקיף של גליון העולם הזה (2280) אשר נשא את התאריך 13 במאי, כימעט ארבעה שבועות לפני הפעולה, ידיעה שנוסחה בזהירות (ראה גלופה).

אחרי מעשה היו שטענו כי היה בסקופ עולמי זה סיכון ביטחוני. הכתב הצבאי של ידיעות אחרונות, איתן הבר, אף טען בכתבה על הפעולה כי „עיתון אחד, העולם הזה, פירסם לפני כשבועיים רמז בעניין הפעולה הצפוייה, והיה חשש לרגע שהיא תתבטל בשל כך."

במיקרים כאלה אנחנו סומכים על הצנ-זורה הצבאית, שכל ידיעה כואת מועברת לאישורה לפני הפירסום. גם ידיעה זו עברה, כמובן, ביקורת מוקדמת. לאחר מכן הסתבר כי הצנזור ידע פחות מאשר העולם הזה, ושאחרת היה פוסל את ה-ידיעה.

היתרון שהיה לנו על פני כל העיתונים, מבחינת ידיעת ההחלטה ומניעיה מראש, איפשר לנו, כמובן, לגבש בעוד מועד את דעתנו על הנושא. משום-כך היינו מוכנים, כאשר קיבלנו את הידיעה על ביצוע הפעולה, שהממה את העיתונים האחרים. למרבה הצער פסלה הצנזורה את עיקר הכתבה הראשונה שלנו על נושא זה (העולם הזה 2284) ולא היתה ברירה אלא להשאיר כתם לבן בעיתון. אני מקווה שאתה מתייחס לכתמים מסוג זה בסלחנות.

„טרוריסט צמא-דם"

יש פיגים שונים של מיכתבים ל-מערכת.

יש שאדם קורא משהו בעיתון, מתרגז או מתלהב, ויושב להגיב על כך במיכתב. יש שהדברים נוגעים לו עצמו, והוא רוצה להתגונן, להעמיד דברים על דיוקם או להציגם באור אחר. יש שאדם מרגיש סתם צורך נפשי להביע את הגיבי ליבו על הא ועל דא. ויש המיכתב האמנותי.

זוהי צורת-הבעה מיוחדת במינה, ה-מקובלת בארצות רבות. נדמה לי שהגיעה לשיא השיכלול בבריטניה, שם מצא ה-למוחו הקהה והמסומם, יורקת דיברי-נאצה, רעל ואיוולת.

בגין — דמגוג בפרוטה, רטוריקן בומ-בסטי בטיפשותו ופרוריסט צמא-דם, זומם להביא במעשיו הרס וחורבן טוטאלי על עמנו, והכל במסכה של הוד, הדר והומניות צבועה.

אני לנו ממסגיר סודות-המדינה הזה, ממחולל כבודה של השואה. האם כה חסאנו, שזכינו בצורד המשמיד בשיטתיות מילחמה עקובת-דם וללא כל צורך?

שינאתי אליו, ופחדי הגדול ממעשיו את תדמיתנו בעולם, והעומד להביא עלינו הזדוניים, מעוררת בי רצון עז, שבקרוב תיפקוד אותו אחת מהתקפות-הלב התכו-פות שלו, או לחילופין, שיבקר במישכנו מיתנקש כלשהוא, שיביא כבר פתרון סופי לצרה, שפוגעת בנו כה קשה במשך ארבע השנים האחרונות.

יוסף שריק, תל-אביב.

די היה במבט אחד של עורך מדור-המיכתבים, כדי לעורר את חשדו. שריק מקפיד על כך שמיכתביו יהיו כתובים בעיברית טובה ונקיה, ואף מסתייע לשם כך בעזרת ידידה. לשונו הא חריפה, אך לא גסה. שלא לדבר על הצורה החיצונית של המיכתב, שלא דמה לכל שאר המיכ-תבים שקיבלנו ממנו.

נקטנו אמצעי-זהירות, ופנינו אל שריק. התברר לנו מייד כי המיכתב מזוייף.

מה היתה המטרה? אין ספק כי הזייפן, שניסה לחקות (בלי כישרון) את דבריו של שריק, כתב את המיכתב מתוך כוונה פרובוקטיבית. אילו פורסם, ניתן היה לטעון כי העולם הזה ו/או יוסף שריק מטיפים לרצח פוליטי.

פרובוקציה גסה ושפלה זו לא הצליחה, הפעם, אך הדבר מוכיח שאין גבול לזהירות שעיתון מצווה עליה. אין כל אפשרות לעיתון כלשהו בעולם לבדוק את טיבו של כל מיכתב המגיע אליו, ומדי פעם קורה שמישהו כותב מיכתב בשמו של מישהו אחר, בחתימה מזוייפת.

אך המיקרה הזה הוא חמור במייוחד, ואולי יש לראותו על רקע מערכת-הבחירות המחריפה והולכת.



כותב-מיכתבים שריק
מזוייף

אדוני הוא אידיוט

ועוד מילה על מיכתבים למערכת: במרבית העיתונים בארץ קיים נוהג שאני מתנגד לו חריפות. נתקלתי בו שוב באחרונה, כאשר כתבתי מיכתב לאחד העיתונים, כדי לתקן דברים שנכתבו עלי.

עיתונים אלה אמנם מפרסמים מיכתב הנשלח אליהם, שמטרתו היא לתקן דברים שנאמרו על בעל-המיכתב. אך הם מניחים לכתב הידיעה המקורית להוסיף את הערו-תיהם למיכתב.

מכיוון שכל כתב רואה — משום-מה — פגיעה נוראה בכבודו אם מישהו מבקש לתקן פרט זה או אחר בידיעה שלו, הוא יוצא מכליו כדי „להוכיח" שהוא צדק — כלומר, שבעל-המיכתב משקר.

מיכתב כזה נראה כך: אדם, שעליו נכתב משהו בעיתון, פונה אל המערכת. הוא מכחיש שאמר לכתב מה שנאמר בשמו, טוען כי הנתונים הם שונים ותובע את עלבונו.

„כתבנו מעיר כלהלן," מוסיף העיתון. והכתב אכן מעיר: בעל-המיכתב הוא אידיוט, שקרן, טיפש ורמאי. אמנם היתה טעות קטנה בנתונים שמסרתי, אך היא בלתי-חשובה, ואינה משנה כלל את המס-קנות שהסקתי מהם. וביכלל, כולנו יודעים שמר פלוני עשה כך-וכך וסופו יהיה רע ומר.

אני סבור כי זהו נוהג פסול. כל אדם, שנכתב עליו משהו בעיתון, זכאי להגיב על כך, במילים שלו, ולהתגונן כמיטב יכולתו. אין העיתון צריך להגיב על כך, אלא במיקרים נדירים, כאשר הוא חולק על עובדה מרכזית בדברי בעל-המיכתב. המילה האחרונה צריכה להיות למתגונן — כשם שבבית-המישפט זכות המילה האחרונה היא לנאשם.

יש משהו בלתי-הגון בכך שעיתון מנצל את מעמדו כדי להעמיד באור שלילי את מי שרואה את עצמו נפגע ממה שנכתב בעיתון. יש לפרסם את דבריו בלי הערות, ולסמוך על האינטליגנציה ועל הספקנות



צלם ציפרים
נעצר

הטיבעית של הקוראים. ברוב המיקרים יתרשמו הקוראים נכונה.

כלל זה קיים בהעולם הזה מזה 31 שנים. לא-פעם הוא מעורר מורת-רוח אצל חברי-המערכת, שהיו רוצים להגיב על מיכתבים, המתייחסים לכתבות שלהם. למרות זאת נדמה לי שהנוהג שלנו הוא הצודק, וב-כוונתי לדבוק בו.

צלם במעצר

בהרצאה שהרציתי לפני כמה חוד-שים בלישכת עורכי-הדין, לפני קהל של פרקליטים ושופטים, עמדתי על התהום המפרידה בארץ בין עולמם של השופטים ועולמם של העיתונאים. ציטטתי דברים שאמרתי על נושא זה, בכמה הזדמנויות, מעל עמודי שבועון זה.

נראה כי רבים מן השופטים בישראל, בניגוד גמור לעמיתיהם בארצות-הברית, אינם מסוגלים להעריך כראוי את תפקידם החיוני של העיתון והעיתונאי בחברה הדמוקרטית. נדמה שהם רואים בעיתונות מעין עניין-שבמותרות, והמשמעות הציי-בורית של עבודת העיתונאי אינה שונה בעיניהם מזו של רוכל-סידקית.

מאז ההרצאה נתקלתי בתופעה זו כמה פעמים. כימעט בכולן היה הקורבן צלם-המערכת המסור, ציון ציפריס.

באחד המיקרים הגיע ציון למקום שבו התגלה חפץ חשוד. שוטר מילא את תפקידו במקום, וציון מילא את תפקידו שלו: לצלם ולדווח על האירוע. הדבר לא מצא חן בעיני השוטר, שנתן לציון הוראות שונות. ציון התעלם מהן.

בבית-המישפט עמד ציון על חשיבות תפקידו, אך שופט-השלום התעלם מכך כליל. הוא התייחס אל הצלם כאילו נמצא במקום לצורך שעשוע, והפריע לשוטר

(המשך בעמוד 72)

שמי שפיגל

נושא הכור יועלה שוב

נראה כי נושא הכור העיראקי יועלה שוב. פרשנים אסטרטגים טוענים כי קיימת אפשרות שעתה, אחרי שכבר הנראה העיראקים תיקנו את הנזקים שגרמו להם בהפצצת הכור על-ידי מטוסים איראניים, הוא שוב מהווה סכנה לישראל.

הכור הנבנה עתה בעיראק שוכן על גדות-החידקל, 17 קילומטרים מהבירה, בגדאד.

בידיעה בתשקיף „העולם הזה" (2280) מה-13 במאי 1981
חודש מראש

מכתבים

פוסט־מורטם

אחרי שנרצח איש אש"ף בבריסל, נעים חאדר, מת־עוררת שוב השאלה אם יש להידבר עם נציגי אש"ף

כדי להתמודד עם בעייה זו, מוטב להיזכר בעבר ההיסטורי שלנו:

● אירגון הלח"י יצר קשרים עם איטליה וגרמניה המנואצות והפאשיסטיות כדי להילחם בברי־טים.

● תיאודור הרצל יצר קשרים עם פלוהה, שר־הפנים של המישטר הצארי ברוסיה, שהיה צורר יהודים.

● ז'בוטינסקי הגיע להסכמים עם פטליורה האוקראיני, גם הוא צורר ליהודים.

● ארלוזורוב „חתם חוזה" עם גרמניה הנאצית, ל„טרנספר" (העב־ברה) יהודי גרמניה לארץ־ישראל.

בתנועה הפלסטינית יש זרמים מתונים, וכדי להגיע לפיתרון ה־בעייה עלינו לבוא עימם במגע אישי, בלתי־רישמי ולא ממוסד.

דן יהב, תל־אביב

● ● ●

שקרק"ח

בביטאון רק"ח בערבית, „אל־איתיחאד" מתפרס־מים שקרים גסים, מתוך תיקווה שאיש לא „ילשין"

אם יש מי שמוציא שם רע ל־מילים „קומוניזם" ו„סוציאליזם", לשקר הזה, אך ברק"ח סבורים, כנראה, שרק לשקר יש רגליים, והכל כשר במערכת בחירות.

דוד הייטנר, תל־אביב

● ● ●

מזח של ציפור

מוט ברזל מוחבא בתיק...

ההשתוללות האנטי־ערבית בקמ־פוסים שמה ללעג לא רק את ערכי התרבות, אלא גם את הרגשות ה־אנושיים והאזרחיים הבסיסיים ביו־תר. ידם של אנשי־הרוח האמיתיים תופסת לא אחת בעט, כדי לערוך חשבון נוקב, אכזרי ובלתי־מתפשר עם הברבריות של הנוער המתבהם ובכדי להוקיע את העדר־המצפון של מנהיגיו, אך רק הד קלוש מקולם מגיע לאוזני הקהל הרחב.

האם אותה „דמות", אשר הפכה היום את מוטי־הברזל המוחבא ב־תיק הסטודנט התמים, את שרשרת־האופניים ואת הסכינים לסמל ה־אקדמאי הישראלי, האם „דמות" זו מסוגלת — אם לא להבין אז לכל הפחות לחוש את המילים, ה־מוכתבות על־ידי יושר פנימי ודאגה אזרחית כבדה לגורל המדינה; מי־לים הנשמעות מפי אנשי מחנה־השלום? לאיזה שפל המדרגה יש לרדת בכדי לטפח אשלייה, שקיים עדיין — אחרי מילחמת יום הכי־פורים — כוח נפשי ורוחני המסוגל להניע לבבות שנסוגו לרמתו של האדם הקדמון, המצטיינים במוחות של ציפורים?

יצחק סובול, תל־אביב



קורא סובול
שרשרת, אופניים וסכין

מכתב גלוי לשר־החוץ

יצחק שמיר

עבדתי לפני שנים במישרד־החוץ, במחלקת ארצות־הברית, כמזכירת סמנכ"ל המישרד משה ביתן. ודאי ברור לך שידועים לי פרטי הפרטים וכל ההשלכות המתבקשות מכך. בזמנו חתמנו כולנו על הצהרת סודיות בחרדת קודש אמיתית. אולי החינוך שקיבלתי — בבית ובתנועה — גרם לי לחוש שמדובר בציפור־נפשה של המדינה. איני זוקפת זאת לזכות הנאיביות של הגיל, אלא לזכות הרצינות האחרת ששררה אז ושקיימת בי עד היום.

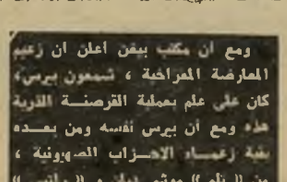
שמעתי את דברי ראש־הממשלה

החוורתי. שנות עבודתי במישרד־החוץ לא היקשו עלי לעשות 1+1, וכך גם לא ייקשה על כל עובד מודיעין זוטר בארץ אוייב. אני פונה אליך כאזרחית חרדה, הפונה אל האדם הבקי ביותר ברזי המודיעין — אנא, עשה דברים שימנעו גילוי סודות נוראים כאלה, המתגלים בימים האחרונים. אינני פעילה במפלגה כלשהי. אני תו־בעת זאת בשם עצמי, כאזרחית האוהבת את ביתה.

פעם אדם קם בבוקר, ומרגיש שהוא עם. היום הוא קם בבוקר ומרגיש שהוא אספסוף. ידועים לי כוחך והשפעתך בתוך המיפלגה. אנא, עשה לשמירת הבית. אנשים מעוררים, אסור להם שיקראו וידעו אינפורמציה חסוייה. אתה האדם היחיד המסוגל לטלטל, לגער ולגעור בחסרי האחריות סביבך, אפילו הם „רמים" ממך.

ניצה גדיש, ירושלים

קורא סובול
שרשרת, אופניים וסכין



אל־איתיחאד
שקרים

הרי זה מי שמשתמש בתארים הללו כדי לפרסם שקרים פחדניים ועלובים. לרק"ח יש ביטאון ב־ערבית, שהיא סבורה, כנראה, ש־איש אינו קורא אותו, ולכן היא מתירה לעצמה לפרסם שם את השקר על של"י, כאילו ברכה של"י את צה"ל על הפצצת הכור ב־עיראק. בכל התגובות שפירסמה של"י בעניין הכור אין שום בסיס

אירופה טורס EUROPA TOURS

מציעה

טיולים נהדרים

* לאירופה.
* אוה"ב, קנדה ומכסיקו.
* המזרח הרחוק.
* דרום אמריקה.

המסלולים - מקיפים ומושלמים.
המדריכים - מעולים ומנוסים.
בתי מלון - טובים, רובם מדרגה א'.

דרוש מסוכן הנסיעות שלך את חוברת טיולינו!

50 שנות נסיון לשרותך!

הטיול הטוב ביותר שלך

אירופה טורס EUROPA TOURS

קול המפרסם

פניה לאנשים יצירתיים

אם יש לך רעיון למשחק וברצונך להפיק ממנו את מירב התועלת, דרוש לך ייעוץ מקצועי ואמין, שיקבע: ראשית — אם הרעיון מקורי, ואם כן — איך להגן עליו מבחינה משפטית, איך לפתח אותו, איך למכור את הפיתוח ולמי מהיצרנים בעולם למכור אותו.

עודד - פיתוח מוצרים

מתמחה בפיתוח משחקים וקשור עם יצרני המשחקים הגדולים בעולם, כך שאם יש לך רעיון מקורי למישחק — יוכל להיות לו גם המשך כלכלי מוצלח.

לקביעת ראיון: **עודד — פיתוח מוצרים, טל. 429554(03)**

השימוש בסוללות POWER תדיראן עולה פחות



לדוגמא: כדי להפעיל רדיו טייפ 30 שעות אתה צריך לקנות-

6 סוללות דוראסל אלקליין
R-20

במחיר 197ש

או

18 סוללות *R-20*
מתוצרת חוץ
(פיליפס, שרפ, ורטא)
STANDARD, NORMAL DUTY

במחיר 130.5ש

או

12 סוללות תדיראן
R-20

במחיר 98.4ש

הדוגמה הבודדת של הפעלת רדיו טייפ ממחישה במספרים את מה שנכון לומר תמיד על סוללות תדיראן - השימוש בהן עולה פחות, בהפעלת כל מכשיר שהוא.
לסוללות **power** תדיראן יש ציפוי פלסטי מבודד המונע את נזילת החמרים הכימיים שבסוללה אל פנים המכשיר בו היא נתונה.
בקצור ולעניין - **power** תדיראן היא הסוללה למי שיודע חשבון.

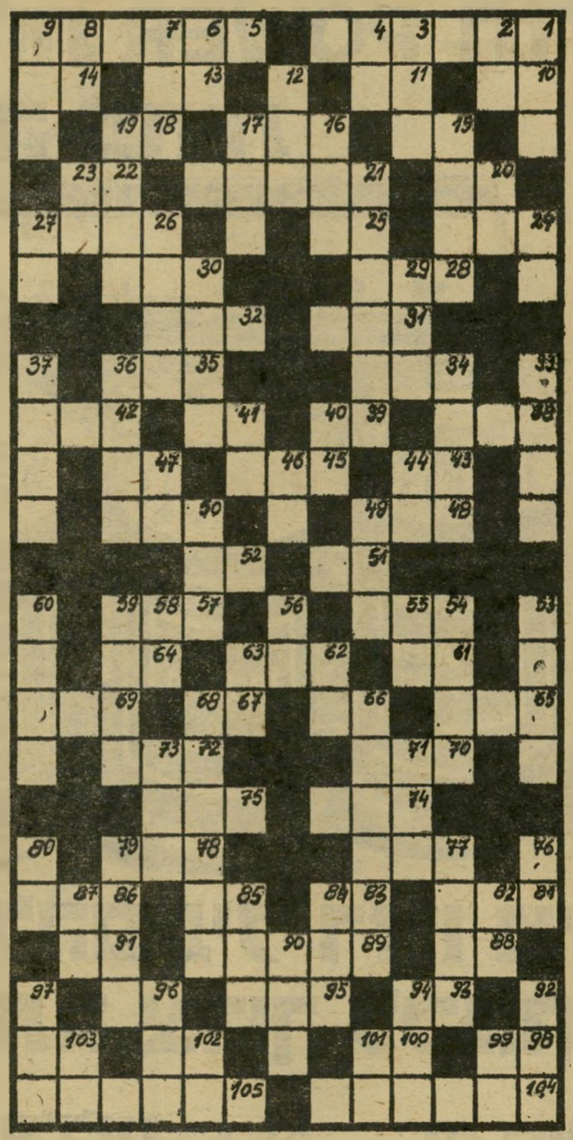
להלן דוגמה לכדאיות השימוש בסוללות **power** תדיראן לרדיו טייפים וצעצועים בעלי מנוע. הנתונים מבוססים על בדיקות בתנאי מעבדה קפדניים לפי תקן ישראלי 990 ומחירון 10.5.81.

סוללה בגודל R-20	שעות עבודה תקניות	מחיר שעת שימוש לסוללה בשקלים
POWER תדיראן	**15**	**0.54**
תוצרת חוץ (פיליפס *NORMAL DUTY* ורטא, *STANDARD* שרפ).	10	0.73
אלקליין (דורסל)	28	1.17



POWER תדיראן
למי שיודע חשבון.

תשבץ העולם הזה 2286



מאוזן:

1) שם נפל הכור; 5) דבר מרגיז, מציק; 10) עטרה; 11) גבבא; 13) ידיד; 14) קריאת זירוז; 15) בית מרזח אנגלי; 16) עיר בגרמניה, מקור מי־הבשמים; 18) עני, 20) אויב; 21) שם סירה באיטליה — מקום מפגשם של קיסר גרמניה והאפיפיור; 22) לבוש הודי לאשה; 25) סוג אדמה; 26) משתומם, תוהה; 28) פסולת המתכת; 30) עיר קדושה בדת האיסלאם; 31) שלדת המכונית; 32) מתק, טוב; 34) ספרה של גולדה מאיר; 35) מלך שקספירי; 38) גומה; 39) מזון שמיימי; 41) שט בשמים; 42) מחקן לעצירת הספינה; 43) קוסם; 45) מטוס ללא טייס (ר"ת); 47) יוצרת החיים; 49) הרי; 50) שפת הנהר; 51) מפל גרגרי התבואה בשעת הזריעה; 52) שמן; 54) ירק גינה נפוץ ממשפ' הסוכניים; 57) השמעת קול בכלי־נשיפה; 61) מכניס את הבן בבריתו של א"א; 62) אחת מאצבעותינו והיא משרתת; 64) שלמות, תמימות; 65) חומר המשמש ברפואה להרדמת החולים; 66) ראש, מורה; 67) מידה קטנה לנוזלים; 69) קבוצת אנשים נבחרת; 70) קבוצת עמים שמיים; 72) עוזרו של רובינזון קרוזו; 74) אבן מן החושן; 75) צליל, קול מוסיקלי; 77) התכווץ והצטמק; 78) סהר; 81) דבר שאינו ברור; 83) צעיר; 85) מחזאי אירי שנון; 86) אנקולו; 88) כלי קלוע למשאות; 89) משחק הבאולינג; 91) עצם בפה; 93) ניצוץ; 95) הקים; 96) בנו של נוח; 98) מדף; 100) מרחבי מים; 102) סימן; 103) מורח; 104) ארץ מוצאו של שרל אזנבור; 105) כינוי עממי למגנגים עממיים.

מאנך:

1) אין יותר; 2) קצהו של מטאור; 3) חרושת פרי־הגפן; 4) עני מרוד; 6) מאור ללכת לאורו; 8) מטבע יפני; 9) מסוגי הקפיצות באתלטיקה; 12) מנחה תכנית בטלויזיה (ש"מ); 15) מגיש התפוח ללנה היפה — בבריתה של ארץ אירופית; 16) עונש כסף; 17) עלה; 19) דונג; 20) לא רחב; 21) גדודי חיילים כובשים ושודדים; 23) משקה־עלים; 24) זז; 26) לשוא, לריק; 27) קח לך!; 29) אבי שושלת בית־דוד; 30) שוט מלכים; 33) זיו של יופי; 34) כליון, השמדה — ע"ש מקום (במדבר י"ד מ"ה); 36) שיפעת שיער; 37) אביו של שמשון הגיבור; 40) ישן; 41) מתנפל ממעל; 44) עריסה; 46) גם הוא בשובבים; 47) הבל העולה מנוזלים שרחחו; 49) דיבור; 50) קבוץ בלב העמק; 53) בית מרחץ טורקי; 54) דברי הימורים שבתלמוד; 55) שפל, פחות־ערך; 56) אומה; 58) ידית; 59) זה לעומת זה לשם השוואה; 60) אומר תודה — לאופנה; 62) צמח רענן; 63) תבלין; 66) פרשת־דרכים; 68) חומריות, גופניות; 71) גחלת, ניצוץ; 73) שם ישבו שופטים ונכבדים בימי קדם; 76) קלף טוב; 77) שמו של ישוב קדום על גבול הנגב; 79) שמו של הנער הלא־יוצלח בן־אגדות־עם יהודיות; 80) פקודה; 82) אישור יציאה מבסיס צבאי; 84) במידה, בשיעור המספיק ל...; 85) נשאר לפליטה; 87) קידומת לשמות הולנדיים; 90) הרגל, נוהג־חיים; 92) חמור־הבר; 94) מידבר במקרא; 96) ספר בנביאים אחרונים; 97) עוצר את זרם הנהר; 99) בן־בקר להרבעה; 101) בסולם התווים; 102) גבעה מלאכותית; 103) רעל.

מכתבים

לא רמה

הקורא עבר כאן, קרא עיתונים, ומיספר חוויות

כנראה שהשנים הרבות שלא קראתי עיתונות ישראלית נתנו בי את אותותיהן... עברתי לאחרונה בישראל ורכשתי את העיתונים הארץ והעולם הזה. אגב, היכן נעלמו העיתונים הבוקר וחרות? פעם היו שתי מפלגות קטנות בי־אופוזיציה והיו לשתיהן עיתונים יומיים. היום — הנה התאחדו למפלגת ליכוד גדולה ונמצאים בי־שילטון ולשניהם אין אפילו עיתון אחד.

היום העיתונות פשטה צורה ו־לבשה צורה שונה לחלוטין. ממש מאכזב להיווכח שהכתבים דהיום עוסקים בהלקאה עצמית, בחיטוט בכבסים מלוכלכים וביקורת לשם ביקורת ולשם השמצות. מה קרה לנו? ואנה הגענו? אחרי הכל אתם הרי המכשיר העיקרי לחינוך הציבור. פעם פגינו זה לזה בלשון ידידותית וחברית וקראנו זה לזה „חבר", והנה, היום (סליחה על הביטוי) — „בן־זונה" הפך לקריאה השימושית ביותר בישראל!

זלמן עזיר, ניו־זילנד

● ● ●

הכל על המ"ם

אורי אבנרי העיר משהו על הכיתוב הנכון של ראשי־תיבות, וכבר יש תוצאות („העולם הזה" 2283)

תגידו מה שתגידו על משה דיין, אבל הוא כנראה קורא העולם הזה, מודה במהירות בטעויותיו וגם יודע לתקן. עובדה: התל"מ הפך לתל"ם ואשרי כל הולכי בטל(ם).

אהרון גור־אריה, ירושלים

● ● ●

דומה, לא דומה

הקורא הצביע על הדימיון חמפתיע שבין סמל תנועת עצמאות של עזרה זוהר ובין סמל אירגון הבונים החופשיים („העולם הזה" 2284)

אודה לך מאוד אם תבהיר לקוראים שהסמל המתוקן של תנועת עצמאות אינו דומה כלל לסמל הבונים החופשיים.

מוטי היינריך,
ראש מטה הבחירות
של עצמאות, תל־אביב

● ● ●

הקורבן כדמות־מופת

במאמרו „תרבות השכול" כותב יעקב שרת: „אני חושב שהמדינה לא חייבת שום דבר למי שמת באיזו צורה שהיא, וגם לא לקרובים שלו", וכן „אני חושב ששכול צבאי אינו מקנה שום זכויות מוסריות, חברתיות ופוליטיות." („העולם הזה" 2281).

לדעתי הכותב טועה לחלוטין. ראשית והייבת כל חברה להקנות גמול מיוחד לאנשים שלדעת הציבור הרחב, החי במדינה, הקריבו עבורה קורבן. ואם הדבר כרוך במעשה מופת, יש להעמיד את הקורבן כדמות היכולה לשמש מופת לאחרים.

לא אומר שכל מי שנהרג בשדה־רותו הצבאי הוא דמות מופת, אך סביר להניח שבין הנופלים רב יותר חלקם של החיילים הקרביים לעומת הג'ובניקים, של חברי היחידות המתנדבות לעומת אלה שאינם מתנדבים, של האמיצים לעומת הפחדנים.

דני לניאדו, פתח־תקווה

● ● ●

אין כניסה

מסע הבחירות של הרב כהנא מעלה רעיונות חדשים אצל הקוראת

והרי כמה שיפורים: כל ערבי שייתפס מבלה עם יהודיה יעוקר מייד. חזר על פישעו — יסורס. יהודיה שתיתפס עם ערבי, תישא על חזה שלט האומר: „אני חזירה יהודיה השוכבת עם ערבים" ושיער ראשה יגזז. ובעניין הגויים: לא רק למתנדבים לא־יהודיים תיאסר הכניסה לארץ. גם תיירים, אנשי־מדע, סופרים ואמנים, אנשי־עסקים ודיפלומטים ישלשלו במחילה מכבודם את מכנסיהם על הגבול, וייבדקו יפה.

לונה נדיר, באר־שבע

● ● ●

שותף־למעשה?

הקורא מבקש להוקיע את עד־הראייה שתיאר מעצר ברפיח („העולם הזה" 2283)

טוב היה לו עד־הראיה היה ממשיך בהתנהגותו הסבילה לחלוטין, לא להתערב, לא לומר מילה ו„לשחק את המצלמה" עד הסוף, והיה מונע מאיתנו, הקוראים, את דיווחו הצבוע והמתחסד. כבר הוכח בעבר, שאי־התערבותם של עדי־ראיה, ויהיו מניעיהם אשר יהיו, היא אשר גרמה לעידודם של מבצעי פשעים למיניהם. מבחינה מוסרית אין עד־הראייה שונה מן החייל שהיכה את העצור, ובהתנהגותו הפאסיבית הפך שותף למעשה.

חיים אוזין, תל־אביב

● ● ●

שטיחים

שיתוף פעולה בלתי־מצופה בעיקבות פיצוץ הכור בעיראק

(המשך בעמוד 8)

תלם תנועה לה — תלם - בראשונה

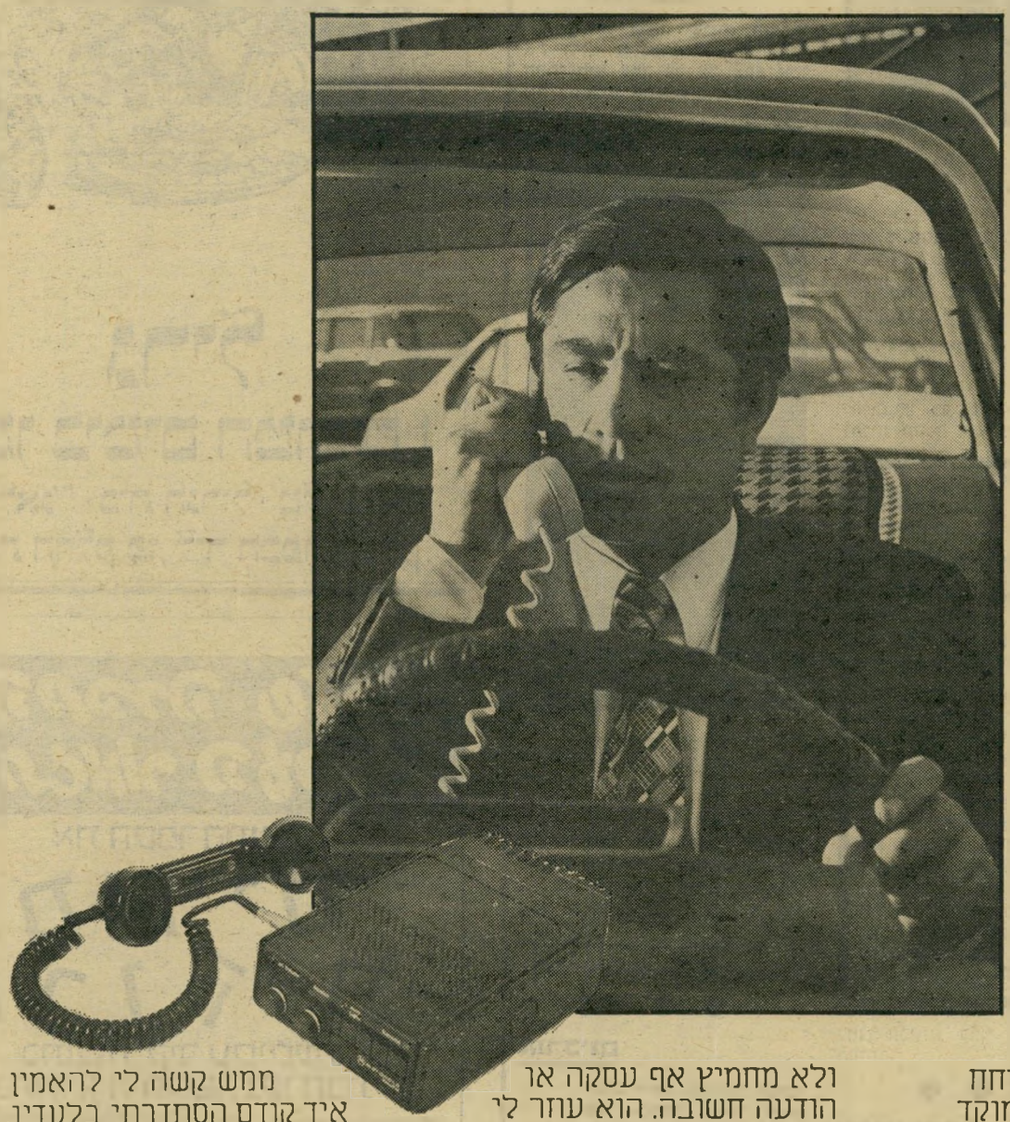
לפני 2283 ואחריו
קוצה של מ"ם



לפני 2284 ואחריו
ישן מימין, חדש משמאל



היום קשה לי לתאר איך קודם הסתדרתי בלי רדיו-טלפון במכונית.



רדיו–טלפון למכונית הוא מכשיר קשר אלחוטי (TWO-WAY SIMPLEX) שמוטורולה מייצרת. הוא מאפשר לי, תוך כדי נסיעותי, לשוחח אישית – באמצעות מוקד תקשורת – עם כל מנוי טלפון שאני צריך בארץ ואפילו בחוץ־לארץ.
באמצעות הרדיו–טלפון אני גם יכול לבקש מהמוקד לבצע עבורי בירורים, להעביר את הודעותי ולקבל מהמוקד הודעות עבורי.
מאז שיש לי רדיו–טלפון אני מספיק הרבה יותר ביום אחד ולא מחמיץ אף עסקה או הודעה חשובה. הוא עוזר לי להיות בעניינים גם כשאני בדרכים ולהגיב מיד על אירועים והתרחשויות, בקיצור–להיות יעיל יותר.
גם חשבון הדלק שלי פחת מאז שמוטורולה התקינה במכוניתי מכשיר רדיו–טלפון, שלא לדבר על נסיעות סרק ושעות עבודה שהוא חוסך לי ברגע הנכון.

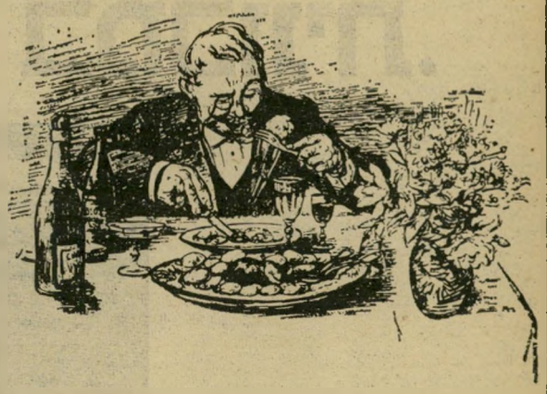
ממש קשה לי להאמין איך קודם הסתדרתי בלעדיו.

בדבר פרטים נוספים אנא פנה ל:
מטרוקול METROCALL
טל': 03-733228 ת"א
טל': 057-35664 ב"ש
החברה היחידה בארץ המפעילה שרותי מוקד לרדיו–טלפון–24 שעות ביממה–עם ציוד מוטורולה.

מוטורולה אתה בקשר והעסק רץ.

אוכלים ב-

THE VILLAGE



גריל

כמו בימים הטובים!

„הויליג'" · בית הגריל · טל' 475550

תחנת הרלק פז, ליד הכפר הירוק.

החבילה שלך תמיד מוכנה

את הספר המשגע

מילים זרות

כתובות קיר עסיסיות במהדורה חדשה מורחבת

להשיג בחנויות הספרים המובחרות

הפצה: א. ערמוני, טל. 292026 (03)



בריזה

מוסיקפה

הרברט סמואל 80 טל. 656992

בלוז, פולק, כל יום א' ג'ז

פתוח כל יום כולל יום א' משעה 21.00

תן טרמפ לחייל

מכתבים

„המשך מעמוד 6)

הודיע חומייני שהוא תורם 2000 שטיחים פרסיים למערכת הבחירות של הליכוד.

אילה פנשושה,
קיבוץ נתיב הל"ה

● ● ●

לא בלעה

סופרת „מעריב" אומרת שלא בלעה את הכחשתו של חיים („נשבר לי ה־זין") גרינברג („העולם הזה" 2281).

המציאות היתה שונה. הזמנתי את חיים גרינברג לראיון. להפתעתי הוא עמד על כך שלא אסגיר בכתבתי את השיוך המישפחתי



קוראת אבידר
לא בלעה

שלו, והיה מוכן לוותר על פירסומת־החינם למיסעדתו בעיקבות פירסום הראיון. נהגתי עימו על־פי הקו המנחה אותי בעבודתי, לפיו פרטיותו של אדם היא ענין הפרטי, אלא אם כן תגרום העלמת העניין נזק לציבור.

תמר אבידר, מעריב, תל־אביב

● ● ●

אנרכיזם

בכתב העת „מדינה ומימ־של" הופיע מאמר מאת הקורא, ודן עומר כתב „שהוא מטיף בין השורות לאנרכיזם" („העולם הזה" 2283)

ישנם רק שני הסברים לקביעה זו של מר עומר: המחמיא, שהוא אינו מבין, והחמור — שהעדיף סנסציה על תיאור ענייני.

ד"ר ברוך זיסר,
אוניברסיטת בר־אילן

● ● ●

לא פיברוק

הקורא חושד בכשרים, וכ־רגיל במיקרים כאלה — טועה לחלוטין, שכן ה־תמונה התחשודה אכן צול־מה („העולם הזה" 2283)

בכתבה שפירסמתם על כתב־התביעה שהגישה הרכילאית מירה נוף נגד בעלה, חברי־הכנסת עקיבא נוף, מופיע תצלום של קטטה בין השניים, שאין להניח כי אכן צולם בפועל. האם לא היה ראוי שתציינו כי הצילום היה מפוברק?

גבי צבי, חיפה

● הצילום אינו מפוברק. צלמת



הזוג נוף בשעת מעשה
הצלמת צילמה

העולם הזה צילמה אותו והיא מספרת: „מירה נוף הזמינה אותי לשעה 8.00 בבוקר, שאחרי סדר פסח שני בשנה שעברה. בעלה עדיין ישן. חיכיתי בערך רבע שעה בחדר שבביתה, עד ששמעתי צעקות ויצאתי למיטבח־המריבה, שלטענת האשה אסור היה לבעל להשתמש בו. הוא נכנס והספיק להניח מחבת על כירת הגז, כדי לטגן חביתה, לפני שצילמתי את המחזה."

● ● ●

כשר למהדרין

החמשירן הקבוע מ־חמשר שוב, הפעם במישקל חופשי

מר בגין הוא מח"ל / מר פרס — אמ"ת / ורבין יצחק / הוא לא חי ולא מת. / מר אבא הוא אבן / לאבן אין לב / ונר נשמה יש / לחיים בר־לב. / מר דויד הוא לוי / אחי ה־כוהן / ולקול של הרבי / עונה הוא אמן. / לבורג אין חצירא / אך יש זבולון „פטיש" / ומה עם פלאטו / הוא סתם עסק־ביש. / בכנסת ישראל / בבא־סנהדרין / הכל־מכל בא בה / כשר־למהדרין.

אס, תל־אביב

ניקסון ובגין

הכלב הקטן והנכדה ה־נחמדה

מה ההבדל בין הנשיא ריצ'ארד ניקסון וראש־הממשלה מנחם בגין? ניקסון נאם את נאומיו הדמאגו־גיים אל תוך רשם־קול בבית־הלבן — בגין נואם אותם לתוך המיקרו־פון באולפן הטלוויזיה.

ניקסון ניסה לגעת לליבם של מאזיניו, בהתייחסו לכלבו הקטן, ואילו בגין, תוך התייחסות לנכדתו הקטנה.

יוסף שריק, תל־אביב

● ● ●

מי האם?

בטעות פורסם כי איירין ברוזה היא אימו של הז־מר דייוויד ברוזה. האם האמיתית מתקנת („העו־לם הזה" לפני 25 שנה, 2284) ומזכירה כי כבר התפרסמה כתבה בעניין זה („העולם הזה" 2152)

איירין ברוזה חזרה לארץ ממצ־ריים אחרי ששירתה במישרד־החוץ הבריטי. היא הצטרפה למישרד־החוץ הישראלי, ובין השאר השתתפה בשיחות רודוס להשגת שביתת־הנשק. אחרי מילחמת ה־שיחרור שירתה במקומות שונים בעולם, וחתמה את שירותה ברומא, כמזכיר ראשון בשגרירות ישראל שם. היא התחתנה עם הנרי מרגוליס מניו־יורק, עברה לשם, וחזרה לגור בארץ. כאן נפטרה לפני כעשר שנים, ללא ילדים.

דייוויד ברוזה הוא בנם של הזמרת־מנחה שרונה אהרון וארתור ברוזה, שהוא אחיה של איירין,



שרונה אהרון ואביה
האם האמיתית

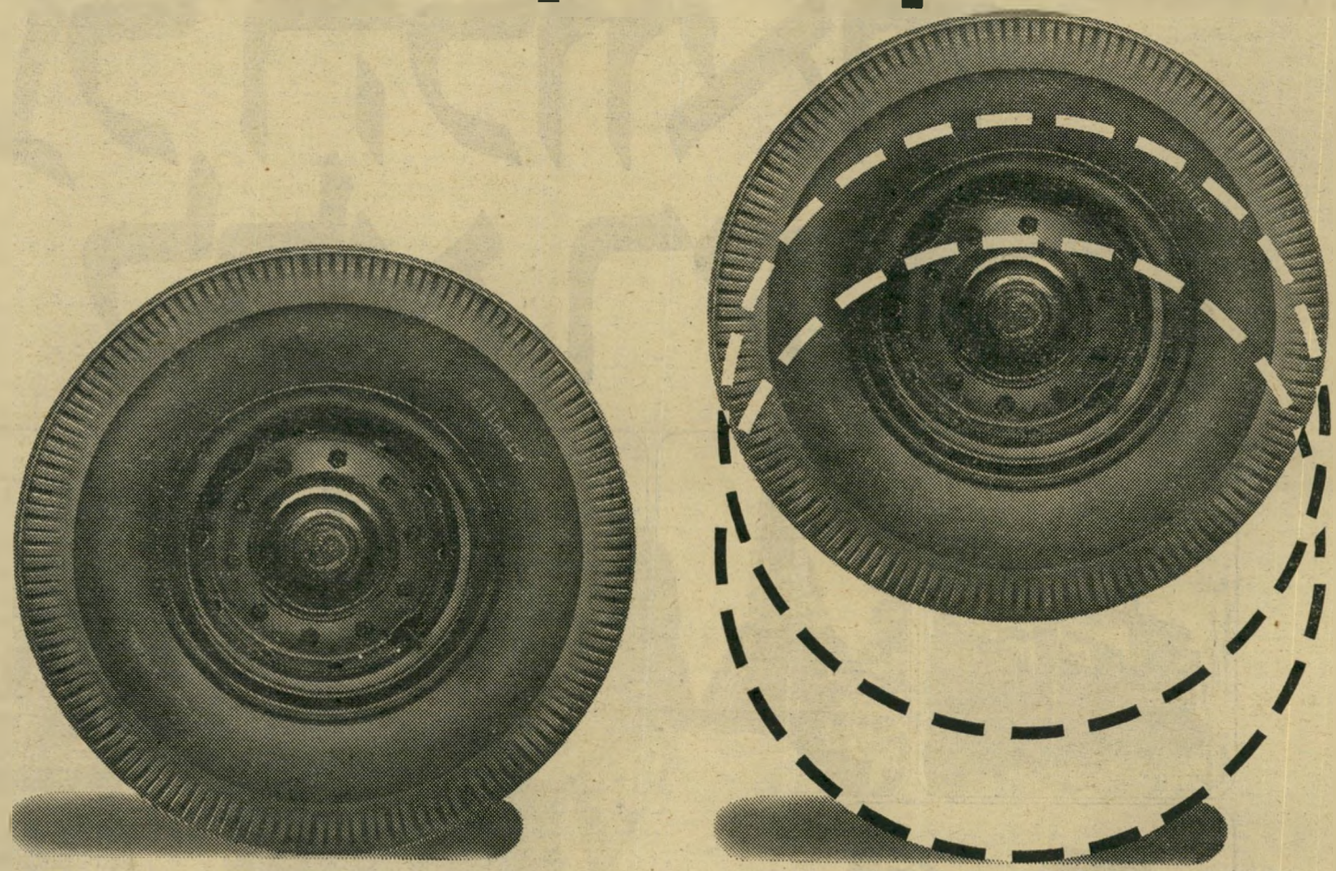
שהגיע לארץ בסירת מפרשים עם שני חברים. העולם הזה פירסם כתבה על מאורע זה.

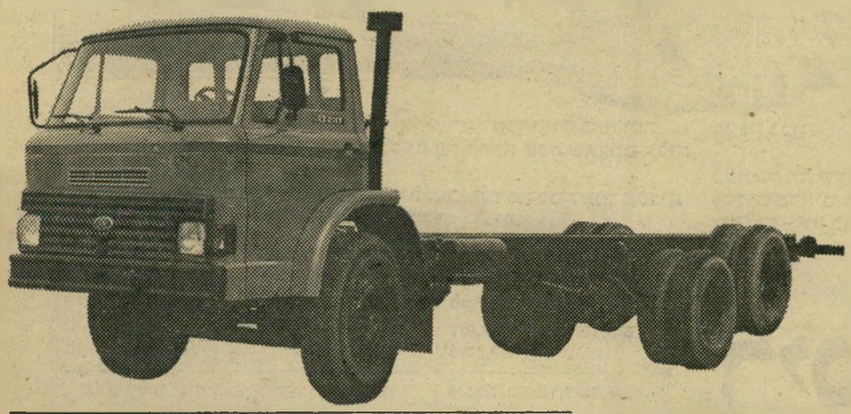
שרונה אהרון ברוזה,
תל־אביב

לידיעת הקוראים

המערכת אינה נוהגת להחזיר כתב־יד וחומר הנשלח אליה. הכותבים למרור זה מתבקשים לכתוב בקיצור, על צד אחד של הדף, ברווחים גדולים — רצוי במכונת־כתיבה.

הנעה 6×2
במשאית פורד 2117 החדישה
מעניקה לך 3 טון
וחוסכת לך 2 מיליון.





פורד גאה להציג בפניך את השיטה המובילה לחיסכון כספך: ציר שלישי מתרומם במשאית פורד 2117 החדשה.

הציר השלישי המתרומם מעניק לך מיגוון רחב של אפשרויות העמסה, תוך שמירה על אורך חיי הצמיגים ובלאי נמוך. ובנוסף לכך מאפשר לך ליהנות מתצרוכת דלק נמוכה של כ-4 קמי לליטר בממוצע.

כושר ההעמסה המוגדל (עד 15 טון נטו) הוא יתרון נוסף בשיטה, שאינו קיים במשאיות ללא ציר שלישי. ואת כל זאת אתה מקבל במחיר שעולה רק מעט יותר ממשאית 12 טון.

בפורד 2117 ארגז משא גדול (עד 8.8 מטר) הקולט את מטענך המוגדל בקלות ובבטחה.

תן לשיטה של פורד לעבוד בשבילך.

פנה עוד היום לאחד מסוכני פורד ודרוש לראות את פורד 2117 החדשה עם הציר השלישי המתרומם.

פורד נותן לך יותר. Ford פורד לטווח ארוך.

חברה ישראלית לאוטומובילים בע"מ מפיצי פורד בישראל תל-אביב, רח המסגר 43, טל. 03—333221 ירושלים, רח' המלך דוד 14, טל. 02—226141
חיפה, רח' יפו 145, טל. 04-531171

סוכני משנה: אילת 059-76913; אשדוד 055-32653; אשקלון 051-22284; באר טוביה 055-82454; באר שבע 057-72277; הרצליה 052-55463; יפו 03-828411; נתניה 053-23852; נצרת 065-55266; עפולה 065-23875; קרית ביאליק 04-731291; קרית שמונה 067-40205; ראשון לציון 03-941385; רמלה 054-27681; איזור התעשיה רמת החייל 03-479244, חדרה 063-22937; כפר חיים 053-91462.

אתם זוג צעיר?

אתם רוצים לטייל הקיץ באירופה?

אין לכם מספיק כסף?

מה דעתכם על הלוואה ללא ריבית?



אנו ב"רימון טורס" יודעים שלא קל לזוג צעיר לממן טיול באירופה, אבל איננו חושבים שצריך לוותר בגלל זה על חוויה שכה שאפתם אליה.

לכן יצרנו שיטת מימון – הלוואה דולרית המאפשרת לכם לממן מחצית מהטיול ואולי יותר, אחרי שתחזרו ממנו ללא ריבית.

תכנית טיולי "רימון טורס" לזוגות צעירים:

מסלול הטיול	מס' ימים	מועדי יציאה
1) איטליה, שוויץ, צרפת, בלגיה הולנד, אנגליה	22	6/8,30/7,23/7,16/7,9/7, 3/9,20/8
2) איטליה, שוויץ, לוקסמבורג, בלגיה, הולנד, אנגליה, צרפת (כולל הריביירה)	23	6/8,30/7,16/7,2/7,25/6, 3/9, 20/8
3) איטליה, שוויץ, צרפת (כולל הריביירה)	15	12/7, 26/7, 9/8
4) אנגליה, בלגיה, הולנד, לוקסמבורג, שוויץ, צרפת	15	16/7, 30/7, 13/8

מעניין נכון?

כעת כל מה שעליכם לעשות הוא להכנס למשרד הנסיעות שלכם ולבקש פרטים מלאים על תכניות התשלומים השונות של "רימון טורס" לזוגות צעירים – לא כדאי לדחות, מי יודע כמה זמן נוכל להציע תנאים מהפכניים כאלה.

רימון-טורס

RIMON TOURS LTD. רימון טיולים בע"מ

טיול שיהפוך את חייך למסיבה מתמדת.

בקש עוד היום את חוברת הטיולים של "רימון" בכל סוכנויות הנסיעות.

ג'ואב.טי



מרים בנימיני

מזל החודש: סרטן



בני מזל סרטן מוכרים כאנשים רגישים, בעלי דמיון ואינטואיציה מפותחים. בגלל רגישותם, הם משנים תכופות את מצב־הרוח, מאחר שהדברים שקורים ב־סביבתם משפיעים על רגשותיהם בצורה חזקה. למרות שהם מעדיפים לחיות לפי ההיגיון והשכל הישר, כאשר נכנס גורם חזק, כמו רגש, על־פי־רוב הם אינם יכולים להתעלם ממנו. דמיונם מביא אותם לפעמים להתנהגויות שנראות לסביבה כ־מוזרות, אך לאחר זמן מתברר שהדבר שאותו הם חזו אכן נכון ומקדם.

למעשה, כמעט בלתי־אפשרי לומר מה כל אחד מבני המזל מרגיש בתקופה זו. חלקם מרגישים את העיכובים בעבודה, אחרים חשים זאת בחיי הרגש, או בבעיות כספיות. כל אחד לפי מפת־הלידה ה־אינדיווידואלית שלו. תקופה זו התחילה באוקטובר 1980 ותסתיים בנובמבר 1982. אלא שמרגישים מועקה וכבדות יוכלו להתנחם בכך שגם תקופה זו תחלוף, והתקדמות בכל שטח שבו הם מעוניינים תהא מהירה מאוד לאחר תקופה זו.

כאן ניתנת תחזית־כללית לבני מזל סרטן, על־מנת שיוכלו לדעת, בערך, מה הם הדברים שיעשיקו אותם, וכיצד יסתדרו עימם בחודשים הקרובים, עד שנת 1981.

יזל"

העייפות חלפה, אך עדיין לא יחושו את המרץ הרגיל. תוכניות חדשות בשטח העבודה יצוצו, תהיה יותר התלהבות להוציאם לפועל. חופשות וטיולים ישפרו את המצב הכללי. המצב יראה יותר אופטימי, ולמרות־זאת יש להשגיח על ענייני הבריאות. במיוחד יש לשמור על איזון הבטן, הידים והרגליים. בני מזל סרטן, שהיו מבודדים וסגורים לאחרונה, ומשום־מה לא פגשו את ידידיהם ומקורביהם, יימצאו את עצמם מוקפים בחברים ו־

הדימיון המפותח של בני מזל סרטן מביא אותם להתנהגות הנראית בעיני אחרים כמוזרה. בשנה זו צפויות לבני סרטן בעיות רגש וכסף

בבני־מישפחה, וזה יוציא אותם מהמחשבות המממשות, הפתעות נעימות במישור הכספי. תקופה טובה לקידום כל הענייניים הפיננסיים, אפשר אפילו לקחת סיכונים, מותר לנסות ולהמר, גם אם הזכייה אינה בגדר של מיליונים, פחות או יותר.

אוגוסט

המצב הכספי משתפר, תוכניות, שתכננתם מתממשות, הפתעות נעימות במישור הכספי. תקופה טובה לקידום כל הענייניים הפיננסיים, אפשר אפילו לקחת סיכונים, מותר לנסות ולהמר, גם אם הזכייה אינה בגדר של מיליונים, פחות או יותר.

האישיות בתקופה זו יביא להשתתפות בלימודים בשטחים שונים. איש־איש לפי נטיות־ליבו וכישרונותיו. התלהבות ו־שמחה מנושא הלימודים יוסיפו מרץ, וייגרמו להצלחה ולהכרה ביכולתכם וב־כישוריכם. אהבה חדשה מביאה את בני המזל לרצות לבלות שעות ארוכות בבית, שבו ייזכו לפינוקים ולהכרות עם עולמות חדשים ובלתי־מוכרים. גם קשרים ישנים ילבלבו, והבית יהווה שוב מקור שימחה והשראה.

ספטמבר

ביקורת של קרובים ובני־מישפחה יוסיפו עבודה וגם הנאה. הבית ייהפך מרכז ויהמה אדם. הוצאות כספיות על קניות יומיומיות ידלדלו מעט את התקציב, אך חסכנותם של בני מזל סרטן תיגרום להם להוציא רק על הנחוץ. רצון לפתח את מזה גם עשוי להוסיף מצב־רוח טוב. ב־ענייני בטיחות — המצב מאוד רגיש, מסוף יולי ומחצית אוגוסט. תקופה זו מסוכנת גם לשאר המזלות. יש לחיזהר במייוחד מנהיגה אימפולסיבית ומהתעלמות מחפצים חשודים, וכן מסיכסוכים בין איש לרעהו. ייווצר קשר מחודש עם שכנים, ידידים וקרובים. בנסיעות, בטיולים ובכלל מחוץ בית — תהיינה פגישות עם בני המין השני, אלה יתחילו על רקע אינטלקטואלי — הן תעבורנה ביקורת חמורה, אך לאחר כל זאת עשויים להתחדק ולהתהפך קשרים עמוקים וכנים.

אוקטובר

בחודש זה יהיה הדגש על עניינים הקשורים למגורים ולבית. ייתכנו שיפוצים, תיקונים, קנייה או החלפה של רהיטים, או מעבר לדירה אחרת, טיפול בגינה שליד הבית וחידושה. הרצון לייפות את הבית יישלוט בחודש זה. קרובים מבוגרים יידרשו חלק מהזמן, ויבקשו עזרה וטיפול. אורחים רבים יבקרו בבית, התנועה תהייה רבה, וכמות העבודה ה־קשורה באירוח. אי־הבנות בין בני סרטן ובין בני־הזוג ייתכנו אף הן באותה תקופה, מאחר ששמועות לא נכונות עלולות להגיע לאוזניים לא נכונות.

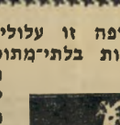
נובמבר

יחסית לתקופה הלא־נוחה שעוברת על בני סרטן בשנה זו, החודש הזה הרבה יותר נעים, וההתרחשויות תוספנה כוח, מרץ ושימחת־חיים, שיעזרו גם ב־זמנים יותר קשים. יחסים לא־ברורים ייגמרו, ואת מקומם ייתפסו יחסים עמוקים ויציבים, שיתנו ביטחון והרגשה נוחה. חיים מיניים סוערים, לתשוקות החזקות יימצא פורקן, והדבר יחביב את הדעת. בלימודים תהיה הצלחה, שבחים מבעלי סמכות יוסיפו לביטחון. העבודה תלך בקלות, ואי־הבנות בבית תהיינה קצרות וחסרות־משמעות.

דצמבר

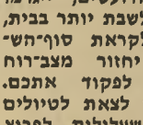
שינויים גדולים עומדים להתחולל ב־עבודה — העלאות בדרגה, או נסיעה ל־צורך תפקיד, יתכן גם שינוי פיתאומי בתפקיד. כמו־כן ייתכנו סיכסוכים עם הממונה, או עם השותף, על עניינים עקרוניים. יכולת לבוא במשא ומתן טובה בתקופה זו. לסוחרים צפוייה הצלחה, אך נחוצה זהירות גדולה, וכל צעד מחפכני ראוי לשיקול נוסף ורציני. עניינים בריאותיים עלולים לגרום לדאגה, הגב רגיש מאוד וכן הראייה. השטח הרומנטי ימשיך לגרום הנאה ושימחה, צפויים קשרים עם אנשים החוזרים מחוץ־לארץ.

בתקופה זו עלולים להיכנס להוצאות כספיות בלתי־מתוכננות, בגלל שיפוצים ותיקונים בבית, אלה ייגרמו לעיכובים של תוכניות שתיכננתם. ע־ייפות ורצון להתרחק מעט ממקומות סואנים ורועשים, ייגרמו לכם לשבת יותר בבית, אך לקראת סוף־חש־בוע יחזור מצב־רוח עליץ לפקוד אתכם. תוכלו לצאת לטיולים ולחופשות. אי־הבנות, שעלולות לפרוץ ביניכם ובין הקרובים אליכם, ניתן לתקן.



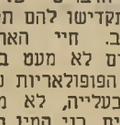
★ ★ ★

השבוע רצוי לשים את הדגש על זהירות. כמעט כל דבר שבו תעסקו, או שעליו תחליטו, יצריך גישה שקולה ומתונה. מעשים נמהרים עלולים לגרום נזק, ולמעשה, רוב הדברים יצליחו, אם תקדישו להם תשומת־לב. חיי האהבה גורמים לא מעט ביל־בול, הפופולאריות שלכם בעלייה, לא מעט מחזרים, בני המין השני מעוניינים בקירבתכם, גם כאן יש לשמוע קול היסב מיהו הרצוי לטווח־ארוך.

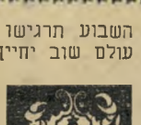


★ ★ ★

המצב הכספי עדיין מטריד ומדאיג, אך כבר מסתמנת הקלת־מה במצב. הנטייה לקחת סיכונים כספיים אינה לטובתכם, עדיף לנסות לחסל את החובות המעיקים עליכם. כמו־כן לא רצוי להישמע לעצות ידידים, או מומחים לעניינים פיננסיים, אלה ייטעו ויטעו אתכם לא־כוונה. במקום־העבודה עלול להגיע אדם בעל מעמד, שעתיד לגרום לשינוי האוירה, דבר שייגרום לכם לחוסר־שקט.

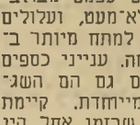


השבוע תרגישו שיפור במצב־הרוח, והעולם שוב יחייך אליכם. הצעות חדשות, הקשורות לנסיעות רחוקות, יביאו תיקוות לעתיד מבטיח יותר. יש להיזהר מידידים, שהתקרבו מאוד לאחרונה, הם עצמם מבולבלים ולא־מעט, ועלולים לגרום למתח מיותר בישפחה. עניניי כספים דורשים גם הם השגחה מיוחדת. קיימת נטייה להתעלם מסכנות, שבזמן אחר היו נראות בבירור. עיסקות גדולות יש לדחות.



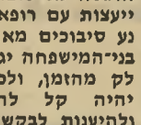
★ ★ ★

האריות חשים עייפות, ורצוי להם להתרחק מעט ממרכז חיי־החברה, ולנסות לנוח. המתח שבו חיי־תם לאחרונה נותן אותותיו גם במצב הברי־אותי, ואין לזלזל ב־הרגשה לא טובה. התייעצות עם רופא תימנע סיבוכים מאוחרים. בני־המישפחה יגלו חלק מהזמן, ולכם לא יהיה קל להתפנות ולהיענות לבקשותיכם. תיכנון שקט וזהיר של הקאריירה כדאי שיעשה עכשיו, ללא שותפים, ובסודיות.



★ ★ ★

השבוע עליכם לדאוג לקשרים ידידותיים. חברים שנשכחו ייזכרו בהם, ובשלב מאוחר יותר אף תוכלו להיעזר בהם. ידידים שהיכרתם זה עתה ייגרמו לכם לתיק־וות גדולות, אך כאן רצוי להיזהר ולא להיתפס לאשליות, שסופן אכזבה. עוד השבוע תיווכחו מי הם דורשי שלומכם האמיתיים. עניינים כספיים מקבלים מיפנה חיובי, סכום כסף בלתי־צפוי עשוי להגיע ולהקל על מצבכם הכלכלי הדחוק.



השבוע תמצאו את עצמכם במרכז חיי־חברה, תקרינו מגנטיות וקסם רב, בני המין השני יימשכו אליכם, והצעות רבות תגוונה את חשבון. חיי האהבה יעסיקו את מחשבותיכם, אך אל לכם לשכוח כי אחריותכם כלפי העבודה עדיין מצריכה תשומת־לב ו־ריכוז. אתם זקוקים ליד תומכת להישען עליה, ולעצות מאדם אובייקטיבי, שאינו מעורב בעיסוקכם, ושלמרבית הפלא אכן יימצא. חפשו קירבת שוורים.



★ ★ ★

עמוסים בעבודה מעבר לראש ובהתחייבויות מישפחתיות. המנוחה, שאליה אתם שואפים, מכם והלאה. יתכן שמישהו מבני־המישפחה יזדקק לעזרתכם, מאחר שמצב בריאותו מעט רגיש. למרות חלומות וכמיהות הרגישות, התוכניות לא תצאנה אל הפועל, בגלל חוסר־הבנה ובילבול, קשה יהיה להגיע להבנה עם בני־הזוג, והדבר ישרה עליכם מועקה. יצר הביזבוז עלול לרוקן את הכיס.

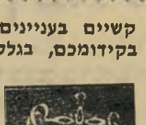


★ ★ ★

השבוע תוכלו סוף־סוף להשיג את מושא אהבתכם, שאליו כמהתם תקופה כה ארוכה, אך כנראה שזו תתגלה כמאכזבה. אל תנתקו את הקשר שכן עלול עמלתם רבות, מאחר שהאכזבה תהיה בגל אי־הבנה וחוסר סובלנות מצד שני הצדדים. קיימת אפשרות לשיפור המצב מאוחר יותר. למרות הממתח שאתם חשים בגלל פעילות ציבורית, תחושו מרץ רב, ותוכלו להשפיע רבות על מהלך העניינים הכללי.



קשיים בעניינים מיקצועיים. חל עיכוב בקידומכם, בגלל תכסנות של עמיתים לעבודה, חבל להשקיע אנרגיה על עצבנות ורוגז, תוך זמן קצר העניין ייסתדר. יחסים מעורערים מזה זמן יגיעו לפרשת־דרכים, וקיים סיכוי לסיום קשר. פגישות קצרות בבתי־קפה ובמקומות ציבוריים אחרים יביאו להנאה, עידוד ותיקווה מחודשת. החלטות קשות עומדות בפניכם, לא תוכלו לדחות ההכרעה.



★ ★ ★

תוכניות הקשורות לנסיעות ארוכות משתנות באופן פיתאומי, בגלל התנהגות בלתי־צפוייה של בן־הזוג. עליכם להיזהר מקינאה במקום־העבודה, מאחר שהצלחתכם וכישרונכם גורמים לעמיתכם זוועס־בטחון בקשר להצלחתם הם. נסו להמעיט בדיבורים ובחשיפת תוכניותיכם לעתיד. בחיי האהבה יחול שינוי מפתיע, העשוי לוהתפתח לקשר רציני, עמוק ומחייב. בני מזל סרטן, שור ומאזניים קוסמים לכם.



★ ★ ★

העבודה מכבידה עליכם, וקשה להתפנות לעיסוקים ספורטיביים, כפי שאתם אוהבים. מרגישים חנוקים ולחוצים, ולכן רצוי לתכנן נסיעה קצרה, שתוסיף רעננות ומרץ מחודשים. מריבות עם בני־הזוג, או עם שותפים לעבודה, אפשר למנוע על־ידי שתיקה וחוסר־תגובה. עניינים ציבוריים מכניסים מתח רב לחיים. האכזבה שאתם עלולים לחוש השבוע אינה סופית. היא עלולה לבוא בעתיד.



חדשות רהיטי מבט



הנחה 35%!
למכירה במזומן

משרדית- פתרון מושלם במחיר מיבצע!

אם אתה צריך פינת-עבודה בחדרך, אבל אין לך מקום בשבילה - ״רהיטי מבט״ מציעים לך פתרון חסכוני, קומפקטי ויעיל: ״משרדית״. זהו רהיט רב-תכליתי המתאים את עצמו אליך ואינו דורש חדר מיוחד. הוא עצמו משמש חדר-עבודה ומשנה את יעודו לפי הצורך. אתה יכול למקם את ״משרדית״ בכל מקום. פשוט - פתח את הדלתות - ויש לך פינת-עבודה. סגור אותן - ואף-אחד מאורחיך לא ידע... עכשיו תוכל לרכוש את ״משרדית״ במיבצע מיוחד המאפשר לך להנות מהנחה של 35% על רכישה במזומן. לרשותך 4 דגמים: מלמין אלון, מלמין פוליסנדר, פורניר אלון, פורניר טיק. רהיט חזק ויפה זה יכול להיות אצלך בקרוב.



הנחה 35%!
למכירה במזומן

מוצר חדש- מזנון עתיק

מוצר חדש של ״רהיטי מבט״ זוכה להצלחה כבר מראשית הופעתו. זהו מזנון בסיגנון עתיק, המוסיף לבית הרבה נוי ואוירה אלגנטית. המזנון עשוי חומרים חדישים ומעולים, עיצובו קלאסי - דמוי הרהיטים הכפריים העתיקים באירופה. המזנון העתיק הוא קומפקטי, אינו גוזל מקום רב - אך יש לו נפח איכסון גדול לכלים, לחפצי-נוי למשקאות ועוד.
גם המזנון, כמו יתר המוצרים של ״רהיטי מבט״, נאה בצורתו, מצטיין באיכותו ומיפה את הדירה.
במבצע היכרות מוצע עכשיו המזנון העתיק במחיר מיוחד: 35% הנחה לרוכשים במזומן ו-20% לרוכשים בתשלומים.

חידוש מיוחד: ביקורי-בית

שיטת העבודה של ״רהיטי מבט״ היא לפי עקרון ״הנגר הפרטי״. כל העבודה מטופלת בקפדנות, כאילו אתה עובד עם נגר פרטי - תוך התאמה לטעמך וליכולתך מתחילת התיכנון עד גמר הביצוע. כדי לנצל את השיטה המיוחדת הזאת, אתה יכול להזמין נציג של ״רהיטי מבט״ ל״ביקור-בית״ ותמורת תשלום סימלי תקבל ייעוץ בתיכנון, מידע מעודכן, סיוע בעיצוב, עזרה בשיפור. כל מה שעליך לעשות הוא למלא את התלוש, לשלוח אותו בהקדם ולקבל את פניו של נציג ״רהיטי מבט״. כדאי לך לנצל את הרעיון הזה. הוא עשוי לסייע לך מאוד.
״רהיטי מבט״ הוא מפעל גדול שמקפיד גם על הפרטים הקטנים

תלוש לביקור בית

לכבוד
רהיטי מבט
ת.ד. 11390
תל-אביב 61113

אני מזמין ביקור-בית של נציגכם לצורך קבלת ייעוץ וסיוע בתיכנון - (חדר שינה / מטבח) ללא כל התחייבות מצידי לרכישה.

שם מלא _____

_____

כתובת _____

_____

טלפון _____

איכות אפשר להרגיש

רהיטי מבט

פרטים נוספים בסניפי ״מבט״: ● ת״א, ״מרכז תצוגה״ בית כלל, דרויאנוב 5; ״מבט״, בן־יהודה 120; ״מבט״, כפר המדינה, ה' באייר 64; ״רהיטי מוניטין 122״, נחלת בנימין 122; ״דימור״, ארלוזורוב 53; ● פתח־תקווה, ״רהיטי לב און״, גונן 10 רמת סיב; ● כפר־סבא, ״רהיטי השרון״, טשרניחובסקי 28; ● נתניה, ״מבט״, שמואל הנציב 13; ● חדרה, ״מבט״, הגיבורים 88; ● חיפה, ״בית הזורע־שמרת״, אלנבי 112; ״מבט״, הרצל 13; ● באר־שבע, ״מבט״, רח' קק״ל 106; ● ירושלים, ״רהיטי גאנז מובילים״ בע״מ, הרצוג 61; ● רחובות, ״מבט״, הרצל 203; ● קרית־מלאכי, ״ישראליאן״, הרצל 31; ● נהריה, ״רהיטי נתן״, שד' הגעתון 20; ● רמלה, רהיטי אלי ״מבט״, הרצל 95; ● בני־ברק, מת״ת, סוקולוב 15; ● חולון, ״מבט״ סוקולוב 13; ובכל סניפי שקם־רהיטים בארץ.

עיתון מקומי בקניה האשים: החברה ההסתדרותית היתה שותפה לשיווק כימיקלים שחיבלו בצורה חמורה בכלכלת קניה

האם ביצעה „כור" חבלה



ביחסי ישראל־קניה?

קנוצת כור ההסתדרותית סיימה את שנת 1980 ברווחים נאים, למרות השפל הכללי במשק הישראלי. רווחי החברה הסתכמו ב־589 מיליוני שקלים, כאשר הרווח הנקי מגיע ל־365 מיליוני שקלים.

המדינה המזרח־אפריקאית, קניה, סיימה את 1980 בצורה יפה הרבה פחות. גידולי הקפה מהווים שליש מהתוצר הלאומי המקומי של קניה, והמקור העיקרי — והיחיד כמעט — להשגת מטבע־חוץ. יבולי־הקפה ב־1980 ספגי בקניה מכה קשה נוספת, לאחר זו שניחתה עליהם בשנה שקודם לכן, ועל־פי העיתונות בקניה, הרווחים הנאים של כור מחד, והמכה הקשה שסבלה הכלכלה ה־קניתית מאידך, אינם נטולי־קשר.

במיזרח אפריקה, שכמה מארצותיה מגדלות קפה, רווח עתה הביטוי „הקשר הישראלי־הולנדי". הכוונה, במילים אלה, היא לרשת של יצרנים, ספקים ומתווכים, שמעורבות בה חברות הולנדיות וישראליות. חברות אלה, כך טוענים בקניה, סיפקו למגדלי הקפה בקניה כימיקלים המשמשים להדברת מזיקים בחלקאות, וכימיקלים אלה היו במיקרה הטוב תת־תיקניים, ובמיקרה הגרוע — מזוייפים. במיקרה הטוב, אומרים בקניה, באוגנדה, בטנזניה ובאתיופיה, מדובר כאן בתאונת־בצע סתם. במיקרה הגרוע — בחבלה מכוונת בכלכלת הארצות הללו.

מחירי הקפה הגיעו לשיאם ב־1977. באותה שנה השיגו מטעי־הקפה של קניה יבולי־שיא, וקניה ייצרה 97 אלפי טונות של קפה. אך מאותה שנה ואילך הסתמנה ירידה מהירה, והיבולים ב־1980 היו קטנים ב־40% לעומת השיא שהושג ב־1977. תחילה ייחסו זאת לתנאי מזג־האוויר, עד שהתברר שהסיבה חמורה בהרבה.

מחסור מדומה

ב קניה מאשימים את כור־סחר אירופה, את מיפעל מכתשים בבאר־שבע, השייך לקבוצת כור כימיה, וחברה ישראלית בשם אמירן, הפועלת בניירובי, בירת קניה, מאז 1962, כי יחד עם קבוצת חברות השייכת לאזרח הולנדי, הנדריק ריאנסטרה, סיפקה למגדלי הקפה בקניה חומר בשם אורתו־דיפולתן, שנמצא תת־תיקני במיקרים מסויימים, ומזוייף במיקרים אחרים. האורתו־דיפולתן משמש להדברת סוג מסוים של פיטריות הפוגעות בפולי־הקפה. החוואים הקנייתיים אשר השתמשו בחומר המזוייף, או התת־תיקני, סבורים היו שהם מדבירים את המגיפה, אך בדיעבד התברר כי כיוון שהחומר אינו מתאים כלל, לא הודברה המגיפה, וזו היתה אחת הסיבות העיקריות לירידה הדראסטית ביבולי הקפה בשלוש השנים האחרונות.

הקנייתים אינם מאשימים רק את הישראלים ואת ההולנדי, ריאנסטרה. הם מפנים אצבע מאשימה גם לעבר חברות אמריקאיות ידועות־שם, מהגדולות בין יצרני המדבירים לחקלאות. אלה הן חברות כדו־פונט, דיאמונד שמרוק, של האנגלו־הולנדית, ובריטיש־פטרוליום האנגלית. כאשר התברר כי המזיקים בקפה פיתחו חסינות מסויימת כלפי חומרי־ההדברה ששיווקו החברות הללו, לא הסכימו החברות לבדוק את המדבירים שסיפקו. תחת זאת פתחו במסע קידום־מכירות, המלווה בפירסומת רעשנית ובאמצעים אחרים, ושיכנעו את מגדלי הקפה במיזרח אפריקה להמשיך ולקנות מתוצרתם.

עוד מאשימים הקנייתים את החברות הללו — במיוחד את שברון ואת דו־פונט, שבידן נמצא הפטנט על ייצור האורתו־דיפולתן — בכך שיצרו מחסור מדומה בשוק היו קשרים הדוקים עם מפעל „אגון מכתשים" בנגב, שכור־כימיה היא חברת־האם שלו, וכן עם כור־סחר־אירופה, וכך מוסבר הקשר שנוצר בין אמירן הישראלית ובין חברותיו של ריאנסטרה. קשר זה מתואר בעיתון הקנייתי במילים הבאות: „הקשר שבין חברותיו של ריאנסטרה ובין התעשייה הכימית בישראל נוצר באמצעות מיפעל אגון מכתשים בבאר־שבע, שחברת־האם שלו, כור־כימיה הבינלאומית (שימו לב לדימיון בין שמה של חברה זו ובין כור־סחר של ריאנסטרה), נשלטת כולה על־ידי ההסתדרות, תנועת האיגודים המיקצועיים הישראלית, המעורבת גם ביוזמות כלכליות אחרות, רחבות־היקף, ובכלל זה בתי־מלון ותחבורה ציבורית".

המישלוח הראשון של האורתו־דיפולתן הגיע, כאמור, במארס 1980. דגימות שנלקחו מהמיטענים נבדקו במעבדה החקלאית הלאומית בקניה, ונמצאו מתאימות לתקן, שכן הכילו 80% של חומר פעיל. הבעיות התחילו כאשר הגיעו המישלוח השני של סולאיר, והמישלוח הראשון של אמירן. הללו נשלחו יחד באוניה ג'וד', ויצאו את נמל אנטוורפן בבלגיה ב־26 בפברואר 1980. המישלוח התבצע על־ידי חברה בלגית, „דה־קייזר משלוחים", אף שהחומר עצמו ניקנה אצל חברת קולום של ריאנסטרה.

לפני שנשלחה הסחורה, נתנה חברת קולום דגימות לבדיקה במעבדה פרטית בבלגיה. הדגימות נשאו סימני־זיהוי של חברת שברון, שהיא היצרנית המקורית של האורתו־דיפולתן. המעבדה אישרה שמדובר באורתו־דיפולתן מקורי. הבדיקה נעשו ב־12 בפברואר. המיטען, 20 טונות שיועדו לאמירן, ו־50 טונות שיועדו לסולאיר, הוטען על האונייה שבועיים לאחר־מכן.

באופן מפתיע לא נבדקה הסחורה על־ידי החברה הבינלאומית אס־ג'י־אס (ג'נראל סופראינטנדנס — פיקוח כללי), הבודקת התאמה של מיטענים לתקנים. חברה זו לא בדקה את המישלוח באנטוורפן, כדי להבטיח כי הסחורה היא אכן אותה סחורה שממנה נלקחו הדגימות לבדיקה במעבדה. החברה גם לא בדקה אם המיטען שעזב את אנטוורפן הוא אכן אותו מיטען שהגיע. לבסוף, לנמל מומבסה שבקניה. למרות זאת, הוציאה החברה אישור, בהסתמך על בדיקות המעבדה הפרטית, כי החומר שעזב את אנטוורפן הוא אכן אורתו־דיפולתן מקורי.

שני המישלוחים הגיעו לקניה בתחילת מאי. חמש דגימות נבדקו על־ידי המעבדה החקלאית המקומית, יחד עם דגימה שנלקחה מחומר שנקנה ישירות אצל שברון, לשם השוואה. החומר נמצא תיקני, ושוחרר לשימוש.

פגישת־חירום

ה צרות התחילו ביוני. לפתע, בבדיקה חוזרת, התברר כי בחומר שסופק על־ידי קולום, באמצעות סולאיר ואמירן, יש רק 45% עד 46% של דיפולתן, במקום 80% כמקובל. אי־איי־איי שלחה דגימות נוספות לבדיקה, והתוצאות היו דומות. אי־איי־איי הגישה מחאה רישמית, וסוף־סוף עשתה חברת אס־ג'י־אס מה שהיה עליה לעשות מלכתחילה, ובדקה ברצינות את החומר שסופק למגדלי הקפה הקנייתים. הבדיקות הללו אישרו את מימצאי המעבדה החקלאית בקניה, אך העלו גילוי חמור נוסף: במקום להכיל דיפולתן בכמות הדרושה, הכילה הסחורה שקיבלו הקנייתים חומר בשם קרבריל, שהוא חומר המשמש להדברת חרקים, ואין לו דבר וחצי דבר עם הדברת פטריות.

בעיקבות מימצאים חמורים אלה, נערכה בניירובי פגישת־חירום בין נציגי אמירן, סולאיר, אי־איי־איי וקולום. בפגישה הוסכם שבחומר שסופק כבר ייערכו בדיקות נוספות, ואם יימצא בלתי־מתאים לשימוש, יוחלף, וה־קנייתים יפוצו. כמו־כן הוסכם כי בדיקות מחמירות ייערכו בחומר האחר, שעדיין לא סופק ושהקנייתים מצפים לו. על האס־ג'י־אס הוטל לבדוק כיצד קרה שלקנייתים סופק חומר מזוייף ותת־תיקני.

אלא שקולום לא מיהרה למלא את חלקה בהסכם. חברת הפיקוח הבינלאומית דיווחה לקניה שאינה זוכה לשיתוף־פעולה מצד חברת דה־קייזר, שהיתה אחראית למישלוח, וכך אינה יכולה לגלות את מקור הסחורה המזוייפת. אס־ג'י־אס גם הזכירה את העובדה שהדגימות שנשלחו למעבדה באירופה נשאו כולן סימני־זיהוי של חברת שברון, ואילו חלק מהחומר שהגיע לקניה לא נשא כלל סימני זיהוי של היצרן המקורי.

ריאנסטרה הודיע לקנייתים כי אם יגישו נגדו תביעה משפטית, „היה עליו להתגונן", והוא לא ימלא את חלקו בהסכם. קולום גם התעקשה כי לא יתכן שבחלק מהחומר נמצא קרבריל במקום דיפולתן, שכן „לא היה כלל קרבריל בתקופות מסויימות, ואילו אחר־כך היו מוכנות לספק את החומרים המשמשים להדברה במחירים זולים להפליא.

אימפריה כלכלית

ה צרות התחילו כאשר הודיעה שברון, לפני שנתיים, לקניה ולארצות אחרות באפריקה, כי תוכל לספק להן רק רבע עד שליש מכמות האורתו־דיפולתן, שמגדלי הקפה בארצות הללו היו זקוקים לה, לצורך הדברת מגיפת־הפטריות. מגדלי הקפה היו על סף היאוש, כאשר לפתע באו לעזרתם שתי חברות הפועלות בניירובי. היו אלה חברת סולאיר, וחברת אמירן, אשר הקנייתים טוענים כי בסיסה בישראל, והיא נשלטת על־ידי מכתשים, זרשומה כחברה זרה בניירובי, קניה. סולאיר ואמירן הודיעו למגדלי הקפה בבלגיה כי יש ביכולתן להשיג אורתו־דיפולתן באירופה, ובכמויות שיענו לצרכי החלקאות הקנייתית.

חברת־המטעים הגדולה ביותר בקניה, אי־איי־איי, הזמינה אצל שתי החברות — סולאיר ואמירן, 200 טונות של אורתו־דיפולתן. החומר היה אמור להגיע בחמישה מישלוחים, החל ממארס עד לאוקטובר ב־1980.

מי היו החברות האירופיות ידועות־השם, אשר כמה מן המתווכים בניירובי טענו כי יש ברשותם אורתו־דיפולתן בכמות מספקת? מתברר שהיתה זו קבוצת חברות, שכולן נשלטות על־ידי הנדריק ריאנסטרה, מיל־יונר הולנדי מיסתורי, הרשום כאזרח בלגי דווקא. ריאנס־טרה שימש כמנהל בחברת מונסאנטו הידועה, אחת מהגדולות בתעשייה הכימית האמריקאית, עד שפרש והקים את האימפריה הכלכלית שלו. בבעלותו של ריאנסטרה יש שתי חברות בשם קולום, האחת בבלגיה והאחת בהולנד. בבלגיה הוא שולט גם בחברה בשם אורינה, והחברה הגדולה ביותר בבעלותו נמצאת בצרפת, והיא החברה לעיבוד ולייצור מוצרים כימיים. לריאנסטרה יש מניות גם בארבע חברות אחרות בצרפת, שלחברה שלו יש שותפות עימן, וכן יש לו מניות בחברות בריטיות ואמריקאיות, איריות וקנדיות (ראה תרשים בעמוד 14).

העיתון הקנייתי יודע לספר כי לריאנסטרה ההולנדי היו קשרים הדוקים עם מפעל „אגון מכתשים" בנגב, שכור־כימיה היא חברת־האם שלו, וכן עם כור־סחר־אירופה, וכך מוסבר הקשר שנוצר בין אמירן הישראלית ובין חברותיו של ריאנסטרה. קשר זה מתואר בעיתון הקנייתי במילים הבאות: „הקשר שבין חברותיו של ריאנסטרה ובין התעשייה הכימית בישראל נוצר באמצעות מיפעל אגון מכתשים בבאר־שבע, שחברת־האם שלו, כור־כימיה הבינלאומית (שימו לב לדימיון בין שמה של חברה זו ובין כור־סחר של ריאנסטרה), נשלטת כולה על־ידי ההסתדרות, תנועת האיגודים המיקצועיים הישראלית, המעורבת גם ביוזמות כלכליות אחרות, רחבות־היקף, ובכלל זה בתי־מלון ותחבורה ציבורית".

המישלוח הראשון של האורתו־דיפולתן הגיע, כאמור, במארס 1980. דגימות שנלקחו מהמיטענים נבדקו במעבדה החקלאית הלאומית בקניה, ונמצאו מתאימות לתקן, שכן הכילו 80% של חומר פעיל. הבעיות התחילו כאשר הגיעו המישלוח השני של סולאיר, והמישלוח הראשון של אמירן. הללו נשלחו יחד באוניה ג'וד', ויצאו את נמל אנטוורפן בבלגיה ב־26 בפברואר 1980. המישלוח התבצע על־ידי חברה בלגית, „דה־קייזר משלוחים", אף שהחומר עצמו ניקנה אצל חברת קולום של ריאנסטרה.

לפני שנשלחה הסחורה, נתנה חברת קולום דגימות לבדיקה במעבדה פרטית בבלגיה. הדגימות נשאו סימני־זיהוי של חברת שברון, שהיא היצרנית המקורית של האורתו־דיפולתן. המעבדה אישרה שמדובר באורתו־דיפולתן מקורי. הבדיקה נעשו ב־12 בפברואר. המיטען, 20 טונות שיועדו לאמירן, ו־50 טונות שיועדו לסולאיר, הוטען על האונייה שבועיים לאחר־מכן.

באופן מפתיע לא נבדקה הסחורה על־ידי החברה הבינלאומית אס־ג'י־אס (ג'נראל סופראינטנדנס — פיקוח כללי), הבודקת התאמה של מיטענים לתקנים. חברה זו לא בדקה את המישלוח באנטוורפן, כדי להבטיח כי הסחורה היא אכן אותה סחורה שממנה נלקחו הדגימות לבדיקה במעבדה. החברה גם לא בדקה אם המיטען שעזב את אנטוורפן הוא אכן אותו מיטען שהגיע. לבסוף, לנמל מומבסה שבקניה. למרות זאת, הוציאה החברה אישור, בהסתמך על בדיקות המעבדה הפרטית, כי החומר שעזב את אנטוורפן הוא אכן אורתו־דיפולתן מקורי.

שני המישלוחים הגיעו לקניה בתחילת מאי. חמש דגימות נבדקו על־ידי המעבדה החקלאית המקומית, יחד עם דגימה שנלקחה מחומר שנקנה ישירות אצל שברון, לשם השוואה. החומר נמצא תיקני, ושוחרר לשימוש.

פגישת־חירום

ה צרות התחילו ביוני. לפתע, בבדיקה חוזרת, התברר כי בחומר שסופק על־ידי קולום, באמצעות סולאיר ואמירן, יש רק 45% עד 46% של דיפולתן, במקום 80% כמקובל. אי־איי־איי שלחה דגימות נוספות לבדיקה, והתוצאות היו דומות. אי־איי־איי הגישה מחאה רישמית, וסוף־סוף עשתה חברת אס־ג'י־אס מה שהיה עליה לעשות מלכתחילה, ובדקה ברצינות את החומר שסופק למגדלי הקפה הקנייתים. הבדיקות הללו אישרו את מימצאי המעבדה החקלאית בקניה, אך העלו גילוי חמור נוסף: במקום להכיל דיפולתן בכמות הדרושה, הכילה הסחורה שקיבלו הקנייתים חומר בשם קרבריל, שהוא חומר המשמש להדברת חרקים, ואין לו דבר וחצי דבר עם הדברת פטריות.

בעיקבות מימצאים חמורים אלה, נערכה בניירובי פגישת־חירום בין נציגי אמירן, סולאיר, אי־איי־איי וקולום. בפגישה הוסכם שבחומר שסופק כבר ייערכו בדיקות נוספות, ואם יימצא בלתי־מתאים לשימוש, יוחלף, וה־קנייתים יפוצו. כמו־כן הוסכם כי בדיקות מחמירות ייערכו בחומר האחר, שעדיין לא סופק ושהקנייתים מצפים לו. על האס־ג'י־אס הוטל לבדוק כיצד קרה שלקנייתים סופק חומר מזוייף ותת־תיקני.

אלא שקולום לא מיהרה למלא את חלקה בהסכם. חברת הפיקוח הבינלאומית דיווחה לקניה שאינה זוכה לשיתוף־פעולה מצד חברת דה־קייזר, שהיתה אחראית למישלוח, וכך אינה יכולה לגלות את מקור הסחורה המזוייפת. אס־ג'י־אס גם הזכירה את העובדה שהדגימות שנשלחו למעבדה באירופה נשאו כולן סימני־זיהוי של חברת שברון, ואילו חלק מהחומר שהגיע לקניה לא נשא כלל סימני זיהוי של היצרן המקורי.

ריאנסטרה הודיע לקנייתים כי אם יגישו נגדו תביעה משפטית, „היה עליו להתגונן", והוא לא ימלא את חלקו בהסכם. קולום גם התעקשה כי לא יתכן שבחלק מהחומר נמצא קרבריל במקום דיפולתן, שכן „לא היה כלל קרבריל

(המשך מעמוד 13)

ליד מקום המישלוח, ולכן לא יתכן שתהיה בילבול", וכן טענה כי בחומר שנשלח היו 60% עד 70% של דיפולתן פעיל. אמנם פחות מהתקן הנדרש — אבל בכל־זאת משהו.

הקפה של מדינה זו הזמינה 326 טונות של אורתו־דיפולתן, אך המפיץ המוסמך, שברון, התחייב לספק רק 100 טונות. כמה חברות התמדדו על הזכות לספק את יתרת החומר, ובסופו של דבר סיפקה אותו אחת מחברותיו של ריאנסטרה, חברת אורינה הבלגית. המישלוח הגיע, ודיווחים מאיזור מטעי־הקפה בטנזניה הורו כי החומר שהגיע נפסל לשימוש על־ידי הרשות הלאומית לקפה. כמה מהמיטענים, שסימני הפסילה עדיין עליהם, מצאו את דרכם לקניה. דוגמות ממיטענים אלה נמצאו במחוזות ניאירי ואמבו, ונבדקו על־ידי המעבדה החקלאית הלאומית. נמצא שהחומר מכיל בעיקר גיר טחון. בסופו של דבר הפרה הממשלה הטנזנית את החוזה עם אורינה הבלגית.

השאלה החשובה היא — מי מזייף את הדיפולתן, שכאמור, היצרן בעל הפטנט שלו היא חברת שברון? בעיתון הקנייתי מועלה האשמה חמורה בעניין זה כלפי מכתשים הישראלית. הקנייתים טוענים כי כיוון שהפטנט בחבלה בכלכלת הארצות המתפתחות — ויש אף מי שטוען שם כי אין זו חבלה מיקרית, אלא מכוונת, והיא באה להגן על האינטרסים האמריקאים במטעי־הקפה כך בתיווכה של אמירן הישראלית למגדלי הקפה בקניה.

בימים אלה מדברים הרבה על קשריה של ישראל עם מדינות אפריקה. אין ספק שפרשה זו עלולה להסב נזק חמור מאוד לישראל. החברות הישראליות המעורבות בפרשה מופיעות בקניה ובארצות אחרות במזרח־אפריקה כמי שמשתפות פעולה עם חברות אירופיות ואמריקאיות

חברות אירופיות וישראליות סיפקו חמרי הדברה בלתי יעילים למגדלי קפה במזרח אפריקה. האם היתה כאן קנוניה לפגוע ביבולים ולהשפיע על מחירי הקפה בשוק העולמי?

והעיתון הקנייתי מסכם: „עדיין לא ברור מה עומדת סולאיי ואי־איי־איי לעשות נגד קולום, או מה עמדת אס־ג'י־אס ואמירן בפרשה, שלא פורסמה עדיין בפומבי, אך מתעורר הרושם שאמירן תומכת בקולום, מה שאינו מפתיע בהתחשב בקשר שבין אמירן וקבוצות החברות האירופיות שקולום היא אחת מהן".

בינתיים, כך מתברר, הסכימה קולום להחליף את החומר הפגום, אך אין מי שיפצה את הקנייתים על יבולי הקפה שלהם, שנפגעו בשלוש השנים האחרונות, ביגלל שימוש בחומרים כימיים פגומים.



המדביך פועל קנייתי מרסס את עצי הקפה ב־אורתו־דיפולתן. הקנייתים טוענים ש־חברות ישראליות סיפקו להם חומר תת־תיקני או מזויף.

הגדולים של ברזיל. החשבון הוא פשוט: ככל שהיבולים קטנים יותר, גדל הסיכוי שיעלו מחירי הקפה, שמאז 1977 הם מצויים בירידה מתמדת.

סיכסוך בין חברות?

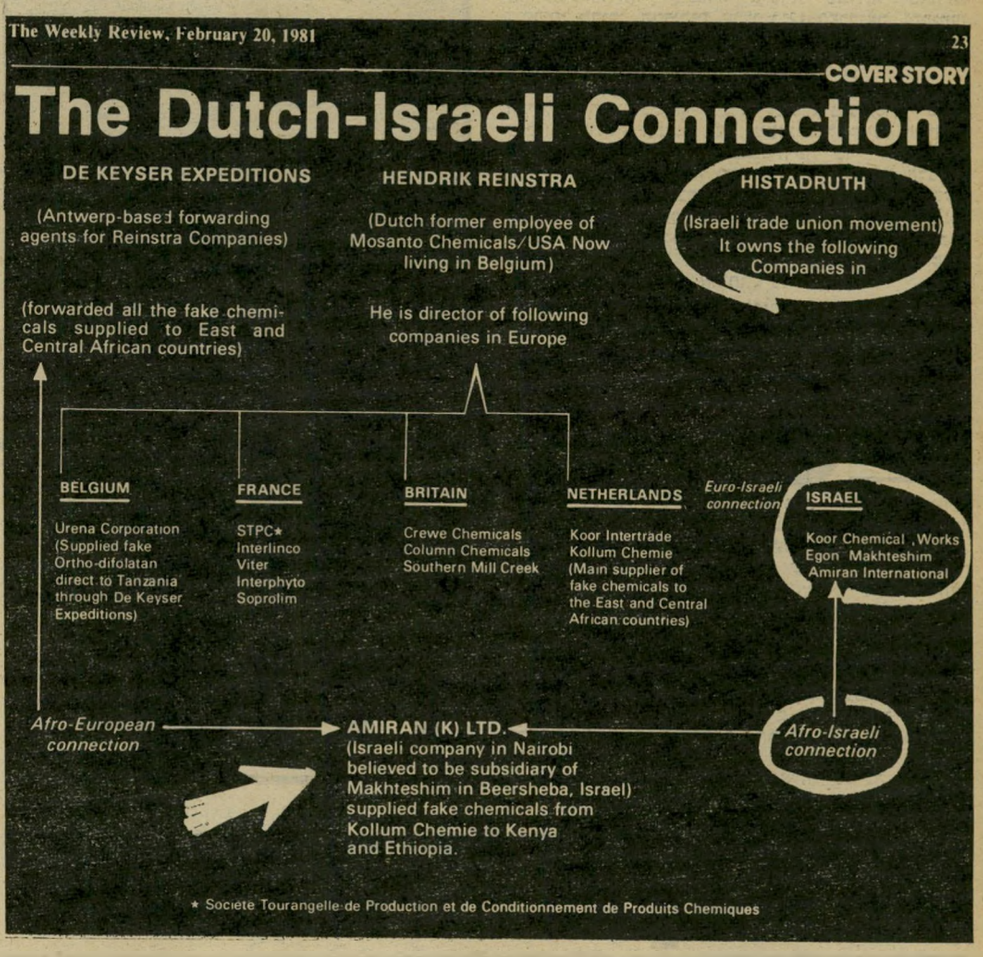
כתב העולם הזה פנה אל כור לבקשת תגובה על ה־האשמות הקנייתיות. להלן תגובתה הרישמית של כור: „הנושא אינו נוגע לכור כימיה ולמכתשים, כיוון שהם אינם מייצרים את המוצרים שהוזכרו בטענה בעיתון הקנייתי, ולכן גם לא יכלה כור־סחר לייצא אותם.

„בשעתו תיווכה כור־סחר בייצוא כימיקלים, בין קולום הבלגית ולקוחות בקניה.

„בעיקבות עיסקה בקניה, בה התברר שהחומר שסופק על־ידי קולום אינו עונה על הסטנדרטים של הלקוח שלנו, ניתקנו כל מגע עם חברה זו, והפסקנו כל פעילות מיסחרית עימה.

„המיקרה אירע לפני יותר משנה, ומאז אין לנו כל קשר מיסחרי עם קולום."

פקיד בכיר בכור־סחר אמר לכתב העולם הזה כי כור־סחר מילאה בפרשה תפקיד של תיווך גרידא, והעניין חוסל לשביעות־רצונו של הקונה. לדעת איש כור, יתכן שאחד ההסברים לפרשה הוא שחברותיו של ריאנסטרה דרכו על יבלותיהן של חברות מהגדולות בעולם, כמו



הקשר הישראלי התרשים מדגים את מערכת הקשרים ש־בין החברות הישראליות, כולן משתייכות לכור, ובין קבוצת החברות האירופיות, שרובן נשלטות על־ידי ה־הולנדי הנדריק ריאנסטרה, ואשר חשודות בחבלה חמורה במטעי הקפה של קניה וארצות אחרות במזרח אפריקה.

הקניתים טוענים: „מכרו לנו גיר טחון", המיליונר ההולנדי מתחמק בחשובה, וב„כור" טוענים: „מילאנו תפקיד של תיווך גרידא"

אך מה שאירע ב־1980 בקניה הוא רק קצה־הקרחון, על־פי הוויקלי ריוויו. זשבועון הקנייתי טוען כי החברה הישראלית, אמירן, סיפקה כימיקלים פגומים ותת־תקניים גם לקניה, אתיופיה וזימבאבווה, וכן גם לטנזניה. רשות־

TIME AND TIME AGAIN



Monde Sélection

1981

הקניה הטובה ביותר 1981

פרסים מחו"ל, תעודות מישראל ו-12 מיליון מחמאות ביום.

סיגרית טיים קיבלה השנה בפעם הרביעית את מדלית הזהב מ־Monde Sélection (המרכז הבינלאומי לבדיקת איכויות בבריסל) ואת גביע האיכות לצמיתות.

בישראל זכו השנה סיגריות טיים שוב בתואר "המוצר הנבחר 1981" ובתואר "הקניה הטובה ביותר 1981".

כל זאת, ו־12 מיליון סיגריות טיים שמעשנים מידי יום, מאשרים שוב כי: תוצרת "דובק" ערבות לטיב.



"כמו כל דבר בצה"ל גם ארנק זה מחולק ל-3":



ארנק זה מחולק כשי:

1) לחיילים,
2) שמשכורתם מועברת דרך בנק לאומי.
3) והמזמינים כרטיס כספומט.

כדאי להעביר את המשכורת הצבאית דרך בנק לאומי. עם קבלת כרטיס הכספומט, מגיע לך גם השי השימושי מתנת בנק לאומי.

עם כרטיס כספומט, תוכל בכל שעות היממה ובזמן הנוח לך: למשוך מזומנים, להפקיד שיקים, לברר יתרה ו-3 פעולות אחרונות בחשבונך *, לשלם חשבונות ולתת הוראות שונות לבנק.

*כאשר הכספומט מכוון.

בנק לאומי

חשבון עובר ושב

מאת שלמה פרנקל

דיאלוגים

סוקרטס: ובכן, ידידי אלקטס, היאך עומד אתה להצביע?

אלקטס: אומר לך את האמת, סוקרטס, שעדיין איני יודע. הרי לפנינו מיפלגת המילחמה של אותו אדם פי־דלוס, והם מתועבים מאוד בעיני. ול־צידה מיפלגת הפלוטוס חגדולה, שחושש אני ממנה מאוד.

סוקרטס: בוודאי אתה מדבר ב־אותה מיפלגה שספידולנגוס בראשה. איש מופלא הוא בעיני.

אלקטס: אכן, בהם אני מדבר. ובתווך ניצבת מיפלגת גלוחי־הראש, ש־מכל מקום תבקש לבוא בברית עם ה־מיפלגה הגדולה. ועוד אמנה לך את המיפלגה השניה, מיפלגת האוליס, ולב־סוף הרי לפנינו מיפלגת השלום.

סוקרטס: יפה מנית, אלקטס ידי־די, וכימעט לא שכחת דבר. ולמי תיתן קולך?

אלקטס: כפי שאמרתי לך, איני יודע. על צד האמת, נוטה אני אל מיפ־לגת השלום. אלא שמאוד אני חושש שיתפסו הפלוטוס את השילטון, ולכן אולי איטיב לעשות אם אצביע למען האוליס.

סוקרטס: לא הבנתי, אלקטס. חו־שש אתה מן הפלוטוס, שמא יטו אל המילחמה, או טועה אנוכי?



שיחה בשניים

אלקטס: אינך טועה בי גם הפעם, כפי שאינך טועה בדרך־כלל.

סוקרטס: הנה מצאת דרך לחלוק לי מחמאה יפה, אבל נחזור לענייננו, שכן חשוב הוא. דעתי היא שאין חשי־בים מענייני המדינה, וחייבים אנו, המ־בקשים את החוכמה, לדון בהם בכובד ראש ומבלי לסטות הרבה מן העיקר. ובכן, אלקטס, חושש אתה מן הפלוטוס שמא יטו אל המילחמה, ונוטה אתה אל מיפלגת השלום. וכי סבור אתה שמיפלגת השלום תבוא בברית עם ה־פלוטוס אי־פעם?

אלקטס: באמונה, איני חושב כך. אלא רואה אתה, סוקרטס, ידוע לכו־לנו שמיפלגת השלום קטנה היא, ולא תהיה שלטת. ואילו המילחמה העיקרית היא בין הפלוטוס והאוליס, ובשעה ש־נותן אני קולי למיפלגה קטנה, אינני שותף למערכה העיקרית.

סוקרטס: עכשיו הבנתי, אלקטס. מבקש אתה להיות שותף במערכה ה־עיקרית, ולפיכך לא תצביע בעד מיפלגת השלום. ועכשיו אמור נא לי, האם אין זה נכון שגם מיפלגת האוליס וגם מיפ־לגת הפלוטוס, אינך יכול להבטיח ש־יביאו את השלום או שיטו אל המיל־חמה?

אלקטס: דייקת גם הפעם, סוק־רטס.

סוקרטס: ואם כך, האם לא תאמר כי המערכה העיקרית, כפי שאתה קורא לדבר, היא דווקא בין מיפלגת המיל־חמה ובין מיפלגת השלום, שהרי הם יטו את המיפלגות הגדולות כל אחת לצידה, בשעה שיבואו אותן מיפלגות לחפש להן בני־ברית לשילטון?

אלקטס: לכאורה הגיוני הדבר שאתה אומר, סוקרטס. ואף־על־פי־כן הלא תודה שמיפלגת האוליס נוטה יותר אל השלום ממיפלגת הפלוטוס?

סוקרטס: כמעט שהייתי מסכים עימך, ידידי, לולא היה זה דווקא אותו איש מופלא, ספידולנגוס, שהביא את השלום עם הספרטנים, אחרי ששלוש מילחמות ידענו עימם, דווקא כשהיו האוליס בשילטון. אך לא אדקדק עימך בכך. הבה נניח שמסכים אני. ובכן, מה?

אלקטס: אינך רואה, סוקרטס? הרי אסור שישליך אדם קולו לריק, למען מיפלגה קטנה. וכי אינך מלמד שכאשר בא אדם לבחור, הרי בין הקטן והגדול יבחר בגדול?

סוקרטס: זאת בוודאי למדת מן הסופיסטים. בין טובה קטנה, אלקטס, ובין צרה גדולה, במה תיבחר?

אלקטס: אלא שלא כך הם פני הדברים בנימשל שלפנינו.

סוקרטס: ניחא. ובין מטבע זהב קטנה ומטבע נחושת גדולה, במה תיב־חר?

אלקטס: הנח לי לחשוב מעט ב־דבר, שעוד לא השתכנעתי. ובמה תיבחר אתה, סוקרטס?

סוקרטס: אני עומד לעשות דבר שבעיניך הוא בוודאי אווילי מאין כמו־הו. הייתי בפורום ושמעתי את דוברי המיפלגות, איש בתורו. וקבעתי לי איזהו הדובר שאמר דברים אוויליים פחות מכל האחרים, ודעתי קרובה ביותר לדע־תו, ובעד מיפלגתו אבחר.

אלקטס: ואיזו מיפלגה היא זו?

סוקרטס: לא אומר לך, שלא



ספידולנגוס המזפיא

להשפיע על דעתך. שמא נצא מעט לט־ייל? רוח קלה ונעימה יש ברחוב.

אלקטס: הבה נצא, ובינתיים אח־שוב במה שאמרת לי קודם.

■ ■ ■

סוקרטס: רוצה אתה שניגש אל עושה החרבות שם, ונשאל במי יבחר?

אלקטס: הבה ניגש אליו.

סוקרטס: מוכן אתה לומר לנו, אישי, במי תיבחר?

עושה החרבות: אנוכי? במיפלגת המילחמה. דעתי כדעתם, שיש להפר את השלום עם הספרטנים. גם חרבות רבות אמכור, וגם עבדים הרבה נתפוס במיל־חמה, וירד מעט מחירם.

סוקרטס: רוצה אתה, אלקטס, ש־ניגש אל הסוחר שם, ונשאל במי יבחר הוא?

אלקטס: הבה ניגש לשם.

סוקרטס: אדוני הסוחר, שמא תאמר לנו במי תיבחר?

סוחר: אני אבחר בגלוחי־הראש. עשר מטבעות זהב נתנו לי, ואני את מיסחרי עושה ביושר. כיוון ששילמו ב־יושר, אתן להם ביושר את קולי.

סוקרטס: ורוצה אתה שניגש אל האיש נשוא־הפנים, שם, ונשאלהו?

אלקטס: נשאלהו.

סוקרטס: במי תיבחר, אם יורשה לנו לדעת, אישי?

איש נשוא־פנים: אני בעד האו־ליס אבחר. דעתי כדעתם, שיש ללכת בשביל הזהב שבין הקיצונים מכאן ומ־כאן, לא שלום ולא מילחמה, מיסים שאינם גבוהים מדי ואינם נמוכים מדי, וכן הלאה.

סוקרטס: ועכשיו רוצה אתה שנלך אל האיש חיושב שם, שנראה לי כמח־ליף־כספים?

אלקטס: מדוע לא? המרחק אינו גדול.

סוקרטס: האם תאמר לנו למען מי תצביע?

מחליף הכספים: אני אתן את קולי לפלוטוס, שכן סבור אני שספי־דולונגוס איש גדול הוא, ובכל עניין דעתי כדעתו.

■ ■ ■

סוקרטס: וכי סבור אתה, אל־קטס, שגם אנשים אחרים מצביעים כפי המצביעים האנשים שעימם דיברנו, כלו־מר, איש לפי דעתו, או איש כפי מחירו?

אלקטס: אכן, סבור אני שכמעט כולם מצביעים כך, סוקרטס, ודווקא זו הסיבה לכך שאנו, המבקשים אחר ה־חוכמה, חייבים לשקול היטב את דר־כנו, ולהצביע במקום שיביא קולנו את התועלת המרובה ביותר, ולא למען ה־מיפלגה שדעתנו כדעתה.

סוקרטס: אכן, שוב אתה מאשר שאוויל אני כשאני מצביע כדעתי, ונוהג אני כהמון העם ולא כאיש המחפש את החוכמה.

אלקטס: לעולם לא אומר שאוויל אתה, סוקרטס, אלא שככל הנראה לא שקלת עדיין יפה.

סוקרטס: יפה. ובכן, מסכימים אנו שכמעט כולם מצביעים כדעתם, ורק קומץ של מבקשי החוכמה אסור להם להצביע כדעתם?

אלקטס: זה מה שאני אומר.

סוקרטס: וכי אינך מסכים שבמיש־טר הדימוקרטי המתוקן מוטב שלא יהיו



איש נשוא פנים

אווילים כמוני וכמו אותם אנשים שדי־ברנו עימם ברחוב, וכולם יהיו מחפשי חוכמה כמוך, אלקטס?

אלקטס: בוודאי שכך אני חושב.

סוקרטס: וכך, שיהיו כל האזר־חים מבקשים את החוכמה, הרי לפי מה שאתה אומר, אלקטס, לא יצביע איש כפי דעתו, אלא יהיו כולם שוקלים את קולותיהם ומחשבים חשבונות היכן יבי־או הקולות הללו את התועלת המרובה ביותר, לא כך? וכך יצא שאולי לא תהיה אף מיפלגה מקבלת את קולו־תיהם של הסבורים כמוה, אלא רק של שוקלי־שיקולים? ולעולם לא נוכל לדעת, כאשר יהיו כולם מבקשי החוכ־מה, מה דעת העם, ואיזו דעת גוברת על יריבתה! שהרי לא יהיה מהלך הבחירה מין התמודדות בין דיעות, אלא מין לוח חשבון שבשכמותו עוסקים הפיתגוראים. אלא שמכאן יוצא שכל מהלך הבחירות אין לו כל ערך, וגם כל המיפלגות אין בהן טעם, שהרי מה תן המיפלגות תראויות, לפי דברינו, אם לא חבורות של אנשים שאחת דעתן בעניין זה או בעניין אחר.

אלקטס: ובכן, מה? הבכתני.

סוקרטס: ובדין שתהיה נבוך. ש־הרי לפי מה שהסכמת איתי עכשיו יוצא, שדווקא מבקשי החכמת של ימינו, בשעה שהם שוקלים שיקולים ואינם מצביעים כדעתם, הריהם פועלים לבי־טולו של המישטר הדימוקרטי. שהרי לא תעלה על דעתך שיהיה תלמיד החכמים מבקש שאחרים ינהגו אחרת מהדרך שהוא נוהג בה, שהיא, לפי דעתו, הדרך הראוייה והנכונה והמתאימה לכולם.

אלקטס: שמא תיתן לי דוגמה?

סוקרטס: כרצונך. נניח שהעם נחלק לאוהבי שלום, אוהבי שלום במיקצת, אוהבי מילחמה ואוהבי מילחמה במיק־צת. והבה נוסיף ונניח כי מיפלגות או־הבי המילחמה במיקצת ומיפלגת אוהבי המילחמה, הן המיפלגות הגדולות. וכי לא תאמר, על־פי שיטתך, שחייבים או־הבי השלום ואוהבי השלום במיקצת להצביע למען אוהבי המילחמה במיקצת כדי שלא יתפסו את השילטון אוהבי המילחמה? שהרי אינם צריכים להצביע לפי דעתם, כדבריך, אלא במקום שיביאו קולותיהם את התועלת המרובה ביותר.

אלקטס: וכי מבקש אתה לרמוז, סוקרטס, שאיטיב לעשות אם אצביע הפעם בעד מיפלגת הפלוטוס של אותו איש נורא ספידולונגוס?

סוקרטס: אפשר שכך הדבר, ידי־די. שאם המילחמה מדאיגה אותך יותר מכל דבר אחר, שהרי אתה אוהב שלום לפי דבריך, אולי מוטב שתצביע בעד הפלוטוס, כדי שיוכלו לשלוט בכוחות עצמם, ולא יזדקקו כלל למיפלגות ה־מילחמה של פידלוס לצורך שילטונם.

אלקטס: אינני מיבן כיצד הגעת לזה, סוקרטס. וכי לא מוטב שיהיו ה־אוליס בשילטון?

סוקרטס: והצבעתך שלך, ידידי, היא שתיקבע זאת?

אלקטס: בוודאי שלא. אך אם יצ־ביעו רבים כמוני, אולי תעלה לשילטון.

סוקרטס: רבים כמוך, מתכוון אתה, אוהבי שלום?

אלקטס: גם כלפיהם מכוונים דברי.

סוקרטס: ואם יביאו קולותיכם את מיפלגת האוליס לשילטון, וכימעט שלא תהיה מיפלגת שלום לצידם, האם



פוחר

לא יזדקקו לגלוחי־הראש לצורך שיל־טונם?

אלקטס: יזדקקו להם.

סוקרטס: וגלוחי־הראש, אל־קטס, סבור אתה שהם נוטים לשלום?

אלקטס: כלל לא.

סוקרטס: ובשעה שתחולל מיפלגת המילחמה מהומות, בעת שילטון האו־ליס, ותבקש להפר את השלום עם ספר־טה, לא יבוא לצידה גם הפלוטוס וב־ראשם ספידולונגוס המופלא?

אלקטס: אכן, כך יקרה.

סוקרטס: וכי תוכל לעמוד נגדם באומץ מיפלגת האוליס, שמסכים אתה שאולי היא נוטה אל השלום, ואינה מיפלגת השלום?

אלקטס: בשום פנים לא.

סוקרטס: כיצד ינהגו האוליס אם תהיה מיפלגת שלום גדולה לצידם?

אלקטס: באומץ רב יותר, ידידי.

סוקרטס: אם כך, מדוע לא תצביע כדעתך, וגם תימצא מביא את התועלת הגדולה ביותר?

אלקטס: רואה אני מה אתה או־מר. ואף על פי כן, מה אועיל אם יעלו הפלוטוס לשילטון?

סוקרטס: ומה תהיה מועיל במיק־רת הזה אם תצביע למען האוליס?

אלקטס: שאם אצביע למענם, אפ־שר יעלו הם לשילטון.

סוקרטס: אתה בילבד, אלקטס? וכי זוכר אתה בחירות שהיו באתונה עירנו ואשר הוכרעו על חודו של קול?

אלקטס: לא אני בילבד, אלא רבים כמותי.

סוקרטס: וחרי בכך כבר דיברנו, או שמא אינך זוכר? שאם יצביעו כל מבקשי החוכמה, שהם גם מבקשי שלום כמוך, יצא השלום ניפסד שכן מיפלגת האוליס תיטה אחרי גלוחי־הראש ולא תוכל לעמוד באומץ מול מיפלגת המיל־חמה, והפלוטוס שיהיו עימה, ובראשם ספידולונגוס המופלא.

אלקטס: יפה דיברת, סוקרטס, אלא שנדמה לי שרימיתני, ואיני יכול למצוא היכן.

סוקרטס: אכן, רימיתי אותך, אל־קטס. שהרי רב מאוד מיספרם של העב־דים, שהם אנשים כמונו, ולא מן הצדק שנהיה אנחנו מחליטים לגביהם. וכל הוויכוח שבין המיפלגות שבהן דיברנו עד כה הוא ויכוח שבין האדונים, וכל זמן שיתקיים כך, לא יהיה זה ויכוח דימוקרטי. לכן, ידידי אלקטס, מצביע אני בעד אותה מיפלגה קטנה שלא הז־כרת כלל כשהתחלנו לדבר ואשר קוראת לשחרר את העבדים. רק אחרי שישות־ררו אלה, יהיה טעם של אמת בוויכוח שבין אוהבי השלום ואוהבי המילחמה, אלקטס ידידי. שאם לא ישוחררו העב־דים, אלקטס, הרי גם אם יהיה שלום תיחרד אתונה; ואולי סבור אתה שאכן בכך חפצים אזרחי העיר למעשה?

חברת אל על מציעה לנוסעיה מבחר שירותי תיירות באירופה ובאמריקה

הטיסה הינה אמצעי התחבורה המועדף על הישראלים היוצאים לחו"ל. בין כל חברות התעופה מעדיף הישראלי־המטייל את חברת התעופה הלאומית אל על. נוסף לשרותי הטיסה היעילים, מספקת אל על מיגוון שירותי תיירות לנוסע — גם לאחר רדתו מן המטוס. לצורך כך התקשרה אל על עם מספר חברות מובילות בענף התיירות והמלונאות בעולם, ובאמצעותן מעמידה לרשות נוסעי אל על מבחר תכניות סיור, הבטחת איכסון בבתי־מלון, תכניות רכב שכור ועוד. בתכניות אלו נהנים נוסעי אל על והם בלבד מתעריפים מיוחדים.

אירופה, ארה"ב וקנדה אינן עוד ב־בחינת „עולם רחוק". הישראלי המצוי ביקר בחו"ל יותר מפעם אחת ורבים מתכננים כעת את נסיעתם הבאה ל־טיול או לעסקים. הרוב המכריע בוחר בטיסה ככלי תחבורה מהיר, יעיל ונוח. ואם כבר טיסה, מעדיפים הישראלים לטוס באל על. באל על אתה מרגיש „שייך", הם יספרו לך. בסניפי אל על בכל נמלי התעופה מדברים עברית, וזו הרגשה נהדרת להיות רחוק מהבית ולשמוע אותה מסביבך. חברת אל על משקיעה משאבים ומאמצים רבים למען שיפור מתמיד ברמת ה־שירותים לנוסע. לאחרונה, זכתה ה־חברה במספר הישגים בינלאומיים משמעותיים, טיסותיה הגיעו למקום הראשון בעולם בדיוק מבצעי, סקר מיוחד של ה„דיילי מייל" המפורסם, העניק לאל על את המקום הראשון בטיב השירות לנוסע מעל לאטלנטיק, מחלקת העסקים של אל על דורגה ב־אחד משבעת המקומות הראשונים בין עשרות מחלקות עסקים של חברות התעופה הבינלאומיות במחקר שנערך ע"י עיתון תיירות נוז'ע.

נוסעי אל על חשים בשיפורים, וה־ראיה — אלפי מכתבי תודה והערכה מנוסעים מרוצים המגיעים לחברה.

לכאורה מתרכז ומצטמצם תפקידה של חברת תעופה במתן שרותי טיסה יעי־לים ובטוחים, אך מסתבר כי חברת אל על מחפשת תדיר דרכים נוספות להקל על התייר הנוסע במטוסיה. כך הגיעה אל על להסכמים עם מספר חברות המספקות שרותים לתיירים — מייד לאחר רדתם מהמטוס, כאשר את תוכנית הסיור עורך הנוסע עוד ב־ארץ.

גרייהאונד — סיורי האוטובוס המפואר בארה"ב

לחברת אל על הסכם עם חברת „גריי־האונד" המספקת שרותי סיור בכל רחבי ארה"ב באוטובוס מפואר. בשי־טה זו בוחר הנוסע מסלול קבוע מראש ואת בתי המלון מזמין המטייל בהת־אם למסלול הנסיעה. שרותי סיור אלו הוכחו כזולים ביותר לנוסע היחיד ו־מהווים דרך נעימה לתיור.

ל„גרייהאונד" תוכניות רבות והצעות מגוונות לנוסע הישראלי כמו „אמ־ריפס" — תוכנית המאפשרת לנוסע בכרטיס נסיעה אחד, ללא הגבלה, ב־רחבי ארה"ב וקנדה למשך תקופה מוג־דרת. כמו כן מציעה „גרייהאונד" סיו־רים מודרכים ומאורגנים לנוסעים ה־בודדים המבקשים נוחות מירבית.

ניתן גם להצטרף לסיורים מאורגנים מחוף אל חוף, סיורים בקליפורניה במזרח ארה"ב, קנדה ועוד. במסגרת סיורי „גרייהאונד" אפשר לבחור מס־לולים הכוללים לינה (פרטים ניתן לק־בל אצל סוכני הנסיעות).

אייר נבדה — סיורים אוריים

לחברת אל על הסכם עם החברה ה־אמריקאית „אייר־נבדה" הידועה בסיו־ריה האווירים המדהימים מעל לקניון הגדול. נוסעי אל על זכאים להירשם לסיורי החברה עוד בארץ, ולהבטיח לעצמם מקום בסיור.

CALIFORNIA PARLOR CAR TOURS

החוף המערבי של ארה"ב ידוע באתרי התיירות המרשימים שלו. נוסעי אל על יוכלו לבחור בין 39 סיורים שו־נים של חברת
CALIFORNIA PARLOR CAR TUORS
במערב ארה"ב ולראות בצורה הנוחה והנעימה ביותר מקומות כמו:
YELLOWSTONE, BRUCE & ZION, GRAND CANYON, PACIFIC NORTHWEST, CANADIAN RO-CKIES
ועוד.

מדריך מלונות ארה"ב 1981

אין דבר מעצבן יותר מאשר להגיע לעיר זרה, עייף, עמוס בחבילות, מת להתרחץ ולהכנס למיטה, ולגלות אז שבעצם אין לך היכן ללון. או אז מתחילה הריצה המטורפת בין בתי־המלון, בזבוז כספים על מוניות, ול־סיום — אתה מקלל את היום בו יצאת את הארץ.

כדי למנוע תופעה מרגיזה זו הכינה חברת אל על את תכנית HOTEL CHECK המבטיחה לתייר הישראלי בארה"ב איכסון בבתי המלון שבמוק־די התיירות העיקריים ברחבי ארה"ב. ובמחירים סבירים.

לבחירת נוסעי אל על בתי מלון מאר־בע קטיגוריות, מדרגת תיירות טובה ועוד בתי מלון מפוארים, ידועים ב־עולם בייהודם ובשירותם המעולה ב־יותר.

תכנית נוספת העומדת לרשות נוסעי אל על היא תכנית TOUR CHECK המעמידה לרשות הנוסעים בתי מלון של הנבחרות מבין רשתות המלונות בארה"ב וקנדה.

מדריך מלונות אירופה 1981

גם באירופה זכאים נוסעי אל על ב־טיסות הסדירות לבחור מספר תכניות איכסון בבתי מלון.

תכנית CITYPAK מעמידה לרשות הנוסעים מספר רב של מלונות, מק־טיגוריות שונות בחשובות מבירות אירופה.

תכנית HOTELPAK מתאימה במיו־חד למטיילים ברכב. בתי מלון בעש־רות ערי שדה באירופה עומדים לר־שות המטיילים ובמחירים נוחים וסבי־רים.

תכנית „GO AS YOU PLEASE" נותנת לנוסעי אל על לאנגליה מבחר תכניות איכסון יחד עם שכירת רכב לתקופה של 7—13 לילות. התכנית מציעה 200 בתי מלון בכל רחבי אנג־ליה, מיגוון כלי רכב, והכל במחירים סבירים.

„כרמל"

מערכת ההזמנות הממוחשבת של אל על — „כרמל" — קשורה בקשר ישיר עם רבות מרשתות בתי המלון הגדו־לות בעולם. קשרים אלה ניתן לנצל לתועלת נוסעי אל על, ולהם בלבד, להבטחת לינה ואיכסון.

„טוס־סע" אל על ו„אוויס"

הדרך הפופולרית ביותר כיום „לראות עולם" הינה ברכב שכור. התיור ב־רכב שכור נוח מאוד. ברכב שכור אתה חוסך תשלום למוניות, נשיאת מזוודות וכיו"ב.

מתוך ראיית יתרון זה הגיעה אל על להסכם עם „אוויס" הנחשבת למובילה בעולם בהשכרת רכב. ל„אוויס" סניפים ברבים מנמלי התעופה בעולם ועם רדתך מהמטוס, תחכה לך דיילת חייכנית עם מפתחות המכונית שלך ותצייד אותך במפות ובמידע על ה־אזורים בהם כדאי לבקר.

ב„טוס־סע" ניתן להזמין אצל סוכן הנסיעות את סוג הרכב המתאים לחופ־שה או לעסקים (או לשניהם גם יחד).

אחד היתרונות הבולטים בשיטת „טוס־סע": אתה מקבל את הרכב במקום אחד ומחזירו באחר לפי תוכניותיך...

פרטים מלאים על מבחר שירותי ה־תיירות של אל על ניתן לקבל במש־רדי אל על ובכל סוכנויות הנסיעות.



שרות טרום טיסה — לטיסות יום בלבד

ארצות־הברית: גנרל במילכוד

„אלכסנדר הייג הוא האדם השנוא ביותר בממשלה האמריקאית. למרבה הצער שונאים אותו בגלל הסיבות הלא־נכונות."

הערה סרקסטית זו, ששובצה במאמר־מערכת של העיתון הרדיקלי של ניו־יורק, ויל'ג' וויס, משקפת היטב את מצבו העכשווי של שר־החוץ של ארצות־הברית. הגנרל לשעבר, אחת הדמויות האפלות ביותר בצוות של הנשיא לשעבר ריצ'ארד ניכסון, שנאשם בפשעי־מילחמה



שר־החוץ הייג
מועמד להדחה ?

מחרידים בדרום מזרח אסיה, נרדף היום בוושינגטון דווקא בשל „נאורות" מופרזת. בעניין זה מזכיר מצבו של הייג את מעמדו של משה דיין בממשלתו של מנחם בגין. הייג הוא, כמובן, מדינאי ברמה גבוהה.

הצוות של רונאלד רגן מורכב, רובו ככולו, משתי קבוצות עיקריות. הקבוצה האידיאולוגית שואפת לבצע מדיניות ימנית קיצונית בארצות־הברית וחותרת לעימות איגטנסיבי עם ברית־המועצות. השניה משרתת בגלוי את החברות הגדולות, בעיקר חברות־נפט וחברות על־לאומיות. קשה למתוח קו מפריד מדוייק בין שתי הקבוצות. חלק ניכר מחברי הממשלה שייך, בעצם, לשתי הקבוצות גם יחד.

הייג לא חולק אידיאולוגית על הקו של הנשיא ועוזריו. הוא איש ימין „אינסטינקטיבי", בז לזכויות האדם, רואה בכל תנועות השיחרור טרוריסטים, ונוטה לשתף־פעולה עם דרום־אפריקה. עם זאת הוא פרגמטיסט וביצועיסט. הייג לא יפקיר מה שנראה לו כאינטרס ממשי, קונקרטי, של ארצות־הברית, למען הפגנת־סרק אידיאולוגית. אי־אפשר לומר עליו שהוא מתלמידי זאב ז'בוטינסקי.

רכיזבים כפויי־טובה. הייג יודע היטב שהמוניטין שלו כמדינאי בכיר נרכש בעיקר עקב הקשרים המצויינים שיצר באירופה, כאשר כיהן כמפקד העליון של כוחות נאט"ו. הוא מגלה פתיחות רבה לאירופה, מביא בחשבון את האינטרסים ומנסה להדוף את התקפות הימין הקיצוני על מדינות השוק האירופי המשותף.

הפונדמנטליסטים בצוותו של רגן מתייחסים לאירופה בחשדנות רבה. הם רואים בבריטניה, בגרמניה ובעיקר בצרפת בעלות־ברית כפויות־טובה, רכרוכיות ביחסן לסובייטים ואדישות לנטל הכבד המוטל על משלם המיסים האמריקאי. הייג מבין היטב את התפקיד המכריע של אירופה בזירה הבינלאומית. הוא התחשב בדעת ראשי השוק בכל הנוגע לחידוש שיחות פירוק הנשק (סאל"ט), ונימק את הסכמתו להסרת אמברגו־הדגנים על ברית־המועצות בזיקה לדיעה שרווחה באירופה בעניין זה.

עולם קטן

עמדות אלה הובילו את הייג לעימות סמוי, אבל חריף, עם שר־ההגנה קאספר וויינברגר, המייצג הבכיר של לובי החברות הגדולות בממשלת רגן. העילה המיידית היתה ההתלהבות הכימעט־ספונטאנית של הגנרל הייג ממיבצע חיל־האוויר הישראלי בעיראק. ויינברגר, שלו אינטרסים רבים בסעודיה, דרש מהייג להבין את חומרת הצעד הישראלי.

הייג נמצא במילכוד חמור. כשר הבכיר ביותר הוא תורם רבות ליוקרת הממשלה. לעומת זאת, ככל שעולה ביטחונם העצמי של רגן ועוזריו מתערער מעמדו של הייג עצמו!

שמרנים, ימניים וקרתנים. השבוע ניסה הייג להסביר את מדיניותו הפרו־אירופית בנימוקים שכלתניים, בהירים ומנומקים יותר. כלומר, באמצעות כלים שנועדו להרגיז את החובבנים בעלי האידיאולוגיה במימשל רגן. הייג הסביר בפשטות, שבעשר השנים האחרונות העלו האירופים את תמיכתם הכספית בנאט"ו ב־22 אחוזים. בתקופה המקבילה ירדה התמיכה האמריקאית בנאט"ו ב־13 אחוזים.

הדגים הייג: „אילו פרצה מילחמה בתקופת כהונתי כמפקד נאט"ו היו 90 אחוז מחיילי כוחות היבשה שלי, 75 אחוז מחיילי הצי ו־80 אחוז מצוותי האוויר — אירופים."

עובדה מדהימה זו, שכימעט לא ידועה בארצות־הברית, הומחשה על־ידי הייג בנתון מסקרן נוסף. אילו היתה ארצות־הברית נאלצת להקים כוח למשימות עימות עם הסובייטים באירופה, תחת נאט"ו, היא היתה צריכה להכפיל את החלק בתוצר הלאומי הגולמי המוקצב ל־ביטחון.

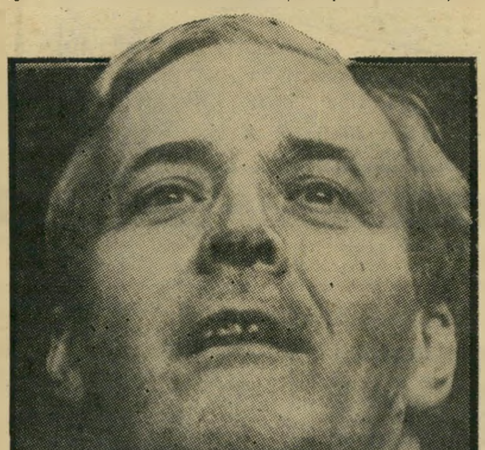
אבל עם שמרנים, אנשי ימין־קיצוני, ומנהלי־חברות קרתניים מן הדרום ומן המערב התיכון קשה להתמודד בעזרת נתונים, אפילו הם נכונים ובדוקים. פרשנים רבים גורסים לאחרונה, שמעמדו של הייג מעורער מאוד וש־סיכוייו לסיים את הקאדנציה כשר־החוץ אינם גדולים.

בריטניה: הבלון הסוציאל־דמוקרטי

לפני שלושה חודשים פרשו כמה חברי פרלמנט מסיעת הלייבור, ובראשם שירלי ויליאמס, דייוויד אוון ורוי ג'נקינס, ויסדו את המפלגה הסוציאל־דימוקרטית.

בישראל הישוו אותם לד"ש — עלבון חמור ולא צודק. בישראל היו רואים בוויליאמס שמאלנית קיצונית ותומכת נלהבת בזכויות העולם השלישי. עם פרישתם פינקה אותם העיתונות הבורגנית. ניבאו להם גדולות, ופירסמו סקרים שהוכיחו שיש להם סיכוי להפוך המיפלגת המובילה בבריטניה.

אבל הבוחר הבריטי לא מתפתה כל כך בקלות לבועות סבון, אפילו אם הן זוכות בתמיכת סאנדיי טיימס וגארדיין.



מנהיג־השמאל בן
הסוציאל־דמוקרטים — כישלון

מישאל דעת־קהל האחרון העמיד סוף־סוף את הפורשים במקומם.

הסקר פנה לנשאלים בצורה פשוטה וברורה: „איך הייתם מצביעים אילו נערכו הבחירות הכלליות לפרלמנט מחר?"

התשובה — באחוזים:

לייבור	39
שמרנים	35
ליברלים	14
סוציאל־דימוקרטים	10
אחרים	2

בשיטת הבחירות האיזורית ישיגו הסוציאל־דימוקרטים — אולי — 10 מנדטים מתוך 625. „ההר הוליד עכבר."

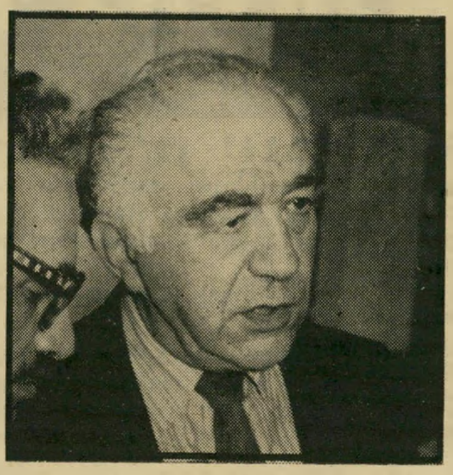
עתה תולים הסוציאל־דימוקרטים תיקווה במאבק הפנימי על תפקיד סגן מנהיג מפלגת הלייבור, הניטש בין מועמד הימין דניס היילי ומנהיג האגף השמאלי טוני בן. הם סבורים שתבוסת הימין תביא לחיזוק שורותיהם, אלא שאין כל סימן שתהליך כזה אכן יתרחש.

המצב בלייבור מורכב ומסובך. לא כל השמאל תומך בבן, ורבים מאנשי המרכז סולדים מהיילי. ברור שרק ניצחון של בן יוכל להבטיח שהממשלה העתידה של הלייבור תנסה, לפחות, לבצע שינויים מיבניים סוציאליסטיים. מומחים לענייני פוליטיקה בריטית סבורים, שבשום מיקרה לא יתרחש פילוג רציני. לא צפויה, אם כך, כל תיגבורת משמעותית למפלגת־הנפל הסוציאל־דימוקרטית.

העסקים השחורים של „כור"

מדור זה זכה ברמז עקיף, לא בדיוק עדין, שרצוי „לרדת" מהטיפול בעסקי החברה ההסתדרותית כור בדרום־אפריקה. מורת־רוח מעצם הטיפול של עולם קטן בנושא הביע המנכ"ל עצמו, נפתלי בלומנטל, שהוא מועמד המערך לכהונת סגן־שר־האוצר.

השבוע פירסמה כור מאזנים מרשימים וערכה מסע מקיף של יחסי־ציבור. דרום־אפריקה לא הוזכרה, כמובן. עד שלא יימסר לציבור חברי ההסתדרות מידע מדוייק ומוסמך על נושא זה, לא ייפסק המאמץ לבדוק כל שביב של מידע. שיתוף הפעולה של חברה הסתדרותית, הנשלטת על־ידי מיפלגה חברה באינטרנציונל הסוציאליסטי, עם משטר האפרטהייד, הוא לא רק חרפה מוסרית. לטווח ארוך נגרם בכך נזק רב לאינטרס של מדינת־ישראל.

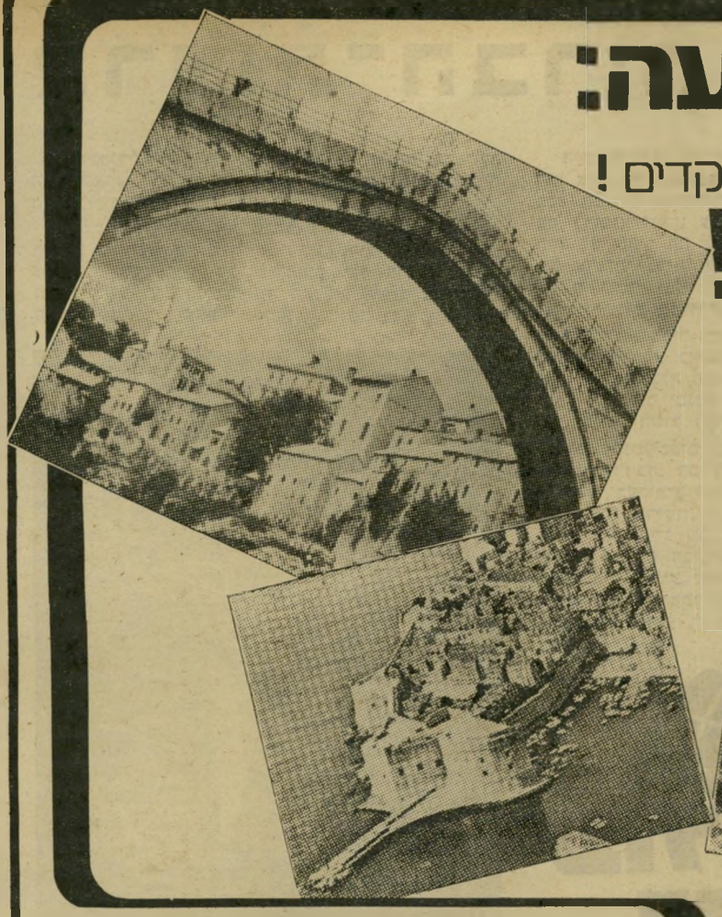


מנכ"ל־כור בלומנטל (מימין)
פנייה עקיפה

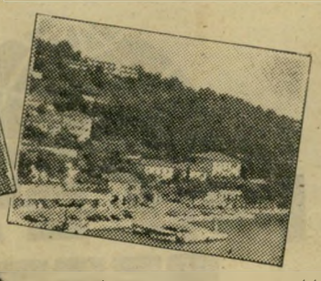
אוניברס מציעה:

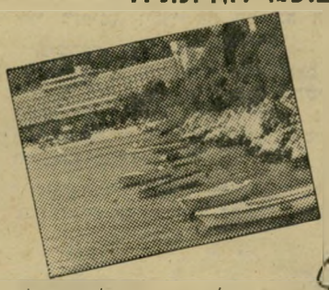
מבחר טיולים נפלאים במחירים ללא תקדים!

לארצות הבלקן!



- 15 יום - **יוגוסלביה, אוסטריה** במחיר: **1255$** בלבד!
- 20 יום - **יוון, יגוסלביה, אוסטריה, איטליה** במחיר: **1555$** בלבד!
- 15 יום - **יגוסלביה, יוון,** במחיר: **1222$** בלבד!
- 16 יום - **בולגריה, יוגוסלביה, יוון** במחיר: **1144$** בלבד!
- 15 יום - **יוון, בולגריה, רומניה** במחיר: **1111$** בלבד!
- 22 יום - **רומניה, יגוסלביה, בולגריה** במחיר: **1333$** בלבד!
- 15 יום - **בולגריה, רומניה** במחיר: **888$** בלבד!







כל מחירי הטיולים-הנ"ל, כוללים: טיסות, איכסון במלונות "דה לוקס", דרגה א' ו"תיירות מעולה", פנסיון מלא ברומניה ובולגריה וחצי פנסיון ביוגוסלביה, אוסטריה ואיטליה!

תל-אביב: רמב"ם 17, טל: 7-622976
דיזנגוף 190, טל: 224427
חיפה: העצמאות 88, טל: 522041

עם ישראכרט או "VISA"

תוכל לקבל פיתוח תמונות צבעוניות בביצוע המעבדות הטובות ביותר בארץ!
וכן תוכל לקנות מצלמות ● פילמים ● או אביזרים לשלם כעבור חודש, ולקבל הדרכה מקצועית היום.
צלומי ספורט — בן-רגע!
העתקת מסמכים במקום!
בימי שלישי סגור כל היום

פוטו-ברנר
חיפה, רחוב הלונץ 3

"לא טוב היות האדם לבדו"

רעים
הכרויות למטרת נישואין
19 שנות מוניטין
העסק הגבחר לשנת 1981
תל אביב, רח' בן יהודה 58 טל: 03-282932

טוטו בחירות מטעם **במרחב**

הופיע גליון יוני

- יומן מדיני: „אשר לטירוף המלחמתי של מנחם בגין, זה לא סיפור חדש. איך תקראו לאדם שפיאר את מלחמת 1956 צ-14 שמות תואר?"
- שיח ילדים — יומן כלכלי — תרבות — טורי ישראל.
- בגין: ג'יימס בונד קולקטיבי בעיראק.
- השמאל נערך לבחירות רעיונות ומידע על אליעזר רונן. צ'רלי ביטון, ימין סוויסה ומאיר פעיל.

נחשו תוצאות הבחירות לכנסת העשירית וסעו למצריים.
במרחב להשיג ברוכנים.



לוח חו"ל

סקנדינביה

המסלול הטוב ביותר... ובלי להחמיץ את פינלנד. אל תיסע לסקנדינביה לפני שתראה את התוכנית של "ארטרא". מועדי יציאה: 16/7, 23/7, 28/7, 6/8.
קבוצות מיוחדות לאקדמאים ובעלי מקצועות חופשיים ולצעירים עד גיל 40.

שוויץ ואוסטריה

תוכניות נופש וסיורי יוקרה למטייל העצמאי, במחירי 1980!
חבילת תיור בת 8 או 15 ימים, כולל נסיעות ללא הגבלה ברכבת או במכונית שכורה. החל מ-210$ (לא כולל מחירי טיסה).

פונטסיה יונית

מבחר תוכניות נופש וסיורים ליוון והאיים, שייט ב"ספינת האהבה" החל מ-395$.
הבטח מקומך כבר עתה.

מועדי היציאה הקרובים:
כל יום א' - 21/6, 28/6, 5/7, 12/7.
כל יום ג' - 23/6, 30/6, 7/7, 14/7.

פרטים והרשמה

פרטים והרשמה בכל משרדי הנסיעות ובמשרדי

ארטרא

מארגני טיולים לחו"ל, מסונף ל- טראבקס בע"מ, נסיעות ותיירות.

תל אביב: ככר אתרים 431, טל. 289120, 289128-9.
מלון דן, רח' הירקון 99, טל. 223017.
מלון בזל, רח' הירקון 156, טל. 247218.
ירושלים: רח' שמאי 8, טל. 223211.

אנשים בעולם





הנסיך קארלוס: הילדים נשארו עם אבא

הנסיך קארלוס מטייל במאדריד עם ילדיו, מראה שתושבי ספרד החלו מתרגלים אליו לאחרונה. זאת לאחר שהגירושין, שנערכו ב־26 למאי באוטרכט, בין הנסיכה אירינה ובעלה, הנסיך קארלוס הוגו פון בורבון־פארמה, אחרי 17 שנות נישואין, הסתיימו במחיר יקר שנדרשה הנסיכה לשלם: הטיפול בילדים — קארלוס ג'וניור בן ה־11, מריה קרולינה בת השש, והתאומים, היימה ומארגרטה בני השמונה — הופקד בידי האב.



שרה הקטנה: המלאך הטוב שהגן על יוחנן פאולוס השני

שר ברטולי הקטנה היא כבר כוכבת, אף שטרם מלאה לה שנה, ומעולם לא הופיעה בסרט כלשהו. לעומת זאת נראתה ביומני הטלויזיה בעולם כולו, ותמונתה קישטה את עמודי החדשות הראשיים של עיתונים ושבועונים מקצה עולם עד קצהו. באחת התמונות נראית שרה הקטנה (כמו בתמונה העליונה) כשהיא מחזיקה בידיה את צילום המעמד הגורלי (הנראה בתמונה הקטנה משמאל), שבו רק שניות אחדות לפני ההתנקשות המפורסמת, החזיק אותה, עם בלון בידה, האפיפיור, יוחנן פאולוס השני, על כפיו.

גם באותו יום רביעי, ה־13 במאי, לא סטה יוחנן פאולוס ממינהגו: כמו בכל יום רביעי בא לברך את ההמונים, וכמינהגו הטבוע בו מימים קדמונים, כשהיה מורה בפולין ואהב לבלות את שעותיו הפנויות ביותר עם צעירים ועם ילדים, היה נושא ילדים על זרועותיו, מניף אותם אל־על בחיבה אבהית, או נושק להם בברכה. הוא לא שינה ממינהגו זה גם כשביקר ברחבי־העולם, כולל טורקיה, ביקור שנחשב להרפתקה מסוכנת, ולדעת כמה פרשנים היה הקרקע שבו נטמן הזרע הראשון לתוכנית ההתנקשות האלימה במוחו הפרוע וה־סוטה של המתנקש, מוחמד עלי אקסה, הטורקי. היום, לאחר שיחזור ההתנקשות, הגיעו מומחי־המישטרה למסקנה, שהמתנקש חיכה עד שהפאפא יוריד את הילדה מידיו, שכן גופה של הילדה סוכך על האב הקדוש. ואז, משהוריד אותה, זז האפיפיור ממקומו, ורק הודות לתזוזה זו לא פגעו בו הכדורים בדיוק מספיק כדי להמיתו. מאז המיקרה הומה ביתה הצנוע בלריאנו: העיתונאים צילמו את מיטתה, צילמו את חדרה ואת צעצועיה, וקיימת סכנה רבה שהמקום יהפוך מרכז חדש לעולי־רגל. במצבה של איטליה היום, יש להניח שהקטנה תיזכה במעמד של קדושה מבוקשת בהחלט.



ליידי שרה והדוכס לינלי: ילדיה של הנסיכה מארגרט מחבגרים

שני צעירים חייכניים ונחמדים אלה היו פעם נושא ל־דאגה בקרב אזרחי בריטניה הגדולה. אלה הם ליידי שרה והדוכס לינלי, ילדיהם של הנסיכה מארגרט וטוני ארמסטרונג ג'ונס, שהתגרשו בינתיים. בעת הגירושין היו הם שניים רכים בשנים, והפרידה, שלוותה בשערורייה רבתי, ניכרה בפניהם ובהתנהגותם המסורגת. בחלוף השנים נישא אביהם בשנית, ואמם ניהלה פרשת־אהבים סוערת עם זמר צעיר בשם רודי מקולין.

בינתיים גדלו הנסיכים והיו לנער ונערה עצמאיים, וישנם אומרים שהם החביבים מכל ילדי הבית על המלכה־האם, אליזבט.

המחאות נוסעים - בטלפון!

עוד שרות של דיסקונט לנוסע לחו"ל.



המחאות נוסעים - בטלפון

תכננת נסיעה לחו"ל, לכמה מדינות.
עליך לרכוש המחאות נוסעים הנקובות בסוגי מטבע שונים.
בדרך כלל הדבר גוזל זמן ועמידה בתור.
בדיסקונט - לא.
עכשיו אפשר לחייג 666-651(03) משעה 8.30 עד שעה 14.30,
לציין כמה המחאות נוסעים רוצים ובאילו מטבעות
(דולרים, פרנקים, מרקים, לירות שטרלינג...) ובאיזה סניף של
דיסקונט רוצים לקבל אותן.
למחרת - המחאות הנוסעים מחכות לך בסניף.
להזמין המחאות נוסעים בטלפון - קל, פשוט ונוח.
ואם לא תנצל את כל המחאות הנוסעים — החזר אותן
לדיסקונט ותקבל בחזרה את העמלה ששלמת עבורן.

רשיון נהיגה בינלאומי - בבנק

עוד חידוש של דיסקונט: בכל סניף של בנק דיסקונט ניתן
להזמין רשיון נהיגה בינלאומי.
צריך רק להביא תמונת פספורט וצילום של רשיון נהיגה בר־תוקף.
הרשיון ישלח לסניף תוך מספר ימים.
אם תרכוש 1,000 $ בבנק — תקבל את הרשיון ללא כל תשלום,
והנחה על דמי החבר במ.מ.ס.י.

... ועוד עצות מדיסקונט, לנוסע לחו"ל:

★ בכל סניף של בנק דיסקונט ניתן לקבל חינם את "המדריך
לנוסע לחו"ל" — חוברת שאלות ותשובות ובה מידע חיוני
והרבה עצות טובות, לנוסע לחו"ל.
★ אם יש לך חשבון בדיסקונט — בקש לקבל "אשראית
בינלאומית" (ויזה ודיינרס קלוב) — וחסוך מעצמך נשיאת
מזומנים בעת שהותך בחו"ל.

טוב לעבוד עם

בנק דיסקונט

הצד האנושי של המטבע

דחו"ז

אנשים בעולם



אן ארצ'ר: לא קל להיות כוכבת ולעשות מה שאת רוצה

קשה להאמין, אפילו ילדת־הוליווד מובהקת ויפהפיה כמו אן ארצ'ר (בתמונה למעלה) מתקשה להגשים היום את מאוויה הקולנועיים בלי להזדקק לגיוס ממון. השחקנית, דור שני למישפחת שחקנים ויליד לוס־אנג'לס, ירדה לריביירה הצרפתית בתיקווה לנצל את פסטיבל־הסרטים בקאן לשני דברים: לקדם את מכירת סירטה החדש, מצחיקון מותח בשם עיניים ירוקות, שבו היא מככבת עם ראיין או'ניל ועומאר שריף, באותה הזדמנות לנסות להקסים משקיע כלשהו בפרוייקט הביכורים של חברת־ההפקה שהקימה בעצמה יחד עם בעלה, השחקן טרי זאסטרו. „קיימת היום תחרות קשה כל־כך בין השחקנים הקיימים, שרק לעיתים־רחוקות את מצליחה לעשות מה שאת באמת רוצה. גם לי וגם לטרי נמאס לשבת ולחכות על המדף, עד שמישהו יואיל לבוא ולהוריד אותנו משם. לכן החלטנו לא לחכות יותר."



פיליס ג'ורג': בדיקוד אל הבית־הלבן

עוד טרם מלאו לה שלושים היה לה כל מה שאפשר לחלום עליו: היא היתה מיס אמריקה (1971), שדרנית־ספורט פופולארית, משה־פעולתה שכן בקומה ה־30 של אחד מבתי־השידור המפוארים באיזור מנהטן, משכורתה כללה מיספר בעל שש ספרות. אבל פיליס ג'ורג' עדיין לא היתה מרוצה. היום, רוקדת בעיניים מאוהבות עם בעלה, ג'ון בראון ג'וניור, אומרים שהיא מחוללת בצעדי־ענק אל הבית הלבן. היא טוענת שלא, ומגדירה אחרת את חלומה: „חלף עם הרוח היה הסרט שהשפיע עלי בילדותי. רציתי להיות האשה היפה ביותר, עם האחוזה היפה ביותר, עם הבעל היפה ביותר, וללדת את התינוק היפה ביותר."

עד כה הצליחה לדעתה. אחרי שהכירה את ג'ון בראון, מולטי־מיליונר שרכש את שרשרת בתי־האוכל ותעשיית קנטאקי פרייד צ'יקן, יצאה איתו למסע־בחירות סוער, כמעט כמו הרומן שבין השניים, נישאה לו והפכה גברת־מושל קנטאקי. היום היא בת 31 ויש לה „טרה" שלה, אביר פרטי, ואפילו תינוק יפהפה בן 11 חודשים. את כל זה היא מגדירה כ„שורשים שאני אוהבת". לתינוק קראו השניים בשם המפואר לינקולן טיילר ג'ורג' בראון, ורבים טוענים שהשם בראון ייכנס לבית הלבן. אף שפיליס שוקלת היום הצעה לחזור לשידורי הטלוויזיה בתוכנית בוקר טוב לך אמריקה, היא מצהירה שהקאריירה של בעלה קודמת. ואמנם ג'ון בראון, בן ה־47, אינו מסתיר את יומרותיו הפוליטיות: במיבצע ראוותני צימצם את צוות־עוזריו וקרא לוושינגטון לבוא לקנטאקי ולקחת דוגמה כיצד אפשר לייעל ביורוקרטיה.



פיליפ זיונו: בחברת הגברות סוקארנו וחאשוקקי אפשר לחיות

פיליפ זיונו, בעלה לשעבר של הנסיכה קארולין ממונאקו, חזר לחיים נורמליים. כך הוא נראה מבלה בנעימים בדיסקוטק המפורסם אפוקליפסה, בניו־יורק ועל בר־כיו שתיים מציפורי־הלילה הביגל־אומיות, שנתברכו גם בחמודות וגם בירושות: הגברת דוואי סוקארנו והעלמה סוראיה חאשוקקי האירוע שזימן את טריו הגרושים היפים האלה היה דווקא יום־נישואין. בעל אפוקליפסה, פטריק להרוי, ערך במקום חגיגה גדולה ליום נישואיו השביעי, ולכבוד המאורע הטיס את הגברות הנ"ל מפאריס. סוראיה חאשוקקי התפרסמה בזכות מישפט הגירושין שלה מעדנאן חאשוקקי איש־העסקים הסעודי, שלו נישאה אחרי שהתאסלמה ואף ילדה לו שלושה ילדים. דמי־המזונות שהיא מקבלת ממנו הם חסרי־תקדים בהיסטוריה. ואילו הגב' סוקארנו חיה על ירושת בעלה, שהיה בעבר נשיא אינדונסיה. אשר לדיונו: אחרי גירושיו מקארולין, שהוגדרו על־ידי עורך־דינו כ„הסדר אלגנטי למופת" — הוא חזר לחיי־השיגרה אחרי תקופת דיפרסיה קצרה. ופירושו של דבר, חיי־לילה סוערים ועיסוקים לוטים בערפל במשך היום.



פאמלה פואטייה: אבא מב"ים

סידני פואטייה אינו פנים חדשות כבמאי, אבל כבמאי הבית הפרטי שלו, זוהי בהחלט חדשה. בסרט, המוצג בישראל, שיגעון על תנאי, מופיעה לראשונה על הבד בתו של השחקן־במאי, פאמלה, בתפקיד קטנטן. לאחר שהיא לומדת מאבא שמצחיקון זה עניין רציני (בתמונה זו), היא מיישמת את השיעור על ריצ'ארד פראיור, ולדעת מבקרי־הקולנוע היא תלמידה טובה.

אנשים בעולם



מ'שפחת בורמן: ההפקה הביתית היקרה ביותר

פסטיבל־הסרטים האחרון בקאן לא טבל בזוהר מיוחד, או בנושאי רכילות עליזים. לכן היתה הופעתה של המישפחה, הנראית בצילום למעלה, רענגה ומשובבת־נפש. זוהי מישפחת הבמאי ג'ון בורמן, שסירטו אכסקאליבר, זכה בפרס מייוחד על התרומה האמנותית לאמנות־הקולנוע. המייוחד בהופעתה של המישפחה הזאת הוא, שכל אחד ממנה תרם את חלקו לסרט, או כפי שהגדיר זאת בורמן, בהומור הבריטי האופייני לו: „זאת ההפקה הביתית היקרה ביותר שהיתה לי."

ומעשה שהיה כך היה: זה שנים רבות חלם בורמן לעבד את אגדות המלך ארתור ואבירי השולחן העגול לסרט, ולבסוף בחר במקור הספרותי מוחו של ארתור מאת תומאס מאלורי.

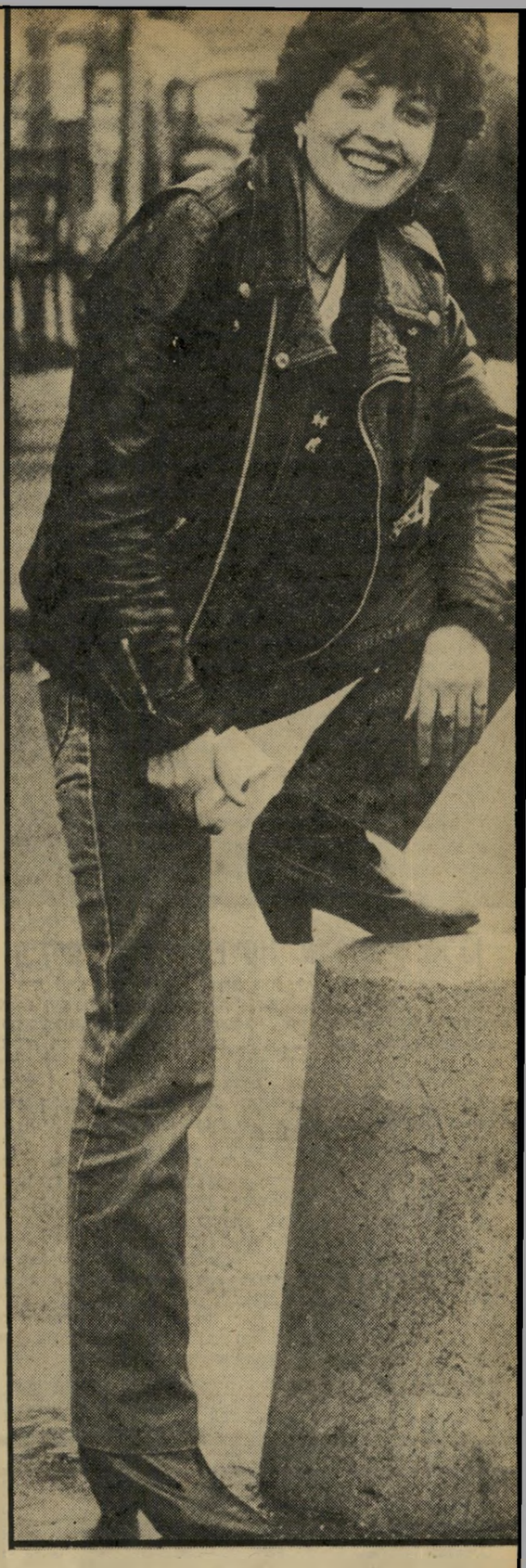
הוא התלבט רבות ביחס לייהוק כל דמות ודמות, לבד ובשיתוף אשתו (לידו בתמונה), שאף עזרה לו בראיון מאות מועמדים שהוזמנו לביתם הפרטי. כפרס על סבלנותו של בנם הקטן, צ'ארלי (הנראה בתמונה ליד אביו), ניתן לו תפקיד קטן בסרט כמורדרד הצעיר, אבל את תפקיד אמו של המלך ארתור, המלכה איגריין, לא הצליח בורמן ללהק. „רציתי שתהיה מלכותית, אבל עם ציבעון איסלנדי משהו. ביום אחד הגיעה בתי, קתרינה הלומדת תיאטרון בפאריס, לחופשה. מאחר שניחנה בגיזרה תמירה, הציעה למעצב־התלבושות להדגים לפניו את הבגדים, וזה פרץ בתרועה גדולה: „הנה מה שחיפשנו!"



אודרי הפבורן: הגבר החדש בחייה

החופשה הרומאית האחרונה של אודרי הפבורן, בת ה־51, הסתיימה בהפי אנד: היא מגלה מחדש את הבילויים הליליים בפיאצה נבונה, את מישחקי המחבואים עם צלמי העיתונות בוויא ונטו, ואת מישחקי־האהבה לבקרים עם בוב וולדרס, פלייבוי בינלאומי, הצעיר ממנה בשבע שנים. „מיטב איחולי," אומר לה הפסיכיאטר, אנדריאה דוסי, בן ה־42, בעלה לשעבר של הפבורן שנשאה לאשה בשנת 1969, אחרי שהתגרשה ממל פרר. הוא בעצמו כבר התחתן אחרי גירושיו מאודרי.

בחיי־ליבה החדש של האשה, הנראית תמיד כילדה קטנה והדורה, הוא בוב וולדרס, שחקן אמריקאי ממוצא הולאנדי, כמוצאה של אודרי בעצמה. הבדלי הגילים אינם מפריעים להם ביניהם: „אני אוהבת את הקמטים שלי ואת השערות שלי. הייתי צעירה, אך איני זקנה עדיין." אשר לוולדרס, הוא הספיק להיות בעלה הרביעי של מרל אוברון, כשזו היתה בת 60 והוא היה בן 37. גם היא אמרה בשעתו „אני מרגישה צעירה."



ז'ולייט ברטו: קולנוענית בת־זמננו

אם הגברת במיכנסי הג'ינס, הנראית למעלה, עונה על הגדרת אשה בת־זמננו", אין זה מיקרה: זוהי השחקנית ז'ולייט ברטו, במשך שנים רבות נודעה כשחקנית קולנוע, ולפתע, בפסטיבל חרון, הציגה את סירטה הראשון שלג, וזכתה עבורו לפרס מייוחד. רט המאפיין את הקולנוע בן־זמננו. מה שנראה כגילגול חדש, תבר, אליבא דברטו, כתהליך שנמשך זה שנים רבות: „כבר מזמן יתי לעשות סרט בעצמי, וזאת כדי לבטא את התמונות הנעות וחי כל העת. אלא שתמיד הרגשתי כאילו ראשי עמוס בזיכרו־ שהיו לי מסרטיהם של אחרים, ונאלצתי להמתין בסבלנות עד יחרורי המוחלט מאבי הרוחני".

בדברה על אבא רוחני התכווה ז'ולייט לז'אן לוק גודאר. היה בשנת 1966, כשנערה בת 19 מגרנובל, שחלמה מילדותה על יאטרון, הגיעה לפאריס. עד שראתה סרט של גודאר. מרגע זה לך נמחק התיאטרון, והנערה התאמצה בכל כוחה לפגוש את מאי הנערץ עליה. הפגישה הולידה את תפקיד הראשון בסרטו גודאר, שניים או שלושה דברים שאני יודע אודותיה. בעיקבותיו גם הסרית וסוף שבוע של גודאר, שהביאו אחריהם גשם של קידים תחת שרביטם של הגדולים בבמאי צרפת.

סירטה הראשון, שלג, מתאר את הסביבה שבה היכתה שורשים הטיפוסים שבה — כיכר פיגאל והשדרה המפורסמת, שהפכו מה למעשני ה„שלג", שהוא ההירואין הלבן.

עלה על הגל- עם דובי גל



המשחקים בצבעים

יואל אביטל

עכשיו

הצטרף לתוכנית מץ-צבע 81

"מץ" פותחת בפניך את כל האפשרויות כדי שתוכל להנות מטלויזיה צבעונית מעולה, וגם לגמור את החודש.

הצטרף אל עשרות אלפי המאושרים הצופים בשידורי הצבע, והירשם כעת לאחת מתכניות הרכישה בתשלומים של "מץ צבע - 81"
לבחירתך מסלול תשלומים חדש שבו תוכל לקבל את הטלויזיה מייד לאחר התשלום הראשון, וגם להנות מ-5 שנות אחריות על חלקי החילוף (כולל מנורת המסך).
הזמן כעת "מץ צבע - 81" הטלויזיה שוכתה בתואר הכפול "הקניה הטובה ביותר לשנת 1981" ו"בית העסק הנבחר 1981"
ותהנה מטלויזיה עם הישגים שהוכחו.

<u>חידוש בלעדי ל"מץ" 5 משחקי טלויזיה - חינם!</u> חברת "מץ" הצועדת בראש בכל הקשור לחידושים, פיתחה עבורך משחקים אלקטרוניים בשיטה בלעדית.
המערכת המתוחכמת בנויה בתוך המכשיר בשיטת BUILT IN וכוללת 5 משחקי טלויזיה לשעשוע ולפיתוח המחשבה.

לוח הצעות רכישת טלויזיה דגם "26 עם שלט רחוק.

מס' הצעה	מזומן	תשלום חודשי	מס' תשלומים	סה"כ מחיר כולל אחריות למסך וחלקים ל-5 שנים	מועד אספקה
1	8,000	1,300	3	11,900	כעבור 3 חודשים
2	6,000	2,100	3	12,300	כעבור 3 חודשים
3	4,000	2,900	3	12,700	כעבור 3 חודשים
4	8,000	1,000	4	12,000	כעבור 4 חודשים
5	6,000	1,600	4	12,400	כעבור 4 חודשים
6	4,000	2,200	4	12,800	כעבור 4 חודשים
7	8,000	820	5	12,100	כעבור 5 חודשים
8	6,000	1,300	5	12,500	כעבור 5 חודשים
9	4,000	1,780	5	12,900	כעבור 5 חודשים
10	8,000	700	6	12,200	כעבור 6 חודשים
11	6,000	1,100	6	12,600	כעבור 6 חודשים
12	4,000	1,500	6	13,000	כעבור 6 חודשים

* המחירים אינם כוללים מ.ע.מ.

לוח הצעות רכישת טלויזיה "22 עם שלט רחוק.

מס' הצעה	מזומן	תשלום חודשי	מס' תשלומים	סה"כ מחיר כולל אחריות למסך וחלקים ל-5 שנים	מועד אספקה
1	8,000	1,150	3	11,450	כעבור 3 חודשים
2	6,000	1,950	3	11,850	כעבור 3 חודשים
3	4,000	2,750	3	12,250	כעבור 3 חודשים
4	8,000	875	4	11,500	כעבור 4 חודשים
5	6,000	1,490	4	11,960	כעבור 4 חודשים
6	4,000	2,090	4	12,360	כעבור 4 חודשים
7	8,000	730	5	11,650	כעבור 5 חודשים
8	6,000	1,210	5	12,050	כעבור 5 חודשים
9	4,000	1,690	5	12,450	כעבור 5 חודשים
10	8,000	625	6	11,750	כעבור 6 חודשים
11	6,000	1,025	6	12,150	כעבור 6 חודשים
12	4,000	1,425	6	12,550	כעבור 6 חודשים

* המחירים אינם כוללים מ.ע.מ.

לוח הצעות רכישת טלויזיה דגם "20 "האיפי" עם שלט רחוק

מס' הצעה	מזומן	תשלום חודשי	מס' תשלומים	סה"כ מחיר כולל אחריות למסך וחלקים ל-5 שנים	מועד אספקה
1	7,200	700	3	9,300	כעבור 3 חודשים
2	5,700	1,300	3	9,600	כעבור 3 חודשים
3	4,200	1,900	3	9,900	כעבור 3 חודשים
4	7,200	550	4	9,400	כעבור 4 חודשים
5	5,700	1,000	4	9,700	כעבור 4 חודשים
6	4,200	1,450	4	10,000	כעבור 4 חודשים
7	7,200	460	5	9,500	כעבור 5 חודשים
8	5,700	820	5	9,800	כעבור 5 חודשים
9	4,200	1,180	5	10,100	כעבור 5 חודשים
10	7,200	400	6	9,600	כעבור 6 חודשים
11	5,700	700	6	9,900	כעבור 6 חודשים
12	4,200	1,000	6	10,200	כעבור 6 חודשים

* המחירים אינם כוללים מ.ע.מ.

מבצע יוצא מן הכלל של "מץ" לאספקה מידית של 500 טלויזיות "20 עם שלט רחוק
בתנאי רכישה בלבדיים: 4424 שקל במזומן ועוד 12 תשלומים חודשיים של 896 ש'

המחיר בתשלומים כולל מ.ע.מ וריבית חודשית של כ-6%. המחיר במזומן -11,904 ש'



למה לך להתאמץ?
הצטרף לתוכנית מץ!

להשיג גם ביריד
אדם ומעונו
ביתן 26

מץ 81

הטלויזיה הגרמנית הטובה ביותר

להשיג במרכז "מץ" מודיעין 19, בני-ברק מיקוד: 51263
ואצל סוכנים מורשים של "מץ" בכל רחבי הארץ

תלוש שי

כל השולח תלוש זה מקבל שי: ארנק נושא מפתחות מעור לכבוד
"בית מץ" רח' מודיעין 19 בני ברק מיקוד: 51263
אני מעונין לדעת יותר על אפשרויות רכישת טלויזיה צבעונית במחיר מינימלי, ובבקשה לקבל פרטים על תכניות הרכישה של "מץ צבע 81"
☐"20 ☐"22 ☐"26 ☐עם שלט רחוק ☐בלי שלט רחוק
* ברצוני לדעת היכן נמצא סוכן "מץ" הקרוב לביתי.

שם.....כתובת.....

טלפון בבית.....טלפון בעבודה.....

אינך יכול להיות "קול-צף"



וברגע זה תוכל להשפיע רק בכיוון אחד:
האם הליכוד ירכיב ממשלה חזקה או ממשלה חלשה?
עם כל הלבטים ועם כל הביקורת עליך לקבל החלטה אמיצה.
לטובת מדינת ישראל גורלה ועתידה ב-4 השנים הבאות.
הפעם אתה חייב לבחור הליכוד.



אנשים

מדוע זקוקה הממשלה ליועץ מיני
ומה הקשר בין המין ומחלות־לב

■ קבוצה של ידידים, שבה בלטה עורכת־דבר **חנה זמר**, ערכה מסיבת־הפתעה לי־שגריר הגרמני היוצא, **קלאוס שיץ** הגידם. אך נראה ששיץ לא הופתע: הוא הופיע במקום בדייקנות ייקית לפני כל מפ־תיעיו, והמתין להם.

■ שיץ, שהתמנה כמנהל „הגל הגרמני", מערכת־השידור הממלכתית המשדרת תעמולה לארצות־חוץ, יודע שממתין לו גיב קשה. התחנה משדרת ב־עשרות שפות, שרק מעטים בגרמניה מבינים אותן. השד־רים משוחררים למעשה מבי־קורת, וכך קרה שמאזין אחד שאל בזעם מדוע השעה האת־יופית שידרה במשך שבוע ימים מדי ערב את אותה מה־דורת־החדשות.

■ בקשר לזה סיפר עורך הארץ, **גרשום שוקן**, על מע־שה שהיה בארץ בימי מילחמת־העולם השניה. כאשר ממשלת־המנדאט צינזרה את כל המיכ־תבים. פעם בשנה הגיע לדואר מיכתב בשפה הפינית, ולא היה מי שיצנזר אותו. בלית ברירה פירסמה המשלה מודעה והצי־עה עבודה לדובר־פינית. איש אחד ענה על המודעה והוזמן פעם בשנה לקרוא את המיכתב הפיני. לבסוף שאלו אותו ה־ממונים עליו: „בעצם, מי כו־תב את המיכתבים האלה?" השיב האיש: „אני."

■ מפכ"ל המישטרה, **אריה איבצן**, הגיע למסיבה אחרי שתי אסיפות־בחירות, ש־בהן פיקח על הסדר כדי למנוע ביריונות. אשתו הפעלתנית הציגה את עצמה לפני זרים בשם „האיבצנית" — בהסבירה כי אינה רוצה להציג את עצ־מה בשמה הפרטי, **יוכבד**, אך גם לא בשם „הגברת איב־צן".

■ אשת יחסי־הציבור של מלון הילטון, שבו נערכה ה־מסיבה, הכינה לשגריר הפתעה משלה: עוגת־ענק בצורת מכ־שיר־הדיו ישן. כרמז לתפקידו החדש של השגריר. שיץ לא יגור בברלין, העיר שבה כיהן בעבר כראש־העירייה, אלא ב־קלן.

■ **עזר וייצמן** ואשתו **ראומה** איחרו לאותה מסיבה, כנע אותם גם להצביע עבורנו."

■ הסיבה לכך שרואים את דויד אדמון בטלוויזיה בכל ה־נוגע לענייני הליכוד היא שה־שר **משה ניסים** וח"כ **אהוד אולמרט** וגידעון גדות הם כולם מועמדים לכנסת, ועליהם חל חוק הבחירות, שלפיו אסר־





אינגו מוסי

שגריר אוסטריה בישראל ואשתו, רנטה, ערכו מסיבת־פרידה לידידים הישר־אליים שלהם, לקראת סיום תפקידם בארץ. באוגוסט הם עוזבים, ובמקומם יבוא השגריר החדש. את המסיבה ערכו בווילה של השגרירות בהרצליה־פיתוח, שבחצר שלה יש בריכת־שחייה. את הווילה בנה בזמנו איש המאפיה היהודי מאיר לנסקי. למסיבה באו, בין היתר, השחקנית חנה מרון ובעלה, הארכיטקט יעקוב רכטר. הם הביאו לזוג האוסטרי ספר העוסק בארכיטקטורה.

הדי ידין

אשתו היפה של השחקן, יוסי ידין, באה עם בעלה ושני ילדיה, מתי ונטלי, למסיבת־הפרידה של השגריר האוסטרי. הילדים היו משועממים במסיבה וירדו עם אביהם לראות את הבריכה. הדי היא ילידת אוסטריה, ויוסי ידין הוא אחיו של סגן ראש־הממשלה, ייגאל ידין. העובדה שהם היו הילדים היחידים במסיבה זו, גרמה להם להשתעמם.



גבריאל בך

פרקליט־המדינה ביקר בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב, שם עמד להיערך דיון בקשר למישפטו של שר־הדתות אהרון אבו־חצירא, שנדחה לבסוף למועד אחרי הבחירות. את בך ליוותה במקום פרקליטת מחוז המרכז שרה סירוטה, שערכה לבך סיור בניבכי בית־המיש־פט. בך, שהוא ירושלמי, אינו מורגל ביותר לבתי־מישפט בתל־אביב.

משום שהיו קודם לכן בחתונתו של פרשע־המילחמה **דניאל פינטו** עם **תמר מט**, בתו של האלוף **דני מט** הלומדת ציור. עזר הביא לשגריר הגרמני עו־תק ראשון של סיפרו הקרב על השלום בגרמניה, וכתב ל־שגריר הקדשה בעברית ובאנ־גלית: „לשגריר הנבון."

■ אסיפת־הבחירות האחרו־נה הולידה קרב קטן בין ה־מיפלגות השונות. הליכוד בי־קש ממפקד מרחב הירקון ב־במישטרה, **יעקוב חביב**, רש־יון לערוך את האסיפה האח־רונה ב־28 בחודש בכיכר־מלכי־ישראל, בהשתתפות **מנחם בגין**. אז נודע להם כי ה־מקום שוריין כבר לאותו תא־ריך עבור תנועת־התחיה, ב־השתתפות **יובל נאמן** ו**גאולה כהן**. אנשי הליכוד הסבירו כי בעוד שאנשי התחיה מצפים לקהל של 5000 איש, הם מצ־פים לקהל של 50 אלף. אז התברר להם כי אנשי התחיה רצו בעצם בתאריך ה־20 ב־חודש לאסיפה בכיכר־מלכי־ישראל, אך בגלל יריד הספר, המתקיים שם, דחתה אותם ה־מישטרה ל־28 בחודש. ב־27 בחודש עורך המערך את האסי־פה האחרונה שלו באותו מקום. לבסוף הושגה פשרה, ואנשי התחיה יארגנו את האסיפה ש־להם בשעה 6 וחצי, בעוד ש־אנשי הליכוד יארגנו את האסי־פה שלהם בשעה 9 וחצי. אחרי שהשעה המאוחרת עוררה תר־עומת בקרב אנשי הליכוד, הר־גיע אותם דובר הסיעה, הפיר־סומאי **דויד אדמון**: „הקהל של גאולה כהן יראי יישאר גם לאסיפה שלנו, ואולי בגין יש־רה עליהם ההופעה בטלוויזיה לפני הבחירות.

■ הבדיחה האחרונה על **מנחם בגין**, ראש־הממשלה וישר־הביטחון, אומרת שהוא מחפש נואשות יועץ מיני. מדוע? מפני שאינו מסוגל לה־בין מדוע ארבעה שרים גמרו אצלו בחוץ.

■ הפרופסור **מוריס לוי**, מוותיקי מנתחי־הלב בישראל, הוא חסיד גדול של מניעת מחלות־לב על־ידי פעילות מי־נית בכל גיל. לכן לא הביע פליאה על כך שבקונגרס ה־עולמי לסכסולוגיה, שנערך ה־שבוע, מוקדש דיון מיוחד ל־קשר בין מין ומחלות־לב. לוי הסביר את הקשר: „בגיל 20 האנשים מבצעים ומדברים על מין. בגיל 40 מדברים על מין ועוסקים בזלילה, ובגיל 60 רק מדברים על מין ועל אוכל, ולא עושים הרבה."

■ **עודד גרנות** היה העיתונאי הראשון שראיין את סגן נשיא־מצריים, **חוסני מו־בארק**, מי שהיה בעבר מפקד חיל־האוויר של מצריים. סיפר מובארק: „אני לא צעיר כמו עזרא (**עזר וייצמן**), שיכול לטוס מתי שהוא רוצה. אך מדי פעם, בטיסות פנימיות, אני מטיס בעצמי מטוס. עם וייצמן יוצא לי תמיד לריב, כאשר אנחנו נפגשים בלובי של בתי־מלון שונים בחוץ־לארץ, והנושא לריב זה הוא תמיד שיחות האוטונומיה."

■ את הישראלים המבק־רים במצריים קל לזהות, ל־דיברי מובארק. כשהם מבקשים לקנות משהו הם הולכים ישר לבית־החרושת ושם קונים בזול.

השיא האחרון של פיאט:

127 Sport

כל השוואה למכוניות אחרות תהיה בלתי ספורטיבית...



פיאט 127 ספורט היא מכונית ספורט שאתה יכול להרשות לעצמך, למרות שיש בה שיכלולים של מכוניות ספורט יקרות יותר:

העוצמה פיאט 127 ספורט מצויידת במנוע חזק עם הנעה קדמית, בעל הספק של 70 כ"ס. לפי תקן דין יש לו עוצמה כמו למנוע 1600 סמ"ק, למרות שהנפח הריאלי שלו הוא 1050 סמ"ק.

הביצועים המנוע החזק והגודל הקומפקטי של ה־127 ספורט, מסבירים את התאוצה וכושר התימרון המיוחדים שלה. כשתנהג בה בעיר או בכביש מהיר — תשאיר את כולם מאחור עם זינוק של 0—1 ק"מ ב-35 שניות!

העיצוב הסגנון של ה־127 ספורט הוא ספורטיבי במלוא מובן המילה: גלגל ההגה קטן ומאפשר אחיזה יציבה ותגובה מהירה; לוח המחוונים הוא ססגוני ומרשים וכולל מד סיבובי מנוע ושעון קווארץ; המושבים הקדמיים מעוצבים כמו במכונית מרוץ; הצמיגים רחבים במיוחד והגלגלים מסגסוגת מגנזיום; שני גלשני רוח, מתחת לפגוש הקדמי ובקצה הגג, מצמצמים את התנגדות הרוח ומקטינים את צריכת הדלק; על השמשה האחורית מפשיר אדים ומגב. לבחירתך 2 שילובים של צבעים עזים: כתום עם פס שחור, או שחור עם פס כתום או כסוף.

המחיר פחות ממה שאתה חושב — רק **118,050.- שקל**

בוא לראות את 127 ספורט עוד היום — ולו רק בשביל הספורט...

אחריות נגד חלודה עד 6 שנים.

פיאט 127 ספורט מעל כל תחרות

FIAT

המקיר לפי מחירון מס 9: כולל מע"מ

האחריות כפופה לתנאים בפנקסי האחריות.

חוף טוב, הכל טוב

יש לי סימפאטיה למועצה ל־ארץ ישראל יפה, האירועים שלה תרבותיים ונעימים. יש לי גם סימפאטיה להנס פריץ, מנהל מח־לקת מזון ומשקאות של מלון הילטון. כשהשניים מחליטים לעשות מסיבה ביחד, אני יודעת מראש שזו תהיה מסיבה מענגת.

ואמנם, המועצה קישטה את הירידה לחוף־הים של בית־המלון בבלונים ציבעוניים ויפהפיים, ו־בית־המלון הציף את החוף במזון שופע, שכמוהו לא ראיתי זמן רב. תשע טונות של קרח ציננו 150 קילוגרמים של תפוחי־עץ, 50 קי־לוגרמים של סלט־דגים, אלף ו־מאתיים נקניקיות, ערימות של אבטיחים, תותי־שדה, פירות, ירי־קות ומיני בשר שונים, שלא לד־בר על גלידות ענקיות ומנות אח־רונות טעימות.

הקהל, ששילם 400 שקל לכר־טיס בודד, עט על האוכל, שיחק במישחקי־המזל, הגריל חולצות ופחי־אשפה למכוניות, וציין בנ־חת, שאכן ארץ־ישראל היא יפה.







ביגלל האשה

אורה הרצוג, שהיא נשיאת „המועצה לארץ ישראל יפה", בא הבעל, חיים („ויויאן") הרצוג, למלון „הילטון" ושימש שם עזר כנגדה. „הלוואי שתרגיש בראשון ביולי כמו שאני מרגישה עכשיו," אמרה לבעלה.



תחיה אדר ממסיבה למסיבה

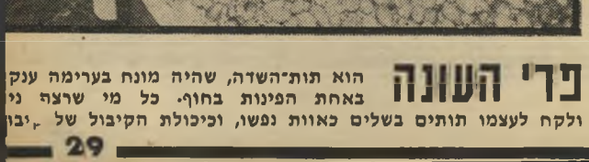
בחינה דיפלומטית

בוחן שגריר ארצות־הב־רית בישראל, סמואל לואיס, את הדוגמניות, שצעדו בתצוגת־האופנה של „גוטקס" בנשף במלון „הי־טון". לואיס, שבא לבוש בחולצה פירחונית, התבו־בדוגמנית שרונה מרש, שלבשה בקיני משנות ה־50.



עונת פרי

בסיום תצוגת־האופנה עלו כל הדוגמניות ל־הבמה, אך בלטה ביניהן חני פרי (באמצע), הדוגמנית הישראלית המתגוררת בארצות־הברית, שבאה ארצה לחופש.







מלכת הצעדה

באותה תצוגת־אופ־נה היתה הדוגמנית פינצ'י מור, שלבשה בגדים משנות ה־30'. פינצ'י לב־שה בסיום התצוגה את בגדיה, שהיו חליפה של מיכנסיים קצרים וחולצה. משמאל: מנחה הערב, דודו טופז, עם אשת השגריר האמריקאי סאלי לואיס.

פרי השונה

הוא תות־השדה, שהיה מונח בערימה ענק באחת הפינות בחוף. כל מי שרצה נ ולקח לעצמו תותים בשלים כאוות נפשו, וכיכולת הקיבול של יבו

הפיאה לאבא אבן, עדיין

■ העיתונאי **שמואל שגב** פירסם ספר חדש בשם הקשר האיראני, שבו הוא מתאר את מערכת־היחסים המורכבת בין ישראל ואיראן. באחד הפרקים מתואר ביקור חשאי שערך **אבא אבן** באיראן ב־1966. כדי שלא יזוהה במטוס, אופר אבן על־ידי אנשי־הבטחון ש־נילוו אליו. שמו לב פיאה נוכ־רית והדביקו לו שפם עבה. הוא הועבר ישר למטוס, ללא ביקורת דרכונים, והושב במח־לקה השניה. אחרי ההמראה, כשהיה בטוח שאיש לא זיהה אותו, ניגש אליו תייר אמרי־קאי, לחץ את ידו ואמר לו: „מיסטר אבן, שמעתי אותך ב־טאלסה, במדינת אוקלאומה. היית ממש נפלא!"

■ כאשר סיפר על כך אבן בשובו לארץ, הוחלט ש־להבא יטוסו נציגים ישראליים לאיראן במטוסים פרטיים.

■ בראיון עם איתן דנציג סיפר ח"כ **משה שחל**: „אני רוצה מאוד שהמפד"ל יהיה ב־אופוזיציה, ושפעם אחת לא יהיה **יוסף בורג** שר בממ־שלה. הייתי במצריים לפני כמה זמן, ושם סיפרו לי ה־מצרים בבדיחות־הדעת כי פעם אחת התעוררה אצלם אחת המר־מיות ושאלה: האם בורג הוא עוד שר־הפנים בממשלת יש־ראל?"

■ מפכ"ל־המישטרה לשע־בר, **הרצל שפיר**, השייך לרשימתו של **משה דיין**, תל"ם, סיפר: „כאשר דיין התחיל לבוא למישחקי־כדורסל לפני שנים אחדות, הוא היה מתיישב לידי. בשנה הראשונה סבלתי מאוד, כי דיין לא הבין בכדורסל ושאל אותי כל הזמן שאלות. אמרתי לו: ‚משה, שקט!' כי הוא הפריע לי לצ־פות במישחק. מאז אני דואג שאיש משכני באיצטדיון לא ידבר איתי במשך המישחק."

■ מסתבר שהרצל שפיר אינו מוכר בציבור. בשבוע ש־עבר יצא לסיור־בחירות ב־ירושלים עם עורך־הדין **מתי עצמון**, ונדהם לגלות שאיש אינו שם לב אליו, בעוד ש־עצמון לחץ ידיהם של רבים שזיהו אותו ברחוב.

■ כאשר נשאל **מארק מושביץ**, מי שהיה נשיא הת־אחדות התעשיינים, איך חי מיליונר ממוצע, השיב: „אני אוהב לחיות טוב, לטוס במח־לקה הראשונה, לשהות בבתי־המלון המפוארים ביותר ולנסוע לחופש לחוץ־לארץ לפחות פע־מיים בשנה. בכלל, אני חי טוב ויש לי כל מה שאני רוצה."

■ ח"כ **עוזי ברעם**, מז־כיר סניף המערך בירושלים, החליט לבקר בשוק מחנה־יהודה וללחוץ את ידי הסוחרים וה־קונים. אך מהנדסי חברת ה־חשמל הפסיקו בדיוק באותו זמן את התאורה, ובשוק שררה עלטה. אנשי השוק האשימו אותו בחושך.

■ פרופסור **מיכאל ברו־נו**, מרצה בכיר באוניברסיטה העברית בירושלים על כלכלה, בא לתת במועדון צוותא ב־ירושלים הרצאה על כלכלת־הבחירות של שר־האוצר **יורם ארידור**. הוא הופתע לראות



המחר עלול להיות מאוחר

היום כדאי גם לך לרכוש רנו 5 וזאת עקב:
★ ירידת שער הפרנק הצרפתי
★ ההפחתה הזמנית במיסוי
★ הורדת מתח הרווחים שלנו.

מחר
★ הגמיטוי עלול לעלות לאחר הבחירות
★ מחיר היצרן יעלה מה־1 באוגוסט בכ־8%
★ שער מטבע החוץ עולה ועולה.

רנו 5 בעלת מנוע 1108 סמ"ק, מכונית חסכונית בעלת הנעה קדמית, מרווחת, ובעלת גימור מושלם, עם אפשרות ל־3 ו־5 דלתות.

קנה רנו היום-שהיה לך טוב ונצטער להרבה שנים.

RENAULT

בני משה הרסו: תל־אביב טל. 333242, חיפה טל. 721751, 510296, ירושלים טל. 226491-2

נכון ליום 17.6.81
114,489 ש"

"רנו 5"- שלוש דלתות

כל המועמדות הסופיות בתחרות מלכת המים '81

תהיינה אורחות חברת

טיזנהויז

בטיול משגע באי כרתים

נק

חנועת האזרחים הערבים בישראל

פונה אליך בעברית

● בטלוויזיה —
יום א', ה־28 ביוני

● ברדיו —
יום א', ה־28 ביוני, ב־7.30 בבוקר

הנוכרית והשפם המודבק לא עזרו והמומיה שאלה אם יוסף בורג הוא

אנשים

שר־הפנים

באולם רבים מן הסטודנטים שלו. בפתח הרצאתו אמר להם: „לא מספיק לכם לשמוע אותי במשך היום? אתם צריכים לשמוע אותי גם בלילה? או שמא באתם לשמוע מה תהיינה השאלות במיבחני סוף השנה?"

■ בעיריית תל־אביב פורנים לאחרונה אל כתב הארץ, **איון שחורי**, הנוהג לכתוב על מחדלים שונים של אנשי העיריה, במישפט „מה נשמע?"

■ ספר חדש בשם ספר הנח"ל יצא בימים אלה. כתב אותו העיתונאי **מנחם מיכל־סון**. אחד הסיפורים המופיעים בו הוא על נח"לאים שהקימו את היאחזות תרשיש בשארם־אל־שייך אחרי מיבצע־קדש, ו־שעסקו בדייג. יום אחד העלו בחכתם דג־ענק, בעל צבעים עזים וצורה יפהפיה. הם החליטו לשלוח אותו כמתנה ל**דויד בן־גוריון**, שהיה אז ראש־ממשלה, ושהתגורר בשדה־בוקר. הדג הגיע באיחור, כשהוא מדיף ריח נורא. **פולה בן־גוריון**, אשת ראש־הממשלה, רחצה מכעס ורצתה לגלות מי הם הדייגים החצופים שהעזו לשלוח אליה דג מסריח. באחד מן הביקורים הרשמיים של בן־גוריון בהיאחזות נלוותה אליו פולה. הנח"לאים, ששמעו כי פולה עדיין כועסת על עניין הדג, לקחו את ספינותיהם ונעלמו אל תוך הים באותו רגע שבו נחת מטוסו של בן־גוריון בתרשיש.

■ באותו ספר מסופר גם על שלוש נח"לאיות, שנתקלו בצלם אזרחי שצילם את כל אחת מהן, כאשר סל גדוש ב־תפוזים על ידה. זה היה ב־1957. כעבור שנתיים הופיעה תמונת שלושת הנח"לאיות על השטר החדש (אז) של חצי לירה. אך על השטר הופיעה רק נח"לאית אחת, יחד עם חלקים משאר שתי הנערות.

■ בתוכנית־הרדיו שאלות אישיות ראיין **יעקוב אגמון** את הסופר והמבקר בן ה־85, **ישראל זמורה**, שהסביר מהו ההבדל בין המשוררים **נתן אלתרמן** ו**אברהם שלונסקי**: בכל הנוגע לעניני נשים: אצל שלונסקי היה ה־יחס לנשים כאל מיצרך חיוני, כמו מזון ושתיה. אך אצל אלתרמן היתה הערצה רבה ל־נשים. הוא אהב אותן והקדיש להן שירים רבים.

■ שדר־הרדיו מרשת ג', **אבי אתגר**, ערך לפני שנה תוכנית שידוכים בשם טיסת לילה. השבוע קיבל הזמנה מ־בני־זוג שהוא שידך אותם, והעומדים להתחתן בעוד ימים אחדים.

■ השואן **אלי ויזל** ביקר השבוע בארץ לכבוד כנס נצר־לי השואה, שהתקיים בירושלים. למקורביו סיפר שהצליח לצבור עד כה 18 תוארי דוק־טור־כבוד, ועוד ידו נטויה.

■ לחתונה של **גילי פו־רן**, בתו של תת־אלוף אפרים פורן, יועצו הצבאי של ראש־הממשלה, שהתקיימה השבוע ב־בית סוקולוב בתל־אביב, בא גם **רפי נלסון** מאילת. כאשר חיפש שם ויסקי ולא מצא, אמר: „טוב, אני הולך להביא קצת ויסקי מן המכונית שלי."

■ האסטרולוג **הרצל ליפשיץ** מבטיח כי תוך שלושים יעלם נשיא סוריה, **חאפט' אל־אסד**, מן השטח. „עם טילים או בלי טילים." עוד מציע האסטרולוג לכל מי שרוצה לחתום על הסכמים או חוזים חדשים להמתין עד ה־9 ביולי, כי רק אז מצב הכוכבים יהיה שפיר. „אפילו אשתי, **לאה**, נעזרת בי ובמצב הכוכבים בכל פעם שהיא רוצה לנסוע אל מחוץ לעיר, ואם הכוכבים אינם מאפשרים זאת, היא דוחה את הנסיעות שלה," הכריז.

■ בנשף על החוף של מלון הילטון, בשיתוף עם המועצה למען ארץ־ישראל יפה, נערכו הגרלות. נערת־הזוהר **פנינה רוזנבלום** זכתה בסיפרו של **חיים הרצוג**, מלחמות ה־תש"ך. היא ניגשה אל המחבר, שהיה שם, וביקשה ממנו אוטו־גרף. הרצוג הסתכל עליה ו־אמר: „השם, בבקשה!" „פני־נה הנדהמת השיבה מיד: „פני־נה!" אמר הרצוג: „ומה שם־המישפחה?" השיבה לו הזוה־רת: „רוזנבלום, אני פנינה רוזנבלום." הוא חתם על הספר באדישות והסתלק. אמרה פני־נה: „יכול להיות שהוא לא מזהה אותי?"



חנוך רוזן הפנטומימאי נעמד לפני אחת מחנויות הבגדים ברחוב דיזנגוף בובה ללא כל תנועה. מעשה זה גרם לעוברים ושבים להתקהל מסביבו ולהתבונן בו. רבים לא זיהו אותו ולא הבינו מדוע הוא עושה הצגה ברחוב, אך חנוך עשה זאת כדי למשוך את עיני הצופים בו ולהזכיר להם כי יש לו הצגת יחיד של פנטומימה. הוא לבש חליפה לבנה עם חולצה שחורה.



יונה אליאן שחקנית תיאטרון הבימה היתה בין שחקני הבימה שאירחו את שחקני התיאטרון הפולני המבקרים בארץ. בעוד שחקניות התיאטרון הפו־לני העדיפו לשוחח עם שחקני התיאטרון הלאומי, הצטופפו הגברים הפולנים סביב יונה היפהפיה. היא שוחחה איתם באנגלית וסיפרה להם על חיי השחקנים בארץ ואפילו גילתה להם כי חיא נשואה לזמר יפה התואר ששי קשת.



שמוליק קראוס מלחין, זמר ושחקן חוא בן מזל סרטן, ועומד לחגוג את יום־הולדתו בשבוע הבא. גם הצייר אורי ליפשיץ הוא בן אותו מזל, וחוגג את יום הולדתו יומיים אחרי שמוליק. השניים התיישבו ברחוב דיזנגוף, מול קפה „כסית", הוציאו שולחנות מהקפה לשם, ואספו את ידידיהם ולקראת יום־ההולדת הקרב ובא, והזמינו מנה ענקית של חסילונים, שהם סרטנים קטנים, כדי לחגוג מראש. הם הבטיחו לידידיהם כי ביום־ההולדת יעשו מסיבה יותר גדולה. בין המלחין שמואל קראוס ואורי ליפשיץ יושב חברם, סם אריאלי.

בקבוק מלא רעיונות.



יין אפריטיף אדום, על בסיס של יין בתוספת מיצוי של שורשים וצמחים שונים. מריר, מעורר תיאבון

טבעי – Natural
אמריקנו, מקורר היטב, עם פלח לימון.

על הקרח On The Rocks
אמריקנו מעל קוביות קרח בתוספת 1/2 כפית מיץ לימון עם פלח לימון. לערבב היטב.

Long-Drink
חלק אחד של אמריקנו עם 2 חלקים מי סודה מעל קוביות קרח ועם פלח לימון להגיש בכוס גבוהה.



מוקד

אמריקנו
אמרטו
רום
וודקה לימון

הרבי־עיה החדשה של "כרמל" משקה ראשון־אצלכם בבאר

כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב



נק

תנועת האזרחים הערבים בישראל
פונה אליך בעברית

● בטלוויזיה —
יום א', ה־28 ביוני

● ברדיו —
יום א', ה־28 ביוני, ב־7.30 בבוקר



שיזוף עם הגנה
AMBRE SOLAIRE TOTAL
קרם השיזוף הנמכר ביותר באירופה
מבית L'OREAL פריס

אנשים

בנו של הרב הראשי

פצע את עצמו כאשר דרך על הכוס מתחת לחופתו

■ עורך־הדין הירושלמי **אבי ברדוגו** סיפר שתי בדיחות על תוכים: איש אחד הולך ברחוב, ופיתאום מתיישב לו תוכי על הכתף. האיש פונה לשוטר ושואל אותו מה לעשות בתוכי. אמר לו השוטר: „קח אותו לגן־החיות." כעבור שעתיים פוגש האיש, כשהתוכי עדיין על כתפו, אומר לו השוטר: „הרי אמרתי לך לקחת אותו לגן־החיות!" ענה לו האיש: „כבר לקחתי אותו. עכשיו אני לוקח אותו ליימיות." הבדיחה השניה: איש אחד קונה זוג תוכים בחנות לבעלי־חיים. הוא שואל את הזבן כיצד הוא יבחין בין הזכר לבין הנקבה. אמר לו האיש: „תעקוב אחריהם, וכאשר הם יתעלסו, התוכי שיהיה למעלה הוא הזכר, קח אותו ותגלה את ראשו." עקב האיש אחרי התוכים, חזה בהם כשהם מתעלסים, גילח את ראש הזכר, ולמחרת נסע עם הזכר באוטובוס. לידו התיישב איש קרח. אמר התוכי לקרח: „אהה, גם אותך תפסו על חם!"

■ שחקן הגדורגל **אבי כהן**, המשחק כיום בנבחרת הכדורגל של ליברפול ובנבחרת ישראל, אמר: „אני עוקב אחרי הנעשה כאן בכדורגל דרך העיתונות ולדעתי יש חמישה שחקנים בישראל הנמצאים ברמה בינלאומית, והיכולים לשחק בנבחרות זרות כמוני: **גידעון דמתי** משימשון תל־אביב, **משה סיני, שבתאי לוי** ו**ריפעת טורק** מהפועל תל־אביב, **ואורי מלמיליאן** מבית"ר ירושלים לפני הפציעה.

■ ראש מחלקת עליית הנוער בסוכנות, האלוף (מיל') **עוזי נרקיס**, קיבל פסילת רישיון לשלושה חודשים, אחרי שהורשע בנהיגה במהירות מופרזת. נרקיס נהג בדרך שאינה עירונית במהירות של 126 קילומטרים לשעה, ובבית מישפט־השלום הודה כי אין זו עבירתו הראשונה. הוא טען כי יש לו עומס של עבודה. השופט **משה רביד** קבע כי זרח עברון המפואר של הנאשם אין מנוס מלפסול אותו פסילה בפועל, למען ינוח מעט ולא יסכן את עצמו ואת הרבים. נרקיס עירער על כך בבית־המישפט המחוזי, והשופטים שם קבעו כי בשל ההרשעה הקודמת בעבירת מהירות ראוי יהיה להתייחס אל המערער במידת החומרה, ולא להסתפק בשלילה־על־תנאי. אולם נראה להם שהעונש שהוטל הוא חמור מדי, ולכן העמידו את עונש־הפסילה על חודש אחד בלבד.

■ בנו של הרב הראשי **עובדיה יוסף** התחתן בשבוע שעבר. בעת החופה התלהב החתן **דויד**, וכאשר שבר את הכוס בעוצמה, חדרו כמה שברי־זכוכית לסוליית נעלו החדשה. הרב **בצלאל זולטן**, שערך את החופה, מיהר לסיים את הטקס, והחתן נלקח לחדר צדדי ונחבש שם.



גבר' בנאי חבר להקת הגששים, בא עם ילדיו לכפר־הנופש החדש בקיסריה. לפתיחת המקום הוזמנו אנשי־בוהמה רבים. בבריכת־השחייה במקום ערך גברי תחרות עם הבדרנית ריבקה מיכאלי, שבה ניצח גברי, לקול צהלת בנו אורי ובתו הקטנה. לריבקה לא הפריעה העובדה שהיא חפיסידה בתחרות. רבקה הופיעה בזמנו עם אחיו של גברי, יוסי בנאי, בתוכנית־בידור בשם ילדות קשה. אורי הוא בנו של גברי מנישואיו הראשונים לאורנה, שאחרי הגירושין חזרה בתשובה.

בלונים

מאת דניאלה שמי







תחת של תינוק

אילו הייתי נוטה לחלום חלומות־בלהה, הייתי בוודאי רואה את עצמי עומד למישפט לפני הרכב של שלוש מצלמות־טלוויזיה, כשמכשיר־ההקלטה קורא בקול־רם את פרטי־האישום: עבירה על הסעיפים 1 עד 101 של חוק־הג׳ינגל. פסק־הדין — תלייה מאנטנה.

הייתי קשור לאחרונה במערכת־ההסברה של תנועה מסויימת. כאשר נדונה הופעתה בטלוויזיה, החלטתי שיהיו אלה שידורים בלי פעולים, בלי ג׳ינגלים, בלי פלש־באק, בלי זוויות־צילום, בלי צילומים מזוייפים של נאומים בכנסת, בלי מסך אחורי. בקיצור — בלי כל היקר לליבו של איש־טלוויזיה אמיתי. ותחת כל אלה, יישבו שני אנשים מול ה־



היידד

מצלמה וינסו לנהל שיחה רצינית על כמה מהנושאים המרכזיים העומדים לפני הבוחר. את הרעיון סיפק הפרופסור ירום זר־דימון, איש בצלאל, ועל המלאכה גיצח ג׳אד, הוא יהודה נאמן.

המדיום כולו הזדעזע. הבוז גיבט מעדשות המצלמות, ולא הייתי מתפלא אילו פתחו בעצומים. ה־גלגלים של מכשירי־ההק־לטה כימעט עמדו מלהס־תובב. המנורות כימעט הס־תירו את עיניהן בבושה.

זאת טלוויזיה זאת? — הם זעקו בזעם אילם. זה רדיו מצולם! זה עיתון בצבעים! זוהי הפרה של כל כללי הטלוויזיה!

הסתכנתי ודבקתי בהחלטה. וכך היו שידורים אלה מעין איים בים הציבעוני של תעלולים ופעלולים, קריי־ניות יפהפיות ותחתים של תינוקות, אווזים מפטפטים ומוקיונים צפים במים, סצנות מפוברקות מן הכנסת ואנשים מקריים שנלקטו במיקרה ברחוב ואמרו במיקרה בדיוק מה שהמיפלגה רצתה לשמוע. סתם קטע משעמם ורציני בין שני שידורים מרהיבים של המערך והליכוד, שביטאו בכישרון עילאי ובתקציב־ענק את האפס המוחלט.

האם זה היה כדאי? איני יודע. האם זה היה מתוחכם? אולי. אך בדבר אחד אני בטוח: זה התאים לרוח של בחירות תרבותיות בחברה דמוקרטית.

דמוקרטיה אינה שילטון האספסוף. כזה יש גם במישטרים אחרים. דמוקרטיה אינה הסכם של השלת פתקים לקלפיות. כזה יש גם בברית־המועצות ובכמה מישטרים פאשיסטיים בדרום־אמריקה. המשמעות האמיתית של ה־דמוקרטיה היא ההכרעה החופשית של ציבור, השוקל את האלטרנטיבות, והבוחר ביניהן בהיגיון.

מכל זה לא נותר זכר ב״דמוקרטיה״ הישראלית, המתנדנדת בין שפת־הג׳ונגל באסיפות־העם ושפת־הג׳ינגל בטלוויזיה. הפניה אל היצרים השפלים ביותר של ההמון והאלימות של האספסוף קשורים עם האידיוטיזם המתוכנן הנשפך מן המקלטים, כתחליף לקירקס רומאי. מה לכל זה ולדמוקרטיה? איזו הכרעה תיתכן כאן?

בכל מערכת־בחירות זו, לא אמרו רוב המיפלגות — והקטנות אינן עולות מבחינה זו על הגדולות — אף מילה רצינית אחת על הבעיות היסודיות העומדות לפני המדינה וההברה.

מי שמשלים עם תופעה זו, ימי שנותן לה יד — אינו אלא שותף לפשע, שותף להרס הדמוקרטיה.

לא הייתי רוצה להיות שותף לשפיכת הדם הזה.

מני מארווין

וכל השאר

לא ידעתי דבר על מרווין האמליש, מלחין־הלהיטים היהודי־אמריקאי, עד שראיתיו על המירקע, בשעה ש־הופע בתוכניתו של מני פאר.

כשראיתיו, היה לי מוכר מאוד. שהרי זהו האינטלק־טואל היהודי־אמריקאי הטיפוסי. פקעת של עצבים, מתוחכם עד־אין־גבול, בעל חוש־הומור הדומה לאיזמל העטוף במשי, מנת־משכל המרקיעה שחקים, מופרע על כל הראש. נדמה שהוא כותב את כל הספרים המו־פיעים באמריקה, וגם קורא אותם. הוא כותב את השירים, שולט בעיתונים, מפיק את הסרטים וגם משחק בהם.

פורטנוי. גולד. גיבורם של מאה ספרים אחרים.

(פעם הודתה לפני צעירה נוצריה, בלונדית ותכולת־עיניים, שישבתי עימה בבאר אינטלקטואלי במנהאטן, שמעולם לא הלכה אלא עם גברים יהודיים. כל האחרים משעממים. אחרי שהלכה אל הפגישה השבועית עם ה־פסיכו־אנאליטיקן שלה, הודה לפני ידידה היהודי, מו״ל של ספרים, שלעולם אינו הולך אלא עם שיקסעס. ה־אחרות אינן מגרות אותו.)

כשהקשבתי לדו־שיח בין מני פאר ומירווין זה, היה נדמה לי שהם מייצגים את ההבדל העצום שנוצר תוך שני דורות בין היהודי האמריקאי והיהודי הישראלי. השניים דיברו בשתי שפות. ההומור שלהם פעל בשני מישורים שונים. במשך דקות ארוכות התרשמתי כי אין הם כלל תופסים זה את דבריו של זה. ההומור הישראלי הישיר של מני פאר, הגס־כלשהו, וההומור העדין, החבוי של מרווין אך הצוחק בעיקר מעצמו.

לפני מאה שנים יצאו היהודים בהמוניהם ממיזרח אירופה. רובם הגדול הגיעו לארצות־הברית. חלק קטן הגיע לארץ. וכיום — איזה הבדל!

הייתי יכול להתפתות למחשבה שלא יתכן גשר מעל לפער הזה, לולא הופיע באותה תוכנית ביולוג ישראלי בשם (אם תפסתי את השם נכונה) גאזי יעקוב. הוא הועסק על־ידי טוכנות־ההלל האמריקאית במחקרים בייבשת ה־קוטב הדרומי. נראה שבילה כמה שנים בחברה אמרי־קאית. הוא דיבר בצורה תרבותית, היה לו חוש־הומור עדין, ונדמה שהיווה מאין סינתיזה של שני האחרים.

לדעתי יכול להיווצר כך טיפוס כימעט אידיאלי (לפי טעמי): ישראלי לעניין, לא־פורמלי, פתוח, בתוספת מידה של תיחכום, עידון והיכולת לחיות בחברה תרבותית.

מכיוון שאיננו יכולים לשלוח שלושה מיליון ישראליים להתמחות של כמה שנים בחוץ־לארץ, אולי כדאי לחשוב על שיטה אחרת לטיפוח טיפוס מעין זה?

הו, הא, מה קרה?

אותו מרווין האמליש כבש את לבי ברגע הראשון בדבר אחד: הוא הפגין את שאט־נפשו ממינהג ישראלי



השנוא עלי אולי יותר מכל: מחיאות־הכפיים הקצובות.

נכחתי פה ושם בהצגות־תיאטרון ובקונצרטים בווינה ובטורונטו, בפאריס ובבוסטון, ומעולם לא נתקלתי במינהג בארבארי זה.

כדאי להרהר בו לרגע־קט.

מתי אתה מוחא־כף? כשמשהו מוצא חן בעיניך. היתה לך חוויה תרבותית, ואתה רוצה להודות למי שגרם לה. או ששמעת דברים שנראו לך, ואתה מבקש להביע את הסכמתך. כך או כך, זהי תגובה א י ש י ת. א ת ה מרגיש כך, ו א ת ה רוצה להביע משהו.

לא כן מחיאות־הכפיים הקצובות. הן באות להעניק לך את ההרגשה שאתה שייך להמון — נקרא לילד בשמו: לעדר! — ושישוב אינך יצור אנושי בודד. המלחין האמריקאי הבחין בכך מייד, כאשר התלונן על כך שמחיאות־הכפיים התחילו עוד ל פ נ י שהתחיל לנגן. אם כן, על מה מחאו כפיים?

התשובה היא, כמובן, שמחיאות־הכפיים כלל לא נועדו לו. באולם ישב מידגם מייצג של ישראלים מצויים (יסלחו לי על הביטוי), והם רצו להוכיח ל ע צ מ ם שהם חבר׳ה, מישפחה גדולה אחת, שבת־אחים־גם־יחד. מחיאות־הכפיים הקצובות הן המכנה המשותף הנמוך ביותר. הן מהוות הצהרה קולקטיבית האומרת: חדלנו להיות בני־אדם, והפכ־נו המון, יצור אחד בעל מאות ראשים, מיפלצת טורפת.

מבחינה זו, אין הבדל בין מחיאות־הכפיים הקצובות בקונצרט ובין השאגות של „זיג־הייל! זיג־הייל!״ מימים עברו. ולהבדיל — מה ההבדל בין המחיאות הקצובות ובין השאגות „בגין! בגין! בגין!״ המהדהדות עתה באוזנינו? או: „הו־הא־מה־קרה...״?

ההמון שאג — מי לא יירא?

היי הג׳יפ, היי הג׳יפ

בימי מילחמת־העולם השניה התפרסמה קאריקטורה של ביל מולדין, החייל־הצייר, שבה נראה חייל מליט את עיניו ויורה בג׳יפ שלו, שנפגע בתאונה, בדומה לפרש היורה בסוסו האהוב, אשר רגלו נשברה.

זה היה מצחיק, אך זה היה גם מאוד־מאוד נוגע ללב.

נזכרתי בציור זה לפני כמה ימים, כאשר קראתי שצה״ל מוציא משורותיו את כל הג׳יפים, מילבד הרכב הקרבי. הסיבה שהוזכרה: ריבוי התאונות שבהן מעורבים ג׳יפים. בנישמתי הזלתי דימעה חרישית.

במשך שנים ארוכות היו חיי קשורים איכשהו ב־ג׳יפים. איני יכול להתייחס אל הג׳יפ כאל מכונה, כאל רכב.* כמו אותו חייל בקאריקטורה, אני מתייחס אל הג׳יפ כימעט כאל בעל־חיים. עד היום, כשאני רואה ג׳יפ חונה ברחוב, אני שולח בו מבט ארוך.

ההיכרות שלי עם הג׳יפים החלה בהפוגה הראשונה במילחמת־העצמאות, כאשר פלוגתי — פלוגה ב׳ בגדוד 54, גיבעתי — הפכה מפלוגה רגילה של חי״ר לפלוגת־קומנדו ממונעת, שזכתה (לאחר מכן) בשם „שועלי שימשון״. היתה בה מחלקת־ג׳יפים ומחלקת־משורינ׳יים, ויכולנו לבחור. בחרתי בג׳יפים, ולא הצטערתי על כך.

לא עברו ימים רבים, ובעת מירדף בשדה פתוח נתקל הנהג שלנו (נדמה לי שהיה זה עובדיה רכטמן, שראיתיו השבוע בפעם הרשונה אחרי 30 שנה ברחוב, ובקושי הכרתיו) בוואדי חבוי. הוא עבר את הוואדי ביעף, ואז נתקל בוואדי שני, עמוק יותר. עפתי מן הג׳יפ, והמיקלע שלי עף אחריי ונחת עלי. כימעט חתך את גרוני. כך נוספו כמה קווים למפת־הצלקות שעל גופי.

מחלתי לג׳יפ, כי הוא העניק לי כמה מן הרגעים המאושרים ביותר של חיי. זה היה בימי־הפוגה, כאשר היינו עוברים ביעף בחוצות גדרה, רחובות וראשון, במהי־רות של 100 קמ״ש. חגורות־התחמושת של מיקלעינו היו תלויות על צווארינו ומבהיקות בשמש (לשם השוויץ בילבד), הרוח שורקת סביבנו ומניפה את שערותינו. היינו בטוחים שאנחנו גראים כגיבורים וששום נערה לא תוכל לעמוד בפנינו. (אמונה זו התבדתה, לצערנו.)

הג׳יפ הפתוח, ששימשתו הקידמית מורדת, ושכולו אינו אלא פלטפורמה דוהרת — מי ישווה לו? תחושת־הסכנה, הרוח, השמש, הגשמים בחורף — ההרגשה שאתה דוהר במהירות־שיא ומתמזג בכל זאת עם הטבע, שאתה רואה ושומע ומריח את השדה, שאתה מתמודד עם איתני־הטבע — אין דומה לה.

רגעים משכרים — כאשר דהרנו בכביש ולפתע ראינו ספיטפייר מיצרי, שלא שמענוהו ביגלל רעש המנוע שלנו, צולל לקראתנו ויורה בנו כדורים נותבים זוהרים, ואנו פותחים במירוץ על חיינו. זחילה איטית בלילה, בין כפרים ערביים, כשגם המנוע כאילו מרגיש מה קורה ומנמיך את זימזומו. דהירה בזיג־זאגים בין פגזים מת־פוצצים בשדה פתוח ליד נגבה.

אני זוכר פגישה עם אחד הטנקים הראשונים של צה״ל — שרמן שנראה לנו ענקי — במרכזו של כפר נטוש. הטנקיסטים היו רובצים על המיפלצת שלהם ומס־תכלים בנו מלמעלה, תרתי משמע, ומתלוצצים על קופסת־הסרדינים שלנו. ואני משיבים להם בבוז הערות על ארון־המתים הנייד שלהם. „לא צריכים שיריון? תן לנו מהירות, והכל יהיה בסדר!״

זה לא עזר לאברמלה בנדורסקי, הוא בנדורי, השוער של מכבי, שעלה בפעולת־קרב לילית על מוקש, אשר ריסק את החלק האחורי של הג׳יפ, ושהגיע לבסיס כשהוא נוסע על שני גלגלים בהנעה קידמית. הוא לא ידע איך הגיע, וגם לא מה קרה לשניים שישבו מאחור. נדמה לי שאינו יודע עד היום.

אחרי המילחמה קניתי ג׳יפ, ועוד ג׳יפ, ועוד ג׳יפ.



הג׳יפ

אחד מהם היה בעל קאבינה של עץ. הג׳יפ מחה על התעללות זו כאשר התהפך — התהפכות כפולה — בגלי־ל, אך הקפיד שלא להרוג אותי ואת שתי הפסג׳יריות שלי. כעבור זמן־מה התהפכה רחל אשתי באותו ג׳יפ בכביש חיפה. כמה שנתונים של ילדים זוכרים את רחל כה„מורה עם הג׳יפ״. בבוקר, כשחששה (כמו בכל יום) שמא תאחר לבית־הספר, היתה חוטפת את הג׳יפ ומגיעה בו עם צילצול הפעמון. לאחר מכן הייתי אוסף את הג׳יפ הנטוש ונוסע לעבודה.

נפרדתי מן הג׳יפים בכאב־לב — כשם שנפרדתי מדודניהם, האופנועים — כדי לעבור למכונית שמרנית יותר, בעלות מהירות בטוחה יותר. אך ליבי נשאר עם הג׳יפים.

צה״ל בלי ג׳יפים? אבסורד!

---

* למי שאינו יודע: השם הנהדר הזה, המביע את כל אופיו של רכב־חי זה, אינו אלא שיבוש עממי של האו־תיות ג׳י־פי, שהן ראשי־התיבות של General Purpose Vehicle („רכב כל־תכליתי״).



בעד מי להצביע?

ה בחירות נכנסו לשלב האחרון. מתקרב הרגע שבו תצטרך להחליט סופית.

זהו הרגע — רגע אחד בארבע שנים — שבו את ה אחראי אישית לגורל המדינה.

אינך רשאי להעביר אחריות זו לאיש.

אתה יכול להקשיב לעצות. אך רק אתה יכול להחליט.

■ ■ ■

א ני בא לייעץ לך. אך אני מרשה לעצמי לשרטט לפניך קו־מחשבה מסויים. אולי יעזור לך הדבר להבהיר את מחשבותיך שלך.

ערב מערכת־בחירות זו החלטתי שלא להציג את מועמדותי לכנסת העשירית. בבוא העת אגלה לך מה היו שיקוליי לכך. עתה מאפשר לי הדבר לכתוב את אשר אני בא לכתוב, מבלי שניתן יהיה לחשוד בי שאני נושא את עיני אל כיסא בכנסת.

בשעה זו עומד לנגד עיני האינטרס של מדינת־ישר־אל, החברה הישראלית והאדם הישראלי — כפי שהם נראים לי, לאור השקפת־עולם שלי.

אדם הרוחק מהשקפת־עולם זו ימצא רק עניין מועט בדבריי אלה, אם ביכלל. אך מי שדעתו מתקרבת לדעתי, אולי יעזרו לו הדברים בגיבוש החלטתו.

■ ■ ■

א ני יכול לאמר רק דבר אחד לטובת הליכוד: הוא פחות גרוע מאשר תנועת־התחייה.

אין זה דבר מכוער. מנחם בגין חתם על חוזה־השלום עם מצריים, ואני מאמין לו שהוא יקיים את התעיפים הנוגעים להחזרת צפון־סיני. וזה חשוב.

ביגלל סיבה זו החליט, כנראה, הנשיא אנוור אל־סאדאת להעניק את מלוא תמיכתו לבגין, כאשר הסכים לערוך עימו אסיפת־בחירות באופירה. היו לו לנשיא־מצריים ספקות לגבי יכולתם (ואולי גם רצונם) של ראשי המערך לבצע את הנסיגה מסיני באופן חלק. אין ספק כזה לגבי בגין.

אחת התופעות הכוזבות — והמחרידות — של מערכת־בחירות זו היא הופעתן של חצי־תריסר רשימות קיקיוניות, שאפשר לכנותן „פאשיסטיות", מבלי לחפריז.

לפחות אחת מהן, זו של „הרב" מאיר כהנא, יכולה גם להיקרא „נאצית" — שהרי היא דוגלת בגלוי ובפה מלא במצע שהוא העתק נאמן של מצע המיפלגה הנאצית־נל־סוציאליסטית הגרמנית בראשית שנות ה־30, בתוספת שיכתוב של חוקי־נירנברג.

יש משמעות לעצם הופעתם של קיקיונות אלה. אך לפחות תנועה אחת של הימין הפאשיסטי אינה קיקיונית. תנועת־התחייה היא גורם רציני, וטעות היא לזלזל בה.

בהשוואה איתה, כגין הוא דמוקרט, ליברל, שוחר־שלום.

■ ■ ■

א ך כך תהיה כל אשליה לגבי מהותו של ניצחון הליכוד אם ינצח: לא יהיה זה אותו הליכוד שעלה לשילטון ב־1977.

לפני ארבע שנים, לא היתה הצבעה בעד הליכוד. היתה הצבעה נגד המערך.

הליכוד ידע זאת ועל כן לא היתה לו הרגשה של ביטחון. רבים מאנשיו חששו שמא אין שילטונם אלא אפיזודה חולפת כימעט קוריוז. לא היו לליכוד הכוחות המיומנים שהיו דרושים לאיוש עמדות־המפתח במנגנון המדינה.

אם ינצח הליכוד הפעם תהיה זאת הצבעה מפורשת למענו למען משטיו ולמען עמדותיו. למען ארץ־ישראל השלמה, ייהוד הגדה המערבית ורצועת־עזה. לאו מוחלט לשלום עם העולם הערבי ביכלל והעם הפלסטיני בפרט. הצבעה למען אידיאולוגיה לאומנית קנאית.

עמוס עוז אמר שתהיה זאת הפעם הצבעה בעד חרות־נטו. זה נכון. כי כל שאר מרכיבי הליכוד התנוונו ותפוררו. הליכוד היה ואינגו עוד. נשארה מיפלגת־בגין.

ממשלה חדשה של הליכוד תטאטא את שרידי קוד־מיה מכל המישרות החשובות במדינה. היא תשתלט על אמצעי־התיקשורת. השקפותיה סיגנונה ואנשיה יטביעו את חותמם על המדינה.

יש המאמינים כי שילטון זה יתדרדר תוך שנה־שנתיים אל התהום. המשק יתמוטט הבידוד הבינלאומי יגבר העימות הישראלי־ערבי יגיע לשיאו. יתכן שזה נכון.

אך מצב כזה של משבר נפשי, חברתי וכל־כלי עדיף לשאת בקורבו לא רק סיכוי לתקומה לאומית וחברתית, אלא גם סכנה נוראה של מחפכה פאשיסטית.

מי שמתכוון להצביע בעד הליכוד — מוטב לו להרהר על כך היטב.

מי שמאמין כי המשך שילטונו של הליכוד הוא אסון למדינה יפנה, באופן טיבעי, לעבר המערך.

המערך הוא יריבו של הליכוד. זוהי מעלתו הגדולה. לעיתים נדמה שזוהי גם מעלתו היחידה.

תוך חודשים מעטים הצליח המערך לאבד את היתרון העצום שהיה לו לעומת הליכוד. יש לכך כמה סיבות, ולא כולן תלויות במערך. אך שתי סיבות חשובות נוב־עות ממצבו של המערך עצמו: אין לו מנהיג שיתחרה בבגין, ואין לו פיתרונות שיהוו אלטרנטיבה לדרך הליכוד.

כבר שמתקדמת מערכת־הבחירות, כן מת־גמדת דמותו של שימעון פרס, מבלי שתתענק דמותו של מישהו אחר בצמרת המערך. למערך יש הרבה אנשים מיומנים. אבל אין לו מנהיגות.

זה הוכח בכל מהלכי המערכה: העימות פרס־רבין,



רק לא ליכוד — אבל...

פרשת יעקוב לווינסון, ושאר השערים העצמיים שהכניס המערך לעצמו.

אשר לפיתרונות המערך לבעיות המדינה והחברה — פשוט אין. שום תישפוכת ציבעונית ויקרה של תעמולה לא יכלה להעלים עובדה פשוטה זו. ה„אופציה הירדנית" מתה בשקט עוד בראשית המערכה. שום דבר לא בא במקומה. המערך נכנס למלכודת־העכברים של „הקונ־סנזוס הלאומי", על „ארבעת הלאווים" של הליכוד. בששת החברתי והכלכלי באו סיסמות נבובות במקומן של הצעות מעשיות.

כימעט ברגע האחרון נטל המערך סוף־סוף את היוזמה לידיו, בהניפו את דגל המאבק בכיריונות ובפאשיזם. יתכן שזה יעזור לו. אך האם זה יכול לבוא במקום מנהיגות ותוכן?

■ ■ ■

ב ימים אלה נולדה הסיסמה „רק לא ליכוד". מכיוון שהיא מנוסחת בסלאנג, אין משמעותה מדוייקת. אפשר להבין אותה בשתי צורות שונות. „רק לא ליכוד" — ושום דבר אחר אינו חשוב. או: „רק לא הליכוד" — כנקודת־מוצא לבוחר המבקש לברר לו את הרשימה הרצוייה לו בקרב מיגוון הכוחות האנטי־ליכודיים.

מי שדוגל בסיסמה „רק לא ליכוד", מי שסבור כי הדבר החשוב הי ח י ד הוא שהליכוד לא יישאר בשילטון, יכול להצביע בעד המערך. אך גם הוא צריך לחשוב פעמיים.

לפני ארבע שנים נבחר משה דיין ברשימת המערך, ועבר למחרת־היום למחנהו של בגין. האם אנשי־המערך ברשימה הנוכחית מחוסנים מפני פיתוי כזה? והאם יש ביטחון בכך שהמערך לא יצטרף למחרת הבחירות לקו־אליציה עם הליכוד?

כמחצית ממועמדי המערך הם ניצים מובי־הקים. השאר הם תערובת של יונים, יונצים ונציונים. האם אפשר לסמוך על כולם במיכ־חנים הצפויים?

נפוצה בארץ האגדה כאילו חייב נשיא־המדינה להטיל על נציג הסיעה הגדולה ביותר בכנסת להרכיב את ה־ממשלה. המסקנה: אם, חלילה, המערך לא יהווה את הסיעה הגדולה ביותר, יטיל הנשיא יצחק נבון את התפקיד על מנחם בגין, והדבר יקנה יתרון עצום למנהיג הליכוד. במשך שישה שבועות יוכל להרכיב בנחת קו־אליציה.

אלא שאין הדבר כך. הנשיא יקרא לנציגי כל הסיעות, כגדולות כקטנות, להתייעצויות. הוא ישאל אותם: על מי אתם מציעים להטיל את התפקיד של הרכבת־הממש־לה? בעד איזה ממשלה תצביעו בכנסת?

אם נציגיהן של כמה סיעות, שיהיו להן ביחד 61 מנדאטים, יצביעו על מועמד מסויים — הוא ייקרא על־ידי הנשיא להרכיב את הממשלה הבאה, גם אם לא יהיה ראש הסיעה הגדולה ביותר.

אי־אפשר לסמוך על הצבעתן של הסיעות הדתיות, תמ"י ותל"ם במיקרה זה. אך אפשר לסמוך על סיעות שינוי, של"י ור"ץ, שיצביעו בשעת הצורך למען הקמת ממשלה של המערך, כדי למנוע ממשלה של הליכוד. ואפשר לסמוך על רק"ח שתצביע, בכל מיקרה, נגד קואליציה של הליכוד.

משום־כך, מי שדעתו אינה נוחה מן המערך, אך המקבל את הסיסמה „רק לא ליכוד", יכול לברור לעצמו את הרשימה הנוחה לו מבין אלה.

■ ■ ■

א ין הבדל של ממש בין שתי הרשימות ה„נחמדות", שינוי ור"ץ. הן דומות זו לזו כמו ילדי־טוב־ירושלים וילדה־טובה־ירושלים.

מי שדוגל בסיסמה של „רק לא ליכוד" אך אינו מסוגל להצביע בעד המערך, יכול במצפון שקט להצביע בעד אחת משתיים אלה.

הצרה של שתיהן היא שהן דומות לכינור בעל מיתר אחד ויחידי. קשה לנגן עליו סימפוניה שלמה.

איני רוצה לאמר דבר נגד עמדותיהן בעניינים של זכויות־האזרח והמילחמה בכפייה דתית. גם אילו רציתי, לא הייתי יכול. כי שתי הסיעות לא אמרו בכנסת התשיעית אף מילה אחת על נושאים אלה שלא נאמרה בכנסת השישית על־ידי סיעת העולם הזה — כוח חדש. מבחינה מסויימת, הן ירשו את מקומה של סיעתי בנושא זה.

זהו נושא חשוב. אך הוא רחוק מלהיות הנושא החשוב ביותר בחיינו. גורל המדינה הזאת, וגורל כל אחד מתושביה, ייקבע בהכרעות של מילחמה־ושלום ובהכרעות של חברה־וכלכלה.

בכל הנושאים האלה אין לשתי הרשימות מה לאמר. גרוע מזה: הן מקפידות מאוד שלא לאמר דבר — שהרי כל אמירה משמעותית תרגיז מישהו.

הקו המנחה של שינוי ור"ץ כאחת הוא להיות „נחמדים" בכל מחיר, לא לעורר עניין השנוי במחלוקת בציבור־היעד שלהן, לא להגיד לעולם דבר שאינו פופולרי, לקפוץ על כל עניין שהפופולריות שלו מובטחת, אם כי חולפת. אותי אין רשימה כזאת יכולה לספק.

■ ■ ■

א מנון רובינשטיין הוא דמות פוליטית סימפאטית. יש להזכיר לזכותו כי סירב לקבל מינוי של שר, כשהדבר הוצע לו — דבר נדיר בימינו.

אולם רובינשטיין אינו יכול להתנער מהפרשה העגומה של ד"ש. הוא היה אחד ממקימיה וממנהיגיה, והנסיון להטיל את כל האחריות על ייגאל ידין האומלל אינו נאה.

ד"ש לא התמוטטה, ולא הפכה מוקד של שחיתות וסיאוב, מפני שפעוני סרח. לד"ש קרה מה שמוכרח היה לקרות, מפני שהיתה בנוייה מלכתחילה על „גימיק", על חונאה.

היא השמיעה כמה עקרונות חסרי־משמעות, תוך התעלמות גמורה מן הבעיות הגורליות של המדינה והחברה. היה זה טכסיס מחוכם אך מכוער, שנועד למשוך ציבור גדול שלא היתה בו הסכמה על כל נושא חשוב.

לצערי אין לאמר כי שינוי למדה לקח ופנתה עורף לשיטה אומללה זו. להיפך, היא ממשיכה בה. היא מתעלמת כיום מן הבעיות היסודיות, כשם שהתעלמה מהן אז.

אין היא מודה ואין היא עוזבת. מסופקני אם תרוחם.

■ ■ ■

ש ולמית אלוני היא אשה פיקחית ועקשנית, שמש המליפה אחת לארבע שנים את כוכבי־הלכת שלה. במאבקים לזכויות האזרח ובכפייה הדתית היא עיקבית

(המשך בעמוד 41)

העם

הראח הסוף

לא היתה עוד

מערכת־בחירות כזאת,

בורה תהפוכות ואפתעות

עולם לא היתה בישראל מע־
ת־בחירות כה רבת־תהפוכות,
זו שתסתיים ביום השלישי.
יא התחילה באווירה של שיע־
. התוצאות נראו בטוחות מ־
ש: המערך יגיע לשילטון. ה־
לה היתה רק אם יזכה המערך
נסת העשירית ברוב מוחלט, או
יזדקק בכל זאת לשותפות עם
גד"ל הנצחית.

ממשלה היתה במצב של הת־
קות נפשית ומעשית. חברה,
דיה הבכירים וחברי־הכנסת
ה חיפשו בקדחתנות עבודה חד־
אחרי־הבחירות. אחדים מהם
ליחו ברגע האחרון להשתבץ ב־
רות במנגנון הממלכתי.

מנחם בגין נראה כמי שהגיע
ף דרכו, גופנית ונפשית. חב־
השמיצו איש את רעהו, ואותו.
ך־עשן סמיך של הדלפות והש־
ות הסתיר את הממשלה כו־
האינפלציה דהרה, איש לא
ל היה „לגמור את החודש",
שלון הממשלה היה טוטאלי.

הפסוק „הממשלה אינה מתפק־
" היה לפסק־דין לאומי.
ראשי המערך „תפרו את החלי־
",

איש חזק. ואז בא האות ה־
שון למיפנה.

בחירות בהסתדרות לא זכה ה־
רך בניצחון הגדול שקיווה לו.
כוד לא התמוטט, כפי שציפו
. הוא שמר על כותו. סיסמה
חכת — „דויד לוי איש חזק"
כאילו מנעה את המפולת.

וחן בחירות התנהלו באווירה
שיעמום נורא. אחוז־המשתת־
הגיע לשפל חסר־תקדים.
איש עדיין לא ציפה למה שעמד
תרחש.

אבן מאסו הבתים. יורם
דור, עסקן בלתי־אהוד בלי־
, זכה בחודש פברואר בתפקיד
־האוצר.

גוא זכה בו מן ההפקר. איש לא
מין שהוא יצליח במקום שבו
שלו שני גאונים תורניים, שימ־
ארליך וייגאל הורביץ. אך איש
קפץ על הג'וב, מילבד כמה
מדים מגוחכים. ארידור, שעד
לא זכה אף בתפקיד של שר
ר. קיבל את התפקיד בכביר.
פתע התחילו העניינים לזוז.
־מאסו־הבונים הפכה לראש־
ה של הליכוד.

הסתבר כי ארידור הוא עסקן
לגתי ממולח, היודע לכלכל כל־
ה של בחירות. בכמה מעשי־
זה מחוכמים שינה את האווירה
רץ. הפסיק את הייבבה הציבו־
הכללית, יצר מצב־רוח של
סימיות. כדור־העופרת, שהיה
בר לאחת מרגלי הליכוד, נותק.
ישי־מהר נותק גם כדור־העופרת
ה מחובר לרגל השניה. לעיני
מה המשתאה התרחש נס מ־
ן־האגדות. מנחם בגין קם ל־
יה, כמו ישוע הנוצרי לפני
1 שנים.

איש שהיה רדום, אדיש ו־
וכא כמנהיג המדינה, הרים את
שו כשהריח את ריח הבחירות.
ה חייה בארצות־הקור, שהת־
רה אחרי שנת־חורף ארוכה,
ן ממקומו, מלא מרץ אביבי.
ממשלה התחילה „לתפקד". ב־
רה בלתי־פוסקת של נאומים
ץ בגין על ימין ועל שמאל,
עט בלי אבחנה, פנימה וחוצה.
מונים המוחנפים צהלו. „בגין
טבור", איש־המיפלגה חסר־
חרויות, דיבר אל לב השכבות
וכות ביותר, המהוות את ה־
בכל חברה.

שבת עד קרעים. בראשית



בגין מלך ישראל, חי חי וקיים

המערכה קבע יצחק רבין כי ה־מערך צריך להתחמק מכל עימות על ענייני־חוק, לדאוג לכך ששדה־הקרב יהיה בזירה הפנימית, הכל־כלית־חברתית. שם ינצח.

ארידור הפריך אמיתה זו. בגין רוקן אותה מתוכן. הוא העביר את המערכה לזירה החיצונית.

בשורה של אירועים, הכתיב מג־חם בגין את המהלכים. בעזרת ה־נוצרים יצר את המשבר בלבנון, שגרם בן־לילה לאווירה מילחמ־תית, ושהשכיח כל בעייה כלכ־לית. בהגיעו אל עברי־פי־פחת של מילחמה עצר, וכך נהנה משני ה־עולמות: כמי שמנצח על ביטחון ישראל ביד חזקה וכמי שמנע מיל־לאחר מכן באת הפגישה עם אנ־וור אל־סאדאת, שהוכירה באופן חזותי את הישגו הגדול ביותר, ה־נשכח־כימעט: השלום עם מצריים.

ולבסוף, ברגע הפסיכולוגי המכ־ריע, בא המיבצע שבגין שמר אותו, לפי כל הסימנים, במשך זמן רב למען עיתוי זה: הפצצת הכור.

מבחינה אלקטורלית, היתה זאת מלכודת כפולה. המערך הושב על שתי קרניים של דילמה קלאסית. הברירה: לתמוך במיבצע, ובכך להפוך את בגין לגיבור האומה, או להתנגד לו, ובכך להסתכן ב־תווית של בוגדים הנועצים סכין בגב האומה.

אספסוף משתולל. הצד ה־שני של המטבע הוא מחדל המערך.

שימעון פרס נבחר כמנהיג, כא־שר ניצחון המערך נראה כבטוח. ככל שחמק סיכוי זה, נראתה ה־בחירה פחות־מוצלחת. מול בגין המחודש, הנושף רשפי־אש, נראה פרס יותר ויותר חיוור.

במהלך מערכת־הבחירות הסתבר כי חסר לפרס כושר־המנהיגות ב־עניינים גדולים וקטנים. העימות שלו עם יצחק רבין היה עגום, ו־השאיר טעם רע בפה הציבורי. פרשת יעקב לווינסון חשפה מצב עגום עוד יותר. התגובות על מעשי בגין היו מגומגמות. בשום שטח לא התגלה המערך ככוח החלטי, היודע מה בפיו (ראה הנדון).

המערכה נראתה אבודה לחלוטין מבחינת המערך, כאשר אירעה ל־פתע תהפוכה נוספת.

בסידרה של מעשי־ביריונות, חלקם יזומים בידי עסקנים קטנים של הליכוד, חלקם פרי יוזמה עצ־מית של אספסוף שהאהדה לליכוד הוא אחד מסמליו, הובהלה דעת־הקהל בשכבות המבוססות.

לפתע נמצא למערך עניין לענות בו. גלגלי המכונית של תעמולתו, שהסתובב באוויר, נגעו שוב ב־אדמה, היוזמה עברה אליו. הליכוד נאלץ להתנצל, להתגונן.

הבריחות נגמרו. זה היה ה־מצב כאשר נכנסה המערכה לשבוע האחרון שלה. איש לא יכול היה לדעת בביטחה איך משפיעה התה־פוכה האחרונה. האם חזרה היוזמה סופית למערך? האם תשנה בהלת־הבריונות את עמדתם של די מצ־ביעים כדי שאלה יגחילו יתרון למערך ו/או לסיעות הקטנות, ש־יתמכו בו בשעת־מיבחן?

בשלב האחרון נעשתה האווירה רצינית יותר. הבדיחות התפלות, מעשי־המוקיונות והסיסמות ה־מטומטמות הלכו והתמעטו. שתי הרשימות הגדולות נאלצו לדבר ברצינות — אם כי לא הגיעו ל־וויכוח של ממש על הנושאים ה־מרכזיים בענייני פנים וחוץ, בי־טחון וחברה.

המערכה התקרבה לקרב המכ־ריע.

בחירות

מישפט לדוגמה

החזו מישפטי הנאשמים בהתפרעות בפתח־תיקווה

לאחרונה היו האלימות והבריו־נות במדינה כמו מזג־האוויר. כו־לם דיברו עליהן, אך איש לא עשה דבר בעניין. השבוע השתנו פני הדברים. מישטרת פתח־תיקווה הגישה כתבי־אישום נגד תריסר הנאשמים הראשונים.

אחרי שהקהל בפתח־תיקווה אמר לשימעון פרס את כל מה ש־רצה, ביקש מפקד המישטרה את כל הקהל, בעזרת רמקול, להתפזר. מייד שלפו השוטרים מתוך ההמון החוגג כ־30 איש, אותם עצרו ב־חשד של עבירה שעונשה חמש שנות מאסר, והיא: המשך התפר־עות לאחר הוראת התפזרות.

לדברי קצין בכיר ממישטרת פתח־תיקווה, שוחררו עוד באותו הערב כ־20 מן העצירים, כיוון שרובם היו קטינים, ואחרים סבלו ממחלות שונות שלא ניתן היה לטפל בהם בבית־המעצר.

שבעה העצירים שנותרו בידי המישטרה, הובאו בפני שופטת־השלום הצעירה ביותר במדינה, שרה פריש, ונעצרו על־ידה ל־שבעה ימים.

פחי־אשפה בוערים. ההס־תעה הגדולה היתה בכך שישראל ובר וישראל זיגדון, שנעצרו גם הם, טענו מייד שהם בכלל אנשי מערך, ושנעצרו בטעות. הם לא התפרעו ולא שמעו את דבריו של הקצין, שציווה על פיזור הקהל.

מתוך קהל הנאספים בבית־המישפט, קם על רגליו היועץ ה־מישפטי של המערך, זאב טריינין, והציג עצמו. הוא ביקש להוסיף כמה מילים בזכות העצירים אנשי המערך. אלא שגם מילותיו לא הר־עילו, וכל השבעה נידונו לאותה תקופת מעצר.

עורך־הדין המזוקן, אבי אורן, הצליח בערר לשכנע את השופטת המחוזית, ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן, לצמצם את תקופת המעצר לארבעה ימים בילבד.

אמרה השופטת: „התופעה של התפרעות בריונים באסיפות פולי־טיות פוגעת באשיות־החיים של מדינה דמוקרטית. לאחרונה הש־תררה אלימות פיסית ומילולית ב־אסיפות־בחירות, והיא מעוררת סכנה ממשית לקיים מדינת חוק..."

השופטת קבעה שאם הפרקליטות תגיש כתב־אישום נגד העצורים תוך זמן המעצר, יתכן שייעצרו עד תום ההליכים.

כתב־האישום הוגש כבר למחרת, אך על עבירה קלה הרבה יותר, שעונשה רק שנת מאסר אחת: עבירה על התקהלות אסורה.

כל השבעה נעצרו עד תום ה־הליכים, ובאותו יום הוגשו גם כתבי־אישום נגד חמישה אחרים, באותו עניין. אחד מהם, מוטי אר־חיון, הוא אחיו של פקד שימעון חן, סגן מפקד תחנת פתח־תיקוה.

עורך־הדין אורן, המייצג שישה מתוך השבעה, רצה לשכנעם להר־דות באשמה, וקיוה שביגלל עב־רם הנקי וקלות העבירה בה נאש־מו, ישוחררו מייד. ולא יידונו ל־מאסר. אך הנאשמים סירבו בתוקף להודות, העדיפו להשאר במעצר עד לשמיעת מישפטם. הסניגור מת־כוון לפנות ליועץ המישפטי ולבקש עיכוב הליכים נגד שולחיו. לדב־ריו הם היו רק מידגם זעיר מקהל גדול, שנאסף באקראי, וללא כל אשמה. המתפרעים שזרקו ביצים ועגבניות, גילגלו פחי־אשפה בוע־רים והשחיתו את סניף המערך — לא נתפסו עד היום.

תעמולה

באחרית הימים

סיומו של העפקן הדתי הוא חלומו של האזרח החופשי

„לראשונה בתולדות המדינה ייפעלו הרדיו והטלוויזיה, בשידו־רים מלאים, ביום־הכיפורים הקרוב — החלטה על־כך התקבלה אתמול במליאת רשות־השידור..."

האמנם? היתכן כדבר הזה ב־מדינת־ישראל, הנתונה מאז הקי־מתה לסחיטתן של המיפלגות ה־דתיות, הפועלות להעמקתה והר־חבתה של הכפייה הדתית, במס־וה של סטאטוס־קוו מוזייף בין דתיים וחילוניים?

והרי כך כתוב בעיתון, שחור על גבי לבן.

ועוד כתוב בעיתון, בכותרת: „המהפך של שר־החינוך החדש — בוטלו תוכניות היהדות שהונ־

(המשך בעמוד 38)



נאשם וכר
דווקא איש המערך

תשקיף

שמיר

שר־הביטחון?

גורמים בכירים בליכוד טוענים שראש־הממשלה, מנחם בגין, אינו מתכוון כלל למנות את אריק שרון כשר־הביטחון, אם ירכיב בגין את הממשלה הבאה.

גורמים אלה טוענים שבין בגין לבין שר־החוץ, יצחק שמיר, נערכה שיחה שבה הציף בגין לשכנע את שמיר לוותר על תיק־החוץ בממשלה הבאה, ולקבל על עצמו את תיק־הביטחון. שמיר אמנם היה מעדיף להישאר במישרד־החוץ, אולם נעתר לבקשתו של בגין.

מי יהיה

שר־החוץ?

אחת השאלות המעסיקות ביותר את ראשי הליכוד היא מי יהיה שר־החוץ הבא. אם ירכיב מנחם בגין את הממשלה, ואם יקבל יצחק שמיר את תיק־הביטחון.

ראש־הממשלה, מנחם בגין, כבר הודיע שלא יתן את התיק למועמד הליברלים, אריה דולצ'ין, או לכל ליברל אחר.

אחת ההצעות האחרונות — ועל־פי תגובתו

בלום מזהיר

מפני השגרירה

אל מישרד־החוץ בירושלים הגיע מיברק ארוך ומפורט של שגריר ישראל לאו"ם, הפרופסור יהודה בלום, על היחסים בין ראש־משלחת ארצות־הברית באו"ם, ג'ין קירקפאטריק, ושר־החוץ העיראקי, סעדון חמאדי.

בלום טוען שיחסיהם של שני אישים אלה הם „ידידותיים במיוחד ועל רקע אישי". ידעת בלום על ישראל לעורר את תשומת־ליבו של שר־החוץ של ארצות־הברית לעניין זה.

של בגין נראה שהיא מקובלת עליו — היא שתיק־החוץ יימסר בידי מי שהיה שגריר ישראל במצריים, הד"ר אליהו („אלי") בן־אלישר. מקורבי בן־אלישר מנסים לשכנע את בגין שעדיף לו שר־חוץ ממושמע, ולא „בוככ", כדי שבגין עצמו יוכל לנהל את מדיניות־החוץ.

ניסים רצה

בפירסום

בניגוד להודעה הרשמית של הממשלה,

רצה שר־המישפטים, משה ניסים, שתתקבל החלטה לפרסם את דו"ח ועדת־אגרנט.

ניסים העלה את הנושא בישיבה האחרונה של הממשלה, באומרו: „נשאר עוד נושא אחד. אני הבטחתי לח"כ אסף יגורי שהממשלה תדון בהתרת פירסום כימעט־מלא של דו"ח אגרנט." דבריו של ניסים שוסעו על־ידי מרבית השרים, שצעקו לעברו: „זה לא הזמן עכשיו!" וניסים מיהר לסגת מההצעה.

בגין ושמע

לאמריקאים

ראש־הממשלה, מנחם בגין, נשמע להצעות אנשי־יחסי־הציבור האמריקאיים, שנשכרו על־ידי הליכוד למערכת־הבחירות, והקטין את כמות ההופעות הציבוריות, שתוכננו בשבילו.

החודעה שפירסם מטה־הליכוד, כאילו ביטל כנגן הופעות ציבוריות והופעות בטלוויזיה בגלל העומס הרב, אינה נכונה. היוצעים האמריקאיים הגיעו למסקנה שהופעותיו האחרונות של בגין הזיקו לליכוד יותר משהועילו, ויעצו לו לצמצמן.

הנסיעה המיסתורית

של המבקר

מבקר־המדינה, הד"ר ארנסט נבנצל, עומד לסיים את תפקידו בנסיעה ממושכת לארצות־הברית. נבנצל, העומד לפרוש בעוד שלושה חודשים, החליט לנסוע לארצות־הברית כדי „לבדוק ביזבוזים במישלחת־הקניות בארצות־הברית."

הודעה זו התמיהה רבים במישרד מבקר־המדינה, מאחר שצוות חוקרים מטעם המישרד חזר לא מכבר מניו־יורק, אחרי שסיים חקירה ממצה במישלחת הקניות.

נבנצל גם יבקר בהזדמנות זו את בתו, שולה, ואת שתי נכדותיו, המתגוררות בניויורק.

בינתיים גבר המאבק על ירושת נבנצל. אם יישאר הליכוד בשילטון יתמודדו על התפקיד, ככל הנראה, מנכ"ל מישרד־הפנים, הד"ר חיים קוברסקי; מי שהיה נציב מס־ההכנסה, רואה־החשבון יצחק מן; והממונה על אגף־הכנסות־המדינה, אוריאל לין.

הגליון הבא של

העולם הזה

יופיע באיחור של 24 שעות, כדי לאפשר סיקור הבחירות וחוצאותיהן.

• • •

הגליון יופיע ברחובות תל־אביב ביום הרביעי לפנות ערב, ויהיה מצוי למכירה ברחבי המדינה ביום החמישי בבוקר.

תותר תפילה

על הר־הבית

שר־הדתות, אהרון אבו־חצירא, עומד להתיר את התפילה על הר־הבית ליהודים.

עורך־דין תל־אביבי, חיים שטנגר, הפנה את תשומת־ליבו של אבו־חצירא לחוק השמירה על המקומות הקדושים תשכ"ז, הקובע שהממונה על ביצועו הוא שר־הדתות. אבו־חצירא טען שעל פי החוק הוא יכול להתיר תפילה על הר־הבית רק באישורו של שר־המישפטים.

שטנגר לא התעצר, פנה לשר־המישפטים, וזה שלח לאבו־חצירא מיכתב שבו הודיע שאין לשר־המישפטים כל נגיעה לביצוע־החוק.

שר־הדתות ביקש חוות־דעת מרב הכותל, הרב ישראל גץ, ובעיקבות חוות־דעת זו הוא מתכוון להתיר את התפילה על הר־הבית.

קוטלר עשוי

לפרוש מ„מעריב"

העיתונאי יאיר קוטלר נפגע מכך שעורך מעריב, שמואל שניצר, התנצל במאמר ארוך, שפורסם ביום השני השבוע, לפני שר־הביטחון לשעבר, עזר וייצמן, על ידיעה שכתב קוטלר. קוטלר כתב אחרי פעולת חיל־האוויר בעיראק שכאשר נודע לווייצמן על הצלחת הפעולה, הוא נותר „אבל וחפוי־ראש".

במיכתבו הגלוי לעזר וייצמן כותב שניצר: „אני מתביייש כדברים אלה שנתפרסמו בעיתון שאני אחראי לו. אני מתנצל לפניך על העלילה שהועללה, ועל הצער שנגרם לך."

קוטלר עשוי להסיק מכך מסקנות.

רשימה שחורה

באוצר

לשר־האוצר, יורם ארידור, הוגשה רשימה של פקידים בכירים במישרדו, התומכים במערך, והעוזרים בסתר לפעולות־בחירות של המערך. שר־האוצר החליט שלא לעסוק בנושא זה עד אחרי הבחירות.

הדמות הבולטת ביותר ברשימה היא סגן ראש־אגף־התקציבים, והממונה על תקציב־הביטחון, אמנון נויבך. על־פי המיסמך שותף נויבך בצוותי־חשיבה של המערך, שחוקמו לקראת הבחירות. יש ברשימה גם מזכירות בכירות, המואשמות בדיווח לאנשי־אוצר לשעבר מן המערך.

בומה לא נאם

בשבוע שעבר הופיעה באחד העיתונים ידיעה מפורטת על נאומו של יושב־ראש מועצת־המנהלים של אל־על, אברהם („בומה") שביט, לפני סוכני־נסיעות. בידיעה שובצו מובאות רבות מדבריו של בומה בכנס.

רק אחרי פירסום הידיעה התברר לעורכי אותו עיתון, שבומה כלל לא נאם לפני סוכני־הנסיעות, וכי מישהו מתח את הכתב.

הדרך הבטוחה לאוסטרליה



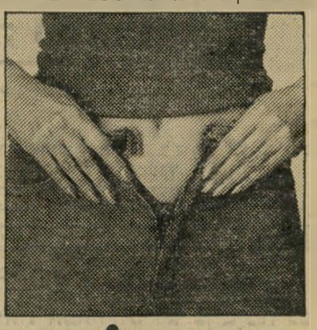
אין טיסה ישירה בין ישראל ואוסטרליה. בכל מקרה תצטרך להחליף מטוס בדרך. הטיסה הישירה ביותר **והבטוחה** ביותר לפרת' ולסידני היא באמצעות SAA דרך יוהנסבורג. לרשותך מחירים קבוצתיים מיוחדים. סוכן הנסיעות שלך מכיר את הפרטים. פנה אליו, או צלצל 03-657759, 03-658388.

SAA
SOUTH AFRICAN AIRWAYS

נפיחות? עצירות?

איך תכנסי לביקיני?

תה ביקוניס לעיכול טבעי:
נמס (היחידי בישראל), עלים וטבליות.
תה ביקוניס מיוצר מצמחים.





Bekunis
תה בקוניס

להשיג בבתי המרקחת בלבד.
אישור משרד הבריאות 002-11146-929
עייני בעלון לצרכן המצורף לאריזה שאושר ע"י משרד הבריאות.

נוסעים ללונדון?

בואו למלון „ארוספה".

אנחנו ממליצים.

„כשהגענו ללונדון בפעם הראשונה, לא היה לנו מושג היכן נניח את ראשינו באותו לילה.
אך גם הפעם היה ברור לנו שאנו מחפשים „חדר זול, במלון בינוני, במרכז העיר" — לפי כלל־הזהב של מדריך לפיד, שהינחה אותנו מאז ומתמיד. כך הגענו למלון „ארוספה".
זאת היתה אהבה מהרגע הראשון: אהבנו את הרחוב היפה, את האווירה הביתית, את מדרגות העץ, את חדר האוכל הקטן והאינטימי, את ארוחת הבוקר... אהבנו הכל.
אבנו לחזור למלון בשעה מאוחרת, אחרי הצגה טובה; לפתוח בשקט בשקט את דלת הכניסה ולחוש מיד בחמימות נעימה המשכיחה את מזג האוויר הקריר. מיקומו הפנטסטי של המלון, בקירבת ראסל סקווייר, איפשר לנו להגיע ערב ערב לתיאטרון זה או אחר בטיול רגלי קצר ונעים.
אוהבי המוזיאונים בוודאי ישמחו לדעת שהמלון נמצא במרחק דקות הליכה מה„בריטיש מיוזיאום" המפורסם.
אלה המתכננים לערוך „שופינג" יוכלו להגיע בקלות למרכזי הקניות הגדולים של לונדון באוקספורד סטריט וברחובות הסמוכים.
כישראלים נהנינו מהרגשה ביתית במלון גם בזכותו של בעל המלון, שהינו ישראלי לשעבר. הוא מגלה נכונות רבה לעזור לישראלים המתארחים במלון בעצה טובה או בכל דרך אחרת.
באחת ההזדמנויות אף הוזמנו להסב עימו לתה־של־חמש במלון. אולי ההוכחה הטובה ביותר לשביעות רצוננו מהמקום היא העובדה שבכל פעם שאנו שוהים בלונדון — אפשר למצוא אותנו במלון „ארוספה". לא נותר לנו אלא לגלות לכם את הכתובת בתוספת המלצה חמה־חמה:

מלון „ארוספה", גאואר סטריט 83, טל' 2115—636
Arosfa, 83 Gower St., W.C.1
אגב, תחנת הרכבת התחתית הקרובה למלון היא „גודג' סטריט" (Goodge St.)

היינו, ראינו וכתבנו: דליה ויואב ברק.

במדינה

(המשך מעמוד 36)

הגו בימי השר הקודם." ומתחת לכותרת נאמר: „שורה של חיזושים, שהנהיג זבולון המר בתקופת כהונתו, שמטרתם הקניית ערכי יהדות, בוטלו."

העוברים והשבים בכמה מרחובותיה של תל־אביב קיבלו השבוע לידיהם גליון־חינם של עיתון חדש בשם „חדשות ישראל". כותרת העיתון, המודפסת באדום, היתה דומה בצורת אותיותיה לכותרת הצהרון ידיעות אחרונות. גם צורת העמודים היתה דומה.

הקוראים שנטלו את העיתון לידיהם — ומי לא יטול עיתון חדשות, חינם־אין־כסף, בימים טרופים אלה — נדהמו. התבלבלו. הרימו ראשיהם במבט של תמיהה, לראות אם גם שאר הקוראים נבוכים כמותם.

כולם היו נבוכים.

שהרי לא יתכן להפעיל בישראל את הרדיו והטלוויזיה ביום הכיפורים; להקטין את סיוע המדינה לישיבות התיכוניות, המקנות לבני־הנוער הדתיים את הקנאות הדתנית־לאומנית של גושאמונים; להסיר את הפיקוח על הכשרות; להנהיג בצה"ל שני מיטבחים לבחירתו של כל חייל — מיטבח חילוני ומיטבח כשר למהדרין; להתיר פתיחתם של בתי־עסק בשבת; להנהיג תחבורה ציבורית מלאה בשבתות.


חדשות ישראל
בקולות הנעורה, השמאל והלב מהליכוד, החזית והמ"
הכנסת ביטלה אתמול החיוך הממלכתי־דתי
התחיה וחמ"מ התפצלו: חמכו

העיתון המפר"ץ
אוטופיה או אפוקליפסה

„להפריע להשכמת הבוקר". כעבור שניות אחדות גילו הקוראים את הטריק. חדשות ישראל לא היה אלא עלון־בחירות של מטה הדור הצעיר של המפד"ל. הוא נועד להפחיד את הבוחרים מפני האפשרות שכוחה של המפד"ל יצטמק בבחירות לכנסת העשירית עד כדי כך, שלא תוכל יותר לסחוט את הקואליציה. ומה עלול להפחיד יותר מאשר תיאור חי, כמו־אמיתי, של מישטר דימוקרטי־ליברלי כפי שנהוג במדינות המערב המפותחות?

כדי ליצור רושם של עיתון אמיתי, טרחו העורכים לחבר „מיכתבים למערכת", שיש בהם תוכן „מאיים" רחמנא ליצלן: למשל: „שקד מתל־אביב מברך את החלטת רשות־השידור להפסיק את שידורי המישנה היומית ו„שיר של יום" מדי בוקר. „כל אזרח דתי," כותב אותו שקד, שלא היה ולא נברא, „הרוצה ללמוד מישנה, יוכל לעשות זאת לבדו, בעזרת ספר, ואין לימודיו צריכים להפריע להשכמת הבוקר של אזרחי ישראל..."

„קוראה" בשם אריאנה (אולי גוייה?!) מציעה להנהיג רק את התאריך הלועזי במיסמכים רשמיים, ו„קורא" בשם זילברשטיין מציע להוציא את הזיהוי „יהודי" מתעודת־הזיהוי הישראלית.

כותרתו הראשית של חדשות ישראל מלמדת, אולי יותר מכל, ממה באמת חוששים מנהיגי המפד"ל. לרוחב כל העמוד פרושה כותרת באותיות קידוש־לבנה: „הכנסת ביטלה אתמול החינוך הממלכתי־דתי".

לא אחד ולא שניים מן הקוראים המופתעים הרימו ראשיהם, אחרי שהבינו כי מדובר בעלון־בחירות דתי ואמרו: בלשון הדתיים: הלוואי, כן יהיה רצון.

מה מחכה למשק יום אחרי הבחירות? מה יקרה לשקל שלך? האם יהיה לך מקום־עבודה? כמה מיסים תשלם? מה יהיה שכרך? צוות־מומחים מנסה להשיב על כך על סמך ניתוח המצב הקיים והצהרות המערך והליכוד

הבוקר שאחרי

מה יקרה אם ישמור הליכוד על השילטון בידו? האם יימשך הקו הנוכחי, של שר־האוצר יורם ארידור? האם יהיה יעקב מרידור שר־עץ כלכלי שיכתיב מדיניות אחרת?

ומה יקרה אם יגיע המערך לשילטון? האם תינתן לפרופסור חיים בן־שחר יד חופשית לביצוע תוכניותיו? האם התיאום בין שר־האוצר המיועד וסגנו, נפתלי בלומנטל, יהיה טוב מזה שחת־גדה עד עתה, בראיונות שנתנו שניהם לעיתונות?

מה יהיה שיעור האינפלציה? האם תתחדש הצמיחה במשק? האם תרד הריבית הגבוהה כל־כך? בכמה יעלו הלחם, הגבינה, החלב, החשמל והמים? מה יקרה לשכר ומה יקרה למיסים? צוות „העולם הזה" בוחן בעמודים אלה את המצב הקיים בכל תחומי הכלכלה הישראלית, מציג את המדיניות המוצהרת של הליכוד והמערך, ומציע תוכנית אלטרנטיבית. מאיר תדמור ושלמה פרנקל הכינו את השאלון, שהופנה למיפלגות הגדולות, והכלכלנית אסתר אלכסנדר מציעה את פתרונותיה שלה.

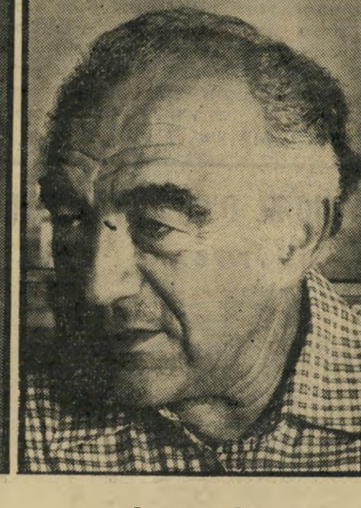
המיפלגות הגדולות מרבות להציג בימים אלו את ה„יעדים" של התוכניות הכלכליות שלהן. אך למרבה הפלא, כך התברר לצוות „העולם הזה", לא היה ניסוח מגובש ומפורט של דרכי הביצוע ותוכניות הפעולה המעשיות. אחרי המתנה ארוכה לתשובות מהמיפלגות הגדולות, העביר רק המערך את תגובותיו, ואילו על דרכי הפעולה של הליכוד היה צורך ללמוד מן הפירסומים בעיתונות ומראיונות שהעניקו אריזור ומרידור.



מרידור



בן־שחר



בלומנטל



אריזור

התוצר הלאומי:

צמיחה או קיפאון?

התוצר הלאומי הגולמי מבטא את ערך כל הסחורות והשירותים המתליפים ידיים במשק במשך שנה. עליה או ירידה בתל"ג מבטאים את מצבו של המשק הלאומי — האם הוא צומח, שרוי בקיפאון או נסוג. מאז מלחמת יום־הכיפורים שורר, למעשה, קיפאון במשק הישראלי. ב־1980 חלה נסיגה של 1.1% בתל"ג.

● **הליכוד והמערך מבטיחים צמיחה כלכלית שתתבטא בגידול בתל"ג. הצמיחה תושג על־ידי עידוד השקעות. הליכוד חזה צמיחה של 2.6% ב־1981, ואילו המערך מבטיח כי הגידול בתל"ג יהיה 6% בשנה.**

● **העולם הזה:** בארץ יש תעשייה, חקלאות ומקורות מישקיים שאינם עובדים במלוא הקיטור, ביגלל מחסור בכוח־קניה עממי מקומי. כלומר, אין ביקוש, ומשום כך לא יוצרים היצע. כדי להפעיל את גלגלי המשק, יש להגדיל את הביקוש המקומי, בעיקר הביקוש העממי. זאת ניתן לעשות על־ידי העלאה בשכר הריאלי, סיבסוד במקומות הנכונים, ואי־קיצוץ בתקציבי הפיתוח.

המדד ואינפלציה:

עיסקת־חבילה

בשנת 1978 היתה האינפלציה בת 48%. ב־1979 הגיעה ל־111%, וב־1980 היה שיעור העורה 133%. בארבעת חודשי כהונתו של יורם ארידור היה השיעור השנתי של האינפלציה 102%.

● **הליכוד מבטיח כי המגמה של הסתמנה בתחילת כהונתו של שר־האוצר החדש — תימשך. שם מציינים כי בתקופה המקבילה אשתקד — בחודשים פברואר עד מאי — היתה האינפלציה גבוהה יותר. הניסוח הרישמי של שיטת ארידור לבלימת המדד: „העלאות מתונות במחירים, והוזלות בכל מקום שהדבר אפשרי."**

● **המערך מבטיח להקטין את האינפלציה לכדי מחצית משיעורה הנוכחי בתוך שנה. זאת על־ידי ריסון תקציב הממשלה ב־4% עד 5%, איחוד גביית המיסים, ביטול חלק מהסובסידיות, קיצוץ בתקציב הביטחון וקיצוץ בתקציבי הרווחה. המערך מבטיח גם עיסקת־חבילה בין הממשלה, ההסתדרות והמעסיקים, שתביא לבלימת עליית המחירים בטווח הקצר.**

העולם הזה: דהירת המדד בעת מכר שציבור מסויים, קטן למדי, יכול לקנות כל דבר ובכל מחיר. ציבור קטן זה מרכז בידו את רוב ההכנסה הלאומית, ולכן השפעתו גדולה. מי שמצביע על ההצמדה כמקור הצרות, צריך לזכור שיש הצמדה כלפי מעלה, והצמדה כלפי מטה. הכנסות של קבוצות עצמאים שונות צמודות כלפי מעלה, וכמוהן גם מניות הבנקים והריבית שהם גובים. לעומת זאת צמוד השכר רק ב־80% למדד. דהירת המדד תיפסק אם תחוסל ההצמדה כלפי מעלה, והשכר יוצמד בלבד למדד, כדי לחלק כהלכה את ההכנסה הלאומית, ולמנוע דהירת מחירים שאיש לא יוכל כבר לשלמם. זאת יש לעשות על־ידי ריפורמה של המטבע, והטלת פיקוח כללי על המחירים לתקופה מוגבלת.

אין שחר לטענה שתקציב הממשלה הוא הגורם לאינפלציה. בשנים האחרונות היה למעשה קיפאון בגידול ההוצאות הממשלתיות, ואילו האינפלציה דהרה בלי לשים לב לתיאוריות של הכלכלנים „מרסני התקציב".

שכר:

100% הצמדה

או עיסקת חבילה

השכר הממוצע ירד ב־1980 ב־5.5% לעומת השכר ב־1979. חלקו של השכר בהכנסה הלאומית יורד בהדרגה מאז ריי־פורמת בן־שחר, וביתר־שאת מאז עליית הליכוד לשילטון. הנתונים הנוגעים לשכר מעוותים ומוטים כלפי מעלה, משום שריפורמת בן־שחר איפשרה לבעלי־הון ובעלי־עסקים רבים להירשם כ„שכירים" לצורך חישוב המס, ו„שכרם" הגבוה מנפח את חשבון השכר הכללי.

● **הליכוד מבטיח שמירה על השכר הריאלי באמצעות תוספת־יוקר הצמודה ב־100%, ותוספות שכר לפי עליית התפוקה, בנוסף להתאמה דחופה יותר של מדרגות המס, שיבטיחו כי גם השכר הפנוי לא יישחק.**

● **המערך מבטיח כי השכר הריאלי ישמר באמצעות התאמה מהירה של מדרגות המס (ראה סעיף מיסים), וכן על־ידי עיסקת חבילה בין הממשלה, ההסתדרות והמעסיקים, שתבטיח את שמירת השכר הריאלי.**

● **העולם הזה:** יש להצמיד את השכר לאינפלציה, ולשלם תוספת־יוקר הצמודה ב־100% בכל חודש, ולא בכל שלושה חודשים. במקביל יש להתאים את מדרגות המס ונקודות הזיכוי. אך יש לדאוג גם לשיפור מעמדו של השכר בהכנסה הלאומית. היום מהווה הוצאה לשכר כשליש ממחיר המוצר הסופי, ויש לדאוג כי השכר יעלה עד שיהווה מחצית ממחיר המוצר הסופי, כמו בארצות המתועשות במערב. זה יכול להיעשות על־ידי הורדת מחיר המימון (הריבית) והורדת חלקו של התיווך. בלי העלאת רמת השכר וחלקו בתוצר הלאומי, לא ניתן להגביר את הביקוש המקומי ולהניע את גלגלי המשק.

מיסים:

בעלי הכנסות נמוכות יסבלו

בין 1976 ו־1980 עלה עול המיסוי על השכירים במידה ניכרת. ב־1976 נגבו מהשכירים 37% מכלל המיסים ששולמו ב־

(המשך מעמוד 39)

משק, וב־1980 שילמו השכירים 46% מכלל המיסים. באותה תקופה ירד עול המיסוי על החברות ב־27%. באותה עת לא חלה עליה בחלקו של השכר בהכנסה הלאומית. לכן ברור שמנגנון המיסוי שימש לחלוקה מחדש של ההכנסה הלאומית בצורה לא־שיוויונית.

● **הליכוד** מבטיח להמשיך במדיניות המיסים הנוכחית שלו, שעיקרה ביטול מיסים שונים, והפחתה בשיעורי מיסים אחרים. הליכוד מבטיח להמשיך ולהוריד מיסי־קנייה, ולהפחית את מס־ההכנסה כדי „לעודד את הרצון לעבוד". אך זאת לא על־ידי הפחתת שיעורי המס, אלא על־ידי התאמה תכופה של מדרגות המס לאינפלציה. יבוטל מס־עסקים, ולא ישולם מס על רווח אינפלציוני.

● **המערך** ילך בדרכו של הליכוד ב־אשר לטיפול במס־ההכנסה. הוא מבטיח כי 80% מהשכירים ישלמו מס שולי שלא יעלה על 35%, ו־90% מעובדי ה־ייצור ישלמו מס שולי שלא יעלה על 30% (יש לציין כי בעלי ההכנסות הנמוכות לא יהנו מההתאמות על פי שיטה זו, של הליכוד והמערך כאחד). המערך מבטיח לצמצם את נטל הביטוח־הלאומי, ולשלב את גבייתו עם גביית מס־הכנסה. כמו כן מבטיח המערך לבטל את מס־הקנייה ולהעביר את הגבייה למס־ערך־מוסף. הפרופסור בן־שחר מבטיח שלא להחזיר את המיסים שבוטלו על־ידי הליכוד.

● **העולם הזה**: מדיניות המיסים אמורה לשרת את הגברת ההשקעות הייצרניות, ולהביא לחלוקת הכנסות שיוויונית יותר כדי להגביר את הביקוש העממי. לפי הריפורמה של ועדת בן־שחר, השוררת עד היום, כל הכנסה מרווח יצרני או מעבודה יצרנית חייבים במס מלא, לעומת רווחים פיננסיים ורווחי־הון בלתי־יצרניים בבורסה, המשוחררים ממיסים. מצב זה יש לתקן. יש לחייב במס גבוה בעלי הכנסות גבוהות, וביחוד אותם שהכנסותיהם אינן מהשקעה יצרנית; יש לשחרר ממס הוצאות של שכירים, הדרושות ליצירת הכנסה, כגון הוצאות־רכב, והוצאות לעזרה בבית לאשה עובדת.

המס על מוצרי־צריכה מיובאים, המחליפים ייצור מקומי, צריך להיות גבוה יותר מאשר על תוצרת הארץ. את מדרגות המס יש לעדכן בכל חודש, יחד עם נקודות הזיכוי שיבטיחו כי גם בעלי השכר הנמוך לא יסבלו מהאינפלציה.

תעסוקה:

יבטלו את האבטלה

היום יש במשק הישראלי 80 אלף מובטלים. זהו מיספר שיא, מאז המיתון של שנות ה־60'. מגמת הירידה בתעסוקה מבוטאת את הקיפאון במשק.

● **הליכוד והמערך** מבטיחים כי הצמיחה במשק תרבה מקומות עבודה, ותחזיר את המשק למצב של תעסוקה מלאה. הליכוד והמערך גם יחד מדברים על הפניית עובדים „מן השירותים לייצור", על־ידי תוכניות הכשרה מקצועית ויצירת תנאים מפתים לעובד ב־תעשייה.

● **העולם הזה**: כאשר הייצור — התעשייתי והחקלאי — נמצא בין פטיש הריבית וסדן חוסר כוח־הקנייה של ה־עובדים, נסגרים מיפעלים ועובדים נפל־טים ממעגל הייצור. מיפעלים נסגרים משום שהם אינם „כלכליים", אך הם אינם „כלכליים" משום שהתנאים השו־ררים במשק הפכו אותם ללא־כדאיים. יש לשנות את התנאים במשק, שכן רק כך תושג תעסוקה מלאה.

סובסידיות:

שיעור קבוע ממחיר הגיצרך

בדיוק כפי שנהג המערך לפני הבחירות ב־1977, נוהג הליכוד היום. שר־האוצר, יורם ארידור, נוהג במדיניות סיבסוד מא־סיבית, שנוסף למטרתה „המקורית" — שיחוד הבוחרים — יש לה הפעם מטרה נוספת: הורדת שיעור האינפלציה. עד עתה כבר הוציא ארידור שלושה רבעים מתקציב הסובסידיות השנתי.

● **הליכוד** מבטיח להמשיך במדיניות הסיבסוד, אם כי לא בצורה חסרת־אבחנה. לא תהיה הקפאה מוחלטת של המחירים, אך עליות המחירים תהיינה מתונות.

● **המערך** יבחר במוצרים חיוניים ל־צורך סיבסודם. שיעור הסובסידיה יהיה קבוע, כאחוז מסויים ממחירו של כל מוצר מסובסד.

סידיות לתעשיינים, אלא יש לפקח על מהלכן ולעקוב אחריהן.

שיכון:

חוזים רב־שנתיים

בעבר שימש ענף הבנייה כאחד הגורמים העיקריים לצמיחה הכלכלית המהירה של ישראל, כמו בארצות מתפתחות אחרות. הגיאות בענף פסקה כאשר פסק זרם העולים, וחל בו שפל עם התגברות הירידה. בין 1974 ל־1977 נבנו בישראל 200 אלף יחידות דיור חדשות. לעומת 127 אלף יחידות דיור חדשות בארבע השנים שלאחר מכן. מחירה של דירה ממוצעת עלה ב־1900 אחוזים בארבע השנים האחרונות. המשכנתאות הניתנות עתה על־ידי הממשלה והרשויות המקומיות הן גבוהות יותר, אך צמודות למדד וכדאיות פחות.

● **הליכוד** מבטיח להגביר את קצב הבנייה ולהצמיד את המדד שלפיו מחושבות המשכנתאות למדד תשומות הבנייה, ולא למדד הכללי. בימים אלה מכריזה המשלה על תוכנית רחבת־היקף של הפשרת שטחי קרקע רחבים לבנייה עירונית, מתוך תיקווה שהדבר יוריד את מחירי הדירות.

● **המערך** יציע שותפות ממשלתית עם חברות־בניה וקבלנים, שייחתמו עי־מם חוזים רב־שנתיים לבניית מיספר דירות מוגדר, מה שיאפשר את ייעול הבנייה, תיעושה והוזלתה. המערך מב־טיח כי סף ההחזר החודשי של נוטלי המשכנתאות לא יעלה על 20% מהכ־נסתם.

● **העולם הזה**: הדרך להוריד את מחירי הדירות אינה בהגדלת ה־היצע דווקא, או בהקטנת העלויות. מחי־רי הדירות גבוהים כל־כך משום שיש מי שמוכן לשלם כל מחיר, בלי התחש־בות בעלות הבנייה למעשה. הורדת כמו־יות הכסף הפנוי שבידי ציבור מצומצם, תוריד את מחירי הדירות בכלל כבמטה קסמים.

התקציב הלאומי:

קיצוץ בתקציב הביטחון

התקציב הלאומי בישראל שווה בהיקפו לתל"ג, ביגלל שני מרכיבים שבהם מחזיקה ישראל בשיא: חלקו של תקציב הביט־חון, וחלקו של סעיף החזרת החובות (פנים וחוץ). שני סעיפים אלה מהווים יותר ממחצית תקציב המדינה.

● **הליכוד** לא ינסה לקצץ בתקציב הביטחון. ייגאל הורביץ נאלץ לנטוש את מישרד־האוצר, לא משום שלא הס־כים ליישם את דו"ח ועדת עציוני, אלא משום שביקש לקצץ בביטחון. ארידור למד את הלקח. מכיוון שאי־אפשר להו־ריד בסעיף החובות, נותר לקצץ רק ב־סעיף השירותים, וכאשר מדברים על „יעול" — זו הכוונה.

● **המערך** מבטיח לקצץ בתקציב המדינה, בו רואה הפרופסור חיים בן־שחר את אחת הסיבות העיקריות לדהי־רת האינפלציה. מדובר בקיצוץ של 4 עד 5 אחוזים בתקציב, וביכלל זה ב־תקציב הביטחון.

● **העולם הזה**: ראיית תקציב ה־שירותים החברתיים כסיבה העיקרית לאינפלציה היא חסרת־שחר. סעיף זה קוצץ שוב ושוב בשנים האחרונות, וה־אינפלציה גאתה והלכה. קיצוץ בשירו־תים החברתיים אינו אלא צורה עקיפה להורדת השכר הריאלי. לעומת זאת, צריך לקצץ הרבה בתקציב הביטחון, ו־אפשר לעשות זאת. קיצוץ בתקציב ה־ביטחון הוא צעד אנטי־אינפלציוני, שכן ההוצאה הביטחונית היא, רובה ככולה, הוצאה אינפלציונית מובהקת.

מאזן התשלומים –

חשבון היבוא והיצוא:

הפיחותים בשער

ב־1980 הסתכם היצוא (כולל יצוא שי־רותים בתיירות) ב־10.1 מיליארדי דול־רים, ואילו היבוא הסתכם ב־14 מיליארדי דולרים. בחודש מארס 1981 היה היצוא 545 מיליוני דולרים, לעומת 486 מיליוני דולרים במארס אשתקד. היבוא במארס 1981 היה 711 מיליוני דולרים, לעומת 621

מה יקרה למעשה?

לא חשוב מי יהיה בשיקטון. מחירם של מיצרכי־היסוד (להוציא, אולי, לחם ואורז) יוכפל וישולש. הדלק יתייקר למחרת הבחירות, ובעיקבותיו החשמל, המים והתחבורה הציבורית. נסיעה קצרה באוטובוס, בקו עירוני, תעלה שני שקלים וחצי. ההתייקרות בסעיפי המים והחשמל תהיה ב־30 עד 50 אחוזים, ואולי אף יותר.

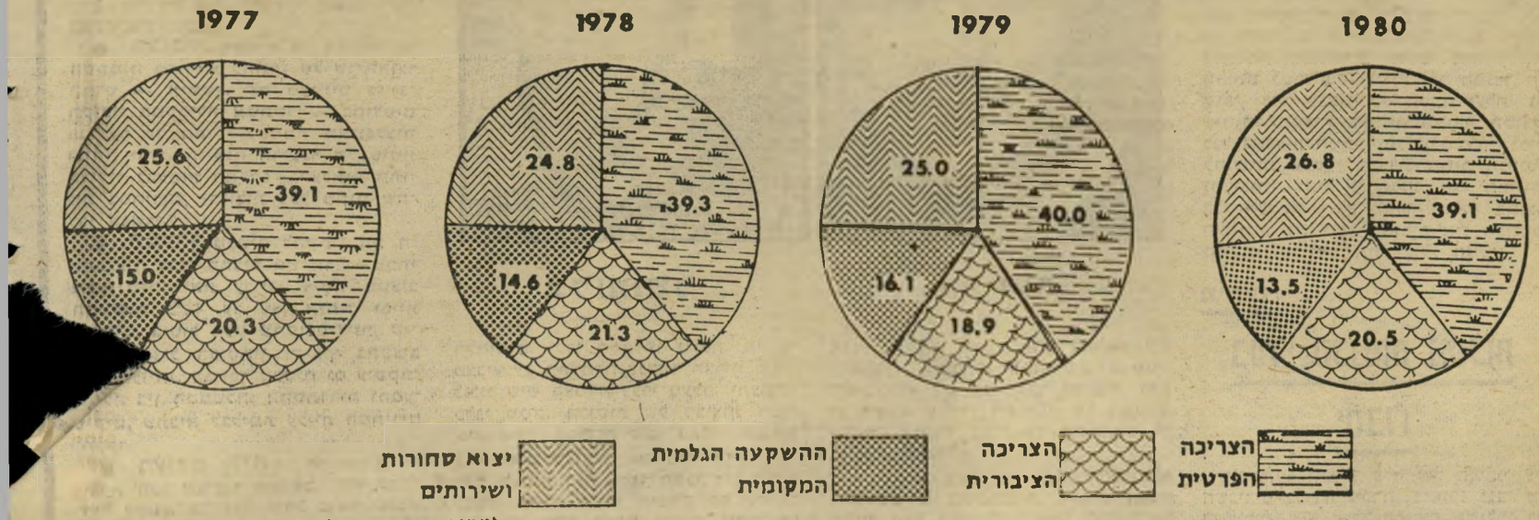
בעוד חודשיים יהיה מחירו של הדולר בין 15 ל־16 שקלים. השכר יעלה בעיקבות תשלום תוספת יוקר מלאה, אך כרגיל, יפגר השכר אחרי היוקר המאמיר. הריבית, שתשולם על משיכת־יתר חריגה, לא תרד, ואולי אף תעלה. בבורסה יהיה שמח בחודש הראשון שלאחר הבחירות. אחר־כך? קשה לדעת. מי שרוצה להבטיח את ערך כספו ישקיע במניות „כבדות" ובצמודים.

מי שמבקש לרכוש מכונית, מוטב שיעשה זאת שעה אחת קודם הבחירות. מי שזקוק לדירה, מוטב שימתין. להשקיע בניכסי דלא־ניידי לא כדאי עכשיו.

עיון שיטתי בתוכניות המוצהרות של המיפלגות הגדולות מגלה כי שתיהן מבקשות לרסן את האינפלציה, שתיהן מבקשות לשות לחדש את הצמיחה, שתיהן מבקשות לשמור על ערך השכר הריאלי, ושתיהן מבקשות „לכבד עיוותים" ולשפר את מאזן התשלומים, להבטיח תעסוקה מלאה, וכן כל הדברים המיובים.

אך כיצד, בדיוק, יעשו זאת? כאן מתגלה מעגל־קסמים מוזר, שבתוכו לכודות שתי המיפלגות. חידוש הצמיחה, כך הן טוענות, הוא שידביר את האינפלציה, הוא שיגדיל את היצוא וישפר את מאזן התשלומים, ובטיח תעסוקה מלאה וישמור על ערך השכר הריאלי. אך כיצד תחודש הצמיחה במשק? התנאי לכך, טוענים, הוא הדברת האינפלציה...

ההשקעה בפיתוח יורדת: התחלקות השימושים במקורות (במחירים קבועים)



(מתוך פירסומת הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה)

הנדון

(המשך מעמוד 36)

ה ב י ע ד ...

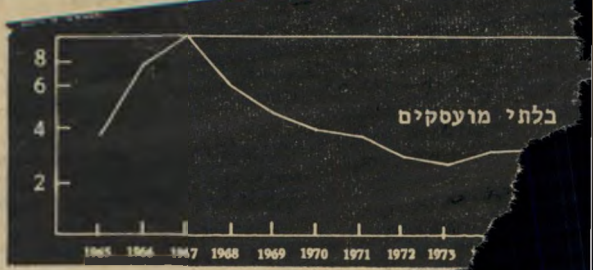
יכול להצביע בעד ר"ק.

אלא שבחודשים האחרונים הרגישה שו
למית אלוני עצמה שלא די בכך, והיז
עלתה על סוס השלום. היא עשתה זאו
כמו שעקרת־בית בוחרת בסתורה בסופר
מארקט — רכשה כמה פעילים של שלונ
עכשיו, בחרה בכמה סיסמות לא־הכי
מחייבות, והנה יש תבשיל חדש.

**יש בזה מידה לא־מעטה שי
גניבת־הדעת.**

בעניינו השלום לא היתה שולמית אלונ
רצינית מעולם. זה לא היה הנושא שלה
והיא הודתה בכך בפה מלא.

...האבטלה בעלייה



...של המובטלים במשק הישראלי כאחוזים
...ב־1981 מתקרב בהדרגה לשיעורה
...ים.

עסקים

מאת מאיר תדמור

האינפלציה

ובכן, היא נבלמת, טוען ארידור. ההוכחה: מדד מאי עלה ב־3.3%. היא יורדת. ההוכחה: מדד אפריל היה 10.7%. ירידה תלולה של 7.4% בחודש אחד. איך זה קרה? מדיניות נבונה של האוצר? כן, בהחלט. עובדה.

כשארידור נכנס לתפקידו הודיע, שמשימתו הראשונה היא להוריד את המדד, להקטין את האינפלציה שתהיה השנה (1987) דו־ספרתית (פחות ממאה אחוז). ליתר דיוק: התקציב בנוי על התייקרות שנתית של 96%.

איך עובדת השיטה, הראויה להיקרא על שם ארידור? בשנת תקציב יש כידוע



תרשים זה, המורה על התנודות במיספרם
מכלל כוח־העבודה, מלמד כי שיעור האבטלה
בשנות המיתון, לפני מילחמת ששת־הי

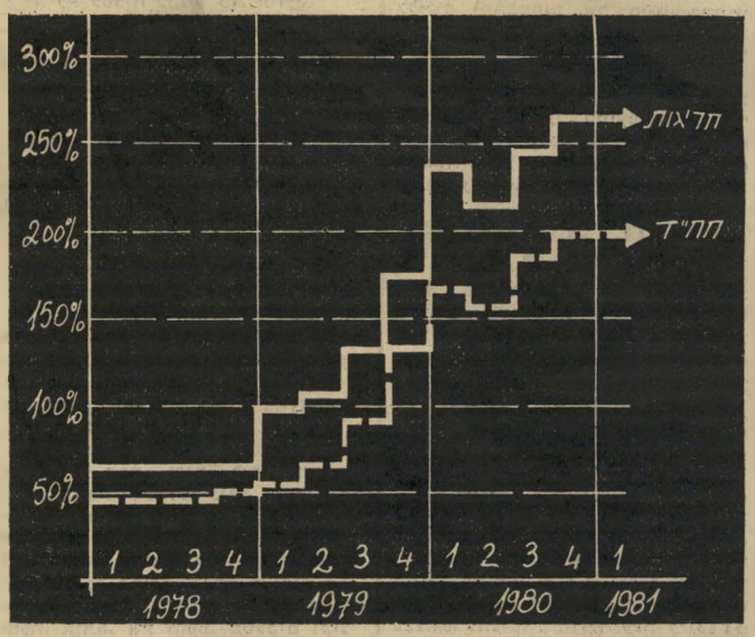
לעומת אשתקד.

● **הליכוד טוען**, שהירידה ביצוא מקורה בעיקרו המסגר של השקל ל־עומת המטבעות האירופים. הנהגת בי־טוח שער, שתבטיח את היצואנים טפני תנודות־מטבע חוץ, תהפוך את היצוא לאירופה לכדאי יותר, ותרחיב את נפח היצוא, וכך יבוא שיפור במאזן התש־לומים.

● **המערך**, גם הוא, פניו להגברת היצוא כדרך העיקרית לשיפור במאזן התשלומים, וגם הוא מציע שהדבר יעשה על־ידי התאמת שערי המטבעות. אך ה־דרך שהוא מציע שונה מזו של הליכוד: המערך מציע שהשקל יפוחת יחסית ל־מטבעות הזרים על־פי קצב עליית המדד. ממשלת המערך גם תבטיח השתתפות במימון פיתוחם של שווקים חדשים ב־חו"ל.

● **העולם הזה:** עיקר השיפור במאזן התשלומים יכול לבוא דווקא מ־ייצור מקומי, שיחליף יבוא. זאת אפשר להשיג, בין השאר, על־ידי הגזה על תוצרת הארץ, בצורת מס־קניה גבוה שיוטל על מוצרים מיובאים המתחרים בייצור המקומי. כאשר מעצמות כלכליות כארצות־הברית מגינות על כלכלתן ב־אמצעות קביעת מיכסות ליבוא היפאני, מותר למדינה במצבה של ישראל להטיל מיסי־קניה ומכסים גבוהים על יבוא.

הריבית הגבוהה ביותר בעולם



בתרשים ניתן לראות את התפתחות תיות חח"ד (חשבון חוזר דביטורי), חורג, לפי רבעוני שנה. הריבית „המאושרת" מגיעה ל־198 אחוזים (ריאלית: 24 אחוזים) והריבית על אשראי חורג מגיעה ל־258% (ריאלית: 49%).

פלציה תוריד גם את שער הריבית הנו־מינלית. הריבית הריאלית תרד בעיקבות הירפורמה בשוק ההון, כאשר שער ה־שקל יותאם לשיעור האינפלציה, ולבנ־קים יהיה כדאי להלוות גם בריבית נמוכה יותר.

● **העולם הזה:** שער הריבית ה־גבוה הוא הגורם העיקרי לקיום הסטג־פלציה במשק הישראלי, כמו במשק ה־עולמי. מחיר המימון הגבוה גורם לעליית מחירים כללית, ולעצירת כל פיתוח, בגלל הירידה בהשקעות היצרניות. הריבית הגבוהה היא מעין שואב־אבק המויש

מעורבות הממשלה בשוק ההון, לצמצם את שיעורי קניית החובה של איגרות־חוב ממשלתיות, כדי שיתפנה אשראי חופשי להלוואות ישירות ללווים. הליכוד מבטיח לא להטיל מס על ריווחי־הון בבורסה, וליזום תוכניות חיסכון חדשות.

● **המערך** יבקש לעודד מיפעלים וחברות, לגייס הון בורסה על־ידי הכרה בהוצאות ההנפקה של המניות. המערך מבטיח לא להטיל מס על ריווחי־הון בבורסה, ולפטור ממס ריווחי־הון את כל מניות החברות התעשייתיות, כדי להגדיל את כוח משיכתן. המערך יזום תוכניות חיסכון שיהיו צמודות למדדים שונים.

● **העולם הזה:** אין שום סיבה מדוע לא יוטל מס על ריווחי־הון ב־בורסה; אין שום סיבה מדוע תמשיך זו להיות שמורת־הטבע המוגנת ביותר במדינה. זאת, כאשר כבר ברור לחלוטין שעיקר הכספים המתגלגלים בורסה אינם פונים להשקעות יצרניות, אלא להיפך — הבורסה משמשת מקום מיקלט לכספים פנויים, שהיו יכולים לפנות להשקעה יצרנית, אלמלא הובטחו רווחים גבוהים כל־כך בבורסה.

השקעות:

680 מפעלים ובתי מלאכה

אחת המגמות הברורות ביותר במשק הישראלי — ואחת הסיבות העיקריות ל־קיפאון בצמיחה ובתל"ג מאז 1973, היא הירידה המתמדת בהוצאה להשקעה מקו־מית גולמית בציוד ובנכסים. ב־1973 היוו־תה ההשקעה המקומית הגולמית 19.6% מכלל המקורות. היא ירדה בהדרגה, והגי־עה ל־15% מכלל המקורות ב־1977, ול־13.5% מן המקורות ב־1980. הירידה ה־זאת מבטאת את העובדה, שכוח הייצור של המשק הישראלי קטן בהדרגה, או קופא על מקומו במיקרה הטוב.

● **הליכוד מבטיח קצב חולך וגובר של השקעות מחוץ־לארץ, בנוסף לעידוד השקעות מקומיות. בארבע שנות שילטון הליכוד, כך מציינים, נפתחו 680 מיפע־לים ובתי־מלאכה בעיירות־הפיתוח בילי־בד. לא מציינים כמה נסגרו.**

● **המערך מבטיח להגדיל את ה־השקעות על־ידי השתתפות הממשלה ב־בניית מיפעלים חדשים, בשיעור של 50% מהון ההשקעה, בלי שהממשלה תתבע השתתפות בניהול. בתעשיות עתירות־ידע תשתתף הממשלה בהוצאות המחקר וה־פיתוח בשיעור של עד 80% מגובה ה־השקעות.**

● **העולם הזה:** יש במשק הון פנוי בכמויות עצומות. הוא פונה עתה לנכסי דלא־ניידי, לעיסקות פיננסיות, ו־לפיתוח ארצות זרות. הון זה יפנה ל־השקעות בייצור בארץ רק אם ייווצרו התנאים המתאימים, כלומר: ייווצר שוק מקומי גדול ליצור המקומי, ותובטח ריווחיות גבוה יחסית לרווחי־ההון ב־בורסה. זאת אפשר להשיג על־ידי הורדת שער הריבית, והחזרת כוח־הקניה ל־עובדים על־ידי העלאת השכר הריאלי. סיבסוד ההשקעות על־ידי השתתפות ה־ממשלה לא יועיל, אם לא יווצרו במשק התנאים המתאימים לפיתוח התעשייה והחקלאות המקומית.

את היצוא יש לעודד באמצעות ביטוח־שער. כך יש למשלה פיקוח־מה על גובה האינפלציה, והיא אינה מניחה לגובה האינפלציה לקבוע את שער המטבע.

שער הריבית:

הגבוה בעולם

מובן שכאשר משיגה ישראל שיא ב־שיעור האינפלציה, היא משיגה גם שיא בשיעור הריבית הנומינלית. ב־1980, כא־שר הגיעה האינפלציה ל־133 אחוזים, הגיע הריבית הבנקאית המאושרת בסוף השנה ל־198%. אך את העובדה שגם הריבית הריאלית בישראל היא הגבוהה ביותר בעולם — 24%, אפשר לייחס לעוצמתם של הבנקים כאן.

● **הליכוד: ליצוא תינתן ריבית מועדפת בצורת אשראי־מיכוון. כך ניהג שר־האוצר עכשיו, וסביר להניח שיינהג כך גם לאחר הבחירות.**

● **המערך: הורדת שיעורי האינ־**

את כל ריווחי המשק לעבר הבנקים. שער הריבית נקבע באופן מלאכותי על־ידי הבנק המרכזי בכל מדינה, ועל־ידי בנק ישראל אצלנו — ולא על־ידי חוקי „היצע וביקוש" (יש היום „היצע" יצוע של הון פנוי במשק הישראלי, וזה אינו מוריד את שער הריבית). יש להוריד מיד את שער הריבית, שאם לא כן, אין כל סיכוי לעצור את האינפלציה ולחדש את הצמיחה במשק.

הבורסה ושוק ההון:

בלי מס

מגמה כללית של גיאות מאז תחילת 1978 סימנה את הבורסה. המגמה הזאת נבלמה בינואר השנה, אך יתכן ששוב מסתמנת מגמת עליה בשוק המניות, ביגלל הציפיות לניצחון הליכוד בבחירות, אך גם ביגלל הבטחות המערך. תוכניות ה־חיסכון החדשות מילאו תפקיד מסויים ב־ספיגת כסף מהציבור, אך נראה שתנופתן הסתיימה בינתיים.

● **הליכוד: מבטיח לצמצם את**

מכיון שהיא רוצה להיות „נחמדה" בכי
מחיר, לא יכלה לדבר ברצינות על נוש
אים כמו מדינה פלסטינית, אש"ף ושאו
נושאים לא־פופולריים.

לא היה זה מיקרה שהצביעה, כמו שינוי
ב עד חוק־ירושלים של גאולה כהן ב
הצבעה הראשונה. שהיתה גם המכרעת
מס' 2 ברשימתה הוא יהודי נחמד, הדו
גל בסיפוח אלגנטי של השטחים הכבושים
כך מהווה ר"ץ מעין חוליה־מחברת בי
יוסי שריד ומשה דיין.

מי שמפקפק בין המערך ור"ץ מוטב לו להעדיף את ר"ץ. מי ש מפקפק בין ר"ץ ושינוי, שיטי מטבע. מי שמחפש משהו ממשי יותר, צריך להמשיך בחיפושים.

■ ■ ■

מאמר זה אינו רומן בלשי, שיש בו סוף מפתיע. כאשר הסכמתי להעניק את שמי לרשימת של"י ולהופיע כמועמד אחרון ברשימתה, כבר קבעתי את עמדתי: של"י עברה כמה משברים, שפגעו קשה מאוד ביכולתה למלא את תפקידה. אפשר למתוח עליה ביקורת רבה. אך של"י מצי־גה את השאלות הנכונות ולדעתי היא גם מספקת את התשובות הנכונות.

מעבר לרכיזיות, לתעמולת־פרק, לג'ינגלים ולסיסמות הנבי־בות, מזדקרות לעיני המדינה רק שתי השקפות בסיסיות לגבי עתיד המדינה: של התחייה ושל של"י.

אין זה מיקרה שהמעשה החשוב היחיד שנעשה בארבע השנים האחרונות — ה־שלום עם מצריים — מבוסס על עיקרון שרק של"י הציגה אותו בבחירות האחרו־נות, ושהיא מציגה אותו גם בבחירות הנוכחיות: כל השטחים תמורת כל השלום.

מי שמאמין כי הנושא המכריע לעתיד ישראל הוא נושא השלום, חייב לחפש רשימה שיש לה פי־תרון ברור לבעייה זו. הוא לא ימ־צא אלא את של"י.

תנועה זו לא הפיצה סיסמות יפות ובלתי־מחייבות. היא אחזה בקרני השור, באומץ־לב פוליטי (ולפעמים גם אישי) נדיר, נפגשה עם הצד השני, וגיבשה את פיתרונותיה, אף כי ידעה שהם בלתי־פופולריים ביותר.

אם תשלם על כך ליד הקלפי, תהיה זאת התעודת־עניות לציבור הישראלי. אם תיכשל של"י, יסיקו מכך בעולם כולו — ובעולם הערבי בפרט — שאין סיכוי ל־שלום בין מדינת־ישראל הציונית ובין המזנה הערבי. התוצאות ההרסניות של מסקנה כזאת תחרוגנה הרבה מעבר ל־עניינים של בחירות.

בשטח הסוציאלי עשתה של"י נסיון חשוב לרכז במחנה פולריסטי אחד ליב־רלים וסוציאליסטים, המחפשים דרך לבניין חברה שתהיה גם צודקת וגם יעילה.

אשר למאבק על זכויות־האדם, הפרדת הדת מן המדינה והשמירה על איכות־החיים, אין של"י זקוקה לאישורים. כל ה־מניפים דגלים אלה כיום למדו זאת מאיתנו.

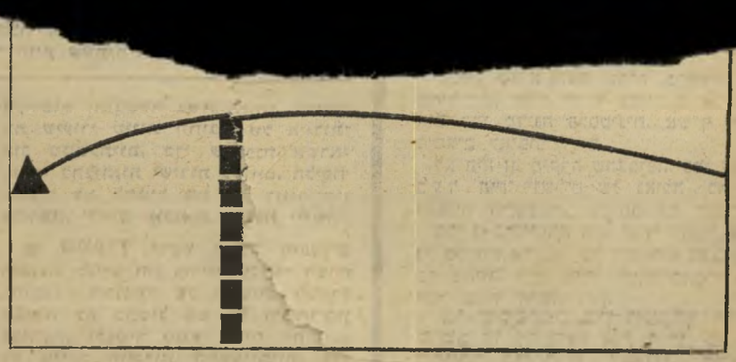
הנה כי כן, הצבעה בעד של"י משיגה מטרה משולשת.

זוהי הצבעה של „רק לא ליכוד", כי של"י תתמוך בלי ספק בהקמת ממשלה של המערך.

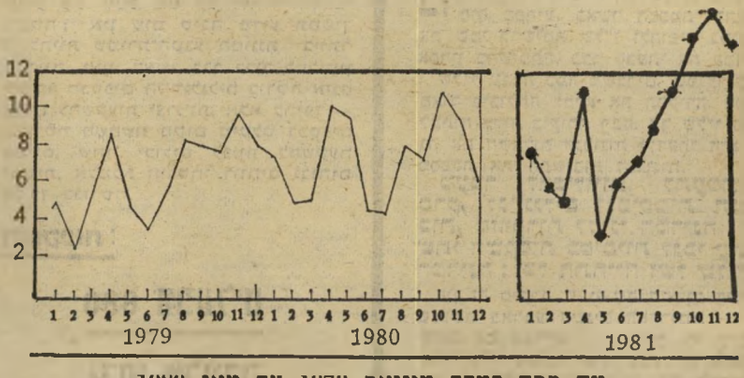
זוהי הצבעה למען הדמוקרטיה בישראל, זכויות האדם והחופש החילוני, כי ראשי של"י היו חלוצי המאבק הזה.

ומעבר לכל אלה, זוהי הצבעה ברורה ומהדהדת בעד השלום עם העם הפלסטיני והעולם הערבי כולו.

אתה יכול להשקיע את קולך בצורות שונות. נרמה לך שהחשי־קעה בעזת התשואה הגבוהה ביו־תר היא זו.



כך נראית האינפלציה של היכיוד
איפה המדד של אפריל ומה יקרה בנובמבר



מה קרה למדד מינואר 1979 עד מאי 1980
מה יקרה למדד מיוני עד דצמבר

תריסר חודשים. בתקציב ההוצאות תופס מקום נכבד, וגם חשוב, תקציב הסובסידיות (בלשון נקיה: „תמיכות"). אז מה עושים? דוחסים את ההוצאה השנתית לתוך שלושה חודשים ו„לוחצים" על המדד. קשה לו למדד לעמוד בלחץ של מאות מיליוני שקלים, „היורים עליו בזרם אדיר", והוא פשוט יורד; בחפזונו כי רב, הוא מאבד שני־שלישים מהגובה אליו הגיע בחודש הקודם.

אם בשלושת החודשים שלפני הבחירות הוצאו על סובסידיות יותר משלושה רבעים של התקציב השנתי המיועד לסובסידיות, מה יהיה אחרי ה־30 ביוני? לא חשוב איזו ממשלה תורכב אחרי הבחירות. יש דרך בדוקה אחת: לקחת מקדמות מ„בנק ישראל". במילים אחרות: להדפיס כסף. התוצאה: אינפלציה גואה.

ויש דרך בדוקה אחרת — לא לסבסד יותר את מצרכי ומוצרי היסוד, או לסבסד בשיעורים נמוכים הרבה יותר. להעלות את המיסים העקיפים, כמו מע"מ, ואפילו מיסים ישירים, כמו מס־הכנסה. גם כאן האינפלציה תעלה. השאלה היא, מתי תיעצר.

בכל מיקרה, מדד יוני עדיין יהיה בגבולות של 7%. המדדים של החודשים הבאים יטפסו גבוה, וקרוב לוודאי שייגעו לשיא באוקטובר או נובמבר, עם 17 או 18 אחוזים. מכאן יתחילו לרדת.

כלכלה

הילך חוקי

„הילך חוקי" הוא המונח הרישמי למטבע הרישמי הנוהג במדינה; כל מדינה. נזכרתי בעניין זה בעקבות הצעתו של יעקב מרידור, להצמיד את השקל לדולר של ארצות־הברית. ובכן, יש מדינה שתחת להצמיד את המטבע שלה לדולר, הדולר של ארצות־הברית הוא ההילך החוקי שלה. זה עוזר לה? מעט מאוד. גם המישטר שם הוא נשיאותי (כמו זה של ארצות־הברית). זה עוזר לה? עוד פחות. חפשו על המפה את ליבריה; הבירה מונרוביה. הנשיא? לא זוכר.

ספרים

על פי נתוני הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה, הוצאו לאור בישראל בשנת 1979/80 4,900 ספרים. 4,381 מהם (לא כולל פירסומי הממשלה) הודפסו בכ־15 מיליון עותקים.

למה זה חשוב? בנושאים כלכליים פורסמו 149 ספרים (מהם 65 פירסומי ממשלה) וזה לא עזר. באותו פרק זמן היתה האינפלציה בארץ למעלה מ־100%.

אולי צריך להתחיל לקרוא ספרי כלכלה שהודפסו בשווייץ, שכן שם, באותו פרק זמן, היתה האינפלציה השנתית פחות מ־6%. רעיון, מה?

אופטימיות

בית הסקירות על הבורסה בעיתונות היומית, לסיכום השבוע החולף. אנחנו מצטרפים. השבוע באמת היתה חגיגה קטנה בבורסה. המניות עלו, הצמודים עלו, המט"ח לא עלה.

השבוע — ליתר דיוק: בגמר המסחר, ביום חמישי — כולם חייכו. היועצים לניירות־ערך בבנקים שוב הרימו ראש, והסבירו ש„קרה מה שאמרנו שיקרה", „אולי קצת מוקדם מכפי שהערכנו, אבל זה קרה". ואכן, העיתוי היה מפתיע. ההערכות היו שמיד אחרי הבחירות תגאה הבורסה, אבל זה קרה שבועיים לפני. עכשיו, משזה קרה, יש המון „הסברים", „אינדיקציות", ו„אמרנו לכם". נציג כמה מהם.

(א) הירידה בשערי המניות, להוציא, כמובן, את שלושת הבנקים הגדולים, היתה ארוכה מדי. המניות הגיעו ל„ריצ־פה", ל„תחתית", ל„אי אפשר יותר".

(ב) המניות הפכו לאטרקטיביות בגלל סיבה א'.

(ג) הואט קצב הפיחות של השקל, לעומת השבועות הקודמים.

(ד) הואט קצב הוויסות היומי של מניות „בנק לאומי", אי־די־בי ו„בנק הפועלים".

(ה) המדד של מאי שהפתיע.

(ו) תירוצים ענייניים ופוליטיים, כמו, למשל: סקרי דעת־קהל שקבעו עלייה לליכוד והההבטחות של חיים בן־שחר ש„לא ניגע בבורסה".

(ז) פתאום החל להסתובב הרבה כסף חופשי בשוק.

(ח) ה־30 ביוני הוא לא רק יום הבחירות; הוא גם המועד שבו מתפרסמים ביצועי קרנות הנאמנות למחצית הראשונה של 1981. והן מאוד רוצות להיראות יפה.

הבנקים הבינוניים

אני מוכרח לאמר מילה נוספת על הקרנות המתמחות במניות הבנקים (כולל למשכנתאות). יש כבר ארבע: „צמרת" של בל"ל, „מיגוון" של הבינ־לאומי, „כספית" של המזרחי, ו„אתרוג" של דיסקונט. על פי החוק אסור לקרן נאמנות להשקיע יותר מ־10% מנכסיה בנייר־ערך מסויים. המסקנה לחיום: יתחילו קניות מאסיביות של מניות ה־בנקים הבינוניים והבנקים למשכנתאות. זה כבר התחיל, וצפוי המשך. שימו־לב למה שיקרה ל„מזרחי", ל„איגוד" ופי־בי.

ועכשיו כמה נתונים: המדד עלה מינואר עד מאי ב־35.6%. בל"ל נתן תשו־אה של 75.8%. אי־די־בי 66.91%. פועלים 64.12%. והעיקר: הדולר עלה ב־51.86%. הצמודים עלו בממוצע ב־30%, כולל מאי. עכשיו אתם בוודאי מבינים מדוע החלה ההסתערות על הצמודים, ומדוע זונחים את המט"ח, ולמה יש עודפי כספים.

בנק המזרחי

אחד מן המישנים למנכ"ל „בנק המז־רחי" אמר למישהו, שעם מה שמתפרסם במדור זה אין הוא מוכן להתווכח. אז יש לי מילה טובה על הבנק הזה: מערכת המחשבים והמסופים של הבנק היא הטובה שבכל המערכת הבנקאית. את זה אומרים המתחרים, הם בוודאי יודעים מה שהם שחים.

הבורסה

בעתיד הלא־רחוק צפויים שינויים איר־גוניים בבורסה לניירות־ערך בתל־אביב. הרבה לפני שיסתיים בניינה החדש של הבורסה, בשדרות רוטשילד. יוסי ניצני, מנכ"ל משותף של הבורסה, שהיה מנהל המסחר בבורסה קודם לתפקידו הנוכחי, יהיה מנכ"ל בלי שותף. הד"ר דויד אוטנזוסר, המנכ"ל הוותיק, יצא לגימ־לאות.

ניצני, שנוסף על כישוריו הוא גם בעל מרפקים, נהנה מתמיכתם של נציגי ח־בנקים בהנהלת הבורסה. מי שיש לו תמיכה שכזו, יכול להסתפק בה.

פטנטים

הראש היהודי

ממציא לנו פטנטים. לאחרונה הוגשה לרישום אצל רשם הפטנטים בירושלים, המצאה שעשויה לפתור חלק מבעיות זיהום האוויר של ישראל. ראיתם את ארובות־הענק של תחנות־הכוח של חברת־החשמל. למה הן גבוהות? כדי שהעשן יתפזר בגובה רב יותר, על פני שטח גדול יותר. ארובות גבוהות אלה עולות מיליונים רבים. אם תחת ארובה בגובה של 300 מטר, אפשר יהיה להסתפק בארובה של 30 מטר, יורידו בוודאי את תעריפי החשמל.

בא ממציא ישראלי ואומר: יש לי המצאה! הבה נבנה לצד הארובה שרוול־מתכת, שבראשו כיפה המכסה על פי הארובה. סוד ההמצאה הוא במערכת של יונקים, מיברשות־עירבול ודחיסת מים. אלה גורמים לעשן, חול, אבק, פיח, או כל פסולת אחרת העוברת דרך השרוול, להגיע לבסיסו הזרועה בחצץ, כזפת. אותה, את הזפת, מסלקים וקוב־רים, או שמשתמשים בה כמרכיב לאס־פלט. בינתיים מנסה הממציא למצוא מש־קיע לבניית מיתקן חצי־חרושתי. ועוד משהו: אם יוכח שהמיתקן עובד, צפוי גידול ביצוא הישראלי.

מיסים

תשובות

לאחרונה השתתפתי ביום־עיון. המאר־גנים היו המידרשה למינהל של הסתד־רות הפקידים; המארח: מלון „מוריה"; הנושא: תיקונים בפקודת מס־הכנסה; המרצים: נציב מס־הכנסה, סגניו ופקידי־שומה. הנה כמה מן התשובות שראוי לפרסמן ברבים —

● עד לספטמבר השנה ימוגנטו (מלשון מגנט) כל טופסי התשלומים ל־מס־הכנסה. זה חשוב. יקל על קליטת התשלום במחשב — תוך 48 שעות.

● אוחדו כל טופסי דו"חות הני־כויים החודשיים; בוטלו טופסי ה־800; מעתה רק טופס 102.

● מי שקרא בעיתון, שכל העצמאיים יהנו השנה מניכוי אינפלציוני של 10% על המס, אל יטרח. הניכוי ינתן אוטו־מיית. איך? לא ברור. החוק התקבל ב־19 במאי. והעיקר, הניכוי ינתן רק למי שחייב, ולא ינתן למי שהפסיד. למה?

כל העיר מחייכת טרופי



זה לא כתוב בהורוסקופים
זה לא ענין לפסיכולוגים
אך כל העיר מחייכת טרופי.

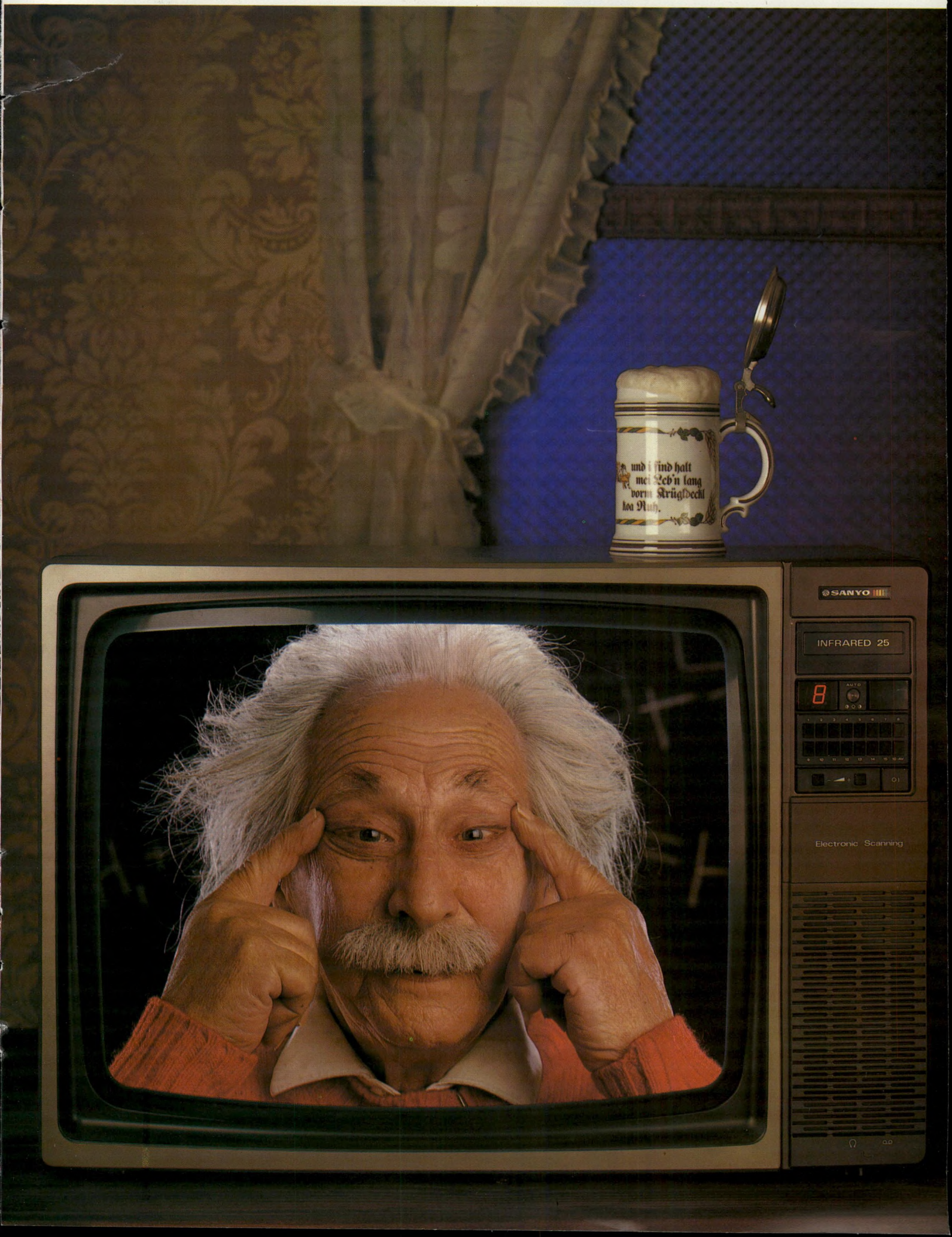
מיץ וגזוז בעשרה טעמים
משאיר אחריו עיר מלאה חיוכים.
כך, עם טרופי ביד מחייך כל אחד
כל העיר מחייכת טרופי.

אריאלי



תשלובת תבורי

הגרמנים מוכרים



טלויזיות גרמניות אבל... קונים "סניו".

הגרמנים הבירה והתעשיה

שני דברים פרסמו את הגרמנים ברחבי העולם - תעשית הבירה והטכנולוגיה המתקדמת והמשוכללת. באשר לתעשית הבירה עוד לא קם בעולם העם שיודע לעשות ולשתות כל כך הרבה בירה כל כך טוב. הבעיה שהגרמנים עומדים בפניה היום היא "הבעיה היפנית".

היפנים כבשו את מקום הכבוד של הגרמנים גם בתחום הטכנולוגיה והאלקטרוניקה.

איפה התחיל המהפך?

האם בשטח כלי הנגינה, כשמרכז הכובד של תעשית הפסנתרים עבר מגרמניה ליפן? או אולי בשטח האלקטרוניקה העדינה? ואולי דוקא בשטח האלקטרוניקה המתוחכמת, כש"סניו" תשלובת הענק של יפן, יצאה עם טלויזיות צבעוניות, וידאוטייפים ומערכות סטראופוניות.

הגרמנים מורידים את הכובע

ויש להם סיבה טובה. למרות שהם מוכרים טלויזיות גרמניות, כשמדובר בקניה, אתה יכול לראות אותם מסתובבים בחנויות הגדולות וקונים טלויזיות ... "סניו". את הבירה הם לא מוכנים להחליף בבירה זרה, אבל כשמדובר בטלויזיה הם פשוט מעדיפים לקנות את הטלויזיה הטובה ביותר. את הצבעונית של "סניו".

שני מליון צבעוניות

ב"סניו" מייצרים כל שנה למעלה מ-2,000,000 צבעוניות, בשלוש שיטות צבע NTSC, SECAM, PAL.

כל אחת משני מליון הטלויזיות עוברת סידרת בדיקות קפדניות של ביקורת איכות לפני שיווקה. מערכת Automatique Brightness Control מבטיחה כוונון אוטומטי של חדות, בהירות וצבע.

3 שנות אחריות

כל סוחר שמשווק את מוצרי "סניו" וכל צרכן שכבר רכש אחד ממוצרי החברה מכיר את המושג "אפס תקלות". לכן "סניו" היא החברה היחידה שנותנת 3 שנים אחריות.



SANYO

האיינשטיין של יפן

תשלובת ענק לטכנולוגיה מתקדמת. SANYO


maccabee beer
maccabee beer
maccabee
maccabee
maccabee

אורי אבנרי מנתח את משמעות השבר העדתי

תנועה "מזרחית"

ד"ר מהפכה הספרדית, כך נדמה, נרגעה. הרשימה העדתית שוב אינה מטילה את חתיתה על הבחירות לכנסת העשירית. במקומה באו תופעות אחרות — הכור העיראקי, הבריונות של הליכוד.

אין טעות גדולה מזו. כי אלה אינם אלא הצד השני של אותו המטבע.

הרשימה של אהרון אבו־חצירא לא הצדיקה, לפי שעה, את החרדות שהתלוו להקמתה. אין היא עוסקת בהסתה הגיזענית הפרועה, אשר יכלה להיות מכשיר־התעמולה העיקרי שלה. בכלל אין היא עוסקת בקימעונות (פנייה אל רגשות הבוחר־הבודד) אלא בסיטונות (רכישת חמולות שלמות בעיירות־הפיתוח, בדרכים המקובלות בפוליטיקה המיזרחית. שיטות אלה שוכללו, בשעתו, דווקא על־ידי הבוסים האשכנזיים של מפא"י.)

מי שחשש מפני ההתקוממות של בני "עדות־המיזרח" יכול עתה להפליט אנחה של הקלה, לשקוע שוב בכורסתו הנוחה ולנחם את עצמו בכך שבארבע השנים הבאות, לפחות, לא תתחולל רעידת־האדמה העדתית הגדולה.

הוא טועה. "המהפכה הספרדית" נמצאת בעיצומה — תחת דגל אחר. הדגל השחור של העדתיות הגלוייה נגנז, לפי שעה. במקומו בא



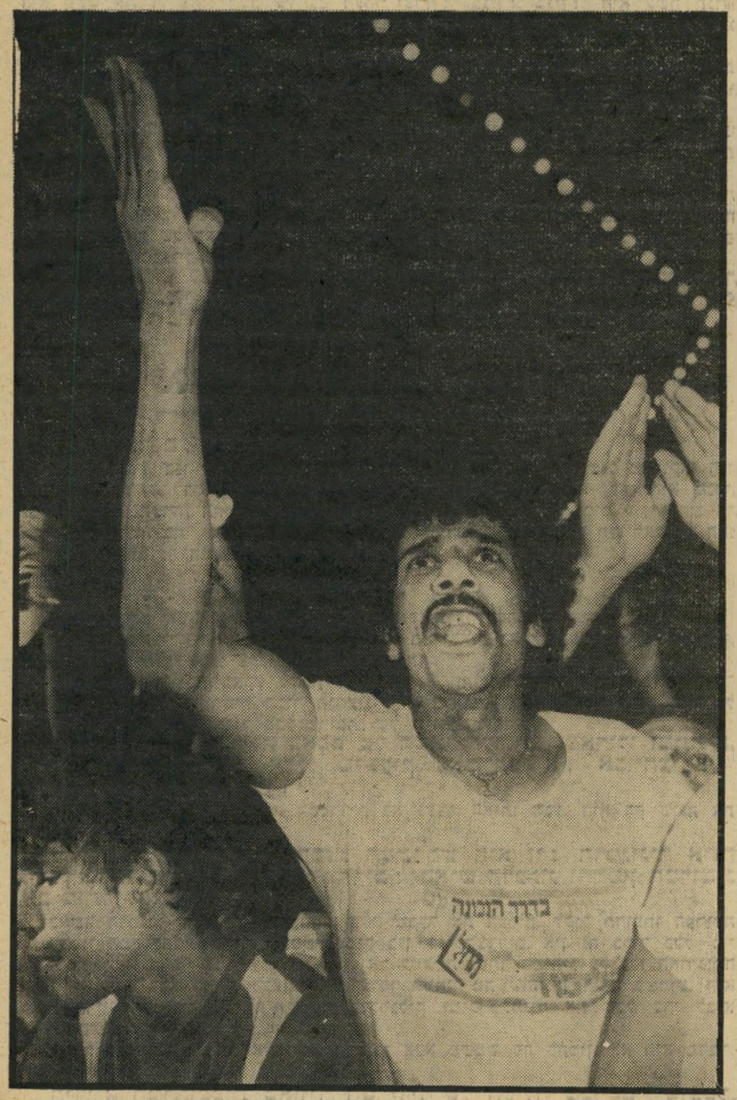
המארוקאי מברסס־ל'טובסק: בגין בפעולה

הדגל הכחול־לבן של הלאומיות הצרופה. אך כראי לבחון היטב מאיזה כד תפור דגל זה. שמא יתברר שזהו כד שחור, שנצבע בצבעים אחרים.

אדם בשם חנוכה

ד"ר תפרצות הבריונות של אוהדי הליכוד והתחייה, באסיפות של המערך, היא אות לבאות — לא רק בימים הנותרים של מערכת־הבחירות, אלא בשנים הבאות של המדינה.

הכל חשים שזהו זרם הפורץ ממעמקי האדמה, לאבה רותחת הנשפכת מהר־געש.



אך איש אינו שש לאתר את מקורה של לאבה זו. הרי ההמון צועק "בגין! בגין!" — ור' מנחם הוא, לכל הדעות, אשכנזי מארץ האשכנזים. אם כן, זוהי בריונות פוליטית מובהקת, המזכירה דוגמות מאירופה משנות ה־30'.

בכך ארץ יש "זומפן־פרולטריאט", פרולטריון־של־סמרטוטים, וכך תנועה ימנית־קיצונית ופאשיסטית מתבססת עליו. אין כאן בעייה עדתית — גם אם הבריונים, כפי שצולמו ביומניית־הקולנוע, הם בעלי חזות "מיזרחית".

לכל היותר מדברים הפרשנים המדופלמים — כולם אשכנזים טהורים — על "שתי תרבויות". במערכת־הבחירות הזאת, כך הם אומרים, מתמודדות שתי תרבויות — זו של המערך, של ארץ־ישראל העובדת, של הנוסטלגיה, של הפלמ"ח, — וזו של הרביזיוניזם, של בית"ר, של אצ"ל, של השכונות. רק מיקרה הוא שהראשונה היא על טהרת האשכנזיות. והרי גם השנייה נוצרה על־ידי אשכנזים, יוצאי פולין ורוסיה.

עמוס עוז, צאצא של מישפחה רוסית מכובדת, חבר קיבוץ אשכנזי מכובד, הגדיל לעשות ודיבר בתשדיר־בחירות של המערך על שתי תרבויות המתבטאות בשני שירים, את האחד, הימנון בית"ר, כתב זאב ז'בוטינסקי, ואת השיר הנגדי כתבה רחל. משמע: שתי תרבויות אשכנזיות. הוא רמז כי יש קשר ישיר בין המילים "כי שקט הוא רפש / הפקר דם ונפש / למען ההוד הנסתר..." ובין צעקות־האימים של ההמון הנסער, המלוות את שימעון פרס בכל מקום.

אך ז'בוטינסקי, שנולד באודסה ושסיים את חוק־לימודיו באיטליה, היה איש־תרבות מובהק — ובכך עלה על רוב המנהיגים הציוניים האחרים. הוא האמין ברציונות באידיאל של "הדר" — אידיאל שאול מן התרבות הרומנטית האירופית. הוא היה מתהפך בקיברו אילו ידע מה מתרחש עתה בשמו באסיפות בנתניה. את דעתו על מנחם בגין אמר בשעתו בפה מלא, כאשר הישווה את נאומיו לחריקת הצירים של דלת חלודה.

כמו כל חבריו, מתחמק עמוס עוז מן ההגדרות המדוייקות, המרחפות על קצה לשונו, בעבר לא גרתע מלאמר כי "ארץ־ישראל העובדת" היא עניין של "חיתוך הדיבור". הפעם הוא חושש. אך אם יש כאן התמודדות בין שתי תרבויות, אין החוצץ עוברת בין ז'בוטינסקי וברל כצנלסון.

היא עוברת בין מה שנקרא פעם "ישראל הראשונה" ובין מה שנקרא "ישראל השנייה".

אלא שמושגים אלה עצמם טעונים תיקון ועידכון. הם ביטאו התנשאות אשכנזית טיפוסית. "ישראל הראשונה" היתה ישראל של המימסד, של "חיתוך הדיבור" האידישי (באיצטלה "צברית"), של עולם־המושגים המערבי, במהדורת ליב טולסטוי ובר בורוכוב או במהדורת פרידריך ניצשה וגבריאלו ד'אנונציו. "ישראל השנייה" היתה של העולים מארצות־המיזרח, שנראו כאובייקטים פאסיוויים, ושנדרשו להתבולל במהירות האפשרית בעולמם של הישראלים ה"אמיתיים".

מה שקורה עתה בארץ לא בא אלא להזכיר כי מושגים אלה הפכו זה מכבר נחלת־העבר.

כיום "ישראל הראשונה" היא ישראל של הרוב המכריע בקיבוצי ישראל של השכונות ועיירות־ה"פיתוח", של המישפחות "ברוכות הילדים", של בוזגלו ואבוטבול. "ישראל השנייה" היא עתה ישראל של אתמול, של רוזנקראנץ וזיידנטל, של באך ובטהובן.

(המשך מעמוד 47)

זוהי עובדה מכרעת שיש להתמודד עימה — לא רק בזירה הפוליטית, אלא גם בכל הזירות האחרות של חיינו הלאומיים. מה שקורה עתה למערך — שלא לדבר על תנועת־השלום ושאר שרידי „ארץ־ישראל היפה" — הוא סימפטום לשינוי מכריע במיבנה הדמוגראפי של המדינה. זהו תהליך שלא התחיל אתמול, ולא יסתיים מחר.

באסיפת־המערך בפתח־תיקווה יצא מאלמוניותו צעיר תימני בשם הרצל חנוכה. הוא פשט את חולצתו, רכב על גב רעהו וצרח: „בגין! בגין!" הוא עשה תנועה „מיזרחית", סביבו נופפו אנשים כמוהו אגרופים, ואולי גם סכינים (התצלומים אינם ברורים די צורכם.)

לאחר מכן הודיע בטלוויזיה, בתשדיר של הליכוד, כי לא התכוון כלל לחבל בהופעתו של שימעון פרס, אלא רק למחות על כך שראש־העירייה, איש־המערך, קיפח את מישפחתו.

על כך הגיב המערך, בתשדיר־בחירות משלו, בליגלוג. אם אתה רוצה למחות על מעשי ראש־העירייה, מה אתה עושה תנועות „מיזרחיות" כלפי פרס, ומשתיק אותו בצעקות „בגין! בגין!"?

המערך לא הבין את כל העניין. תנוכה פעל מתוך דחף פנימי עמוק. הוא השמיע את מחאת „ישראל השנייה־לשעבר" כולה, נגד ישראל הראשונה־לשעבר, נגד המימסד הלבן, נגד עולם של ראשי־עיריות ומנהיגים ועיתונאים וסופרים ומפקדי־מישטרה ושופטים, שכולם אשכנזים.

הוא הפריע לפרס, מפני שפרס הוא המערך, והמערך מפסיד את המעמד האשכנזי השלים. והוא צעק „בגין! בגין!" מפני שבגין הוא כיום הפסיד הפוליטי העליון של המהפכה הספרדית.

אבו־בגין ואבו־חצירא

מ ה? האמנם? איך זה יתכן? האם אין כאן טעות? מנחם בגין, בנו של לבלר־קהילה בעיירה פולנית שכוחת־אל, ששום מארוקאי הגון כלל אינו מסוגל לבטא את שמה (נסה אתה: ברסט־ליטובסק) — הוא־הוא מנהיג המארוקאים? העולה החדש מפולין, שצבר (אשכנזי) אמיתי כמו עמוס עוז רוחש בזו עמוק לחיתוך־הדיבור שלו — הוא־הוא מנהיג המהפכה של התימנים והעיראקים? האם זה סביר? האם זה הגיוני?

לא, אין זה סביר.

אבל זה כך.

וזוהי עובדת־היסוד של מציאות ימינו, שאני מציע להרהר בה היטב.

אהרון אבו־חצירא הרים את נס המרד, בשם המדוכאים בארץ ובעל־הקאזינו בשווייץ, ומצא לפתע כי הדגל אינו מתנופף. הרוח השתנתה.

רוח חדשה מנשבת בארץ מצפון וממיזרח — תחילה ממיתחמי־הטילים בביקעת־הלבנון, ולאחר־מכן מחורבות הכור הגרעיני ליד בגדאד. הרוח הביאה עימה ריח של מילחמה, של פטריוטיזם, של אבק־שריפה, של שינאת־הערבים.

כאשר עלה הריח הזה באפם של המוני העולים ממארוקו ומתונים, מתימן ומעיראק, הם חדלו מצעוק „אבו־חצירא! אבו־חצירא!" הקריאה היא „בגין! בגין!"

הזרם המתפרץ של המהפכה הספרדית לא נעצר באותו רגע. הוא רק שינה את האפיק.

נקודה חשובה ביותר להבנת המתרחש היא זו: הדמגוגיה אינה תהליך חד־סיטרי. יש בה שני צדדים: האיש הדמגוג וההמון המדומגג (אם מותר לאמר כך).

כאשר הדמגוג עומד על המירפסת שלו ומקלל את העולם, לקול תרועתו הפרועה של ההמון המשולהב, יש קשר נפשי עמוק בין שני הצדדים. אין זה ברור כלל מי מדבר. לכאורה, מדבר המנהיג אל ההמון. אך למעשה נסחב המנהיג על גלי האורגזמה המילולית שלו, ללא יכולת לעצור. הוא אומר להמון מה שההמון רוצה לשמוע. הוא זקוק לתרועת המיפלצת רבת־הראשים שלרגליו, ומוכן להגיד את הכל כדי לבוא על סיפוקו.

אשר לאמר: ברגעים אלה אין הדמגוג אלא משמש פה להמון. לא הוא מדבר, אלא קול ההמון מדבר מתוך גרונו.

הידיים המתנופפות באוויר הם ידיו של העוזה מברסט־ליטובסק. הקול הוא קולו של ההמון, השונא את הווז'ווזים.

השינאה העצמית

ל ש לאתר את התופעה הזאת, כדי שלא לשגות בהכללות מוטעות.

לא כל הציבור המכונה „ספרדי" הוא לאומני־קיצוני, שונא־ערבים. יש בקירבו דמויות דגולות כמו אליהו אליישר, שפעלו כל חייהן למען הבנה בין שני העמים. יש בו הומאניסטים ויש בו שמאלנים. ומאידך, יש ציבור גדול מאוד של עולים מארצות אירופה, המזדהים לחלוטין עם כל התשפוכת הבגינית: העולם כולו נגדנו, כל הגויים מגוללים, יאנוש מחכה לאסד, כל הערבים זוממים להשמידנו.

לא על כך מדובר.

מדובר על תופעה עמוקה של החברה הישראלית, אולי אחת התו־פעות העמוקות והחמורות ביותר של ההוויה הישראלית ביכללה: השינאה התהומית של העוזים מארצות־ערב לכל דבר ערבי, הקנאות הלאומנית שגוחת־הרסן של בני „עדות המיזרח".

אלה לא הומצאו על־ידי בגין. זמן רב לפני שהגיע ארצה כבר מצא בית"ר ואצ"ל הד עמוק בשכונות־המצוקה של פלשתינה (א"י).

כבר דיברנו לא פעם על שורשיה של תופעה זו, הנראית על פניה בלתי־הגיונית לחלוטין.

אין לה כל קשר עם הסבלות שסבלו היהודים, כביכול, בארצות־ערב. בשום ארץ ערבית לא עבר על היהודים מה שעבר על יהודי רוסיה, פולין ואוקראינה, שסבלו במשך מאות בשנים מפוגרומים ומקוזאקים, מהמאה השחורה ומאנדקים, עד שמולדתם הפכה בית־קברות אחד גדול בימי השואה. ובכל זאת, אין בקרב העולים מארצות אלה שמץ של שינאה להן, כפי שישנה בלב העולים מארצות־ערב. אצל הרוסים יש נוסטלגיה רבה לרוסיה, הם שרים בחדווה שירי־עם רוסיים, הם מתנגדים, לכל היותר, למישטר הקומוניסטי. והפולנים יכולים להזדהות עתה בגאווה עם לך ואלזה והאפיפיור.

הסכסוך־השלום עם מצריים, הישגה העיקרי של ממשלת־בגין, לא שינה שינאה זו במאומה. המצרים פשוט הוצאו (זמנית) מן הכלל. שאר הערבים נשארו שנואים כפי שהיו. אם יאמץ לעצמו בגין מחר בגלוי את תורת „הרב" מאיר כהנא — גירוש כל הערבים מהמרחב שבין הנילוס והפרת, מוות לשוכבים עם נערות יהודיות, חוקי־נירנברג לערבים, מאסר לפורנוגראפים ולהומו־סכסואלים ולמתירנים ולשאר הבוגדים — יריע לו הקהל כפליים.

אין ספק: זוהי ריאקציה של שינאה־עצמית.

סינדרום רוכב־האופניים

כ? ציבור מושפל ומדוכא נוטה לאמץ לעצמו את המושגים הערכיים של המשפיל והמדכא. הציונים האשכנזיים אימצו לעצמם, למעשה, את מושגי האנטי־שמים האירופיים, ועל כן חלמו על ישראלי חדש, גבה־קומה ותכול־עיניים, הדומה להפליא ל„חיה הבלונדית" של ניצשה. ואילו בני „עדות־המיזרח" אימצו לעצמם את המושגים של המעמד השליט האשכנזי. על פיהם, כל מה שבא מן המערב הוא תרבותי ודגול, כל מה שבא מן „המיזרח" הוא בזוי ופרימיטיבי.

מושגים אלה באו להצדיק את קיפוח עולייה „מיזרח", ואת הפריי־כיקיות של המעמד האשכנזי.

לכאורה היו בני „עדות המיזרח" צריכים להתקומם נגדם — שהרי מי שבז לשפה הערבית ולחיתוך־הדיבור הגרוני שלה, בז בהכרח לכל העולים מארצות־ערב, להם ולצאצאיהם. מי שסבור כי המוסיקה הערבית דומה ליללת־חתולים, בז לכל מי שמוסיקה זו טבועה בדמו. מי שבז למורשת התרבותית הכבירה של האיסלאם (בוז שנעזר בבו־רות תהומית) גוזר על המורשת התרבותית של „עדות־המיזרח" מעמד של „פולקלור" משעשע, המעורר רחמים סמויים, מין מיימונה מתמדת.

אבל בני „עדות־המיזרח", שלמדו מילדותם בארץ לבוז לתרבותם ולסיגנונם, שעברו כאן תהליך של פרולטריזציה־של־סמרטוטים בגוף וברוח, אינם מסוגלים להתקוממות כזאת נגד הבזים לתרבות המיזרחית. הם מעבירים את הבוז אל הערבים, ומזדהים עם הלאומנות היהודית הקיצונית, שבה הם רואים סולם לעלייה מתוך תהום ההשפלה.

כהצטרפם לעם־האדונים, לגזע־העליון, לאומה הנבחרת, הם יוצ־אים כך נדמה להם — מכור ההשפלה. בבחינת: „אני שונא את הערבים, משמע שאני שייך לתרבות העליונה."

הלאומנות הקיצונית היא, על כן, חלק מן המצב החברתי־נפשי שבה נתונים בני „עדות־המיזרח", סימפטום מובהק של מחלה ישראלית. אין היא באה מן החוץ, מעולם היחסים שבין ישראל והעולם הערבי, אלא מבפנים, מתחלואי החברה הישראלית עצמה.

זהו לקח אנושי עצוב ונחשן: מי שמושפל רוצה להשפיל אחרים. מי שמתייחסים אליו כאל ציבור נחות זקוק לציבור נחות עוד יותר. זהו הסינדרום של „רוכב־האופניים" — כאשר הגב שלך כפוף למעלה, אתה רומס למטה.

בגלל צירוף של נסיבות היסטוריות, מנחם בגין הוא מנהיג ההמונים האלה. הדמגוגיה הלאומנית שלו, היונקת ממקורות דלוחים שונים לגמרי, עונה על משאת־נפשם. נוצרה סימביוסיס מושלמת בין שריד הלאומנות המיזרח־אירופית ובין „המהפכה הספרדית" בארץ.

נוצרה גם סימביוסים מושלמת בין שתי תכניות שונות לגמרי: דדפוק את הערבים ודדפוק את סמך המימסד הלבן, המערך. ההמון צועק „בגין מלך ישראל!" אך כוונתו הוא ל„בגין מלך עדות־המיזרח".

מובן שזוהי מהפכת־נפל. בגין יכול להיות, לכל היותר, שלב־מעבר בדרך להשתלטות בני „עדות־המיזרח". בינתיים הוא מנחיל את כל עמדות־המפתח לאשכנזים אחרים, למיליונרים אחרים. יעקוב מרידור אינו מבטא את המצוקות והמאווים של בני „עדות־המיזרח" יותר מאשר נסים גאון, הרוכב על גל זה בגלוי.

אולי אפשר לאמר כי עליית־הליכוד, כסימפטום היסטורי, היא מעין „מהפכת פברואר" של המהפכה הספרדית, ואילו „מהפכת אוקטובר" תלבש, בבוא העת, צורה אחרת לגמרי.

האם חייבת מהפכה זו להיות הרסנית? האם נגזר על החברה הישראלית להתבקע? האם יכולה המהפכה להיות לכוח חיובי, יצרני ובונה? מי הדרך אמיתית לשיחרור ציבור „הספרדים" מכבלי הקיפוח וההשפלה?

על כך בהמשך סידרה זו.



נציג המימסד האשכנזי: שימעון פרס בפתח־תיקווה

ביטחון

הפחד מאריק

בעוד שהכל חשבו שאריק שרון גיבור,

ככל שמתקרב יום־הבחירות, כן הופכים אישים ביטחוניים שונים וקציני צה"ל בכירים למודאגים יותר. המחשבה שאם יחזור הלי־כוד לשילטון ימונה אריק שרון לשר־הביטחון, מעוררת חלחלה בלב לובשי מדים ועונדי דרגות, ובלב אותם שכבר פשטו את מדי־הם והסירו את דרגותיהם.

אלופי צה"ל מנועים מלהתערב בשיקולי המינוי של שר־הביטחון, ויש להניח שרבים מהם גם לא היו מביעים את דעתם על שרון, מחשש שיתנכל להם אם ימונה בסיפו של דבר לתפקיד. אך אלו־פים לשעבר, כמאלה ששירתו עם אריק והיו פקודים שלו, יודעים עד כמה מסוכן אריק כשר־הביט־חון של מדינת־ישראל.

ב־1956 כשאריק היה מפ־קד הצנחנים, המדינה כולה גילתה אז את אריק שרון, יציר כפיו של הרמטכ"ל דאז, משה דיין, והעורי־צה אותו. המישפט „אריק מלך ישראל" הושמע אז לראשונה, על־ידי אותם אזרחים הקוראים היום „בגין מלך ישראל".

ב־21 באוקטובר 1956, זמן קצר לפני מיבצע קדש, תקפו הצנחנים בפיקודו של אריק את תחנת ה־מישטרה של קלקיליה. התחנה פו־צצה, וקרוב למאה מחיילי הליגיון נהרגו. אך קציני הצנחנים, מיל־בד אריק, זעמו. לגביהם היתה זו פעולה כושלת, ביגאל מחיר ה־דמים ששולם עבורה: 18 צנחנים נהרגו, 50 נפצעו.

סיוע אווירי. אולם זעמם של קציני אריק התלקח בעיקבות פעו־לת המיתלה. אחרי שאחד מגדודי חטיבת הצנחנים בפיקודו של רפאל („רפול") איתן הוצנח במיתלה, יצאו שאר חיילי החטיבה בטור משוריין כדי להתחבר איתו. משה דיין עיכב את התקדמות הטור, סירב לתת לו סיוע אווירי. אריק שרון נקט אז בדרכי עורמה. הוא ביקש מהמטכ"ל אישור לבצע סיור אלים בכיוון המיתלה. כמ־ניתן לו האישור, בתנאי שלא

(המשך בעמוד 52)

לכאורה היה זה ויכוח על הדלפה. למעשה נפת
הקרב נגד מינוי שרון כשר־הביטחון, אם יישאר הליכו

השופר של אריק

מעולם לא התקיימה פגישה כה קצרה שלגביה נמסרו כה הרבה גירסות סותרות כמו פגישת ראש־הממשלה, מנחם בגין, עם ראש המוסד לביון, שנערכה ה־שבוע.

תחילה נמסר כאילו בגין זימן את הפגישה כדי לנזוף בראש־המוסד על ראיון שהעניק לכתב הארץ, זאב שיף. באותו ראיון מתח ראש־המוסד ביקורת על ה־פטפטת המזיקה והחבלנית של אי־שים שונים, בעיקבות פעולת חיל־האויר בעיראק, פטפטת הגורמת נזק ביטחוני רב לישראל.

אחר־כך פורסם שראש־המוסד האשים „שר בכיר בממשלה" ב־גילוי סודות ביטחוניים. תוך דקות ספורות פורסם שמו של השר ה־בכיר: שר־החקלאות, אריק שרון.

אחר־כך פורסם שראש־המוסד בעצם רק נשאל על־ידי בגין אם היתה כוונת הראיון נגדו, וכי ראש־המוסד הבטיח לבגין שלא התכוון אליו.

אחר־כך פורסם שראש־המוסד לא דיבר כלל על שר בכיר, אלא ציין את „הפטפטת" של ראש אמ"ן, האלוף יהושע שגיא, ושל סגן־שר־הביטחון, מרדכי („מוט־קה") ציפורי.

כשירדה דרגת המואשמים, ירדה גם דרגת הנזיפה. פורסם שבגין לא נזף בראש־המוסד, אלא רק העיר לו בעדינות.

האמת היתה שראש־המוסד לא הזכיר בשיחה. ולוא גם פעם אחת, שרון. למעשה הפך כימעט ציל, של אריק. הוא יושב במישרדו, משמש כמתווך בינו ובין העיתונ־אים האחרים. כשאורי דן אינו נמ־צא במחיצתו של אריק שרון, הוא מצליח תמיד לנווט את השיחה לנושא ששמו אריק ולנסות לרכוש לאריק מעריצים חדשים.

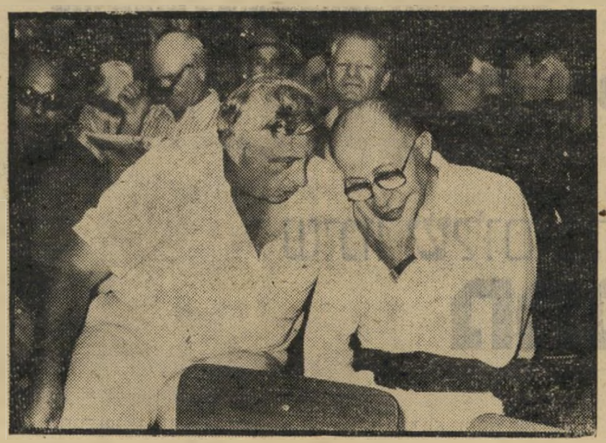
רצח, ריגול וסכס

החומר שפירסם אורי דן בסידרה של כתבות וידיעות, מאז פעולת צה"ל בעיראק, הצטיין בשני תחומים. היה בו מידע רב ומפורט על ההכנות לפעולה ועל הפעולה עצמה, מידע שיכול היה לבוא רק ממי שהיה בעניינים מ־קוב בשמות המדליפים המביאים נזק למדינה, ולכן לא נקב גם ב־שמו של אריק. די היה לו בכך שבגין ידע למי כוונתו.

לכן גם מצוצה מהאצבע הידיעה



אריק עם אורי דן
שיר הלל מפי הצל



אריק עם בגין
פטפטת מזיקה וחבלנית

את שמו אריק שרון. אך האמת היא גם שראש־המוסד לא היה זקוק לכך.

האיש בא לפגישה עם ראש־הממשלה כשהוא מצוייד בתיק של קיטעי־עיתונות. הוא קרא לפני ראש־הממשלה פסוקים שלמים מ־תוך כתבות שפורסמו אחרי הפ־צצת הכור בעיראק. אחרי כל פסוק הסביר ראש־המוסד לראש־הממשלה את הנזק הביטחוני הטמון בפיר־סום אותו קטע. בסיום כל קטע הוסיף ראש המוסד: „הידיעה נכ־תבה על־ידי אורי דן במעריב."

גם ראש־ממשלה שהוא תלוש מהמציאות היומיומית כמו בגין יודע למה התכוון ראש־המוסד ב־ציינו את שם הכותב. אורי דן ידוע מזה שנים רבות כדוברו הבלתי־רשמי של אריק שרון. כתבות מע־טות בילבד של דן בשנים האח־רונות נכתבו שלא בהשראתו או בהרשאתו של אריק שרון, וקשה למצוא כתבה שלו בשנים אלה שלא נועדה לשרת את מאבקיו הגלויים או הנסתרים של אריק.

אורי דן אינו מכחיש או מסתיר את הקשרים הטובים שלו עם אריק הרגע שבו הועלה הרעיון לערוך פעולה כזו. והיה בו גם שיר־הלל לאריק שרון, כמי שיזם, שדחף ושאילץ כימעט את הממשלה לע־רוך את הפעולה. הקשר בין שני תחומים אלה היה ברור לראש־הממשלה גם לפני השיחה עם ראש־המוסד, ובוודאי אחריה.

אולם אורי דן לא הסתפק בכך. הוא משמש גם ככתב ישראלי של העיתון האמריקאי „רב־התפוצה ניו־יורק פוסט". אחרי הפעולה הוי־פיעה בניו־יורק פוסט כתבה גדו־לה, חתומה בידי אורי דן, שהכו־תרת שלה היתה: „רצח, ריגול וסכס הוליכו לפשיטה על הכור האטומי". העלילה הזכירה „יצירה" אחרת של אורי דן, על מיבצע אנ־טבה, והיא קשרה כתרים לגאוניו־תו של שר־החקלאות הישראלי.

ראש־המוסד אינו חושש מאריק שרון. הוא יודע מזה כמה חודשים שביגלל יריבות ותיקה בינו ובין שרון מנסה אריק לגרום להדחתו, כדי למנות תחתיו את אחד מעו־שי־דברו של אריק במישרד־ראש־הממשלה. אולם ראש־המוסד לא התבקש על־ידי ראש־הממשלה לנ־

שהופצה על־ידי אנשי שרון, כאי־לו ראש־המוסד האשים את שגיא וציפורי בהדלפות מסוכנות. אין אדם כשגיא, היודע מה מותר ומה אסור לאמר לעיתונות, ואילו דב־ריו של ציפורי נאמרו בפורום סגור, שלמשתתפיו היתה כל ה־סמכות וה„קלירינג" הביטחוני לש־לשמוע את דיווחיו של ציפורי.

האמת היה שבגין אכן נזף ב־ראש־המוסד על עצם הענקת ה־ראיון להארץ, אולם לא על תוכן הדברים. ראש־המוסד קיבל „נזי־פה" זו של בגין אך טען — וה־טענה התקבלה על־ידי בגין — ש־הוא היה מוכרח להפסיק את מחול־הפיטפוטים המזיק.

כשפורסם דבר הנזיפה, החלו מגיעות לבגין ידיעות מדאיגות מ־הקהילה המודיעינית. הן סיפרו כי יש התמרמרות בקרב בכירי המו־סד ומוסדות ביטחוניים אחרים על הנזיפה. בגין נסוג והחליט להפוך את הנזיפה ל„הערה".

עקב אכילס במטה

רשת ההדלפות המסעירה את הארץ שבוע לפני הבחי־רות לא החלה בראיון שנתן ראש־המוסד להארץ. היא החלה כמה ימים קודם לכן, כששרון, באמצעות אורי דן, לא הסתפק בפרטים על הפעולה עצמה, אלא גם פירסם תיאור מפורט על היסוסי הדרג המדיני, ערב הפעולה. לציבור נו־דע, בצורה הנוחה לשרון, שלא רק

רוצה לריב עם שרון לפני הנ־רות. אריק שרון עומד בראש יום־הבחירות של הליכוד, ונ־כמו יתר מנהיגי הליכוד, יודע המערך מאורגן היטב לקראת הבחירות, וכי יום זה הוא ע אכילס במטה־הבחירות של הלי אך לא רק בורג בא אל בתלונות על שרון. גם סגן־ר: הממשלה שימחה אריליך פנח בגין, ודרש להסיק מסקנות חמו נגד אריק.

כוונת מילחמתו של אריליך שרון היתה ברורה: אריליך מ למנוע בכל מחיר את מינויו שרון כשר־הביטחון, אם יר בגין את הממשלה הבאה.

בסערת הוויכוחים סביב ה לפות של אריק שרון לז דן נשכחה עובדה חמורה או כישלון ביטחון־השדה של צ בכל מה שנגע לפעולה בעיר רק בגס לא הביא הכישלון לא מתברר שלא רק העולם (2180), ידע חודש לפני הפע על התוכנית, אלא שהיו אי שידעו על מועדה המדויק, מ שהם היו צריכים לדעת זאת. לפני שהמטוסים המריאו לכ עיראק כינס ראש האופוזיציה, ש שימעון פרס, התייעצות של אר במיפלגתו, ודיווח להם על הפע העומדת להתרחש.

צה"ל לא הסיק מסקנות נגד אחראי למחדל זה.

יוסי ינאי

מחנה שלי

אתם, הדוגלים ביוזמת־שלום ישר־אלית;

אתם, הדוגלים בחתירה לשוויוניות חברתית, חינוכית וכלכלית;

אתם, הדוגלים בקיום הדמוקרטיה בישראל;

אתם, שאינכם רוצים לחזור על שגיאות העבר;

אנא, עצרו קמעה וקראו את הדב־רים הבאים, הנובעים מן המוח ומן הלב גם יחד.

נכון, מנחם בגין מסית את הפרועים שבהמון.

נכון, אימת האלימות מהלכת בארצנו, בניצוחם של מנהיגי תנועת ה„חרות", המנ־סים לחזור אל עצמם ולהשתית כאן סיגנון משטר אנטי־דמוקרטי. נכון, יש להפיל את ממשלת „הליכוד", ולשם כך יש לגייס כל טיפה של מאמץ.

אבל מוכרחים לחשוב על מה שיבוא במקום ממשלת „הליכוד". אם יחזרו מנהיגי „המערך", כפי שהם נראים היום, אל הגה־השילטון, יש כל הסיכויים כי תחת שילטונם יצמח וישגשג „ליכוד" חדש, לאומני, רכושני וארסי הרבה יותר. שהרי תחת שילטונם של מנהיגי־„המערך" הללו צמח ושיגשג, מאז מילחמת ששת־הימים, „הליכוד" הזה, עד שעלה לשלטון. ה„מערך" לא החליף את מנהיגיו, ה„מערך" לא שינה את תפיסתו המדינית, החברתית, הכלכלית, התרבותית והחינוכית. ה„מערך" רק רוצה לחזור לשילטון ולהמשיך את מה שהיה קודם. ומה שהיה קודם הביא את „הליכוד" לשילטון.

אין בכוחך, כנראה, לשנות את הנהגת ה„מערך" ואת דרכיו. אבל אתה יכול לבנות כוח פוליטי נאמן בכנסת, שיאבק למען רעיו־נות חדשים של יוזמת־שלום ושל שינויים חברתיים וכלכליים בכיוון השוויוני. כוח זה הוא מחנה־של"י, אשר הוכיח כי תוכניותיו הן הנכונות והמקדמות ביותר את האינטרס הישראלי. לדוגמה אציין כי הסכם־השלום עם מצריים נעשה בדיוק על־פי הדגם של מצע של"י. כך הצהירו בפומבי בכנסת אנשים אשר תמכו בהסכם קמפ־דייויד, וגם מי שהתנגדו לו. מובן מאליו כי דגם זה הוא רק חלק ממצע של"י. לכן חובה היא להמשיך את המאבק וליישם את הדגם של מחנה־של"י גם לגבי הבעיה הפלסטינית.

חשוב מאוד להפיל את הליכוד, אבל אסור להפקיד את השילטון באורח בילעדי בידי ההנהגה הנוכחית של ה„מערך". צריך לגרום לכך שהמערך" יצטרך להתחשב באופן ברור בעמדתו ובכוחו של מחנה השלום וה־שיוויון בארצנו. צריך שיפעל כוח בכנסת ש־ידחוף, שיעודד ושימריץ את ממשלת־המערך" להאבק נגד הלאומנות ובעד הבנה בין יהודים וערבים, נגד הסיפוח ובעד הנכונות לפינוי שטחים תמורת שלום, נגד „הליכוד" ובעד עם־ישראל ומדינת־ישראל, נגד המפד"ל ובעד שפיות־דעת מדינית ורוחנית, נגד ממשלת „ליכוד לאומי" ובעד קואליציה של שלום ושוויון, נגד אלימות ובעד דימוקרטיה של הידברות ושיכנוע, כן... וגם בעד פירוז המזרח התיכון מנשק גרעיני.

חברי הכנסת של ה„מערך" שסועים ומפו־לגים ביניהם בכל השאלות החשובות הללו, והם זקוקים למדרבן ולמאיץ שיזכיר להם בלי הרף את כור מחצבתם ואת הצורך בחזון מדיני לקראת סוף המאה ה־20. את התפקיד הזה של „עמוד האש", העובר לפני המחנה, „עמוד האש" הנאבק למען הדמוקרטיה ול־מען השלום, יכול למלא היום רק מחנה של"י.

אם אתה יראה מפני אבדן הדמוקרטיה בישראל ביגלל האלימות של תנועת „החרות", עליך לקרוא את תומכי הליברלים ואת תומכי משה דיין להצטרף אל ה„מערך". אל תתן לאלימות של „הליכוד" לגרום לכך שכוחות השלום והשיוויון ייעלמו מן המפה הפוליטית. יצטרפו נא תומכי הליברלים, אנשי רפ"י ורוב אנשי ד"ש (לשעבר) אל המערך", ואילו אנשי השלום והשיוויון יפנו לחיזוק המחנה שלהם, שיצעד בנפרד מן ה„מערך" ואחר־כך, אחרי הבחירות, יסייע ל„מערך" בהקמת הממשלה הבאה.

הומאניסט, דמוקרט,
איש שלום ושיוויון —
עליך להצביע

ש

ש ל ך,

מאיר פעיל

להציל את הדמוקרטיה!

שלי – הקו הראשון!

כדי שמנחם בגין לא ירכיב את הממשלה הבאה אנו מתחייבים כי כל מנדט של ש"י יגוייס אוטומטית נגד קואליציה שבראשות הליכוד.

אנו מתחייבים להצביע בכנסת בעד כינון ממשלה בהנהגת המערך ללא תנאי ומחיר, אם קולותינו יידרשו להקמתה.

אנו קוראים לכל המפלגות המתנגדות לליכוד לפרסם התחייבות מפורשת ברוח זו.

זכרו כי נשיא המדינה יטיל הרכבת הממשלה הבאה על מועמד שיוכל לגייס תמיכת 61 חברי כנסת. אין עובדה זו מחייבת כי בראשות הממשלה יעמוד נציג הסיעה הגדולה ביותר.
לכן קול לש"י הוא ביטוי ברור לדעותיך ובאותה שעה הוא הקול הבטוח ביותר נגד הליכוד.

ש

שימו שלום בקלפי

מחנה שלי

מחנה ש"י רחוב דיזנגוף 87 תל־אביב 64332 טלפון 290257

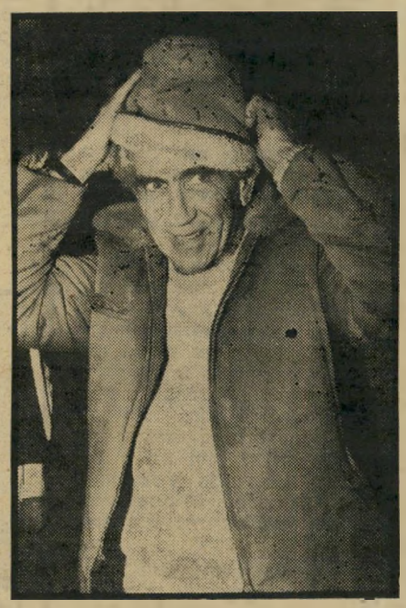
רחל מרחלת על כל העולם

גיל ממוצע

45

לאחר שיצא כל פעם עם צעירה מהממת אחרת, ותמיד הבטיח נישואין ולא כל־כך עמד בדבריו, הפעם הוא עשה זאת, ו־התחתן. אני מתכוונת לבמאי הוותיק ה־נושא את דגל התיאטרון בארץ, **יוסף מילוא**, („פפר") **מילוא**, שהוא רק בן שיבעים. פפר היה נשוי במשך שנים רבות ל**יכי־מה מילוא**, שנפטרה לא מזמן. כל ה־שנים העדיף פפר צעירות ויפות, והפעם, בנישואיו החדשים, הוא מצא כזו.

גברת מילוא החדשה היא בשנות ה־



יוסף מילוא
סוף־סוף

עשרים המוקדמות שלה, ועונה לשם **אביטל**. הרומן שלה עם פפר התחיל לפני כשנה, ואז עברו שניהם תאונת־דרכים קשה — אך החלימו ביחד!

החתונה נערכה בביתו של פפר, בהש־תתפות בני־משפחה וקומץ ידידים קרו־בים.

הכפילה

את **בני טל** זוכרים? כן, זה הוא ש־שמר, צמוד־צמוד, על **פארה פוסט** ה־מלאכית. שמר מפני מעריצים טורדניים, ושמר גם קצת בשביל עצמו. הרומן היה סוער, לפחות כך טען בני, ונמשך לאורך כל ביקורה של פארה בישראל. בני גם טען, שהרומן נמשך גם כשהיא חזרה לארצות־הברית, עוד איזה חודש־חודשיים.

בינתיים נסתיימה פרשת המלאכית, ובני חזר לקרקע, לא בלי שזכה לפירסום רב ולהצעות־עבודה רבות. או בגלל הכיש־רונות שלו, או בגלל פארה פתח לו בני חברת־שמירה פרטית, המעסיקה היום 150 עובדים.

אבל זיכרה של הבלונדית המשגעת ממ־שיך לרדוף אחריו. בני פשוט מצא כפילה לפארה. לא רק מצא, אלא גם החליט אחרי שבועיים, לשאת את הכפילה לאשה. הפארה הישראלית היא **יעל לנדמן**, בת 21, בלונדית, גבוהה, שהשתחררה זה עתה מהצבא, ותתחיל בקרוב, כך היא מאיימת ללמוד מישפטים.

השניים נפגשו במסיבה פרטית של ידי־דים של בני, המתאמנים יחד עימו ב־ספורט הסאמבו. אחרי שבועיים כבר גרו ביחד, ואחרי ארבעה חודשים התחתנו.

אני אישית ראיתי את בני ויעל יחד מאושרים ומחוייכים. וגם קלטתי שיעל היא מהקנאיות האלה. על כל פנים על בני היא שומרת חזק־חזק.

ארל ויליאמס מתגרש



ארל ומרגרט ויליאמס
תל־אביב או שיקאגו

„או הכדורסל והקאריירה, או אהבתנו!" בהצהרה שכזו יצאה לאחרונה **מרגרט ויליאמס**, המוכרת יותר כאשתו של כוכבה הכושי של קבוצת הכדורסל מכבי תל־אביב, **ארל ויליאמס**.

מרגרט וארל נהגו לריב על נושא זה מדי ערב, בתקופת שהותם בארץ. לפני חודשיים נסעו הויליאמסים לארצות־הברית. כולם ידעו שהם נוסעים עם שני הילדים לחופשת־מולדת, אך בשיחות טלפון עם חברים בארץ סיפר ארל על מצבו העגום. מרגרט עזבה אותו יחד עם שני הילדים, והותירה אותו שבור ומוכה, לפחות כמו הפסד לצ.ס.ק.א. היא דרשה ממנו לבחור בין קאריירה בכדורסל לבין קאריירה מישפחתית בבית החדש שבניו־הזוג קנו בשיקגו.

ארל טען שהוא בחר במכבי תל־אביב. אבל אני לא הייתי מהמרת על זה.

בעצם למה לא?

„למה־למה לא? אוהבת את כולו ואת יופיו ומשתגעת"! כך שרה לה זמרת ה־דיסקו הניצחית, **שרי אליאס**, המוכרה רק בשמה הפרטי — שבתחילת דרכה הי־תה פקידה במיפעל לכימיקלים באיזור ה־תעשיה בחיפה.

ובאמת למה לא? היא אהבה אותו ב־משך חמש שנים תמימות, אני מתכוונת **לשלומי גודר**, גרפיקאי מחולון. אחרי תקופת־ניסיון כזו ארוכה לא התפלאתי שהם גם החליטו להתחתן.

יכול להיות שעולם הדיסקו מפסיד זמ־רת טובה, אבל לשלומי תהיה אשה ש־תשיר לו מהבוקר עד הערב: „למה־למה לא? אוהבת את כולו ואת יופיו ומש־תגעת!"



בני ויעל טל
מלאכית פרטית

להתחתן עם זיקית

פגשתי אותה, את **נינט אסור**, נערת־ישראל היפה, שהיא בין היתר, גם דוגמנית מצליחה מאוד, במסיבת יום־הולדתה, שם היא הראתה לי את חברה, הדוגמן־המתחיל **אביב יורק**. את אביב דנן אני מעריצה, ולו בגלל העובדה שהוא נוהג להחליף את עדשות־המגע שבעיניו לפי צבע בגדיו. אני לא יודעת איזה צבע כבש את נינט, אבל היא הודיעה לי: „יש חתונה!"



נינט אסור ואביב יורק
באיזה צבע הוא יתחתן?

נינט תתחתן בארץ, לעומתה, יפה אחרת, **ענת גלייט**, שגם גם היא דוגמנית. התחתנה כבר, אבל בארצות־הברית. הקורבן הוא, כמו תמיד, כשדוגמניו: ישראלית מתחתנת מעבר לים ואי־אפשר לבדוק את בעלה, איל־הון אמריקאי, וענת טוענת שטוב לה. זוהרת, יפה ומפתיעה כמו תמיד היא ברכה שוורץ. היא מודיעה על נישואין עם **עמית זוינסון**, בעל באר מפורסם בתל־אביב.

שרונה מרש, לעומת כל הכלות האלה, אינה מתחתנת עדיין בפעם השלישית. היא גמרה רומן עם ספר צמרת, **מישל**, ועתה יש לה רומן עם מיליונר ישראלי, שאת שמו בשום־אופן לא הצלחתי להשיג, שגם בחברתו היא בוודאי תבלה היסב.

דבר חד"ש

אל תאמר: לא שמעתי

את נאומיו הדמגוגיים של ראש הליכוד, אשר מנסה לגרור את ישראל להרפתקה אטומית, להעמקת האיבה, לבידוד גובר בעולם.

אל תאמר: לא ראיתי

כיצד בשטחים הכבושים **יורים** באוויר... **הורגיסופוצעים** תלמידים, מנשלים מהקרקע **ומקימים** התנחלויות, **נותנים** לאנשי „גוש אמונים" **להשתולל** בחברון **באין מפריע.**

אל תאמר: לא ידעתי

שלהמשך הכיבוש ומדיניות הכוח והסיפוחים יש מחיר כבד: אינפלציה משתוללת, התעשרות בודדים וגידול מצוקתם של רבים, קיצוץ השירותים הציבוריים, צימצום הבסיס היצרני של המשק, ירידה מהארץ, הידרדרות מוסרית.

בבואך ב־30 ביוני לקלפי, זכור:

עדיין לא מאוחר.
אפשר לעצור אותם.
אפשר לחיות אחרת.
אפשר להגיע לשלום צודק ויציב.

רק לא הליכוד —

המשך שילטון הליכוד פירושה פאשיזם ומיל־חמה. הוא יהיה קיצוני, חמור ומסוכן עוד יותר משילטון הליכוד עד כה.

בבואך לקלפי זכור, כי המערך ב־29 שנות שלטונו סלל את הדרך לליכוד וכי גם היום אין מדיניותו מהווה אלטרנטיבה מדינית לליכוד.

תן קולך לחד"ש, הפועלת לכא־ן־יאות לאח־דות כוחות השלום והדמוקרטיה, למרות הב־דלים רעיוניים; שהציעה לש"י הסכם עודפים, כדי להציל מנדט נוסף מידי הליכוד (ולדאבוננו לא נענתה).

בבואך לקלפי תן קולך לחד"ש, לרשימה היהודית-הערבית היחידה, אשר דוחה את הס־כמי קמפ־דייוויד המכוונים נגד השלום ונגד העם הפלשתינאי, ואשר מציגה תוכנית לפתרון, המקובלת על העמים הערביים השונים, על הג־הגת אש"ף, על עמי העולם, על האו"ם.

תן קולך לחד"ש, שפעלה ופועלת למען האופציה הפלשתינאית על בסיס הכרה הדדית ודבקות בעקרון: לנו מדינה עצמאית — לעם הפלשתינאי מדינה עצמאית.

הצבעה לחד"ש —

זו הצבעה נטו מובטחת נגד הליכוד.

הצבע ך'

החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון — ח ד " ש

(המפלגה הקומוניסטית הישראלית; ארגון הפנתרים השחו־רים; שמאל סוציאליסטי ישראלי (שס"י); הוועד היוזם הדרוזי; חזיתות מקומיות, חזית השמאל; ראשי מועצות מקומיות ערביות; חוגים ואישי ציבור — יהודים וערבים).

תל־אביב, ת"ך 4885
יוני 1981

במדינה

(המשך מעמוד 49)

ייכנס לקרב עם המצרים. הפך אריק את הטור המשוריין של ה־חטיבה שלו לסיור־אלים.

המג"ד מרדכי („מו־טה") גור ואהרון דוויד־י. מה ש־אירע אחר־כך היה טרגדיה. הטור שנשלח תוך הפרת פקודה, נלכד במלכודת המיתלה, נקרע לאר־בעה חלקים, והצליח רק בקושי רב, תוך אבידות כבדות, להיחלץ.

משה דיין הטיל על אריק את האחריות לכישלון ולקורבנות. אל דיין הצטרפו מפקדי הצנחנים ש־נטלו חלק בקרב. זמן קצר אחרי המילחמה החלה התארגנות חש־אית, שנועדה למטרה אחת: לה־ביא להדחתו של אריק שרון. נער־כו פגישות סודיות ונחרשו מזי־מות.

הקצינים

הטילו אז על דוויד־י, מי שהפך ברבות הימים בעצמו קצין צנח־נים ראשי, להתייצב בפני אריק ולהודיע לו שקציני יחידתו הח־ליטו על הדחתו. דוויד־י היה צריך להודיע לאריק, שאם יסרב להת־פטר, „תפטרו הם כולם מצה"ל.

עוד לפני שהצליח דוויד־י לק־בוע ראיון, נודע דבר המזימה לאריק והוא מיהר לפעול. הוא הזמין כעדים שני קצינים מחוץ לחטיבה — אהרון („אהרל'ה") יריב ואברהם („אברשה") טמיר — וזימן אליו את הקצינים הקוש־רים. רפול ודני מט מילאו פיהם מים בפגישה זו. היתר „שפכו" את כל מה שהיה להם על אריק.

חיות והכלב איננו

חברים שמרו על הבעל כבי יתאבד. אבד לו החשוב מכל: כיכי־הזאב

המדינה המתה מקצה עד קצה על מודעת־הפרס: 5000 שקל ישולשו לידי המוצא כלבי־זאב ש־אבד.

בסוף המודעה פורסמו מספרי טלפון בתל־אביב שאליהם אפשר להתקשר, 224386, 281811, 295638.

היו שתמהו על המיליונר האל־מוני. „בסך הכל הרי זה כלב!" והיו שנחלצו לעזרה וחרשו את העיר מצפון עד דרום. בכלבי־גישוש, באופניים ובמכוניות, חב־רים ותיקים ואחרים נדדו בגנים הציבוריים ובכיכרות, מפינת ה־רחובות הירקון וגורדון, שם נע־לם הכלב, ועד לשכונת־התיקווה, שמא רגליו נשאוהו לשם. הם חיל־קו כרוזים ועליהם תמונת הכלב, דאנינג, שאבד לבעליו, ארנון שושלנד, עם שלושה מיספרי טל־פונים לכל מי שיודע משהו. כלב בן 5, יפה וגבוה מן הרגיל, ה־צולע קלות, שחור עם בטן לבנה.

האסון פקד את מישפחת שוט־לנד בשבת, ה־13 במאי: כלבו של ארנון ירד לחוף־הים האהוב עליו, כדרכו מימים־ימימה — אך לא חזר, כדרכו מימים־ימימה. „מי שנטל אותו, בוודאי לקח אותו ב־כוח," אמרו כולם. פקחים שרדפו אחריו העידו בחלקיקי עדויות ש־הכלב נראה בורח כשרצו אחריו.

„הוא היה קשור אליו כאב ל־בנו," סיפר הווטרינר, שהעיד על אופיו יוצא־הדופן של דאנינג, בן ה־5. „היה זה הכלב היחיד ש־כאשר בא עם בעליו קפץ והתייצב לבדו על שולחן הטיפולים — עד כדי כך הגיעו יחסי־האמון ביניו לבין בעליו. ארנון היה האדם ה־יחידי שטילפן מחו"ל בכל יום כדי לדעת מה שלום הכלב."

„אבדתי ילד," מילמל ארנון, עורך־דין במיקצועו, שעבודתו עמדה מלכת מרגע שדאנינג נעלם וחבריו הקיפו אותו במישמרות פן ישלח יד בנפשו. חברתו של ארנון הפסידה ממישקלה ארבעה קילו־גרם בתוך שבוע, והוריו שקעו בדיכאון.

„המר מכל," אומר ארנון, „זה שאיני יודע מה קרה לו. אולי מת? אילו ידעתי זאת בוודאות, הייתי אומר: סוף פסוק. אך ב־חלומי בלילות אני רואה אותו קשור אי־שם על איזה כבל, ואינו מבין מה קרה לו. היכן אני ש־אבוא לעזרו?"

5000 שקל אינם יותר מדי.

„חסר לי קול ליקוק המים ש־היה מרגיע אותי, אחרי יום־עבו־דה מעצבן. חסרה לי נשימת אפו על צווארי, כשאני נוהג במכונית. חסר לי קישקוש הזנב היוצא ב־מחול כשאני נכנס הביתה. אנחנו מישפחה שכולה. איבדנו ילד!"

„ניסינו כל דרך לחפשו, החל מהמודעות בעיתונים שבהם פירס־מו את מיספרי הטלפון, ועד הצ־עת הפרס. פגיתי אפילו לאייבי נתן כדי שישדר את תיאור הכלב. אולם הוא סירב, בטענה שהוא פוחד מהטרדות בטלפון."



דאנינג

„אנחנו מישפחה שכולה. איבדנו ילד!"

נתי

ב שעה חמש בבוקר טייל שמואל מלך ברחוב הגיבעה בסביון כמינהגו מדי בוקר. אך זה היה בוקר שונה.

סיפר מלך: „פתאום התנפלו עלי ארבעה כלבים בנביחות נור־אות. הם התחילו לנשוך אותי מכל צד. נופפתי לעברם במקל שלי, והם הניחו לי. הכלבים רצו חזרה, ונכנסו לחצר של בית סמוך, הגמ־צא בבנייה. פתאום, אחרי רגע, הם יצאו בריצה ותקפו אותי שוב. נפלתי על הכביש.

„כלב אחד תקע את שיניו ב־נעל הספורט שלי וגרר אותי ל־מרחק כמה מטרים. הם עמדו מס־ביבי ולא עזבו אותי. הם נעצו בי את שיניהם ונגסו בכל גופי. לא יכולתי לזוז, ובקושי הצלחתי לצעוק לעזרה. אחד הכלבים בא אלי מאחור, ורצה לתפוס אותי ב־עורף. רק בעזרת המקל הצלחתי להתחמק ממנו.

„בעיקבות הצעקות יצאו מה־בתים שתי נשים וגבר אחד, אך הם לא יכלו לעזור לי. הם פחדו להתקרב. אבל הצעקות של האנ־שים הבריחו את הכלבים, ואחר־כך לקחו אותי באמבולנס. היו שם שלושה כלבי דוברמן שאני מכיר, שהם תמיד בחצר שם, ועוד כלב זאב שמשוטט בסביבה. המקל ש־היה לי לא היה להליכה. תמיד כשאני מטייל בבוקר, כבר תשע־עשרה שנים אני עושה זאת, אני לוקח מקל נגד הכלבים שמשו־טטים."

זוהי גירסתו של שמואל מלך, פנסיונר בן 74, תושב סביון. אך לדברי בעל הכלבים, הד"ר ריצ'רד קורנהויזר, אין זו הגירסה הרא־שונה של מלך. לדברין, חל בגיר־סה זו שינוי חשוב לעומת הגירסה הראשונה, שאותה סיפר לבעל ה־כלבים אחרי המיקרה — שינוי באשר לזהות הכלבים התוקפים.

מספר הד"ר ריצ'רד קורנהויזר, רופא־פסיכיאטר: „ביום הרביעי שעבר הלכתי לישון מאוחר מאוד, בשלוש ורבע אחרי חצות. כעבור שעתיים התעוררתי בבהלה. שמע־תי צעקות. ראיתי שאשתי אינה בחדר. התלבשתי במהירות ויצא־תי החוצה, כדי לברר מה פשר הצעקות. במרחק של כשלושים מטרים משער הבית שלי ראיתי כלבים מתגודדים ונובחים סביב אדם ששכב בצד הכביש. רצתי לעצרם במהירות רבה, אך עד ש־הגעתי הכלבים כבר ברחו.

„מצאתי את האיש שוכב שותת־דם. אשתי ובני הזוג ירדני, שכני, עמדו רחוק משם. הם סיפרו ש־לא עשו שום דבר במשך רבע שעה. שאלתי אותם למה לא הזי־עיקו אותי, והם אמרו שהטלפון שלהם מנותק. אבל מאוחר יותר באותו בוקר צילצלתי אליהם וה־טלפון עבד. השכן אמר שראה ששניים מהכלבים התוקפים היו שלי, והשניים האחרים היו זרים. ביקשתי שיתן לי זאת בכתב, ו־לפתע התפרצה שכנה נוספת ש־הגיעה למקום, שגם לה יש שני כלבים, שאחד מהם הוא כלב זאב, וניסתה למנוע זאת ממנו. אך מר ירדני חתם לי שרק שניים מהכלבים שתקפו היו שלי.

„בינתיים הזמינה אשתי אמבול־נס, והוא הגיע. נסעתי עם מר מלך לבית־החולים תל־השומר, שבו עבדתי פעם בתור רופא, ודאגתי שיקבל את הטיפול הטוב ביותר. למחרת באתי לבקר אותו, וכאשר שאלתי אותו מה קרה, הוא סיפר לי שתקפו אותו שני דוברמנים.

ארבעה כלבים

טרף את שמואל מלך?

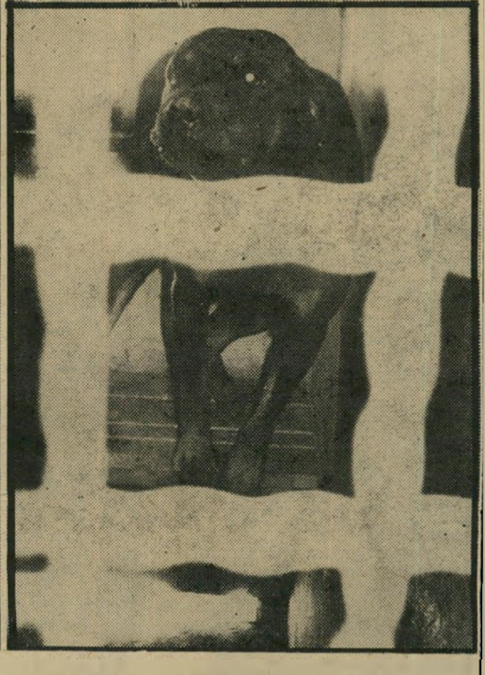


הדוקטור ריצ'ארד קורנהויזר, רופא־פסיכיאטר, תושב סביון. „מאז שנולדתי יש לי כלבים," הוא אומר.



בהסגר כלבי הרוטווייל של הד"ר קורנהויזר, אשר לפי החשד השתתפו בתקיפה, נמצאים בבידוד בתחנה הווטרינרית שברמת־גן. לה, למשך 10 ימים. כלב הנגוע בכלבת מת בתום תקופה זו. אם הוא נותר בחיים, סימן הוא שאינו נגוע במחלה, ואין צורך לתת תרופה לפצוע הנשוך.





אנשים לא יודעים להבחין בין כלבים לכן צריך לברר את העובדות עד הסוף אומר ד"ר קורנהויזר

בתחילת השבוע הוכנסו כלביו של קורנהויזר להסגר, כדי לבדוק אם הם נגועים בכלבת. בעל הכלבים המשוכנע שלפחות שניים מ הכלבים שהשתתפו בתקיפה אינם כלביו, רוגז על־כך שהמישטרה נגדו, כי הם חוששים שהם יואשמו בכך שהכלבים שלהם השתתפו בתקיפה. הרבה יותר נוח לומר שהכלבים של ריצ'רד הם האשמים, כי הדבר קרה ליד ביתי.

אני לא מסכים שהעובדות לא יתבררו עד הסוף. מספיק לי מה שהתפרסם כבר. העיתונאית שכתבה את הסיפור עשתה זאת לפי דבריו של בני, בן השמונה. היא לא דיברה עם אף שכן, וגם לא איתי, רק עם מישפחת הפצוע. התפרסם שהכלבים התוקפים גוררו בעזרת זרם מים. אני לא ראיתי מים, והכלבים שלי לא היו רטובים.

אני חושב שאם יוצאים מתוך הנחה שמותר לאדם להחזיק כלבים להגנתו, מה שהוא צריך לעשות זה לדאוג לכל אמצעי הביטחון. אני חושב שיותר ממה שעשיתי אני אי־אפשר לעשות. עם בית גדול כמו שלי, למרות שאין בו רכוש רב, לא נעים להתעורר באמצע הלילה עם נבוט בראש. חשבתי שהכלבים יעזרו נגד פורצים.

עשיתי את המכסימום. בניתי חומה גבוהה, שמעליה גדר בגובה שלושה מטרים. הקפדתי את חצרי בכבלי פלדה, אליהם קשורים הכלבים בשרשרות ברזל. והאינה עושה כל מאמץ לאתר את הכלבים האחרים, וכך חושפת את העוברים והשבים בסביון לסכנה.

שמואל מלך יצא ביום השני השבוע מחדר ההתאוששות. ידו רגלו נתונים בגבס, והוא ממתין לניתוח פלסטי בשוק, שממנה נקרעה פיסת־בשר.

עד כאן שתי הגירסות. האמת היא אלה ארבעת כלביו של הד"ר קונהויזר שהשתתפו בתקיפת שמואל מלך? האם היו אלה שלושה מכלביו? שניים מכלביו? או אולי לא היו אלה כלביו כלל? מכל מקום, ברור שהיו אלה ארבעה כלבים מאותם הנמצאים בסביון.

מומחים לכלבנות אינם מופתעים ביותר ממה שאירע. הם זועמים על שיטת הטיפול בכלבים בסביון. רבים מגדלים שם כלבים למטרה אחת ויחידה: כדי לשמור על הבתים ועל הרכוש שבתוכם. לשם כך זקוקים לכלבים תוקפניים, ואינם נוהגים בכלבים שברשותם בדרך הטיפול הנכונה והמיוחדת, השונה לגבי כל סוג וסוג.



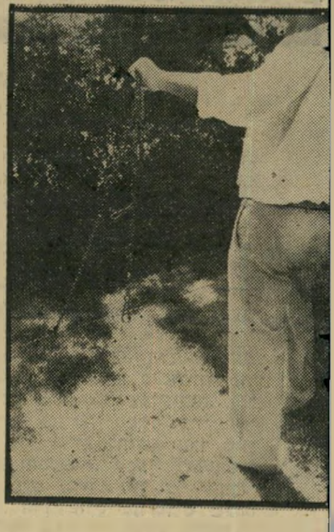
פירצה בגדר

הד"ר קורנהויזר מצביע על הפירצה שבין החומה וגדר המתכת. הפירצה היא בצד הפונה לכביש. „לא סגרתי את הפירצה, ואיני מסתיר דבר," אמר. כל נעשה על־ידי כלבנים מקצועיים.

כשהבאתי את הכלבים ידעתי שיום אחד יגדלו ויהיו חזקים, וצריך לשמור שלא יקרה משהו. אני יודע שלא יתכן שהגירסה הישנייה של מלך נכונה, כי בזמן שהיתה התקיפה רק שניים מכלביו היו בחוץ. שתי הכלבות היו מיוחמות. החזקתי אותן במרתף, רחוק מהכלבים. המקרה פגע בכולנו, בילדי, באשתי ובי. אני לא אוכל כבר שלושה ימים. אין לי ראש לשום דבר, ולא משנה אם כלבי השתתפו או שאין אלה כלבי.

עד כאן דברי הד"ר קורנהויזר.

טרפו עובר־אורח בסביון - מי אחראי לכך?



שרשרות ביטחון האמורות להבטיח כי הכלבים לא יתפרצו.

לקום בלילה עם נבוט

לז'ז מיאל מלך אומר שהוא אוהב כלבים, ושגידל פעם כלב. הוא מספר: „כל תושבי סביון הולכים עם מקל. הם פוחדים ללכת ברחוב בלי מקל. כבר שנים אני הולך עם המקל, לא כדי להיעזר בו אלא לשם ביטחון. לא חשבתי שיקרה לי משהו כזה, שכלב שנמצא מאחורי גדר גבוהה יתנפל עלי.

„כל בוקר, כשהייתי עובר שם, היו הכלבים האלה מסתובבים לאורך הגדר, מתפרעים ונובחים לעברי. כשהייתי עובר שם, תמיד חשבתי: בשביל מה הוא צריך שלוש חיות־טרף כאלה בביתו?"

מלך מכחיש כאילו אמר לד"ר קורנהויזר שרק שניים מהכלבים שתקפו אותו היו דוברמנים. הוא אומר שהוא בטוח ששלושת הכלבים שתקפו אותו קפצו מעל לגדר ביתו של הד"ר קורנהויזר, ואילו כלב הזאב עמד לידם בעת התקיפה ונבח. בין גדר־האבן וגדר־המתכת המקיפות את ביתו של הדוקטור יש פירצה.

מספר קורנהויזר:

כשחזרתי הביתה מבית־החולים, נודע לי ששכני מאשימים את ארבעת כלבי — שלושת הרוטוויילרים וכלבת הזאב שלי — כי הם שתקפו את מלך. יש לי הרגשה שכל בעלי הכלבים שבשכנותי הם

„הוא תפס אותי בשערות והיכה אותי"

גרזן בראש



קורבן בטי איציקסון (לפני התקיפה)
„שבוע לפני החתונה נתן לי את הסטירה הראשונה..."



מוצג מישפטי: גרזן התקיפה
„הוא גילה שלקחתי גלולות נגד הריון..."

„ה אם את יכולה להסיר את משקפי־השמש מעל פניך?" שאל השופט את האשה הצעירה שישבה על כיסא, ליד דוכן העדים. לאט לאט הסירה בתיה („בטי") איציקסון את משקפיה, ולעיני השופטים נתגלו צלקות ארוכות מעל עי־ניה, כתם שחור על רקתה השמאלית וסי־מנים של ניתוחים פלאסטיים, שחרצו את לחיה הימנית.

כאשר עלתה בטי על דוכן־העדים, ביק־שה התובעת הלנה ביילין מהשופטים לה־תיר לה להעיד בישיבה, כיוון שעדיין אינה מרגישה טוב.

מכות נגד גלולות

ה עדה התיישבה על הכיסא, הסירה את משקפיה לפי בקשת בית־המשפט, והישירה מבטה אל בעלה, מאיר איציק־סון, שישב על ספסל הנאשמים. היא החזירה את מבטה אל חשופטים ובקול שקט ובטוח ענתה לשאלות התובעת.

פיפרה בטי:

הנאשם היושב מולי הוא בעלי. אנחנו נשואים 3 שנים. הכרנו 5 חודשים לפני שהתחתנו, וחלק מהזמן הזה גרנו ביחד, לפני נישואנו היה בעלי ימאי. הוא יצא להפלגה אחת אחרי הנישואין ואז ירד מהים. מאז הוא עובד בחברת עלית. התח־תנו במרס 1978.

שבוע לפני החתונה נתן לי את הסטי־רה הראשונה. רציתי לעזוב אותו, והוא עזר לי להוריד את כל חפצי מדירתו. אבל אחר־כך חזר והזמין אותי לשתות כוס־תה, והתפייסנו. חזרתי אליו, והת־חתנו כמתוכנן.

מיד מההתחלה היו היחסים בינינו מתו־חים. הוא ניסה להשתלט עלי בכל צורה. גם באופן מילולי וגם בכך ששלט על הכסף. אני עובדת כל השנים כטכנאית־אלקטרוניקה. הוא היה לוקח את מש־כורתי ומחליט מה לעשות בכסף. הוא הקציב לי כסף לפי ראות עיניו. את מכוניתי מכרנו עוד לפני הנשואין.

הוא מבוגר ממני בעשר שנים, ואמר לי כי הוא רוצה להתחתן כדי שיהיו לו ילדים. ולכן, כאשר לא נכנסתי מיד להי־ריון, כעס עלי. הוא האשים אותי ששי־קרתי לו ושעברתי בוודאי הפלות, שמונ־עות ממני להיכנס להריון.

ראיתי שהיחסים בינינו לא טובים, והת־חלתי לקחת גלולות נגד הריון. הוא גילה זאת והיכה אותי.

היה לי קשה מאוד. אני עובדת כל יום עד 5 אחרי־הצהריים, ואחר כך הייתי צריכה עוד לעשות את כל מלאכות הבית, קניות ובישול. הוא לא רצה לעזור לי בשום אופן, ואת פח־הזבל סירב להוריד באופן עקרוני. הוא אמר שזאת עבודה של האשה.

(למחרת, כאשר העיד הבעל, הוא סי־פר שהכין חוזה, ושם פירט כי בימים זוגיים יוריד הוא את הזבל, ובימים בלתי־זוגיים היא תוריד את הפח. החוזה היה חתום על־ידה, והיה תלוי במיטבח.)

כבר באפריל 1979 הלכתי למישטרה בפעם הראשונה, להתלונן על מכות שקי־בלתי ממנו. אבל היומנאי הסביר לי כי שוטר חייב לחזור איתי הביתה ולהז־היר את בעלי. חששתי. הייתי בחודשי־הריון מתקדמים, וביטלתי את התלונה.

בדצמבר 1979 נולדה לנו בת. וכוס התרעלה החלה מתמלאת. בספטמבר 1980 פניתי לעורך־הדין אליהו שטרן, שיגיש בשמי תביעת־מזונות. עורך־הדין הסביר לי את המצב המישפטי, ויעץ לי להתי־לונן במישטרה על כל מיקרה של מכות. בחודש אוקטובר שנת 1980, ביום שישי, חזר בעלי הביתה בשעה 4 אחרי־הצהריים, והתחיל מציק לי. הוא העביר אצבעו על המקרר לראות אם אין אבק, לא רצה לאכול את מה שבי־שלתי, ובסוף התלונן שלא כיבסתי את חולצותיו — כשהוא מתחיל לדבר, הוא לא מפסיק. התפתחה מריבה, והוא היכה אותי מכות רציניות. נשארו סימנים על גופי — בחזה, ברקה ועל הלחי. מיהרתי לתחנות־המישטרה, וחזרתי עם שוטר.

בעלי סירב לצאת מחדר־השינה, לדבר עם השוטר, אך לבסוף התלבש והלך איתו לתחנת־המישטרה. באותו לילה ישנתי עם התינוקת בחדרה, ואינני יודעת מתי חזר הביתה. אבל השכם בבוקר, למחרת, כא־שר הלכתי לחמם את הדיסה לתינוקת, הוא בא אחרי למיטבח.

הוא אמר לי: „את רוצה להרוס את החיים שלנו? את בכלל לא חושבת מה את עושה?"

פחדתי ממנו, וניסיתי להתרחק. ראיתי שאני צריכה לברוח, אבל הוא היה יותר זריז ממני ונתן לי אגרוף באף.

הוא התחרט מיד על מה שעשה, וניסה לגרור אותי לאמבטיה ולרחוץ את פני מהדם הרב, אבל אני פחדתי ממנו והייתי היסטרית. הוא עזב את הבית והורי לקחו אותי לבית־חולים. שם התברר כי אפי היה מרוסק לגמרי. נזקקתי לניתוח, ושי־כבתי כחודשיים בבית־החולים.

במשך הזמן שבו שכבתי בבית־חולים, הוציא עורך־הדין שטרן צווי־מניעה נגד בעלי, כדי שלא יוכל להיכנס לדירה שלנו. בנובמבר נסענו ביחד למסור לבעלי את צווי־המניעה.

ב־20 בינואר 1980 היה דיון בעניינו בבית־המישפט. בעלי טען כי הילדה אי־נה שלו, ולכן אינו חייב במזונותיה. אבל השופט אריה אבן־ארי פסק שעליו לש־לם לי 25 אלף לירות לחודש עבור מזו־נות הילדה והמטפלת. קבענו כי אחרי־הצהריים ניפגש בדירה עם כל עורכי־הדין, הוא יחזיר חלק מהחפצים שלקח מהדירה, ויקח את יתר חפציו מהבית.

בשעה 5 הגיע בעלי במונית, ועלה לדי־רה עם אמו, עורך־הדין שלו, נימרוד תבור, ונהג־מונית. הוא התחיל להסתובב



אמה של בטי איציקסון (כ.שמאל) מסתירה את פני בתה
„האם את יכולת להסיר את מישקפי־השמש מעל פניך?"

בגרזן לכיוון הפנים..."

בדירה ולאסוף את חפציו. אמו התחילה לצעוק באידיש ולקלל. אני לא מבינה אידיש. היא חטפה את השטיח של הסלון וגילגלה אותו. היא טענה שהוא שלה.

צעקותיה היו איומות, וביקשתי משטרן שיוציא אותה. לבסוף הוציאו את האם, אך היא התיישבה בחדר המדרגות והמשיכה לצעוק ולבכות בקולי־קולות. בעלי הוריד כמה קלאסרים מארונות המיטבח ועורך־הדין שטרן עמד לדפדף בהם. לפתע ראיתי את בעלי חוזר ממירפסת המיטבח, ולתדהמתי החזיק בידו גרזן.

צעקתי לשטרן: „אלי, תיזהר! מאחוריך!" הוא הספיק להסב ראשו לצד, והגרזן נחת על אוזנו. הוא נפל לארץ, ובעלי הנחית על ראשו עוד מכת־גרזן.

שני עורכי־הדין ברחו מהדירה, ובעלי פנה לרדוף אחרי. אני ברחתי מפניו לסלון, אך מעדתי על השטיח שאמו גילגלה ונפלתי. הוא התנפל עלי והנחית שתי מכות־גרזן על צלעותיה. שתי צלעות נשברו. הצלחתי לקום ולברוח לעבר מירפסת הסלון, ועמדתי כשגבי צמוד לזכוכית הדלת. שמעתי ניפוץ של השמשה, שעליה נשענתי, וכמה זכוכיות נכנסו לי ביד. ברחתי לעבר דירת השכנים, וחשבתי שאספיק לסגור את הדלת לפניו. אבל הוא היה יותר זריז וערך מירדף אחרי בתוך דירת השכנים. הוא תפס אותי בשערותי והיכה בגרזן לכיוון הפנים. איני זוכרת באיזה חלק היכה בי, אבל הוא הוציא את כל שיני ותחך לי חלק מהשפה. יש לי כמה סדקים בגולגולת. עברתי מאז חמישה ניתוחים, האף שלי מרוסק, ואינני יכולה לנשום דרכו. (האשה הסיטה את שערה מעל מיצחה, וגילתה לשופטים את הצלקות שעל לחיה ואת הכתם השחור מעל עינה השמאלית.)

רק לרגע אחד איבדתי את הכרתי. זה היה כאשר השכנה צעקה „תעזוב אותה! הרגת אותה!"

סיפרו לי שהוא סחב אותי לחדר המדרגות, וכאשר התעוררתי היה שם השכן שליטף את ראשי. עברתי ככה חמישה ניתוחים ועלי לעבור עוד שיבעה. הרופאים אמרו לי שגם אז לא אראה כפי שנראיתי פעם.

עד כאן סיפורה של בטי.

מי שחוטא — משלם

עורך־הדין שטרן, שהעיד אחריה, סיפר גם הוא על מאורעות הדמים.

לא מצא את המילים להסביר מה שקרה. מפעם לפעם נעצר וגימגם. לשאלות סניגורו, צבי לידסקי, סיפר כי כיום הוא מבין בדיוק מה קרה.

סיפורו:

היא תיכננה את זה מראש, כדי לנשל אותי מכל רכושי. היא התייעצה עם ידיד שלה, עיתונאי, שהסביר לה שאם הגבר מרים יד על אשתו זורקים אותו מהדירה. אז היא עשתה לי פרובוקציות.

באותו יום הייתי בהלם מסכום המזונות שנפסק לי. אני מרוויח נטו 23 אלף לירות. איך אשלם לה מזונות בסך 25 אלף? הלכתי מיד לעורך־הדין שלי, והחלטנו להגיש עירעור. אחרי־הצהריים נלוותה אלי אמי, כי היא רצתה לדבר עם אשתי, שתוותר לי על חלק מהמזונות. אבל אני ידעתי שזה לא יעזור. אמי בכתה ודיברה ומצאתי את עצמי נאבק איתה בסלון. היא הוציאה את העץ מידי, ורצה למירפסת. רדפתי אחריה והמשכנו להיאבק. פיתאום הרגשתי שהיא מנסה לזרוק אותי למטה. הרגשתי את עצמי באוויר וראיתי שתי־כף אני מעבר למירפסת. דחפתי בכל כוחי את רגלי במירפסת והרגשתי את עצמי מרחף באוויר 3—2 שניות. נכנסתי לזכוכית של הדלת. אני לא זוכר שעשיתי את כל הדברים שסיפרו כאן.

אחר כך מצאתי את עצמי בחדר־המדרגות ושמעתי את השכנה צועקת „אמבולנס! אמבולנס!" הייתי בהלם ורצתי לטלפון למישטרה.

אינני זוכר כלל שפגעתי בעורך־הדין שטרן. אם עשיתי זאת, כפי שמספרים כאן, אני רוצה לנצל את ההזדמנות ולהתנצל בפניו.

עד כאן גירסתו של הבעל.

בחקירה הנגדית שאלה התובעת אם אמנם היכה את אשתו כבר שבוע לפני החתונה, והוא ענה כי לא סטר לה. לדבריו היתה אמנם מריבה ביניהם, אך גם היא היתה על רקע כספי.

„כאשר הפלגתי לחוץ־לארץ," סיפר, „והיא נשארה בארץ וגרה בדירתי, לפני שהתחתנו, נתתי לה יפוי־כוח מלא לכל החשבונות והכספים שלי. כאשר חזרתי גיליתי שחסרות 4000 לירות. היא שיקרה לי ואמרה שלא לקחה, לכן התרגזתי וגירשתי אותה. עזרתי לה להוריד את חפציה למכונית, אבל היא עלתה אלי לשתות עוד כוס־תה, התחבקנו והתפייסנו".

איציקסון הסביר את פילוסופיית־החיים שלו כך: „אני לא מאמין בנשים, ואמרתי לה לפני שהתחתנו, אם תחליטי שאת לא רוצה אותי — תלכי מתי שתרצי!' אבל היא הרגיזה אותי יותר מכל אדם אחר. היא לא רצתה לעבוד בבית, אני הייתי המשרת שלה.

„לא נתתי לה מכות. תמיד הייתי נחמד אליה. היא הלכה למישטרה בגלל תאונת־הבצע שלה. תראי איזה בעל טוב הייתי! הייתי איתה בלידה משעה 8 בבוקר עד 10 בלילה. היו אמנם רמזים שהיא רוצה לגמור איתי, אבל חשבתי שזה בצחוק, או אולי היא מנסה אותי. כאב לי, אני רגיש לאנשים זקנים ולילדים, וראיתי שזה יכול לפגוע בילדה. אני לא מוכן להתגרש. גדלתי בלי אבא, ואני לא רוצה שלילדה שלי יהיה אבא חורג."

השופט שאול אלוני פנה לנאשם: „הרי אתה אמרת לה, כשהתחתנתם, שכאשר היא תרצה ללכת היא חופשיה. אז מדוע שינית את דעתך?"

„אינני יכול להסביר," ענה האיש.

„איך אתה עם הלב הרחמן שלך, מרסק לאשה שנראית פסיק על־ידך, את האף?" זעזע השופט.

„אני מאושר שהיא חיה, ושהיא נראית טוב, והיא רואה והכל בסדר," אמר הגבר.

התובעת האשימה את איציקסון בשני נסיונות לרצח — של אשתו ושל עורך־הדין שטרן — וגם בחבלה חמורה שגרם לאשתו כאשר ריסק את אפה. בתחילת המישפט יעץ עורך־הדין לידסקי לשולחו להודות באשמה, כדי שבית־המישפט לא יצטרך לראות ולשמוע את עדות האשה הפצועה, ולא יתרשם ממראה עיניו. אך איזה צורך פנימי רגשי בלתי־רציונאלי דחף את איציקסון לכפור באשמה, לגולל „את הכל" לפני בית־המישפט. אולי כדי להבין מה בדיוק קרה לו, אולי להבין איך הפכו הוא ואשתו, שכל כך אהבו זה את זה לפני שלוש שנים, לזוג ירידים, וכיצד קרה שהוא הניף את הגרזן על ראשה והשחית את פניה.

ההסבר היחידי היה במיכתב שכתב איציקסון זמן מה לפני המיקרה, לאשה בשם מגי, שהיתה אהובתו הקודמת: „בקשר לאשתי, אינני יודע מה יהיה. אני לא מסתדר איתה. היא מרגיזה אותי. אף אחד בחיים לא הרגיז אותי ככה. היא תשלם בסופו של דבר על כך. זה רק עניין של זמן. אצלי, מי שחוטא משלם על כך!"

פסק־הדין יינתן בסוף החודש.



פרקליט שטרן ועוזרתו
„אלי! היזהר! מאחוריך!"



אמו של התוקף מאיר איציקסון
„אמי בכתה ודיברה באידיש..."

מיד אחרי שנפצע ירד למכוניתו ונסע להזעיק את המישטרה. משם הופנה לבית־החולים. כאשר שכב בחדר־המיון התברר לו, כי גם בטי וגם בעלה הובאו לשם. הבעל שכב במיטה מולו. ידיו היו חתוכות ושותתות־דם.

איציקסון היה עד־ההגנה הראשון. הגבר הגמלוני, בן 36, כבד־פה וקשה־ביטוי, באידיש, ומישהו הוציא אותה בכוח.

חיפשתי את הדרכון שלי, ואשתי עזרה לו בתמימות מעושה, שאינה יודעת.

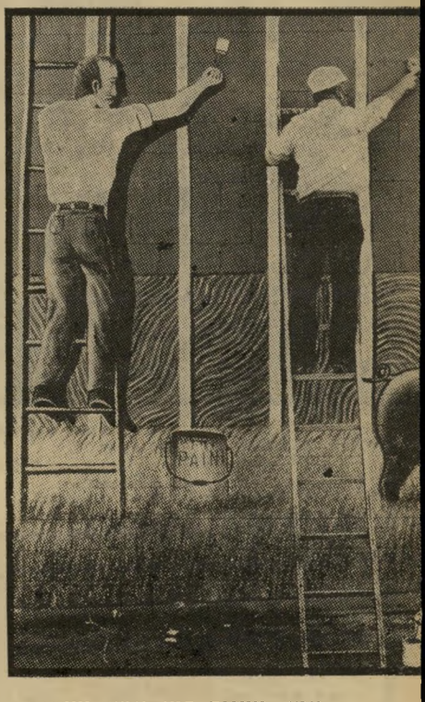
שטרן נגע בי ואמר לי ללכת. „אל תגיד לי מה לעשות ומתי ללכת," אמרתי לו, ופיתאום קיבלתי דחיפה מאחור וראיתי את אשתי. תפסתי חפץ־עץ צהוב, אני לא ראיתי שזה גרזן, הרגשתי חום,

קולנוע

סרטים

פירות התאווה

פירות התאווה נועד להיות הסרט שיקפיץ את פסטיבל־הסרטים בקאן ממקומו, בערך כפי שסרט אחר מסוגו, ממלכת החושים, עשה לפני מיספר שנים. לשני הסרטים אותו מוצא, הפקה משותפת יפאנית־צרפתית. שניהם הוצגו על־ידי איגוד הבמאים הצרפתי במיסגרת שבועיים של הבמאים, ושניהם עוסקים באותו הנושא:



איש מצייר ליד איש מצוייר
כל העיר מוסיאון

הביטויים הקיצויים ביותר של האהבה והמין.

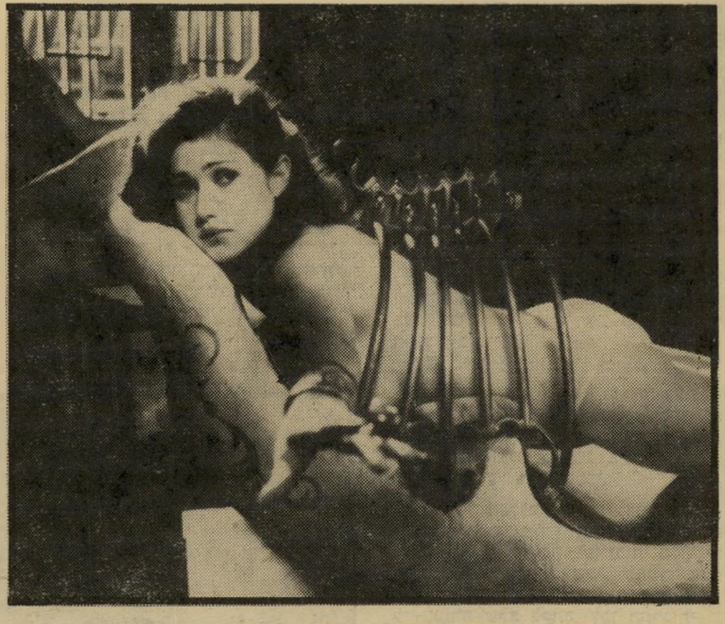
אלא שיש בכלי־זאת הבדל קטן. את ממלכת החושים ביים נאגיסה אושימה, לפי תסריט שכתב בעצמו; סרטו הראה את ההתמכרות המינית של זוג מאוהב, המסתגר בתוך עצמו עד כדי טירוף, היה נועז ביותר, אבל גם אנושי ומרתק ביותר. פירות התאווה נעשה על־ידי במאי בשם שוז'י טראיאמה, הידוע כבמאי השואף בלי־הרף להרחיב את שפת־הקולנוע על־ידי שימוש בעיצוב חזותי כמעט נסיוני, המצטרף לשפת־תמונות פיוטית עשירה. אלא שטראיאמה לא השתמש הפעם בחומר של עצמו, אלא התבסס על השיבה לטירה, סיפור ההמשך המשלים את סיפורה של או, אולי היצירה האירוטית המפורסמת ביותר של צרפת במאה הזאת.

חשתעברות מוחלטת. השיבה לטירה צריך להביא את כל המרכיבים בתוך סיפורה של או לידי קיצוניות אבסורדית. בספר המקורי דובר בהשתעבדות מוחלטת, פיסית ומינית, כביטוי לאהבה. הספר השני מציג את הצעד הבא: האהבה מפנה מקום ליצר השילטון בזולת. היחסים בין לורד סטיבן ו„או", האשה האלמונית שבשני הסיפורים, הופכים להיות בפירוש יחסים המושתתים על ההנחה, שהאשה שואבת את הנאתה מעצם ההנאה של בן־זוגה, גם אם הנאה זו באה כתוצאה מהשפלה והתעללות באשה עצמה.

טראיאמה נטל את הסיפור המקורי והעביר אותו לאחת מערי־הנמל השוקקות של סין בשנות העשרים (זה יכול להיות שנחאי או הונג קונג). סטיבן מביא לשם את או, והיא מתבקשת לעבוד כיצאנית מן השורה ב„בית־פרחים" (מליצה מקומית לכינוי בית־בושת). כל הנשים העובדות במוסד הזה, המנוהל על־ידי הומוסקסואל לבוש בבגדי נשים, „משלימות זו את זו", מסביר טראיאמה, או במילים אחרות, יוצרות יחד את התגלמות האשה במלוא מובן המילה. ואכן, הסרט מתעכב בהרחבה על חלומות הגדולה של יצאנית אחת, הסבורה שהיא כוכבת גדולה. על המאדיזם הטבוע באחרת, המשוכנעת שכל גבר שהיא מלקה, לפי בקשתו, אינו אלא



קלאוס קינסקי בתפקיד לורד סטיבן עם יצאניות „בית הפרחים" בסרט „פירות התאווה"
כל הנשים משלימות זו את זו



איזאבל אירייה בתפקיד „או" ב„פירות התאווה"
הנאה כתוצאה מהשפלה

מאבד את או, שמשתחררת מן הכבלים שבהם נקשרה אליו.

טראיאמה, ככל הנראה, הקדיש לא פחות מחשבה למישור הסוציאלי מאשר למישור המיני. כל הסצינות של העניים, הישנים ברחוב בחוסר־כל, לפחות בתחילת הסרט, מצולמים בכוונה־תחילה בשחור־לבן, פנים בית־הבושת לובש גווני אדום ואפור, וצירי הרקע על הקירות, הפרגודים ואפילו על כלי־העזר השונים לניסויים המיניים הם תערובת מוזרה של תרבות המזרח והמערב.

אולם, בסופו של דבר, יש שתי בעיות שטראיאמה לא הצליח להתגבר עליהן. הראשונה קשורה להעזה המינית שמגלה הסרט. אחרי כל מיגוון הסרטים הפורנוגראפיים של העשור האחרון, פשוט קשה עוד להפתיע או להדהים. החידושים הם מישניים והמציצנים אינם יכולים לבוא, אלא חלקית, על סיפוקם. הבעיה השנייה קשורה לשילוב שבין המין והפוליטיקה. אמנם, שניהם נמצאים בסרט, בשניהם מדובר בניוון של המעמד השליט, שיביא להתמוטטותו, אבל שני המרכיבים הללו אינם מתחברים, עלילתית או ריגשית, לתמונה כוללת ומשכנעת.

ולבסוף, אולי הסיבה האמיתית לכך שפירות התאווה אינם מסכנים את מעמד ממלכת החושים: חסר בו אותו טירוף



קלאוס קינסקי ואריאן דומבזל ב„פירות התאווה"
אהבה ללא מיצרים

אביה (בכלל יש בסרט התעסקות חוזרת ונשנית בדמות האב הכובע). שלישית חיוורת עד מוות, בעיקבות מחלת שחפת, וכן הלאה. הדרכים השונות שבהן מספקות גברות אלה את רצון לקוחותיהן מאפשר, כמובן, לטראיאמה לא רק לעמוד על זרויות המין האנושי, אלא גם לספק את תאוות ההצצה של הסקרנים למיניהם.

להט הנעורים. התקופה שבה מתרחשת העלילה נבחרה כדי לשלב בתוך הסיפור את תחילת המהומות של עניי העיר נגד הזרים והמנצלים, כאשר אחד הקבצנים הצעירים מתאהב באו, ומצליח, לאחר מאמצים מרובים (מאחר שאין הכסף נתון בכיסו), לתנות עימה אהבים. החן, התשוקה הטהורה ולהט הנעורים שקושר את שניים אלה (או בסרט זה היא נערה בשנות העשרה) מהווה את מפלתו הכספולה של הלורד סטיבן. מצד אחד, מסתבר לו כי זהו אספקט אחד של אהבה שנבצר ממנו, אחרי שהתפלשותו בכל סוגי תאוות־הבשרים האפשריים הניסה ממנו כל צל של תום, ומצד שני, כאשר את מקומו תופס פרוליטר מן השורה. סופו של דבר, הוא אכן רוצח את הנער הצעיר, אבל

אמיתי, או תחושה של אהבה ללא־מיצרים, של תחושות שעוברות מעל ומעבר לגבול ההיגיון. הכל מתואר מנקודת־המבט של המתבונן מן הצד, והצופה בקולנוע נשאר גם הוא צופה בלבד.

חתן וכלה בגובה של תמש קומות הבכו אח

העיר למוסיאון

אחת החוויות החזותיות המרתקות ביו־תר, שסיפק פסטיבל־הסרטים בקאן השנה, היה סרט תעודי של הבמאית הצרפתיה אניאס ווארדה (האחת שרה, השניה לא), חומה, חומות. בצרפתית מתחברות שתי המילים יחד ויוצרות מילה שלישית: לחיי־שות.

אניאס וארדה, המחלקת לאחרונה את זמנה בין ביתה בפאריס לבין לוס־אנג'לס, מקדישה את הסרט ליצורי־הקיר הענקיים המקשטים את הבתים בעיר זו, מעין עיר ההופכת מוסיאון יוצא־דופן של אמנות עממית, שיוצריה הם, בעצם, אלמוניים. יש אולי מי שזוכר ציורים מסוג זה בסרטו של אנטוניוני נקודת זאבריטקי.

הסרט מורכבת, למעשה, מסקירה של עשרות ומאות חומות־ענק, המצויירות בסיגנון קרוב לריאליסטי, משהו שיכול להזכיר תערובת שבין ציורי הנרי רוסו ובין ציורי מאגריט. חתן וכלה מתנשאים לגובה של חמש קומות; אלפי חזירים מצויירים מבלים באחו, על חומה באורך של קילומטרים. העוקפת מיפעל בשר ענ־



איזאבל אירייה
חסר טירוף אמיתי

קי; ניתוח לב פתוח בצבעי בית־חולים מוגדל פי עשר; ענק מן הגזע העתיק של בני המאיא (שליטי מכסיקו לפני אל־פיים שנה), ראשו מקושט בנוצות, נושא על ידיו גווייתו של נער מחבורת־רחוב בת זמננו; בוקר צופה באיש־חלל הנו־פל לארץ ובמלאך המתרומם השמיימה; פרחי־ענק, נחשים אימתניים — כל אלה ועוד דימויים רבים אחרים בצבעים עזים וחריפים, בצורת מקוריות ובלתי־צפויות, יוצרות נוף בתוך נוף, תערוכה מתמדת לאלה שאינם הולכים אף פעם לראות תערוכות. כי אכן, כל ציורי הקיר הללו, פרסקות של המאה העשרים, נמצאית דוו־קא באזורים העניים של העיר, מקום־מושבם של מהגרים וכושים.

השילוב המדהים בין יצירות אלה והמ־ציאות סביבן — בין אם מדובר בבית, שהציור שעליו משלים בעצם אותו חלק של הבית שאיש לא גמר לצייר, או החו־מה, שבה אי־אפשר להבדיל בין אדם הצו־בע את הקיר בתוך הציור לאדם הצובע את הקיר באמת — יכול להוביל למסקנות מרחיקות־לכת לגבי משמעות האמנות, לגי־בי מושגי יופי, ובעיקר לגבי תפקידה של האמנות. כחלק בלתי־נפרד מן החיים, אמ־צעי לביטוי החלומות הפרטיים של האנ־שים שלמענה היא נוצרת. בכך אין שום ספק, אחרי ששומעים את הציירים האל־מונים, שהכינו את כל החומות הללו, משו־חחים עם אניאס וארדה. מי יודע, אולי כך עתידים להיראות גנזי האמנות של עולם המחר?



כפיל קופץ מגג: דמיון ומציאות

שרשרת של חלונות

הכפיל (פאר, תל־אביב, אר־צות־הברית) — זה אולי המקורי ויוצא־הדופן שבין כל הסרטים האמריקאים של השנה האחרונה. אין פלא ששום חברה גדולה לא רצתה להתעסק עם ההפקה הזאת במשך עשר שנים, יש בה יותר מדי דברים, ומתרחשים בה יותר מדי אירועים, מכדי שמחלקת־פירסום נורמלית תדע מאיזה קצה לאחוז בה.

קודם כל, יש עלילה מקובלת: צעיר חנמלט מן המיש־טרה, מוצא מיפלט בתוך צוות־הסרטה, המכין בעיירה קטנה סרט על מילחמת העולם הראשונה, המנסה לה־זים את מיתוס הגבורה. מאחרי העלילה הזאת קיים רובד שני: כל מה שקורה לגיבור זה, במשך ההסרטה, הוא תערובת מוזרה של דימיון ומציאות, כאשר בכל פעם שנדמה לו כאילו הוא יודע מה קורה, הוא ניצב בפני מחזה תעתועים, בכל פעם שנדמה כאילו המציאות אינה יכולה להיות כה משונה, מסתבר שהכל בכל־זאת אמיתי.

מאחרי זה יש רובד שלישי, זה שמדבר על הקולנוע כאמצעי ביטוי. כאן נדמה כאילו הבמאי, ריצ'ארד ראש, פשוט בא לאמת את הגדרתו המפורסמת של אורסון וולס: „הקולנוע אינו אלא שרשרת של חלומות." ועוד רובד אחד, שבו מדובר על התחייבות האמן ליצירה שהוא יוצר. אומר במאי הסרט שכל אמצעי כשר בידיו כדי להשיג את מבוקשו: „איש לא יעז לחתוך את הסרט שלי, משום שאהרוג את מי שייגע בו." כאשר התסריטאי מביע ספק, שואל הבמאי: „מה היית אתה אומר אילו בא מומחה מהוליווד וקובע שכמה מאצבעות בתך מיותרות וצריך לקצץ אותן?" תשובתו של התסריטאי מובילה בעצם לעוד רובד אחד: הוא אומר: „מאחר שאני שייך לסוג עובדי הסרטים חסרי־הביטחון, הייתי בוודאי מבקש לשמוע עוד כמה דעות לפני שהייתי מגיע לידי החלטה." וזה רק אחד מן הרמזים המפוזרים לכל אורך הסרט על עצם הפעולה של הקולנוע כתעשייה.



ורוניקה פאפו: חן וטבעיות

הצצה נועזת לקומוניזם

אנגי ורה (גורדון, תל־אביב, הונגריה) הקולנוע ההונגרי רכש לעצמו, לאחרונה, מוניטין על בדי־ישראל, ואין־ספק שסרט זה יכול לעזור בבניית ח־תדמית החיובית שלו. ואכן, עין בוחנת יכולה להבחין כאן בתכונה שהיא אולי אופיינית ביותר לקולנוע זה: התעסקות בבעיה כלל אנושית פשוטה לכאורה, במיס־גרת של עלילה לא מסובכת, שעה שמאחרי הסיפור מספקים לצופים מיספר הצצות נועזות למדי אל מאחרי־הקלעים של העולם הקומוניסטי.

ואכן, למראית־עין מדובר כאן בסיפורה של נערה צעירה, יתומה, הנשלחת אחרי המילחמה להתחנך ב־קורס מיוחד של המיפלגה, שכתוצאה ממנו עתיד להי־פתח לפניה עולם ומלואו. יש בסרט כל מה שצריך להיות בסרט מן הסוג הזה: הצגת בנייה חיובית של חברה סוציאליסטית, הוקעת הגורמים העוינים בה, החינוך השיטתי של אלה המתקשים להתגבר על מורשת המישטר הקודם, וכן הלאה.

אולם, אם מתבוננים היטב במה שמתרחש על המסך, אפשר לראות מייד שיש כאן הרבה יותר: החל מן הסצינה הראשונה, העוסקת בשחיתות בתוך בית־החולים שבו מועסקת הגיבורה, והיחס העויין כל־פיה, כאשר היא מגלה שחיתות זו, דרך הביורוקרטיה האווילית המאפיינת את מנהלי־הקורס וחוסר־הכישרון שלהם להבין לרוח חניכים, ועד להפגנת הביקורת־העצ־מית, שבה מסתיים הקורס, ביקורת שהיא בעצם דיכוי נפשי שיטתי של כל רמז של אישיות, בידי נציגי מישטר טוטליטארי, שתורגלו במייוחד לשם כך.

תוך כדי כך, מסתבר עד מהרה שהבמאי, פאל גאבור, אינו משוכנע כל־כך בצדק האבסולוטי שבגילוי מתנגדים למישטר ובהלשנה עליהם, ושאינו תומך בצדקנות חסר־הפשרות של המיליטאנטים אשר רואים בחיוך על פני אדם חטא ומכשלה בהשגת המטרות הקדושות.



גיבורי הטבעות: דיסני ובאקשי

אגדות לא לילדים

שר הטבעות (פאריס, תל־אביב, ארצות־הברית) — נהוג לחשוב, שכל סרט מצוייר מיו־עד בעיקר לילדים. לגבי הסרט הזה, לא צריך להחפז ולהביא את הטף: ילדים קטנים ייבהלו בכמה מן הס־צינות, ואין זה כלל וכלל בטוח שיבינו כמה מן הסצי־נות האחרות, או את המשמעות שלהן.

סרטו בן השנתיים של ראלף באקשי (פריץ החתול) מבוסס, כמובן, על הטרילוגיה המפורסמת של טולקין — אפוס ארוך, עשיר, פיוטי, המצאה דמיונית על עולם שאינו קיים, שבו מתנגש הטוב עם הרע, המצאה שהיא אגדה ומשל, אשר הנמשל שלה, כמובן, העולם שבו אנח־נו חיים.

עצם המחשבה — שכוח ושילטון משחיתים, שרק אדם פשוט יכול לעמוד בפני הפיתוי שהם מציעים, וככל שהם פשוטים פחות, נוטים בני־האדם להיגרר יותר אחרי המקסם, המאבק המתמיד בין התום והרשע והקושי להבין בין השניים — מובעת על־ידי טולקין במונחים אשר במבט ראשון יכולים לעשות רושם של סיפור על מכשפות ופיות, אבל טומן בחובו הרבה יותר. אין פלא שזהו אחד הספרים האהודים ביותר בקאמפוסים הא־מריקאים.

„רציתי להיות חבר־כנסת!" אומר ראש עיריית תל־אביב, שלמה („צ'יצ'") להט. „פתרו לי את הבעייה ולא שמו אותי במקום ריאל". עכשיו אני שוקל פיפטי־פיפטי אם לרוץ בבחירות לעירייה."

מה שקורה בדיזנגוף זה באשמת הסוחרים. מה אני אשם ששניידמן סגר, ומוכרים בדיזנגוף גרעינים וצופנים?

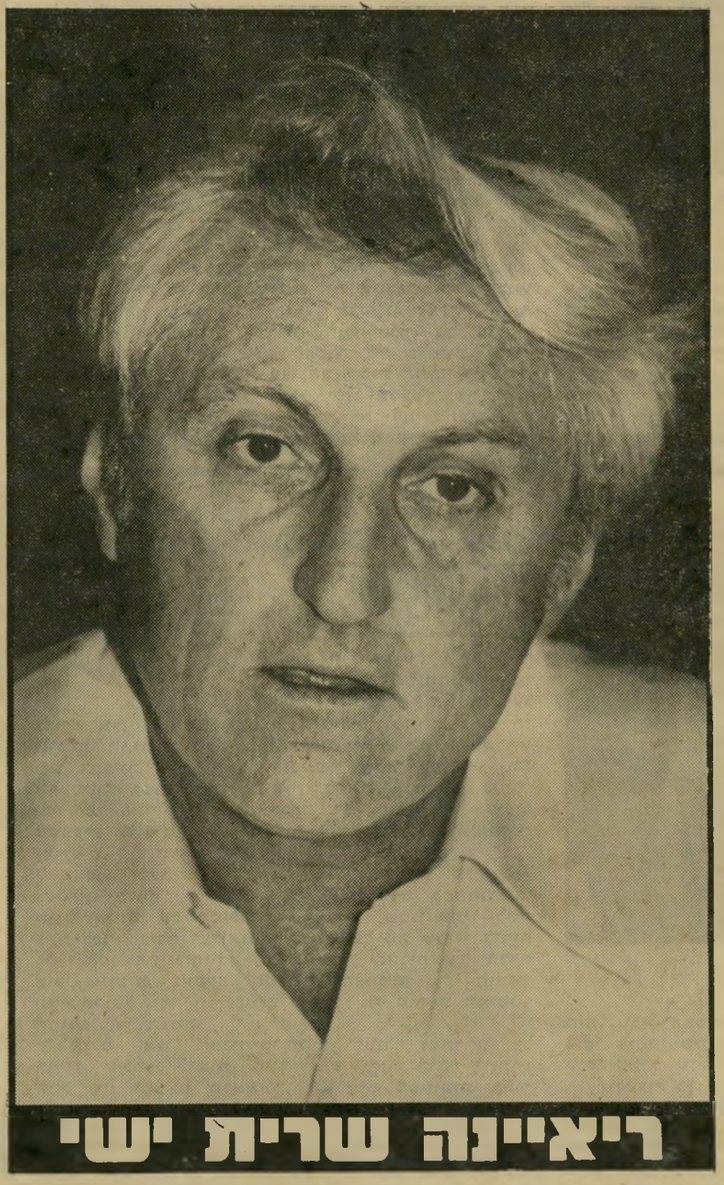
תוך חמש שנים תהיה נווה־צדק המקום בתל־אביב. אם יש לך כסף, אני מציע לך להשקיע שם עוד היום

אני בעד שיקומו בתי־חולות מבוקרים, מעין בתי־מלון, בין נתניה לשפיים, מחוץ לתחום המושב

מצילים זה טירוף ישראל'. אם הם לא רוצים לעבוד, שיהיו בריאים, זה לא מעיק על'

היתי מעביר את אוניברסיטת תל־אביב לאבו־כביר, ואת העירייה ובית־המישפט לאיזור של בלומפילד

את חושבת שישראל פלד העביר את גן־החיות לרמת־גן ביגלל העיניים היפות שלי?



ריאיינה שרית ישי

מי מביר את ראש העיר

אני זוכרת לילות שבהם אפשר היה לשבת אצל „שמיל" על המידרכה עד השעה ארבע לפנות בוקר. אני זוכרת לילות שבהם אפשר היה לבוא ל„כסית" שברחוב דיזנגוף ב־12 בלילה, אחרי הצגת תיאטרון, או אחרי הצגה שנייה, ולשבת עם מויישה ועוד אנשים עד שתיים בלילה, וללכת משם לבאבא ולשבת במירפסת, או לעבור ל„ג'יי ג'יי" ולגמור את הלילה כשמתחיל הבוקר. אני זוכרת שברחוב ירמיהו פרחו העסקים וקשה היה להחליט אם לאכול ב„גע־זונט", או ב„חומוס אשקרא". אני זוכרת שבוטיקים החלו לצוץ שם כפטריות אחרי הגשם ובתי־אוכל ובתי־קפה ופאבים. ואני גם זוכרת שתקופת הפריחה הזו ארכה פרק זמן קצר ביותר, ואז התחילו המקומות להיקנס ולהיסגר, והחברה אמרו שצ'יצ' גומר על העיר.

ואת שפת־הים של תל־אביב אני זוכרת בלי מדרגות ומיפלסים ומודרניזציה מרוצפת בסיגנון חוף־הילטון, סתם חוף־ים שכיף לבלות בו ולצחוק עם שימחה מהכסאות, או יחיא מהקיוסק או עם גיגי בסוכת־המציל. כעת יש בחוף מדרגות ומיפלסים, ובחוף־שרתון עובר מדי פעם טרקטור, המאיים לדרוס את הילדים, ואפשר לחטוף נקע בעיניים לא ממראה התחיכות, כי אם ממראה הילדים המשכשכים במים למרות הדגל השחור המאיים שמעל סוכת־המציל, ולמרות אזהרות חוזרות ונשנות ברמקול, שהרחצה היא על אחריות המתרחצים בלבד. וכעת החבר'ה אומרים, שצ'יצ' גומר על הים.

ויש יתושים בתל־אביב, ורחוב דיזנגוף הולך ונראה יותר ויותר כמו התחנה המרכזית — גרעינים, בוטנים, בורקס והחנות הריקה של שניידמן בפינת גורדון, והפסג' המפורסם, שמחצית חנויותיו סגורות ובפיתחו נערמת אשפה מהולה בצחנת בית־שימוש ציבורי.

אנשים אינם שמחים בתל־אביב. העיר הגדולה, שהצטיינה פעם בחיי הלילה ה־

תוססים שלה, הופכת לאט־לאט עיר גדולה, המצטיינת בחוסר חיי־לילה תו־ססים, משהו מהדינאמיות של תל־אביב אבד. וש התולים את קולר האשמה ב־ראש־העירייה, שבגוריתו המתנפנפת וההו־פעה השארמנטית שלו היו עוזרות לו בלי־ספק אילו היה ראש־עיר בארצות־הברית.

ביקשתי לראיין את ראש־העיר, שלמה להט, המכונה צ'יצ', ולשאול אותו את כל אותן שאלות ממטרידות בימים אלה אותי ואת רבים מחברי המתגוררים בעיר תל־אביב: ראש־העיר הכין שיעורי־בית ופגש אותי עם עוזרו הצמוד, חנן בן יהודה ועם דוברו, רוני רימון, שמי־הרו לשלוף אינפורמציה, כל פעם שראש־העיר התקשה למצוא אותה.

● תל־אביב היתה מאז ומעולם עיר של ים, הבילוי הקיצי הפופו־לרי ביותר בעיר הוא בילוי בחוף. מדוע אינך פותר את בעיית שבי־תת המצילים, מדוע אתה מסכן את חיי התושבים?

ההיסטוריה הזו של הסכנה לחיי התו־שבים גורמת למצילים להחזיק את העיריה בגרון, איך שהתחילה עונת־הרחצה הם התחילו לשבות. אנחנו החלטנו לתקן את המצב.

כמה אנשים, עם כל הכבוד, המצילים הצילו? כל מה שהם עשו זה לדבר ברמ־קולים לא בנימוס עם הקהל, כל זה לא היה לרוחי. גם מיספר התחנות היה מוג־זם. החלטנו להוריד את מיספר תחנות־ההצלה מארבע־עשרה לעשר ומעשר ל־שמונה, אין לי כל עניין להוסיף תחנות. אז המצילים החליטו שהם יהיו ככל עוב־די העירייה ויעברו כל יום משבע עד שתיים לא כולל שבת. שיהיו בריאים, הם לא רוצים לעבודה, לא צריך! זה לא מעיק עלי.

אני מסתובב בעולם, ואני אומר לך, מצילים זה טירוף ישראלי. הייתי באוס־טרליה לפני שנה, חיפשתי מציל לאורך חוף של חמישה קילומטרים, הלכתי, שאל־תי, חקרתי, בסוף מצאתי איזה כיסא ועליו יושב נער בן ארבע עשרה, הוא היה המציל.

● תל־אביב היא לא אוסטרליה, ואם באוסטרליה לא מוכנים לקחת אחריות על חיי אדם זה לא אומר שזה בסדר, אחת הפריבילגיות ה־מעטות שניתנו חינם לתושבי תל־אביב היו המצילים, מדוע אתה רוצה לקחת את הפריבילגיה הזו?

אני לא לוקח את הפריבליגיה הזו, אבל אני לא אתן למצילים האלה לעשות ככל העולה על רוחם.

● אינך חושב שהמאבק שלך במצילים עלול לעלות בחיי אדם?

פירסמנו שאף אדם לא יעז להיכנס למים, זה לא חוקי, וכל מי שנכנס עושה זאת על אחריותו בילבד. פירסמתי מוד־עות בעיתונים, ואני פונה למצילים פר־טית, שיבואו לעבוד בעירייה, במקום ה־מצילים השובתים.

● אתה שוכר שביתה?

זו לא שבירת שביתה. המצילים של ה־עירייה לא עובדים, אז יעבדו מצילים פר־טיים, ואם יתנגדו בכוח, יש מישטרה. לשם מה את חושבת יש מישטרה?

● כמשך כל השנים נהגו ה־מצילים להתפרנס מהשכרת חס־קות, שיוט על גבי חסקה היתה צורת בילוי פופולרית ואופיינית לחופי תל־אביב, מדוע אתה אוסר השכרה ושימוש בחסקות?

אני אוסר? החוק אוסר. יש חוק רישוי עסקים, פנינו למצילים לפני שלוש שנים, אמרנו להם: רוצים להשכיר חסקות, עשו זאת כדת וכדין, תוציאו רשיונות. בהת־חלה אמרו בסדר, אבל לא עשו שום־דבר. אז את חושבת שזה בסדר לקנוס אנשים אחרים, אבל את עובדי עיריית תל־אביב להשאיר מעל לחוק?

● ומדוע אתה אוסר על גלי־שה בחופי תל־אביב?

הגדרנו איפה מותר לגלוש ואיפה אסור. בחוף הקאונטרי קלאב מותר, גם בחוף הדרים, מדרום למרינה, היתרנו. זה עניין של בטיחות, אנחנו אוסרים עס הגולשים לגלוש היכן שאנשים שוחים.

● מדוע מפרת את חוק „היל־טון" לידיו של המלון, האם אתה רוצה להפוך את החוק של תל־אביב לחוק שייועד אך ורק לתיי־רים עשירים?

אני לא סוגר את חוף־הילטון בפני תו־שבי תל־אביב, אבל אני מתנגד לתרבות של עוני. הציבור מטיבעו אין לו כסף, לכן אני מוכרח לתת את החוף ליוזמה חופשית. היוזמה החופשית תשים שם כסאות־נוח, תיטע עצים, תהפוך את החוף לאטרקטיבי, ובשביל כל ההנאות האלה הציבור ישלם. אנחנו נקבע את המחיר, לא מלון הילטון, ותינתן הנחה לתושבי תל־אביב. סגרנו כבר את חוף הקאונטרי קלאב, הכניסה לשם עולה כסף, אך תו־שבי תל־אביב ייכנסו ללא־תשלום.

● בשבוע שעבר ראיינתי את משה איש כסית, בעליו של קפה־האמנים „כסית", הוא אמר לי שבגלל עומס המיסים הוא יאלץ לסגור את הקפה הפופולרי. לדבריו שילם בשנת 1978 900 לירות, ב־1980 12,500 לירות וב־1981 58 אלף לירות. רחוב דיזנגוף איבד משהו מצבעונו, בתי־עסק נסגרים בתי־קפה, עיר בלי בתי־קפה היא לא עיר. אבל אם עסק אינו יכול לעמוד ב־מיסים, סימן שהוא לא אטרקטיבי, אם הוא לא אטרקטיבי הוא לא מרוויח, אם הוא לא מרוויח, טיבעי שייסגר.

● לא איכפת לך שקפה „כסית" ייסגר?

בהחלט, בהחלט איכפת לי. אבל למה להאשים את העירייה? מה שקרה בדיי־זנגוף זה באשמת הסוחרים, רמת המיסחר ירדה ברחוב. העירייה השקיעה תאורה, הנהיגה מדרחוב, שומרת על נקיונו. אבל מה אני אשם ששניידמן מכר ואיזוניר החליף בעלים, ועל פסג' דיזנגוף לא שומ־רים, במקום בתי־אופנה פותחים שם סטקיות ומוכרים גרעינים. שהסוחרים יפשפשו קודם כל במעשיהם ורק אחר־כך יאשימו את העירייה.

פנתה אלי אגודת־סוחרים מדיזנגוף. הם בעצמם הבינו את חומרת־המצב, אני עומד להעמיד לרשותם את לשכת־המו־דיעין שברחוב פרישמן, לארגן עבורם מופעים, לעזור בעצות, מה אני לא הולך לעשות לקראתם? אבל כל זה לא ישנה את הרחוב, הסוחרים עצמם צריכים לש־מור על הצביון של דיזנגוף, לא העירייה.

● מדוע סגרתם את לישכת־המודיעין העירונית ברחוב פריש־מן?

צריך לצמצם בהוצאות, כותבים עלי בזבזן, ראוותן, אז אני מצמצם. שמישרד־התיירות הממשלתי ייידאג ללשכות־מודי־עין, לו יש יותר כסף.

■ ■ ■

● מאשימים אותך שסגרת את חיי־הלילה בעיר, מקומות שחיו ונפתחות חנויות למיכסה בורקאס וגרעינים־בוטנים. אומרים שאינך מגלה רגישות לרחוב דיזנגוף, ש־אתה בעצם גומר ומחסל את הרחוב.

(ראש העירייה מבקש מחברו רוני רי־מון, לספק אינפורמצייה מיספרית, וה־דובר אומר כי השנה ובשנה שעברה היו המיסים בין 300—100 שקל לעשרת ה־מטרים הראשונים וככל שרמת בית־הקפה גבוהה יותר המס גבוה יותר. השנה, אומר מר רימון, שילמו בעלי בתי־הקפה בין 800—600 שקל לעשרת המטרים המרוב־עים הראשונים ועוד 200—100 שקל לכל מטר נוסף, כאן מתערב ראש־העיר ואו־מר) העליה היא סבירה, כל כיסא עולה שישה שקלים ליום, ואת יודעת כמה אנ־שים יושבים על כיסא אחד? אני לא צריך לספר לך מה קורה בכסית, למה שבעל בית־הקפה יקבל את הכיסא בחינם כשהוא יושב על מידרכה ציבורית?

● אינך חושש מכך שעומס ה־מיסים ייגמור את רחוב דיזנגוף, שבתי־הקפה במקום ייסגרו ובמקו־מם ייפתחו בתי־עסק והרחוב יראה כמו רחוב אלנבי?

אני רגיש לנושאי בתי־קפה, אני בעד פתוחים עד לשעות הקטנות נאלי צים לנעול את שעריהם בסביבות אחת־שתים בלילה. אומרים שבש־נתיים האחרונות אין חיי־לילה ב־תל־אביב וחכל בגלל המדיניות שלך.

שטויות, זה לא נכון, אני לא סגרתי את חיי־הלילה בעיר, אני פיתחתי את חיי־הלילה בעיר. מאז שאני ראש־עיר קמו יותר בתי־קפה בעלי רמה, בפארק הירי־קון, בגני־התערוכה, ביפו, בכל מיני מקו־מות, באבן גבירול, במרמורק, ברחוב יר־



צ'יצ' בנווה־צדק

„מה ההיסטריה עם השמורות ההיסטוריות? אני בעד היסטוריה!"

אין לי עניין לעודד או לפתח מקומות הומו־סכסואליים. אבל לא צריך לרדוף את האנשים האלה. יותר טוב שתהיה להם מיסגרת, ושלא יסתובבו בגן־העצמאות

פעם, כשהיו באים אלי הביתה לאפקה, הייתי אומר: „תסע בדרך חיפה, אחרי הזונה החמישית תפנה ימינה, שם אני גר."



צ'יצ' בדישכתו עם מתפרצים משכונת־התיקווה

„אני מרגיש שאני ראש־עירייה פופולרי. תושבי תל־אביב אוהבים אותי!"

(המשך מעמוד 59)

מיהו, ביורדי הסירה, אנשים שוכחים את זה.

● רחוב ירמיהו ורחוב יורדי הסירה זכו לתקופת זוהר קצרה, היום הם לא מה שהיו פעם. רחוב ירמיהו מת כמעט לחלוטין אחרי השעה שתים־עשרה בלילה וגם ב־רחוב יורדי־הסירה הצטמצמה הי פעילות הלילית.

התושבים גרמו לכך, הם התלוננו. כעת אני מנסה להחיות מחדש את ירמיהו ואת יורדי־הסירה.

● גרמת לסגירתם של בתי־קפה ופאבים.

לא הסכמתי שכל מיני בתי־קפה של ארבע על ארבע יקומו על חשבון הציבור. ומבחינת התושבים זו היתה שערורייה, גם את היית שופכת קיתון של רותחין על המבלים, לו גרת שם. כעת קיים באיזור תהליך, שאנשים מוכרחים דירות. אז נתתי לשמיל אנד קומפני להיות פתוח עד שתיים בלילה. אפרופו והמועדון פתוחים עד ארבע בבוקר.

„אפרופו" ו„המועדון" מיועדים ל„אנשים עשירים, „אפרופו" הוא בית־קפה יקר ואקסקלוסיבי ו„המועדון" הוא מועדון פרטי זיקר, שלא כל תושב תל־אביבי יכול להיות חבר בו.

אני מאמין שתוך שנתיים־שלוש תתחיל נהירה לאיזור. אדאג לבתי־הספר הטובים ביותר, לגני־ילדים, לסיפריות, לבתי־כנסת, צריך להחזיר לאיזור את השקט והיופי. לכן אני מוציא משם מישרדים שחדרו לאיזור, ואל תשכחי שכשאוציא את המישרדים של עורכי־הדין והארכי־טקטים, הבאים למשרד עם הרכב שלהם, לא תהיינה במקום בעיות חנייה.

● האם נכון שבמיסגרת תוכניתך זו תאפשר העירייה לבנות על הגגות של תל־אביב?

כן, יש לנו מגמה כזו, אנחנו ניתן לבנות הגגות גם ללא־מעליות וללא־חנייה, ואני מדבר לא על מטרים ספורים, כי אם עד לשתי קומות פר בית.

● היכן נדעתך יהיה איזור הי בילוי של תל־אביב?

אני רואה את איזור הבילוי בירמיהו, ביורדי־הסירה, בגני־התערוכה החדשים, בפארק הירקון, ביפו העתיקה ובנווה־צדק.

● כיצד מתכוונת העירייה לפתח את איזור נווה־צדק?

אני רוצה שנווה צדק תשמור על צביון המגורים שלה. למרות שנצטרך, כמובן, לאפשר ליזמים פרטיים לבנות באיזור בתי־מגורים.

● אתה מתכוון שיזמים פרטיים יבנו בנווה צדק בתי־מגורים גבי הי־קומות?

יחסית, האם לא כדאי לשמר את מעט הבתים החיסטוריים שנותרו, או שישנם כה?

תל־אביב זה נכון אינה עיר עתיקת־ימין, יפו היא עתיקת־יומין, שם צריך היה לשמר. בקשר לנווה־צדק, תוך חמש־שש שנים זה יהיה המקום בתל־אביב, אם יש לך כסף, אני מציע לך להשקיע שם היום.

■ ■ ■

● פורסם כאילו אמרת שלא תרוץ לכחירות לעירייה בקדנציה הבאה, האם זה נכון?

רציתי להיות חבר־כנסת מטעם המיפ־לגה הליבראלית, אמרתי שאשקול לא להתמודד בקדנציה הבאה. המיפלגה פת־רה לי את הבעיה ושמה אותי במקום לא ריאלי ברשימה.

● אם כך כן תרוץ לקדנציה הבאה?

אני שוקל, פיפטי־פיפטי. אלה דברים שבין לבין עצמי. דברים שביני לביני, אני דן רק עם עצמי או עם אשתי, בשלב זה עדיין לא החלטתי אם להתמודד או לא.

● האם אתה חושב שאתה ראש־עירייה פופולרי?

אישית אני מרגיש שאני ראש־עירייה פו־פולארי, הולך בין האנשים, רואה את־ייחסות של אנשים אלי, אני חושב שתוש־בי תל־אביב אוהבים אותי.

● תל־אביב סובלת השנה מ־מכת־יתושים בלתי־נסבלת כמעט, רבים מאזרחי העיר מאשימים את העירייה ומטענים שלא הקצבתם סכום כסף מספיק להדברה?

היתה השנה מכת יתושים יוצאת־דופן, זו היתה כנראה מכה בכל המדינה. אנחנו נערכנו לעניין, אבל לא כמו למכת־מדי־נה. לא כל היתושים דוגרים בששת השי־פוט של תל־אביב. אנחנו שייכים לאיגוד־ערים דן לחברואה, מסביבנו יש שני אי־גודים אחרים, איגוד־ערים אילון ואיגוד־ערים השרון, הם נזכרו מאוחר מדי להד־ביר את המכה. אנחנו את שלנו עשינו, האשמה היא באילון ובהשרון ואולי גם במישרד־הבריאות, שהיה צריך לארגן יד מרכזית שתטפל בהדברה. אבל אני חו־שב שתוך שבוע תהיה הקלה בעניין הזה, ואל תשכחי שאורך מסלולו של היתוש הוא עשרה קילומטר, כך שהרבה מאוד יתושים הגיעו לתל־אביב די מרחוק.

● יגאל תומרקין אמר לי בי־ראיון כי פיסלו לזכר השואה והתקומה, הממוקם בכיכר הי עיריה, נראה כמו פרצופו של צ'צ', מה יש לך להגיב על זה?

אני נגד הפסל הזה, ואני חושב שמקומו לא כאן, הפסל הוא לא תקומה.

● מחו?

שואה.

● האם משום שאתה חושב כך יש לדעתך להזניח את שמירת הי־פסל כמעט בצורה פושעת? הרי למרות מה שאתה חושב הוא יצי־רתו של אדם ובכחינת אמנות.

אני חושב שאנחנו עושים את המקסי־מום שאפשר. אני מתייחס לפסל, לא ליוצ־רו. העירו את תשומת־לבי, והקצבתי סכום נכבד לאחזקתו.

● לו היית יכול, היית מעביר את הפסל ממקומו?

יש לי מיליון ואחד דברים לעשות, אני לא מכריע על ג'יהאד. הפסל הוצב במ־קומו כתוצאה מהצבעה פוליטית. לכן אני לא אתעסק בזה, אני מקווה שעוד איזה שלושים שנה איזה ראש־עירייה שלא יהיה לו מה לעשות יזיז את הפסל.

● האם בגלל יחסך לפסל הוא אינו ממופך?

לא טיפלו בפסל בגלל בעיות כספיות.

● האם אתה עדיין מתכוון לס־גור את „תיאטרון הקאמרי" ואת „מוסיאון תל־אביב"?

תיאטרון הקאמרי הוא תיאטרון טוב, מצליח ומוצלח. יש לי ויכוחים עם הממ־שלה, בכל מקום שאני יכול לחייב את הממשלה לשלם, אני אעשה כמיטב יכול־תי שהיא תשלם. אני לא רוצה לסגור שום־דבר. לא מוסיאון, לא תיאטרון, אבל הם ייסגרו לבד. אני לא יכול יותר לתת להם אף אגורה נוספת.

● אם כך תגרום לסגירת שני מוסדות־תרבות חשובים בעיר?

מוסדות־התרבות הם הבעיה של מדי־נת־ישראל, לא שלי ולא של העיר.

● כזמן שאתה מאיים לסגור את „קאמרי" אתה תומך בקבו־צת התיאטרון החדשה של עודד קומסר וניצה צ'למון, איך אתה מס־ביר את זה?

לא נתנו להם שום־דבר, אף אגורה! נתנו להם את בית־ספר יחיאלי בחינם. עודד קוטלר הוא בחור לעניין, הוא יחייה את העניין, הוא לא צריך ממני כסף. אם היה לי כסף, הייתי נותן לקאמרי ולמי־סיאונים, לכולם, אבל אין לי!

■ ■ ■

● האם העירייה מפתחת את האיזור הדרומי של רחוב הירקון?

עובדים בו, כבר היום זה לא מה שהיה לפני שנה, כבר היום זה איזור יותר מכובד. לפני שנה זה היה איזור של זונות, איזור של סמים. לכן, תמצאי שם היום זונה בקושי.

● איך אתה יודע?

אני מכיר את הזונות, לא משימוש כי אם מהכרות. קשה להן היום ברחוב הי־קון. לקחנו מיבנים, שהיו במצב מסוכן וששימשו מקום־עבודה לזונות, והרסנו. היזמים הפרטיים מתעוררים, זה הולך להיות יופי של מקום. למטה מערכת של בתי־קפה ולמעלה איזורי־מגורים. כל ה־איזור של טרומפלדור דרומה הולך לתת־עורר לחיים. אני בונה ליד מלון הייאט אלף ומאה יחידות־דירות אקסקלוסיביות. את יודעת שרצו לעשות שם את איזור



צ'צ' עם אשתו

„אני נגד הפסל של יגאל תומרקין. אני חושב שהוא לא תקומה, שהוא שואה!"

אני לא סגרתי את חיי הלילה של תל־אביב. אני פיתחתי אותם! מאז שאני ראש־עיר נפתחו בעיר יותר בתי־קפה בעלי רמה

מה אני יכול לעשות? אני מנסה למצוא את שביל־הזהב בין מה שאני חייב לבין מה שאני יכול. באפרופו לא גר אף אחד, המקום נמצא באיזור שאין בו שכנים. אילו איזורי הבידור היו נמצאים במקומות שאנשים לא גרים בהם וזה לא היה מס־ריע לבני־אדם, הייתי נותן למקומות־הבילוי להיות פתוחים, עשרים וארבע שעות ביממה.

● היה בכוונתך לפתח את איזור מיגרשי־התערוכה הישנים בסוף רחוב דיזנגוף לאיזור בילויים, מה קרה לתוכנית, האם היא נגי־נזה?

לא, אני מחכה ליזמים עם כסף רב.

■ ■ ■

● כשאתה חושב על תל־אביב מחוץ לשעות העבודה שלך, אולי בדמיונך, איזו עיר אתה רואה?

עיר עם כ־450 אלף תושבים. אני רוצה להחזיר תושבים למרכז העיר, אני רוצה להפוך את העיר מרכז של בידור, בהימה, תיאטרון, מוסיקה ותרבות. אני רוצה עיר של שירותי־מיסחר, אני רוצה עיר ש־תהיה המטרופולין של מדינת־ישראל, ב־תנאי אחד — שיגורו בה. אני חולם על לב תל־אביב, אני רוצה שאנשים יגלו את סוד הקסם של תל־אביב הישנה. רוצה להקטין באיזור את המהומה, פחות תח־בורה ציבורית, פחות רעש, חנייה רק ל־דיירים, שיפוץ מידרכות, כבישים, בתים. סידרתי עם מישרד־השיכון שאת המש־כנתאות וההלוואות הטובות ביותר יתנו לאלה שייקנו בלב תל־אביב.

לא, אני מתכוון לבניה יפה, עם סיגנון וצביון, כמובן שאיני מתכוון לבתים חד־קומתיים.

● לכמה קומות אתה מתכוון?

אני לא יכול להיכנס לזה, אבל כמה שפחות. אולי שלוש קומות. לא נוכל לש־מור, כמובן, על צביון של רעפים מרס־ליים, אך נשמר כמה שנוכל.

● האם תשמרו בסיגנון יפו העתיקה?

לא בטוח. אבל נשתדל לא לבנות ב־בטון ובטיח, נשתדל לשמור על צביון המקום.

● קראתי בעיתון „הארץ" ש־העירייה הרסה את הבית בנווה־צדק שבו גרצח ברנר, קראתי ונמ־סר לי שהעירייה חורסת מיבנים היסטוריים בנווה־צדק.

עיתון הארץ הרס את הבית שבו גרצח ברנר, הכתב שלהם, אילן שחורי, גמר את הבחינות שלו, אז הוא צריך להוכיח לשוקן שהוא עובד ולכן המציא ידיעות. לא הרסנו את הבית שבו גרצח ברנר, מישכן ברנר נמצא ברחוב קיבוץ גלויות שליד קריית־שלום. ומה ההיסטרייה עם השמורות ההיסטוריות האלה? אני בעד היסטרייה, אני לא בעד היסטרייה. צריך לשמור על פרופורציה, כשיש בתים ש־מהווים סכנה ציבורית צריך להרוס אותם, אם ייכנס ילד למיבנה כזה וייפגע יצעקו: העירייה מוזנחת, צריך לתלות את ראש־העיר. אנחנו מחסלים מאורות חשיש וזונות, לא מיבנים היסטוריים.

● תל־אביב היא עיר חדשה

במדינה

סמים

זיהוי פגום

סתירות בעדויות שוטרים הביאו לזיכוי

לעיתים־רחוקות מזוכה נאשם בתיק סחר בסמים, כאשר מעידים נגדו שני שוטרים. השבוע זוכו חיים חבורה ורוני מנחם בתיק כזה.

באחד המיבצעים לניקוי תל־אביב מסוחרי סמים, נשלח השוטר מיקי סלוניקוב, שהתחזה לנרקומן, לקנות סמים בכרם־התימנים. במ־שך תקופה של כמה חודשים עשה את עבודתו בנאמנות, והביא יבול גדול של סוחרי־סמים לדין.



סניגוריה קפדנית
„מי יכול לזכור?"

כדי שלא לשרוף את השוטר המסווה, אין עוצרים את מוכרי הסם מייד לאחר מעשה, אלא לאחר כמה חודשים, כאשר סיים השוטר את מיכסת הקניות שלו.

בערך חודשיים אחרי שקנה ה־שוטר את הסם מחבורה, מנחם ומנחם חזן, נעצרו השלושה, ו־הוגש נגדם כתב־אישום על סחר בהרואין.

יעד מודיעיני. היה זה תיק קשה לנאשמים. והסניגורים ד"ר עדנה קפלן שהגנה על חבורה ו־ישראל כלוף הכחישו הכל. הם טענו כי מעולם לא מכרו סמים לאיש, אבל אינם זוכרים אמנם היכן היו בזמן המיוחס למכירה. אבל „מי יכול לזכור מה עשה לפני שלושה חודשים בערב, אם לא היתה לו פגישה עם ראש־הממשלה?" שאלה הסניגורית קפ־לן.

השוטר, אמנון גיטיאת, שתיד־רך את סלוניקוב לפני שיצא לציד, סיפר בבית־המישפט, כי כיוון אותו במייוחד לחבורה, כיוון ש־היה יעד מודיעיני, ולכן תיאר אותו ואת רכבו לשוטר שיצא לש־טח. אולם למרבית הפליאה, כ־אשר חקרה קפלן את סלוניקוב ב־נקודה זו, התכחש לה כליל. הוא לא זכר שתידרכו אותו במייוחד למצוא את חבורה, הוא גם לא זכר שנתנו לו את תיאורו.

סתירות אלה, בתוספת העובדה כי כל הטיוטות שעשה סלוניקוב ביום המיקרה נעשו על קופסת סיגריות, שהושלכה לפח ולא הוג־שה לבית־המישפט, הובילו את השופטת הדסה בן־עיתו לזכות את חבורה ומנחם.

בעיקבות פסק־דין זה שוקלים במישטרה שינוי שיטות העבודה.

ש.ק. הפקות בע"מ מציגים:
סרטו של **אלי שגיא**
בהפקתו של **יעקב קוצקי**

גבי עמרני

שטאוו של אבא!

שטאוו של סרט!



שושיק שני • ששי קשת • קרולין לנגפורד
רפי טיילור • ג'ודי פאר • טלי גולדנברג • אברהם סלקטר
צלם: **אמנון סלומון** עריכה: **אירית רז** מפיק בפועל: **ריקי שלח**
מפיק: **יעקב קוצקי** תסריט ובמוי: **אלי שגיא** הפצה: **שבעה כוכבים בע"מ**

בכורה עולמית ממוצאי שבת 27.6 ב־10 ערים בעת ובעונה אחת:

תל־אביב „הוד" ליל שבת 26.6, בשעה 10	**ירושלים** „אוריון"	**חיפה** „ארמון"
רמת־גן „אורדע"	**חולון** „רינה"	**בת־ים** „סביון"
באר־שבע „קרן"	**נתניה** „אסתר"	**פתח־תקוה** „שלום"	**אשדוד** „אסתר"

נשבר לך מהעבודה?
בוא לשכוח הכל במלון
הסלע האדום
אילת, טל.059-73171
מחיר מיוחד: -.395 ש' (לפני מע"מ)
חצי פנסיון לאדם בחדר זוגי.



תן טרמפ לחייל

שידור

צל"ש

מחמאה מעודנת

● **לחורחה יוחנן,** במאי הסרט ארגנטי, שהוקרן בשבוע שעבר בטלוויזיה, במיסגרת הסידרה „סרט קצר". הסרט הביא את סיפורו של עולה חדש מארגנטינה המתאהב באחותה של אהובתו, לחמת־מחתרת לשעבר בארגנטינה. באמצעות סיפור זה העלה חורחה יוחנן את מצבם הנורא של האסירים הפוליטיים בארגנטינה, וחוסר־הוודאות לגבי גורלם. לאור הלחצים הכבדים שהופעלו על־ידי שגרירות ארגנטינה על הטלוויזיה נגד הקרנת הסרט, ראוייה הנהלת הטלוויזיה לשבח על שלא נכנעה והעלתה לעיני הצופה הישראלי היבט מחריד של הדרי־פות בארגנטינה. חולשתו של הסרט עצמו, שהיה קלוש ביותר, לא הפחיתה מן המסר המדיני והאנושי שבו.

מאחרי הקלעים

חירבת קאסם

רם לוי, אחד המוכשרים והבולטים שבבמאי־הבית של הטלוויזיה הישראלית, מי שביים בעבר את מיטב סרטי־הטל־וויזיה שנעשו עד כה, וביניהם הכלה וצייד הפרפרים, נבוכדנצר בקיסריה, תיאטרון בקריית־שמונה וחירבת חזעה, הגיש לפני זמן תסריט לסרט תיעודי, שנושאו הוא הטבח בכפר קאסם, שבוצע במהלך מיבצע קדש (1956) ושבו נהרגו 49 **אזרחים.**

התגובה לתסריטו בהנהלת הטלוויזיה היתה היסטרית לחלוטין. הדרג הראשון, ובו מנהל הסרטים התיעודיים, **יאיר אלוני,** ומנהלת התוכניות בעברית, פסלו את הרעיון. כפי שניסח זאת אלוני: „היו לנו די סרטים שעסקו בהיסטוריה!"

החלטה זו של סופר ואלוני קיבלה גושפנקא רבה מטעם מנהל הטלוויזיה, **יצחק** („צחי") **שימעוני,** שלא מצא טעם בעיסוק בנושא שכזה בתקופה זו.

רם לוי לא קיבל את הדין, ועירער על החלטת הממונים עליו לפני מנכ"ל רשות השידור, **יוסף לפיד.** המנכ"ל בחן את חומת־הדעת של אלוני, סופר ושימעוני, ובלשונו: „לא מצאתי טעם להתערב בהחלטתם, שהיתה על בסיס מיקצועי בשטח שהם מופקדים עליו."

נוסף על סירובו לטפל בעירעורו של לוי, הוסיף **יוסף לפיד** ואמר: „אין כל צורך ציבורי לעסוק בפתיחת פצעים שהגלידו בקושי במשך 25 שנה. מה עוד שבימים אלה, נושא היחסים בין היהודים לערבים במדינת־ישראל הוא עדין מאוד. אין לי ספק שהפקת סרט שכזה אין בכוחה לשרת את המטרות שחוק רשות־השידור מעניק ומכתיב לרשות..."

בינתיים טרם החליט רם לוי על צעדיו הבאים. אך במיסדרונות הטלוויזיה כבר דבק כינוי חדש בתסריטו של לוי: „חירבת כפר־קאסם."

הוועד הערוך

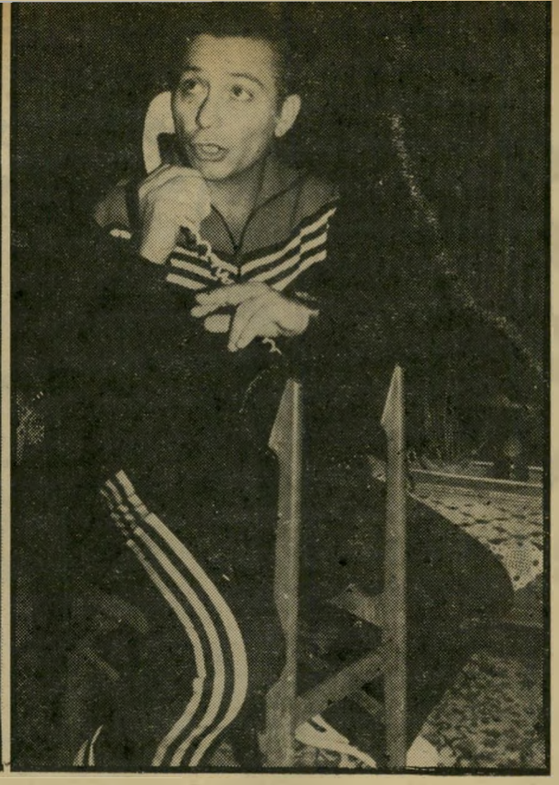
בישיבה שערך בשבוע שעבר הוועד־המנהל של רשות־השידור, חרגו חברי הוועד מהמתכונת הרגילה של תפקידם, והתחילו לתפקד כספק עורכי־חדשות, ספק צנזורים.

הנושא שבו התמקדה ישיבת הוועד־המנהל, ושאותו העלה נציג־המפד"ל, מיכה יגון, היה הפצצת הכור האטומי בעיראק. עורך־דין אחר, המייצג בוועד־המנהל את לעם, אהרון פאפו, טען במה־לך הדיון כי למחרת ההפצצה של הכור האטומי בעיראק „הבליטה הטלוויזיה את הביקורת המושמעת ברחבי העולם, ולעו־מת זאת הצניעה את תוכן דבריו של ראש־הממשלה, במסיבת־עיתונאים..."

באותו דיון טען יו"ר הוועד־המנהל, הפרופסור **ראובן ירון,** כי הטלוויזיה ציטטה מאמרים שליליים של ניו־יורק טיימס וושינגטון פוסט, ולא הזכירה את ייחסות חיובית להפצצת הכור שהתפרסמה בוול סטריט ג'ורנאל, עמדה תמוהה הביע חבר אחר של הוועד־המנהל: **מאיר שיטרית,** שציין כי הטלוויזיה צריכה, לפעמים, להיות גם לא־אובייקטיבית, כי אשר המדובר בצרכים של ישראל..."

ישיבה זו של הוועד־המנהל החרידה את ראשי מחלקת־החדשות של הטלוויזיה, כי לראשונה, מאז נחקק חוק רשות־השידור, נעשה בה ניסיון להכתיב לאנשי החדשות





מנהלי־חדשות סער
לא מנחה חינוכי

במאי לוי
לא לפתוח פצעים

את ה„ליין אפ" (סדר מסירת החדשות בתיכנון המהדורה). חברי הוועד המנהל אינם טוענים נגד ידיעות מסויימות, כפי שאלה הוצגו במהדורה, אלא לגבי השיקול המיקצועי של סדר הגשתן. הוועד המנהל מנהל יצר תקדים של החלטה בעניין מיקצועי מובהק, דבר שאינו בסמכותו.

השקפה ביקורתית לגבי דיון כזה של הוועד־המנהל בנושא מיקצועי ביטא מנהל חטיבת־החדשות, **טוביה סער,** שהגיב: „כדי שעובדי מחלקת־החדשות יוכלו להתייחס ברצינות לעבודה, הם זקוקים לוועד־מנהל המגן על העובדים, המסייע להם — אבל אינו מנגח אותם. המצב החדש שנוצר אינו בריא ביחסים שבין ציבור עובדים למעבידים, וזה מצער..."

אחרי הדיון של הוועד־המנהל על סיקור ההפצצה בעיראק, מדברים מחדרי החדשות על „הוועד העורך".

טלוויזיה מאד חינוכית

במערכות־הבחירות הקודמות הורגלו צופי הטלוויזיה לחזות בדיון המנתח את תוצאות הבחירות, שנערך באולפני הטלוויזיה הלימודית ברמת־אביב. השנה לא ייערך דיון המומחים שם. הסיבה: סיכסוך עקרוני בין הטלוויזיה הכללית ובין הלימודית.

ביום השני שעבר התקשרו מהנהלת הטלוויזיה הלימודית אל מנהל חטיבת החדשות, **טוביה סער,** והודיעו לו, כי ועד־המבאים של הטלוויזיה הלימודית (שמרביתם אינם מורשי־בימוי לפי הקריטריונים של הטלוויזיה הכללית) הודיע, שלא יתיר את שידור הדיון המתוכנן (של צוות התגובות על תוצאות מערכת הבחירות) אם לא יאפשרו לבמאי של הטלוויזיה הלימודית לביים את השידור.

מזה קרוב לחודשיים מתכנן במאי (מורשה בימוי) של הטלוויזיה הכללית את מישדר מוצאי יום־הבחירות, אשר תוכנן מאולפני הטלוויזיה הלימודית, תוך לימוד האספקטים השונים של פרוייקט זה וניתוח הבעיות והמרכיבים השונים, כפי שהתגלו בבחירות הקודמות. אחרי בחינת הנושא בהנהלת מחלקת־החדשות ובהנהלת רשות־השידור, הוחלט כי צוות־המגיבים יישב באולפן שכור בירושלים.



מנחה זכ־ארי
לא עוד חנטריש

בחירות 81'

בימים אלה הושלם ליהוק הצוות אשר יסקר את יום הבחירות וסיומו בטלוויזיה הישראלית.

בראש המיבצע יעמוד **יאיר שטרן.** השידורים ייפתחו בשעה 9.30 בערב, וימשכו עד לשעה 2.00 בקירוב. באולפן א' יגיש את המישדר **חיים יבין,** כאשר לצידו משמש **מיכה לימור** כאחראי על המידגם, בעזרת הסטטיסטיקאי **חנוך סמית.** באולפן השני, אולפן הפרשנות, יהיה המנחה **יעקב אחימאיר,** ולצידו **אלישע שפיגלמן.**

שש נקודות־שידור שונות תוצבנה במרכזי המיפלגות, כדי לקלוט את התגובה המיידית עם הישמע תוצאות הבחירות. במטה הבחירות של המערך יתייצב צוות בראשותם של **ניסים מישעל, ישראל סגל ואהוד יערי** (אהוד יערי ידווח מנקודת־שידור פנימית במערך, שתסקר את תוצאות המיגזר הערבי). במטה הבחירות של הליכוד יוצבו רק שני כתבים: **אדימלך רם ודויד גיבעון.** במטה־הבחירות של המפד"ל: **יורם רונן ודן סממה.** במטה־הבחירות של תנועת החיה: **יגאל גזרן ועמוס כרמלי.** במטה־תמ"י יהיו **אלי ניסן וגיל סדן,** ובמטה תל"ם: **מנשה רז וחנן עזרן.**

נציגי מיפלגות קטנות וסיעות שלא יסוקרו בשטח, כמו של"י, ר"ץ, שינוי ורחד"ש, יגיבו על תוצאות הבחירות ב„אולפן הפרשנות", בהנחיית יעקב אחימאיר.

שידורי ליל הבחירות ומידגם הטלוויזיה לא ישודרו בצבע.

פסקול

מילחמה בסלאנג

מסתבר כי רשות־השידור נוהגת בעובדים ארעיים כמינהג בעל מיפעל פרטי ובלתי־מעוגן בחוק. אחת מעוזרות־ההפקה במחלקת הספורט, **עדה קרן,** פוטרה אחרי 11 חודשי עבודה, ומייד אחרי פיטוריה הוחזרה לעבודתה, כדי שלא יהיה צורך להעניק לה קביעות בעבודה ●● **יאיר אלוני,** מנהל מחלקת הסרטים התיעודיים, החליט בימים אלה לצאת לחופשה, ולמרות המתח הרב השורר בהנהלת הטלוויזיה העדיף להתרחק עד לוושינגטון ●● מנהל הרדיו, **גידעון זכ־ארי,** החליט להכריז מילחמת־חורמה ב„עיבריית תת־תיקנית" (סלאנג), והורה למנהלי שפ"ב (שירותי פירסומת ברדיו) לחדול משימוש במילים כמו „חנטאריש" ו„בומבה" ושאר סלאנגים, במיסגרת הפירסומות ●● ראשי חטיבת־החדשות ברדיו, **עמנואל הלפרין ויגאל רים,** החליטו להשמיט מדיווחי מזג־האוויר בסופן של מהדורות־החדשות את תחזית מזג־האוויר ב„רום", שלדבריהם מתייחס לשיכבת־אוכלוסיה מיוחסת. על ביטול זה הגיבו בחומרה רבה אירגוני הגלשנים, הדואים, הטיסנים, הסייסים ועוד רבבות אזרחים, שהיו נוערים עד כה בתחזית מזג־האוויר במרומים ●● מסתמנת באופק מכירה של סידרת עמוד האש לשידור בארצות־הברית, בערוץ 13, שהוא ערוץ־טלוויזיה בלתי־מיסחרי במדינת ניו־יורק.



איך היית רוצה לראות את הכוכב שלך?

כוכב KOHAV

אלגנטי, ספורטיבי או אופנתי במיוחד?
זאת ועוד נמצא במגוון הגדול של חולצות הגברים
של "כוכב". ל"כוכב" מוניטין רב בייצור חולצות
גברים באיכות מעולה.

חולצות "כוכב" להשיג בחנויות המובחרות ברחבי הארץ.
המפעל: "כוכב" שביל המפעל 3, קרית המלאכה ת"א, טל' 834414.

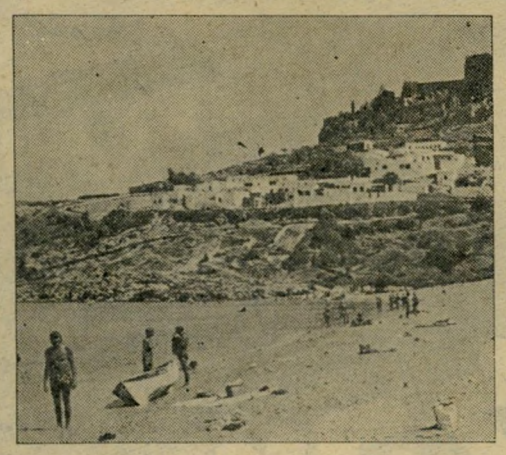
יוון בשחור-לבן











גם בשחור־לבן אפשר להבחין בקסמיה של יוון, הצבעונית כל־כך. האנשים - מלאי שמחת־חיים, מכניסי אורחים, בעלי לב־חם. אוהבים לארח, מאושרים לשמח, שופעים עליזות.
הנוף - ציורי כל־כך. איים קטנים פזורים על ים כחול, שמים רחוקים ובהירים, מיפרצים רומנטיים, הרים נישאים וערים לבנות. ארכיטקטורה מודרנית שובת־עין לצד עתיקות מן הנודעות בעולם.

כל זה מחכה לך ביוון. אל כל אלה תוכל להגיע במחיר סביר.
לשם מביאה אותך אולימפיק, חברת התעופה היוונית, אשר אנשיה ישמחו לספר לך על נפלאותיה של יוון. צריך רק לקפוץ ליוון וכדאי באולימפיק.
פנה לסוכן הנסיעות שלך. הוא יודע!

OLYMPIC AIRWAYS

6/4

יום רביעי

24. 6

● **שידור־ישיר: איזה קטע (5.30 — שחור־לבן).** מגזין בענייני נוער, אקטואליה, תרבות, בידור ו־



סטיבנס: פתוחה להצעות
יום שישי, שעה 10.15

הווי השזור בקטעי מישחק ו־שירים.

● **מרע בידיוני: חלוצי החלל (6.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** פרק 23 ב', שבו מוכיחה ה־מלכה סטרשה את מנהיג גא־מילון על יחסו לבני כדור־הארץ, בעוד הוא מנסה למשוך את חלוצי החלל לעבר גאמי־לון ולהשמידם.

● **סידרה בהמשכים: ביל בחור כארז (6.32 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** „המפלצת באגם", בסקוטלנד, שם עתיד להתקיים מישחק גולף. כמובן שוונדה זוממת לחבל במישחק, והפעם בעזרת המפלצת של אגם לוך נס. לילי, בילי ורלי מודעים לעובדה שמקור הסיפור באג־דה. הם מגלים עד מהרה ש־המיפלצת המבעיתה אינה אמיתית.

● **סידרה רומנטית: ספינת האהבה (8.03 — שידור בצבע, מדבר אנ־גלית).** ג'ולי מתאהבת בנוסע מבוגר. ואהבתם של בני טי־פש־עשרה פורחת במסע ספי־נת־הנופש באיים הקאריביים.

● **מוזדת: נקודת חן (8.53 — שידור בצבע).** טיול בארץ עם אורי דביר.

● **תעמולה: שידורי המפלגות לקראת הבחי־רות לכנסת העשירית (9.30 — שידור בצבע).**

● **סידרת מערבונים: איש וירג'יניה (10.25 — שחור־לבן, מדבר אנג־לית).** מערבון טלוויזיה נוסף בסידרה שבה כיכב השחקן ה־מנוח לי ג'יי קוב. שם הפרק: „שהמקום הזה יזכור".

יום חמישי

25. 6

● **ספורט: מישחק ה־שבוע (8.03 — שחור־לבן).** מישחק חוזר של הגביע העולמי, לקראת מישחקי 1982 בספרד.

● **בחירות: סרט הד־רכה לבוחר מטעם ועדת־הבחירות המרכזית לכנ־סת העשירית (9.30 — שחור לבן).**

● **תעמולה: שידורי המפלגות לקראת הבחי־רות לכנסת העשירית (9.40 — שידור בצבע).**

● **סידרת מתח: וונאס (10.35 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** שם הפרק „התחרות". עוד אחד מהסיפור־רים הבלשיים שמקום עלילתם הוא עיר־ההימורים לאס־וגאס.

● **בורסה: מהון להון (11.20 — שחור־לבן).** מגזין הסוקר את המתרחש בשוק ההון בישראל, בהנחיית הפרופסור ברוך לב.

יום שישי

26. 6

● **סידרה לילדים: האקיברי פין וידידו (3.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הפרק „מישפחת גרנג'פורד". ג'ים נעלם והאקלברי פין פותח בחיפושים אחריו. במהלך חי־פושיו הוא מגיע לביתה של מישפחה מוזרה, המקבלת את פניו בחשדנות רבה.

● **סרט ערבי: חתן לאחותי (5.32 — שחור־לבן, מדבר ערבית).** חיזוי חברתי על מינהגי־חתונה של אחים ואחיות בחברה המצרית. צעיר מאוהב מבקש לשאת את אהובתו, אך מינהגי המקום מונעים זאת ממנו. אחותו של הצעיר חייבת להינשא ראשון לדאוג לכך. אך יש לה מעצו־רים. היא אינה מצליחה לייצור קשר עם גברים. בהשתתפות מרים פחר א־דין, כמאל שנ־או, זיזי בטראו ועומר חרירי.

● **יחדות ריפורמית: יעקוב בנאי מארח את הרב הריפורמי טוביה בן־חורין (8.00 — שחור־לבן).** שערי תוכנית הטלוויז־יה הזו נפתחים בפני היהדות הריפורמית, שהרב בן־חורין הוא אחד מנציגיה בישראל.

● **בידור: שעה טובה עם מני פאר ואורחיו (9.15).** תוכנית בידור ורא־יונות.

● **סרט טלוויזיה: פתוחה להצעות (10.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סוזאן בלייקלי, סטלה סטיבנס ופטריק או'ניל מככבים בסרט החדור לתוך העולם המיוחד והמרתק של עסקי המקרקעין בהוליבוד, מ־בעד לעיניה של אשה הלומ־דת לראשונה בחייה איך לח־יות ולאהוב. כשג'וס וינדזור היפה מגלה שנישואיה עלי על שירטון, היא נוטשת את ע־כן־קיה כעקרת־בית, הופכת לסו־כנת בחברת תיווך שבראשה עומד פיטר סטריקלנד החלק־לק. עד מהרה היא מגלה שאין זה קל למכור בית. ג'וס לו־מדת את המקצוע אבל אינה מוצאת בו סיפוק. עד מהרה מתברר לה, כי הפכה לאחת מתוך ליגיון שלם של מיס־לצות הצמאות לאהבה. סיפו־רה של אשה בביצת הסבל



שיגיו: ארץ אהבתי
יום ראשון, שעה 8.03

והתענוגות של עיר האשליות הגדולות, בוורלי הילס.

שבת

27. 6

● **תיעוד: פנורמה על קובה (6.30 — שחור־לבן, מדבר אנגלית).** עש־רים שנה חלפו מאז עלה קאס־טרו לשילטון. סקירת הבעיות הכלכליות, החברתיות והפולי־טיות של ארץ דרום־אמריק־איית זו, הזוכה בעזרה סובי־טית. סיפור ההתערבות של קובה במאבק לשיחרור אפ־ריקה, והשפעת ההתערבות על יחסיה עם ארצות־הברית והּ־עולם החופשי.

● **תעמולה: שידורי המפלגות לקראת הבחי־רות לכנסת העשירית (9.00 — שידור בצבע).**

● **ספורט: מבט ספורט (10.00 — שחור־לבן).**

● **סידרת טלוויזיה: דאלאס (11.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הפרק „דאלאס — שוב בבית" מספר על גרייסון סאותוורת, אחיה של הגב' אלי, אשר נח־שב למת במשך שנים רבות (מגולם בידי השחקן ג'ין אבאנס). הוא מופיע לפתע בחווה, כשלצידו אשה צעירה. ג'וק וג'יי אר' סבורים שגריי־סון שב כדי לתבוע את חלקו בירושה. אלי, שהחווה עברה לרשותה אחרי שגריסון הוכרז כמת, נחושה בדעתה לתקן את המעוות ולהחזיר לו את חלקו. אלא שרוב בני המישפחה מת־נגדים.

יום ראשון

28. 6

● **מוזדת: ארץ אהב־תי (8.03 — שחור־לבן, בשידור חי).** בהגשת מאיר שליו.

● **תעמולה: שידורי המפלגות לקראת הבחי־רות לכנסת העשירית (9.30 — שידור בצבע).**

● **סידרת טלוויזיה: דן גראנט (10.55 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** בפרק „חטיפה" מתפתח מאבק בין בילי ורוסי. סיפור על היעלמותו המיסתורית של מטוס, שבו טסו בכירי הכדור־סלנים של עיר אחרת.

יום שני

29. 6

● **שעשועון: זה הסוד שלי (8.03 — שחור־לבן).**

● **בידור: שמונה וחצי (8.30 — שחור־לבן).** תוכנית טלוויזיה בידורית ל־ענייני תרבות.

● **סרט הדרכה לבחי־רות (9.30 — שחור־לבן).**

● **סרט טלוויזיה: המרקדות (8.00 — שי־דור בצבע, מדבר אנג־לית).** ג'ון סקופילד הפיק ־ בייים גירסה מודרנית לאחד מסיפוריהם האהובים ביותר של האחים גרים „האחיות ה־מרקדות". אגדה נפתחת ב„היה היתה פעם ממלכה ששלט בה מלך אלמן ולו שש בנות לא נשואות..."

● **בחירות 81 (9.30 — שחור־לבן).** מישדר מייוחד של מחלקת־החדשות על סי־קור הבחירות לכנסת העשי־רית.



קונרד: קאנון
יום שני, שעה 10.45

● **אמור לי מה שמי (9.40 — שחור־לבן, מדבר אנ־גלית).** דראמה בת־זמננו ה־מתארת נערה מאומצת בגיל העשרה המחפשת את אמה ה־אמיתית, שלא סיפרה מעולם לבעלה הנוכחי, מרצה בקולג', על נעוריה. בהשתתפות: אר־תור היל, ברברה ברי, ברנרד יוז, ואלדי מיהאפי ואחרים.

● **סידרת מתח: קאנון (10.45 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הפרק „טעות בתרופה".

יום שלישי

30. 6

● **אגדות: הנסיכות**

מיבחרדיו

מיפגש ישראלי־מצרי

מיפגש ישראלי־מצרי על בימת הקונצרטים יתקיים ב־יום הראשון, בשעות 8.35 בערב, בתיאטרון ירושלים. הוא יועבר בשידור חי ברשת א'. תיזמורת רשות־השידור — ירושלים, בניצוחו של שימעון מישורי, בהשתתפות הסולנים הינם נאג'י אל־חבאשי (צ'לו) ופנינה זלצמן (פסנתר). בתוכנית יצירות מצריות, ביניהן פתיחה וגני־נת־ביניים מתוך האופרה „אנאס אל ווג'וד", ויצירות נוספות, ביניהן הקונצ'רטו בלה־מינור לצ'לו של שומאן, והקונצ'רטו מס' 5 לפסנתר ותיזמורת („המצרי") מאת סן־סנס. עובדה תמוהה: ב־תוכנית המיפגש לא נכללה יצירה ישראלית כלשהי.



יבין: בחירות 81'
יום שלישי, 9.30 לתוך הלילה



ספי ריבלין:

„תכתבי שאני איש ליכוד!"

בתעמולת הבחירות משתתפים עשרות אנשים, ש־כביכול אינם פוליטיים כי אם אנשי־מיקצוע. אחד המשתתפים היותר בולטים, אם לא הבולט שבהם, הוא השחקן ספי ריבלין, העובד בשירות הליכוד.

● מפני שהשתתפת בעבר בתוכניות סא־טיריות כמו „ניקוי ראש" ו„ערוץ שתיים" שייכו אותך למה שמכונה המאפיה השמאל־נית. כיום אתה עובד בשירות הליכוד. האם אתה מוכר את שירותיך למרבה במחיר?

בהחלט לא! אני עובד בשירות הליכוד כי אני איש ליכוד. ואני בכלל לא יודע מה זאת מאפיה שמאלנית או שמאל. מערך זה שמאל? שלמה הילל זה שמאל? שושנה ארבלי־אלמוזלינו זה שמאל?

● כאיש־הליכוד, האם לא היה קשה לך לעבוד בעבר עם אנשי שמאל? האם לא היה קשה לך להשתתף בתוכנית „ערוץ שתיים" בקטע נגד הממשלה?

מי אמר לך שהאנשים שעבדתי אתם בערוץ שתיים הם אנשי שמאל? כך הם טוענים. אני לא מאמין להם. הם הופיעו למען המטרה הנעלה? כשזה נגע לצ"ק הפרטי שלהם הם היו אנשי הימין הקיצוני. ובקשר לקטע האנטי־ממשלתי שבו הופעתי, זה היה קטע בעניין ההדל־פות ואני נגד הדלפות, בכל ממשלה שהיא.

● המצב בארץ הוא כזה, שחצי מהצופים במקוויזיה אוהבים אותך וחצי שונאים אותך. מה נעשה? אני מרגיש ישר עם עצמי.

● אתה לא חושש שהמעורבות הפוליטית תפגע בפופולריות שלך?

שתפגע, או אני אחזור למשק של אמא שלי, בנחלת־יהודה. זה לא מטריד אותי. הפופולריות. אני אעשה כל דבר שקשור ללאומיות. אם רק"ח תהפוך מפלגה יהודית־לאומית, אני אהיה ברק"ח.

● אילו הציע לך המערך לעבוד למענו, האם היית מקבל את ההצעה?

אפילו היה מציע 25 מיליון, תשובתי היא לא!

● כמה כסף אתה מקבל תמורת הופעתך?

זה ענייני. אני רק יכול להגיד לך שבבחירות הקודמות אמרתי שאני לא רוצה בכלל כסף. אמרו לי אי־אפשר, יש תעריפון, עם תקציב למגיש, ונתנו לי משהו סמלי — 2013 לירות ברוטו.

● האם יחסיך עם חבריך שעבדו איתך ב„ניקוי ראש" וב„ערוץ שתיים" נפגעו מתעמולת הבחירות שאתה מעורב בה?

אני לא רבתי עם אף אחד. יכול להיות שהם נפגעו בגללי. אין לי דבר בליבי נגדם, הם בסך הכל דואגים.



אנט פלאטו־שרון:

„אני יודעת על מה אני מדברת!"

אתם יכולים לצחוק, אבל במדינה שבה הכל כימ־עט־אפשרי, גם זה אפשרי: אני פלאטו־שרון עוד יכו־לה להיות חברת־כנסת. חוץ מזה שהיא תהיה, ללא ספק, חברת הפרלמנט חיפה ביותר בעולם, רציתי לברר אצלה אם היא יודעת בכלל לקראת מה היא הולכת. הגברת, במיבטא צרפתי כבד ובעברית משו־פרת, אם כי עדיין לא טובה, עשתה ככל הנראה שי־עורי־בית ונזהרה מלהיכשל בלשונה. יואב הקטן בן השלוש, ש־1500 איש זרים לו לחלוטין חגגו איתו את יום־הולדתו, הפריע מדי פעם, והגברת גם הזדקקה למתורגמן מעת לעת. חוץ מזה, היא ענתה על כל השאלות כמו פוליטיקאית משופשפת:

● מה את אומרת לאנשים בחוגי־בית?

אני לא מבטיחה כלום. אני רק מבטיחה לעבוד בשביל כמה עניינים שאני מכירה.

● איזה עניינים?

אני באה ממישפחה מרובת־ילדים. סליחה, ברוכת־ילדים. עניינים כאלה. אני מבטיחה לעזור לבעלי בכל מה שהוא עושה. אני אשתו, את מבינה. הקמנו קרן על השם שלי, פתחנו מירפאות־שיניים, ועזרתי לזה. לרוץ ללכת לראות את העניינים. לדאוג לרופאים מחוץ־לארץ. לעבוד בארץ בהתנדבות. קשישים, אירגנו ערב גדול בהיכל התרבות, שמעת על זה, לא? קנינו מיזרונים. ראיתי זקנים ישנים על ברזל במקום מיטה. ראיתי פרי־ג'ידר שבמקום דלת היה קרטון. קנינו פריג'ידר. ככה אנחנו עובדים.

● עד עכשיו היית עקרת־בית, לא חזו־מות פוליטיים. האם את חושבת שכל עקרת־בית יכולה להיות חברת־כנסת?

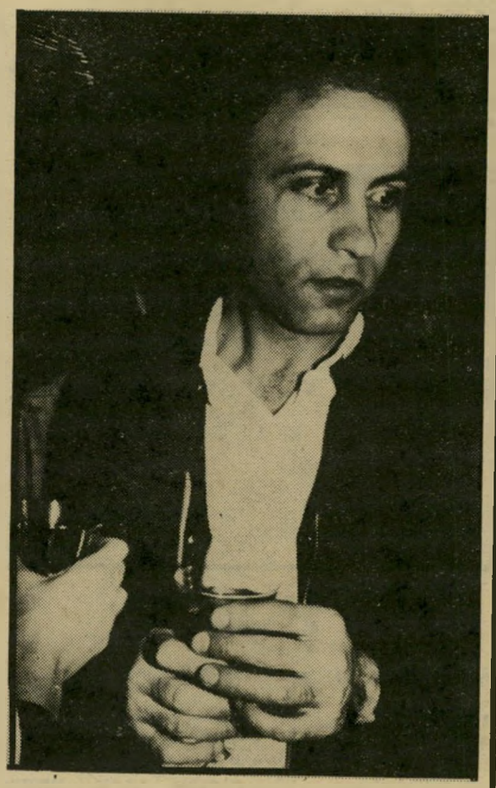
אפשר לעזוב את הבית ולהתעניין בדברים יותר חשובים. אני טיפלתי בבית טוב, עד עכשיו. אני אטפל בכנסת טוב גם כן.

● והיה ובעקך יורשך, וירצה עונש מא־סר, ואת תכנסי במקומו לכנסת, האם תוכלי להתמודד עם תפקיד כל כך חשוב?

קודם כל אני לא חושבת שהוא יהיה בבית־סוהר. סוף־סוף יש צדק במדינה שלנו, והוא לא יישב.

● את חושבת שיש לך כישורים של חב־רת־כנסת?

למה לא? אנחנו צוות מומחים. יש עוד אנשים. אני כבר עובדת, אני יודעת על מה אני מדברת. ראיתי מה בעלי עשה במשך ארבע שנים. אני אשה שיכולה לשבת בבית, מה אני צריכה את זה? עיתונאים כותבים לפעמים דברים לא טובים — אין דבר. במקום לרוץ עם חברות לבלות, אני מעדיפה לעבוד איתו.



מיקי גבריאלוב:

„אני לא איש פוליטי!"

אילו נערכה השבוע במדינת־ישראל תחרות על תמי־מות ויושר־לב, חיה המוסיקאי המחונן מיקי גבריאלוב זוכה, ללא ספק, במקום הראשון. שירו של גבריאלוב, „אתה ואני נשנה את העולם", משמש כג'ינגל במערכת התעמולה של ר"ץ בטלוויזיה. שאלתי את מיקי:

● האם מכרת את „אני ואתה נשנה את העולם" לר"ץ, לצורך תעמולת הבחירות?

מכרתי? מה פתאום? אקו"ם ביקש את רשותי והסכמתי.

● אתה מתכוון להגיד שאתה לא עושה כסף מהבחירות, שאתה מקבל תעריף רגיל של תמלוגים על שיר מאקו"ם?

כן, אקו"ם קובע את התעריפים להשמעת השיר בטלוויזיה. ככה זה הולך, לא?

● אתה מרוצה מזה שמשתמשים בשיר שלך?

אם מישהו מציע לשנות משהו, ומשתמש בשיר שלי, אני שמח. אי אפשר למנוע מהם להשתמש בשיר בכל מיקרה. אני בעצם לא יודע, לא מבין בדברים האלה. אני בכלל לא איש פוליטי. אין לי מושג מי זה ר"ץ. אני לא מתעניין בדברים האלה ואין לי מושג מה המצע של ר"ץ. אני מקווה שהם אנשים טובים.

● אילו תנועת התחיה היתה מבקשת ממך להשתמש בשיר, היית מסכים?

אל תשאלי אותי דברים כאלה. אין לי מושג מה המפלגות רוצות. אני בעד כולן, שרק יהיה טוב. אף פעם לא חשבתי על הדברים האלה. השיר הוא אנושי, וזה מה שחשוב. בעצם, את יודעת מה, אילו המסד"ל היו מבקשים את השיר אני חושב שלא הייתי מסכים.



בקי פריישטדט:

„לפרס יש פתיחות בלי סוף!"

בקי פריישטדט היתה בעבר שחקנית. אני אומרת בעבר, כי למרות שהיא קוראת לעצמה שחקנית עד עצם היום הזה, היא עסוקה בשלוש השנים האחרונות בפוליטיקה־פוליטיקה־פוליטיקה!

בקי פריישטדט היא האחראית על האמנים ואנשי־הרוח במטה־הבחירות של המערך.

● **בקי, היית שחקנית, מה פיתאום הפכת פוליטיקאית?**

זה נראה לי יותר חשוב מכל דבר היום. כבר אז, לפני שלוש שנים, קראתי את המפה וראיתי מה הולך להיות. אני זוכרת שבערב המהפך, כשנודעו התוצאות ונמסר שהליכוד עולה לשילטון, עשיתי עם קבוצת־חברים תרגיל בפסיכודרמה. שיחקנו במה הולך לקרות בשנים האלה, ואני מוכרחה להגיד, לרעתנו, שלא תיארנו לעצמנו שזה יהיה כל־כך גרוע.

● **ואז החלטת להחליף מיקצוע?**

זו לא היתה החלטה עם מטרה מוגדרת. פשוט הרמתי טלפון למערך, ואמרתי אני כאן, ואני באה לעשות כל מה שתרצו.

● **כיצד ביצעת את התפקיד שהטיל עלייך פרס?**

באתי למיפלגה שבורה, מרוששת, מיפלגה שאינה מתורגלת בלהיות אופוזיציה. זה היה קשה. פניתי אל ציבורי האמנים ואנשי־הרוח, שהפעם האחרונה שהיה להם קשר עם מיפלגת העבודה היתה מלווה במישקעי־מרירות.

● **מהי מידת מעורבותו של שימעון פרס בפרוייקט שלך?**

החל מהפגישה הראשונה הוא היה פתוח לעניין, והבין שהאמנים, הסופרים ואנשי־הרוח הם חלק ממיפלגת העבודה. יש לו פתיחות ללא־סוף, הוא רואה את העניין הזה בחשיבות עליונה, הוא רואה זאת לא רק לטווח של הבחירות, כי אם לטווח של שנים, לטווח של דור. הוא פרש את חסותו על העניין, הרי הוא בעצמו מושך בעט ויש לו חולשה לאמנים.

● **מיהו הסופר, אמן, אישיות, המצטיין ביותר בפעילותו למען מיפלגת־העבודה?**

יאיר הורוביץ, המשורר, הוא ממש אגדה, איך שהוא מקפל פלאקטים, מה שהוא לא עושה בכל שעה, בכל זמן. חנה מרון עושה בלי־סוף, עמוס עוז עושה מעל ומעבר, יוסי ידין, אריק לביא ושושיק שני, מהצעירים אריק סיני, שלמה בראבא, חנן יובל, איל גפן — כולם, ממש כולם, מרגישים שמוכרחים־מוכרחים להחליף את השילטון.



סולו יורמן:

„תכתבי שאני לא איש ליכוד!"

מפיק־הג'ינגלים, סולו יורמן, אחראי, ביחד עם ה־מלחין יוריק בן־דויד, לכתיבת והפקת הימנון הליכוד, „הפעם אתה חייב לבחור." שאלתי אותו:

● **כיצד כתבתם את הימנון הליכוד?**

זו היתה עבודה משותפת שלי ושל יוריק בן־דויד. הוא המלחין והמעבד של חברת־הג'ינגלים שלי. בדרך־כלל אנחנו יושבים ביחד ליד הפסנתר, ויוצאים דברים מתוך שנינו, כך זה קרה עם הימנון הליכוד. כשפנו אלינו מחברת־הפירסום של הליכוד, ישבנו אתם, וניסינו לראות מה מתאים. קיבלנו מילים שכתב אלי הורן, שהוא קופי־רייטר מבריק, וחשבנו על כיוונים מוסיקליים.

● **מה הינחה אתכם בבחירת סוג המוסיקה?**

חשבנו על משהו סטייל ארץ־ישראל, משהו קליט, שאנשים יוכלו לזמזם.

● **כמה כסף עלה הג'ינגל לליכוד?**

זה לא כמה עלה הג'ינגל, אני עושה לליכוד את כל הקמפיין של הרדיו, הג'ינגל שאת שומעת הוא חלק מעיסקת־חבילה. אני לא עובד בחינם, אני עובד בשביל כסף. אני רק יכול להגיד לך, שהליכוד היה איתי מעל ומעבר בעניין של הכסף.

● **האם אתה מאמין במיפלגה שאתה עובד בשבילה?**

אני לא איש פוליטי, אני אשקרה לא מבין בפוליטיקה! מה לי ולפוליטיקה? אני, למשל, המנהל המוסיקלי של אריק סיני, וההשקפות הפוליטיות שלו ושלי הן שונות ומנוגדות.

● **אם כך אתה איש ליכוד.**

אני לא איש ליכוד. במשך התקופה שבה אני עובד עם אנשי הליכוד התיידדתי מאוד עם גדעון גדות, נתן ברון ואהוד אולמרט. הם אנשים עלא־כיפאק, הם מעולם לא נכנסו איתי לנושא הפוליטי, אפילו לא אמרו לי להצביע בשבילהם. אני בסך־הכל איש מיקצוע, שקיבל לעשות פרוייקט על הצד הטוב ביותר.

● **אילו רק"ח היתה מבקשת, היית עובר בשבילה?**

בשביל רק"ח לא הייתי עובד בשביל כל הון שבעולם!

● **ובשביל חרב כהנא?**

כן, אני חושב שהייתי עובד בשבילו.

● **ובשביל המערך?**

לפני שלושה חודשים פנו אלי מהמערך, ניהלנו משא ומתן, התחלתי לעבוד על תקציב, ואיכשהו זה התחלק. אז החלטתי ללכת עם הליכוד.



טובה רשף:

„להיות אשה של משוגע!"

מרוב בחירות כמעט שכחתי על קיומו של שבוע הספר העברי. עברתי השבוע בכיכר־מלכי־ישראל וראיתי את צלמת־העיתונות, טובה רשף, יושבת על חריצפה, ומוכרת ספר קטן בשם „אשה של משוגע", שהיא כת־בה בעצמה. עיון קצר בספר, והשירים מצאו־חן בעיני.

כי טובה רשף היא צלמת־עיתונות מיוחדת במינה, בחורה שסקרה במשך שנים רבות את עבודת המישטרה, נפגשה במיסגרת עבודתה עם שוטרים וגנבים, עבריינים וזונות, וכשחיתה מגיעה מהרחוב, אחרי ליל־עבודה מפרך וצילומים מהחיים, היתה יושבת וכותבת שירים של אשה שאיכפת לה.

● **האם זוהי הפעם הראשונה שבה את מפרסמת שירים שכתבת?**

פעם ראשונה וממש בכוח. לא רציתי להוציא את השירים לאור, כתבתי אותם בחושך, בהסתר, בשביל עצמי, לא הראיתי לאף אחד.

● **מתי קיבלת אומץ?**

הכנסתי דייר לדירה, ופיניתי לו חדר, נתקלתי בשירים. מישהו, שאני חושבת שיש לו ראש שיגעון, הכניס לי את הרעיון לפרסם, וברגע שהחלטתי שאני מוציאה לאור החלטתי גם שלא איכפת לי מה יגידו אלה שקוראים להם מבינים.

● **מה שיכנע אותך שהשירים אכן ראויים לדפוס?**

חלק מהשירים שכחתי בכלל שכתבתי, התרחקתי מהם מספיק בשביל להגיד: זה לא רע בעצם, כשקראתי אותם שוב. חוץ מזה, ברגע שהחלטתי שאני מוציאה, יצאו ממני צ'יק־צ'אק שירים חדשים, שלי הם נראים בסדר גמור.

● **מי הוציא את הספר לאור?**

אני בעצמי.

● **כמה זה עלה?**

שלושים וחמש אלף לירות. אם הוצאת־ספרים היתה מוציאה לי, זה היה עולה לי כפול.

● **איך את מרגישה, כשאת יושבת פה על הריצפה ומוכרת את הספרים שלך?**

זה קשה. הבאתי איתי אנשים שיישבו איתי, כי אילו הייתי פה לבד הייתי תיכף בורחת.

● **למה קראת לספר „אשה של משוגע"?**

כי היה לי קשר ארוך עם אחד שהיה משוגע. הוא לא היה זקוק לתעודה מהרופא בשביל להוכיח שהוא משוגע, הוא היה שיגעון של משוגע. חוץ־מזה, אני חושבת שכל הגברים משוגעים, ולכן כל אחת היא בעצם אשה של משוגע.





דתית שולי זיאת, בת למישפחה מסורתית, מעדיפה את הביקיני הוורוד על פני בגד־הים השלם.



למענם שרה פחימה, בוגרת י"ב, בוחרת בביקיני סרוג, המועדף בעיני ידידיה, מבלי החוף.

ירכיים חשופות עד כמה שיותר גבוה, זו אופנת בגדי־הים האחרונה. נאווה דנישבסקי (מימין) ודנה מנור (משמאל) הן תיכוניסטיות שסיימו זה עתה כיתה ט'. הן גאות בבגד־הים החדש שרכשו: העונה. נאווה, בבגד־ים צהוב עם נקודות בשחור, לבן ואדום, וחברתה, דנה, בבגד־ים בצבע אדום, עם חגורה לבנה.

טאנגה אחרונה בתל־אביב

השבוע התחילה חופשת הגימנסיות ויבול חדש של תיכוניסטיות מציף את החוף

ב**צהרי היום** הן גודשות את חוף גורדון ואת חוף שרתון בתל־אביב — התיכוניסטיות שירדו לשפת־הים לתפוס קצת שמש. בבגדי־ים דקים, מבריקים וי־מבליטים כל־מה־שיש, לפי צו האופנה.

ענת הרחצה של התיכוניסטים נפתחה השבוע, בתום שנת הלימודים, והם מציפים את החוף בבגדי־ים ססגוניים, מכל הצורות והסוגים, עורכים את האימונים הראשונים לקראת חופשת הקיץ. אך מירב תשומת־הלב מופנית אל הנערות. אתמול היה להן שיער חלק וגולש, היום הן מתולתלות.

הגברבר מישל הררי, גבוה ושזוף, מרשה לעצמו לחלק להן ציונים. הוא לומד בכיתה י"ב, מצהיר שבא לחוף „רק כדי לשחק כדורגל". אך הוא מוצא זמן גם כדי להביט בחתיכות, שהרי „אי אפשר להתעלם מהן".

הצבע הוורוד בבגד־הים של לנה ברדה אינו מותיר את הזאבים אדישים. מישחק הכדורגל שעל החול נפסק, וחבורת ה־גברברים מתכנסת כדי לדון במראה ה־מהמם שחלף על פניהם. לנה ממשיכה לצעוד זקופה, מתעלמת מחבורת הנערים. היא לא מתכוונת להפריע להם לשחק. אך הם יודעים שהיא תחזור, וממתינים בסבלנות לשובה. ביניתיים מסכימים כולם פה־אחד: „אם יש לה מה להציע, אז אסור לה להסתיר."

לנה נחשבת בעיניהם לחתיכה משגעת. 180 סנטימטרים של גובה מבליטים אותה בתוך ההבורה המקיפה אותה. היא לומדת בכיתה י"ב, גאה בהישגיה בלימודים. לנה נשבעת שהתופעה שלה לא נועדה למשוך תשומת־לב. היא פשוט מתלבשת על פי צו האופנה. הוויכוח על התופעה מתלהט. לכל אחד מהנערים שסביבה יש מה לומר. לנה ממהרת להתגונן: „מה יש? אני לא היחידה! כולן הולכות כך."

הבחורים צדים במבטים שלהם את ה־יפות והחטובות. „לחוף שלנו," הם אומ־רים, „מגיעות כל החתיכות של העיר."

זרוע שזופה, חמושה במחבט, מתאמצת להגיע אל הכדור שנורה אליה ממול. זוהי שולי זיאת. שני נערים משחקים

עימה, הרבה אחרים נהנים לנעוץ בה מבטיהם.

„המבטים מהווים עבורי מחמאה נעימה," מודה שולי במבוכה. אם כי גם הביקיני הזעיר שלגופה מהווה מוקד משיכה. שולי מבסוטה, שהרי באה לחוף כדי לפגוש בידידים. „הרבה מההיכרויות מתחילות בחוף," היא מסבירה, מסיטה את התל־תלים הבלונדים שלה וחושפת עיניים כחולות, בוהקות.

שולי היא בת במשפחה דתית ובבית שמור בגד הים השלם שרכשה בתחילת העונה. אולם עכשיו כשהיא כבר שוזפה נוח לה בביקיני.

הן מקשטות את החוף משעות הצה־ריים. זוהי תצוגת־אופנה ססגונית, בלבן, בורדו, ורוד ותורקיז, הצבעים שבאופנה. הן מגיעות אל החוף שתיים־שתיים, מעכ־סות בדרך אל המים ויודעות שהנערים מתבוננים.

„טנגה" היא מילת־הקסם החדשה ש־בשימושם של גברברי החוף. „טנגה," מסביר דרור הדר, „זה מה שחשוב." כולם מסכימים עימו, גם הנערות. „חשוב שהמיכנס של בגד־הים יחשוף את הירך עד כמה שיותר גבוה. זהו טנגה." הוא ממשיך להסביר במומחיות. „אם יש ל־נערה גוף יפה, היא צריכה להבליט אותו. על גוף יפה כולם יביטו."

דרור בן 17 שולח מבט בוחן אל סוזי איני, שחשפה רק את חלק גופה העליון ונותרה במיכנסיים שכיסו את רגליה. היא מקשיבה לכל מילה היוצאת מפיו של דרור, ומגיבה לפעמים — במבוכה. היא רק בכיתה י', דקה ושזופה. רעמת תלתלים חומה נופלת על מצחה. הנערים עטים עליה ואינם מניחים לה להתחמק. דרור





המורה תראה

לנה ברדה, שסיימה כיתה י"ב, מוטרדת ממה שתחשוב מור־תה, כשתראה את התצלום בעיתון. תיכוניסט בן גילה, מרוצה.

מקום לדימיון

מעורר בחוף בגד־הים השלם של אילת רוזן בת ה־16 (מי־מין). חברתה, זיווה צורן, סרגה לעצמה ביקיני אפנתי (משמאל).





עדת גברברים

הנערים נוהגים לעכב את הנערות חשופות־הגוף בדרכן הביתה. יעקב שרעבי (מימין) לוחש לחבי רן, מנשה אליהו: „הן עושות לי דם חם". **בתמונה התחתונה:** ענת מזרחי בבגד־ים שלם.



הדר מביט בה ופוסק: „כן, רק טנגה מתאים לה."

היפות גלכדות ברשת המבטים של הנערים, הממהרים לקלוט את השמות החדשים. וכאשר מסתיים פרק החיזורים שעל החוף, נוצרים, כבמטה קסם, ה־זיווגים. למים הם יורדים שניים־שניים, היא והוא, הוא והיא, שלובי זרוע.

אריק ריבק, שהגיע לחופשה מהצבא, מושך את ורדה אמון אל המים. חברתה על החוף, צופית שפאן, אינה נותרת בודדה זמן רב. ניר גביזון, במיכנסי ג'ינס חתוכים, מתקרב אליה ושיחת החיזור מתחילה.

כשרק ביקיני דק לגופה מדברת צופית בשיבחו של בגד־הים השלם. „הם יותר אופנתיים," היא מסבירה, ובן זוגה החדש מפקפק. „היום בגד־הים השלם חושף יותר," היא מתאמצת לשכנעו.

אנשי סיירת־החופים של מישמר־הגבול לא מסירים עיניהם מהחוף. הג'יפ הצבאי מתקדם בחול לאיטו. שני המילואימניקים שבתוכו מפזרים חיוכים לכל עבר. הם אומרים: „על הצו שלנו היה כתוב, שהמילואים על החוף הם מילואים. וזה באמת נכון."

אהרון אלבז, נוטף זיעה בתוך המדים, מסביר בחיוך: „יש פה יותר מדי פצצות על החוף, ואין לנו די מקום בבור ה־ביטחון. כל החוף מלא בהן, איפה שרק תלך..."

גילה רזין

שלם וביקיני

האם יבחר הנער ברינה גל, כיתה י"ב, שהופיעה לחוף בבגד־ים שלם בצבע תכלת, או בתרזה בירון, כיתה ט', שבביקיני הסגלגל? תשומת־הלב שמעורר בגד־הים אצל הנערים קובע באופנת־החוף.



סטוצים

תראו שהזהרתי אתכם!!!

חברה ליצים. הקיץ שפורץ בעוז אל תוך המוח — נותן לגיטימציה לכל סוכני־הנסיעות הערמומיים לפתות אתכם עם „שיט תענוגות", יעני „קרוז". סחבי, ש־סוחב כל השנה עם זוגתו העייפה — עלול להידלק. „סיבוב תענוגות" בין האיים של הצ'וגה־של־ים־תיכון, יותר בזול מנסיעה אל אנקל־סם, כך שתוך שתי דקות דימיון פרוע משתולל — אתה עלול להיות בפנים חביבי, ועמוק.

אז תן לי לספר לך מה העניין, ואח"כ, אם עוד תרצה את זה נורא חזק, בתיאבון.

או ככה.

כל מי שצופה בהנאה עמוקה בעלילות הפלסטיק הזורח והמרטיט של הסידרה ספינת האהבה, וחושב שזה משמעותו של „קרוז", שייצא מזה מהר, ויפה שעה אחת קודם.

נוסף על כך אומרים לך במישרדים, ש־שיט תענוגות זה בספינות „פירסט קלאס", זה לא בהכרח שקר. זה פער מושגים. כריסטינה של אונאסיס, זה דבר יווני חד־פעמי. חוץ מזה, יוון זה באמת לא אמריקה. אתה הולך על הפלגת חלומותיך, וגם אם אתה לא בא עם ציפיות אתה חוטף את החוזק של החיים. חתיכות ופרטנרים, שמתים־להתאהב, זה לא בכרוזים שמסתובבים בים־התיכון.

אתה עולה על הספינה. הגיקיון הרב אינו מסתיר את טון שנותיה הבלות. ה־מחלקה הראשונה, המפוארת, זה משהו מקביל לחדר של מלון שני־סטארים־פה.

* * *

והקהל! הוי אלוהים! מוזמן גזור לפי מידה, ישר מהזוית המין. אמריקונארים זקנים, שמתפרעים לפני המוות עם הדולר, ותופסים עוד חתיכת גלובוס לפני תפילת האשכבה, זוֹאפונזים קטנים מהוגנים ו־אירופאים, עם מצלמות. זה הקהל של ה־כרוזים.

אני נשמעת גיזענית מסריחה, כי גם הם בני־אדם. גם הזקנים, גם הקצרים. אבל כשאתה יוצא לפוש, וזה מה שיש, זה קשה לעיכול. זה קשה. קפיצות ראש — בקיר, אל עולמות נעולים מראש, זה לא מה שרשם הדוקטור לתופשה. כולם באים לשם זוגות־זוגות, כמו לתיבה. זוגות דבר־קים מאסיבי, בתוך קבוצות מאורגנות. פידידים־פידידאס. מותק־צוקר.

טוב. אתה מתעקש, למרות הכל, לבוא בראש חיובי. את היפאנים, גניח, היית מתאמץ, להכיר, אבל הם, חביבי, מה לעשות, לא מעוניינים בך. זה שום דבר אישי. להיפך, הם כל הזמן יחייכו אליך, גם אם הם עומדים לרצוח אותך נפש מרוב זעם. פשוט. אצלם, שישה ימים הוא זמן קצר מדי מכדי לפצוח פה בהכרות. האמריקאים, לעומת־זאת, שרק יתביית עליך מי מהם — ושארית חופשתך הרוסה, באחריות.

אתה יכול תמיד לצאת בקרוז שבו מובטחת קבוצת ישראלים. לא תסבול מבידוד חברתי. להיפך. עם תיגבורת כוחותינו עדיני־הנפש, תוכל באגרסיביות רבה לתפוס מכל דבר את המיטב. אבל בכדי להידחק תחת בתחת עם יוסקה מאגד, למה לך לשלם כל־כך הרבה כסף, ולעשות את זה שם? צא לפארק צ'ארלס קלור עם מיתקן הסטייקים.

בשלב זה, יתעורר החשד ה־עמום בלב מישהו, שאולי הקרוז הוא כזה, כי שילמו עליו בזול. ההיגיון אומר — שכמה שתשלם יותר ביוקר — תקבל יותר פנן. נכון? לא נכון! כמה שתשלם יותר ביוקר, כך תמצא בקרוז יותר זקנים. מה יותר עשירים — מה יותר זקנים, מה יותר יפאנים.

* * *

ההתחלה דווקא חגיגית עלא־כיפק. בייחוד אם אתה הולך לאכול אותה פעם ראשונה. עד היעד הקרוב אתה טס, וכבר הרווחת את הכיף של הטיסה. אמנם, מוד־עות חברת־התעופה מראות פצצה בלונדית מציעה לשולטן המתרווח בכורסה, בנוחיות (זה אתה), לובסטרים לבחירה, בעוד ש־למעשה אתה נעוץ כל הדרך עם הבירכיים בסנטר, ומחזיק שקית של מפגרים מלאה לחמניות קשות ביד. אבל אלה החיים.

סוף־סוף הגעת לנמל, ומצאת את האונייה שלך. אדוות קלות של ריגושים עולות לך. עולות־עולות עד הגרון, ושם נעצרות. הים גדול, אני מפליג לאופק, קיסמי הלא־נודע! הו! הו! הלב גואה מרוב תחושות של דרור. וכאן מתחיל הדרור שלך, וכאן גם מסתיים. אבל את זה, אתה יודע רק בסוף.

בראש הכבש מחכה לך הקפטן של ה־אונייה בכבודו ובעצמו. לבוש לבן חגיגי, נעליו מסוירדות לכבוד ההפלגה במשיחות מיברשת עוזות, שצבעו ביעף אחד, גפה, סוליות ועקבים.

דייל מוביל אותך לכוך המחלקה הרא־שונה שלך, ואפילו שזה יותר קרוב לסיפון מאשר הכוכים של המחלקה השלישית, כי סדר הסביעה של האורחים נשמר בקפד־



„סאטיר" פסל לאומי יווני
נמכר כמזכרת עממית בכל הדוכנים

נות, בכל־זאת אתה מתחיל לעשות שרירים לקלאוסטרופוביה.

* * *

הרגעים הראשונים של הניתוק מהנמל חגיגיים לאללה. כולם מנפנפים לכולם ב־תזזית, ואתה נחנק מגודש התחושות על אחוות האנרשות. הצפירות המצמררות, הים הכחול, מוזיקהאוויר הנהדר ומשב הרוח על פניך, זה לא כסף קטן. אתה מסתכל בים, ועצביך המרופטים שנרגעו, מחפשים את האקשן. אז יש לך לפשפש וללמוד את התא שלך (חמש דקות), לסדר מיזוודות (עוד עשר דקות), נגיד להתקלח (חמש עשרה דקות), ולבדוק את האונייה (שעה שלמה). אחר־כך אם הבאת פרטנר מהמין המתאים לך אתה עושה טיהור דם כללי (שעתיים. אני לארז') וכל זה בסך הכל שלוש שעות וחצי. עדיין נותרו לכם, ב־מיקרה הכי קצר, להרוג שלושה ימים דומים עד טירוף.

* * *

טוב, קרוז זה הפלגה בין האיים, וסיפור הירידה אל האיים האלה, זה הדבר הכי טוב בעסק, וגם הוא רע. ומיד אסביר. נגיד, תפסת אי שיגעון. מה זה אי — זהב! זה רע, כי זה גמר לפני שזה מתחיל. אין זמן. אין זמן. צריך מיד להספיק לאי הבא, כי גם שם בני־אדם צריכים להתפרנס ממך. שלא לאמר שהאיים בדרך־כלל זה סיפור כזה:

מגיעים לפנינה שכוחה, שאפילו הכלבים לא מצויים בה, אבל מישהו החליט שזה מזון מזין לתיירים. תור ארוך נוראי מזדנב לאטרקציה בלתי־נשכחת. עליה אל ראש ההר על פרדות. הבהמות המיסכנות עולות בטור עורפי על הדרך התלולה, מתנשמות ומתנשפות, ואתה שומע את חריקות נשימתן המעונה ברדיוס קילומטר. אני לא מבינה איך בן־אדם יכול להנות ב־אטימות כזו, כשיצור אחר כל־כך סובל. הקיצר, רוכבים־רוכבים, וכשהחמאה כבר יוצאת מהבהמה האומללה, הפרס הגדול מגיע, ואתה זוכה ב„חוויה". מיצפור גבוה יותר, משם אתה רואה את אותו הים, אבל רחוק יותר בכמה קילומטרים. אם זו לא איוולת, ספרו לי איוולת מהי.

וכך הלאה וכך הלאה. מזוכיזם טהור. אפשר להשתגע. אסור לריב עם הפרטנר, כי צריך לשמור עליו כמו על ביצה נדירה. מאידך, אם טוב לכם ביחד, מה יש לכם להינעל דווקא בתוך אונייה. האווירה ה־רומנטית של קשישים, המבלים ימים שלמים ביניקית שמש, כמו פקעות־זורדים מקומטות הזקוקות לאור, זה משהו מדבק.

מה שכן, נשארו הארוחות. בהעדר אט־רקציה אחרת, הן עולות לדרגת אירוע קיומי נדיר. הפעמון המזעיק לחדר־האוכל תופס בני־אדם אינטליגנטיים לחלוטין נא־בקים בהיסטריה מאופקת על מקום בראש התור.

* * *

ולא דיברתי עוד על הסערות שקורות בלי תיכנון, ומוצאות אותך צועק בלב לג'וזוס קרייסט, לסנטה מריה, לאמאלה ולאדוני גם יחד, שהפעם יותרתו לך. ואחרי מצדה, שהיתה קצת גדולה יותר ובכל־זאת הלכה קאקן, אתה מתפלא מאין השא־גנות הזו של הקברניט שמודיע, שלא יכול לקרות כלום, ואתה הרי יודע, שה— כל יכול לקרות. כבר טבעו אנשים באשדוד ממש בתוך הנמל, ותוך שתי דקות, ב־אונייה שנטרפה.

ועוד לא דיברתי על איך חודש אחרי שאתה יורד משלושה ימי הפלגה בסך־הכל, העולם מתחיל לצוף לך כמו על גלים לשיברי שניות מיספר פעמים ביום, שכן העין התרגלה להתמקד במצב שייט, וה־אדמה הנייחת זה סיפור, שהמוח צריך עיון בו מחדש.

ועוד לא סיפרתי איך אחר־כך אתה הולך לחברים ומכרים, וכמו חולה סיפיליס שמפיץ את המחלה, משקר לעצמך ולכולם איזה כיף היה, כי אחרת אתה פרייר. הטראומה הזו קרתה לי לפני המון זמן, אבל אין שום חדש תחת השמש, כפי שנודע לי מזוג חברים שאכל אותה טרי. סעו ליוון. עוד אלף איים מחכים שם לגילוי, אבל דיר בלק! בזהירות עם הקרוזים האלה.

חופשה נעימה.

ספר

תיבת הבובימבות

מאת

ארנה פולגר

כדאי גורא לחפש ולמצוא בשבוע־הספר את ספר הילדים הנ"ל. הוא מלא שירים וחרוזים מתוקים על הדיירים של תיבת־צעצועים. המחברת, ארנה פולגר, בת קיבוץ מסדה, עשתה כאן יופי של עבודה. בשקט



שער הספר תיבת הבובימבות
נסו למצוא אותו בכל מחיר

אתה לוקח כל טיפוס בובה, וחושב לך בהנאה על הנמשל האמיתי שלו בחיים.

זהו ספר דו־כיווני בתכלית. אתה קונה אותו מתנה לבן השש, ובת ה־36 שב־מישפחה בעצם הכי מתמוגגת ממנו. זהו ספר שבשקט הייתי מביאה במתנה לנערה מתבגרת, או נפש רומנטית, שעוד מבינה עניין. גלריית הטיפוסים שארנה ציירה כאן פשוט מקסימה.

הספר הזה הוא בהוצאת תגא, ואם אתם לא מוצאים אותו בדוכנים, אפשר לכתוב להוצאה, אל ת.ד. 33558 ת"א. חבל גורא שהספר הוא לא בהוצאה מפורסמת יותר. אסור שהוא ילך לאיבוד מחוסר גב מספיק. הוא פנינה הספר הזה. ואני באמת לא טועה בספרים. נסו למצוא אותו. הוא שווה כל גרוש.

לארנה פולגר עצמה, שלושה ילדים, וסמוך על סמוך שהיא יודעת על מה היא מדברת בשירים. מאוד מומלץ! מאוד.

חוכמת צוענים

הנחיריים של האף - והמזג

ישנה תורה שלמה של איבחון האופי, לפי תווי־הפנים. הצוענים של טרנסילבניה פיתחו את זה לדרגת אמנות מדוייקת. ה־הכרח הוא אבי אבות ההמצאה. עם של נוודים, שמתפרנס מפראיירים, צריך לדעת תוך שניות עם מי יש עסק. הקיצר, יש המון דברים מעניינים בתוך פני־האדם. אבל אחד המגלים הכי גדולים של מזג ושל אופי, הוא האף. יותר נכון, מצב ה־נחיריים.

מה שאני הולכת להגיש כאן הפעם, הוא שרות לא גורמלי לקוראים שלי.

איך תדע, או איך תדעי, שהפרטנר שלך לאהבה עשוי מגיטרו גליצרין דליק?

פשוט. תציץ בנחיריים. במיקרה הספ־ציפי הזה, העסק עובד באמינות לגבי שני המינים. כשאת רואה יצור שיש לו נחיריים סטייל רודולף גוראייב (כאן בתמונה ה־מצורפת), תדעי שיש לך עסק עם פצצת אטום ריגשית. דוגמה נשית של נחיריים מהמין המלוכלכן, הרושף, זו סנטה ברגר. תפסתם הפריניצים?

אני לא טוענת ששאר בעלי צורות ה־נחיריים עשויים מקרש. מה פיתאום. כמה פצצות־אטום מופגזים לגמרי, שהשד יוצא מהם בלי שום אזהרה, הם בעלי נחיריים מאורכים ו"סגורים" כאלה.

אלא שבעלי סוג הנחיריים שציינתי, הם



רודוף נוריב

לבדוק טיפוס — לפי הנחיריים

פשוט סיפור בדוק. בלי טעויות. אנשים חמים, אימפולסיביים, רגישים עד אימה, ג. גישנים כאלה. אצלם כל רגש, זו שריפה. כסח. עד הסוף. יש להם אנרגיה אישית עצומה, ולהוציא מיקרים נדירים של קאר־יירה מטורפת, הם שטים המון אנרגיה בסקס. לא נדיר המצב של גם קאריירה גם סקס. אלה אנשים שנוטים לאמוצי־טריות, שלא לאמר אנוצנטרים מהטבע.

זה לא דבר שלילי. זה תאור מצב. ואם אתם חושבים שזה לא מדוייק, בבקשה. תבדקו על הסביבה הקרובה שלכם. בטוח יש אחד או אחת עם הנחיריים האלה. ה־מעידים על הר הגעש שעומד כל רגע לפיצוץ. תבדקו את התאוריה עליהם.

באופן עקרוני, אלה בני־זוג שהכי מומ־לצים. אף פעם בחיים איתם זה לא משע־מם. כשהם מאוהבים, כל התקופה כולה, זה עד המוות. בלי פשרות. בסט הזה הולכות גם סציגות קינאה מסרטים, ו־פליטה לתיקשורת ידנית נמרצת בצורת פלאסק, זה אצלם לא סיפור נדיר. אי־אפשר לעשות כאלה הכללות גסות, ולצאת נקי. בכל־זאת יש גם לחינוך שבו גדלו משהו לאמר, ולדבר. אבל ההשתקפות של כל־גורמי־חינוך־יתורשה יהיו תמיד בתוך הגוון האדום. אדום יותר חיוור ומאופק, אדום יותר לוהט, עם סף גרוי נמוך, אבל תמיד אדום. זהו. עכשיו גם אתם יודעים.

סיפור הצלה

תיקון אמנותי - איחוי קסמים של בגד פצוע

פעם קרה לי אסון. איש התחזוקה של הבגדים (זה אני. ומה?) עשה את הלא־ייאמן. לקח חליפה חביבה במייוחד על הבעל, כזו מהסוג שעליה מושתתת כל אישיותו — יצירה ממשי של צורן האגדי, ודחף אותה למכונת־הכביסה, להוריד ממנה כיתמי־מים, שנוצרו בה מניקוי כתמים אחרים, שאכן ירדו.

לפני שאתם תופסים פלצות מהרעיון ה־דביל, תנו לי לספר, שהכתמים הראשונים שהורדתי, שום ניקוי יבש לא יכול היה להסירם, זו תגלית פצצה שלי, שעליה עוד אכתוב בספור אחר.

הייתי בשוונג של המצאות, צפה על אאופוריה "אין כמוני" כשהצלחתי פעם ראשונה, וגם רציתי להפתיע עם מהירות. מה לעשות. כל ההמצאות בחיים דורשות אומץ. אני את המחירים של האומץ שלי, בכל התחומים משלמת, אבל בכל התחומים גם מרוויחה. הפעם זה היה סיפור פישולים אדיר. הפעם. מה לעשות! מי שלא עושה, לא טועה. אלה היו המילים של חביבי, כאשר אחרי ארוחה משגעת במייוחד, הת־חלתי לתחקר אותו על החיים; אם קרה לו



אלייזר המשיח המציץ והגואז

את כל הקטסטרופות בבגדים

פעם תאקל איזם בביזנס, שהוא אחראי לו, בלי שום תרוצים, ומה הוא עשה אז.

וזהו. „מי שלא עושה לא טועה," את זה, הוא אמר.

אמנם, זה היה לפני שאור התודעה הפז לו את המוח לפתע בברק ידיעה ברור, וזה היה לפני שצימצם את העיניים ולחש באימה מה בשם האלוהים עוללת, וזה היה לפני ששיקרתי לו במצח נחושה ששום דבר, וסתם אני תוהה על החיים, וזה היה לפני שלא האמין לי במיל, אבל כשאין גוויה, קשה להוכיח רצח. והגוויה שלי הוסתרה טוב־טוב אצל מיטב המומחים שטייחו אותה בעבודה קוסמטית לתיפארת, שעלתה לי בשמונה מדורים. לפי הקצב הפורה שלי, זה עמל חצי שנה. וי.וי. אה כן. שכחתי לספר שנוסף על כל הצרות, תקעתי חליפה אומללה זו למכונת־כביסה זרה, וברוב כישרון טכנולוגי אירגנתי את העסק כך שהחליפה נתקעה אי־שם בתוך קרבי־המכונה, לא לבלוע ולא להקיא, וכש־חילצתי אותה משם ולא מתי במקום, ידעתי לנצח שאני בן־אדם חזק. הביטנה שהלכה, מילא. ניתן לחדש זאת בקלות. אבל על בד החליפה עצמה גוצר קרע אופקי, וולה, מת מרוטש היה מעורר פחות פלצות.

וזהו זה. כל הסיפור הארוך הזה כדי לספר על המשיח שעובד ברחוב שינקין 38 תל־אביב, וקוראים לו אליעזר. לוקח יותר מדי כסף על כל תיקון קטן, קובע מחירים לפי עומק ההיסטריה שבה שרוי הקליינט, אבל אללה ירחמו, כי אין ברירה. הוא הטוב ביותר. עושה עבודת קוסמות עם הקרעים. יושב בחצר על שרפרף, עם חוט ארוך של טלפון, וככה הוא עובד. הטלפון הזה, זה לא בצחוק. יש לו מיספר אפילו — 289539, והוא עונה מדי פעם מתי בגד זה או אחר גמור. הוא מאחה את הדברים הכי־קשים כמו במטה־קסמים. אורג עם מחט דקיקה את הבד הכי מסובך מחדש, חוזק מאלוהים והפושע עצמו, איש לא מרגיש בתיקון. עובדה. נישואי עדיין על כנם. עובדה!

בישולים

מלוחיות - פצצות טעם

אצלי, אפייה, זה עוגות. אחרי שעליתי על מירשם מטורף וקל לעוגיות־אגוזים, אמרתי לעצמי — נו טוב. זה חריג, וה־כמתי בתוך הראש להחיל את נושא האפייה גם על העוגיות האלה. אבל עם זה, אמרתי לעצמי, זה סטופ. עוגיות בשבילי זה דבר עם סוכר. מי שרוצה עוגיות, וגם מלוחות, שייקנה במכולת. את זה, אני לא אופה. אין בזה היגיון. אני יודעת. זה בלוק במח. כמו עם בצק־שמרים. שזה — מחוץ לתחום. מחוץ־לתחום־לשחום, עד שמצאתי את מיר־שם המלוחיות האלהי הזה, שהביאה לי אמא שלי ישר מפריס. הם פצצת־טעם לא רגילה. אין דברים כאלה. אין, באחריות.

קל־קל־קל להכין את זה. דוחפים את כל המיצרכים למיקסר, ומערבלים עם הקרס נלסון הזו לבצק. אחר־כך לא משמנים שום תבנית, אלא משחקים קצת כמו בימי הגן ופלסטלינה. צרים את זה בין שתי כפות־הידיים בתנועה שיוצרת צורה וגודל של אצבע שמתחילה ומסתיימת דק. מניחים את זה בתבנית, לא צפוף מדי, כי זה גדל באפייה, תוקעים לתנור בחום בינוני לרבע שעה — עשרים דקות, מקפידים להוציא אותם עדיין די בהירים, והנס האלילי הזה מוכן. איזה טעם אגדי! איזה נימוח בפה! איזה יופי!

* * *

הבאתי את זה למערכת בכדי לצלם את זה, ותוך דקה עשו בזה שמות בלי רחמ־נות. רק אחרי שרדפתי אחרי כל חזיר וחזיר לחוד, ואיימתי עליו לכתוב במדור המשולל כל רסן הזה את מיטב הקוריוזים שאני יודעת עליו, בלי חשבון, הסכימו בצער רב להוציא את זה מתוך הגרון לחמש דקות של פלש, בלי לוותר על מקום זינוק טוב לצינצנת, איך שנגמרים הצילומים. איזו הפגנת־עם שהיתה שם. כאילו שצי־למנו ציצים ערומים. כל מי שלא היה לו מה לעשות, בא לעשות את זה ליד ה־מלוחיות.

הצלם צרח שככה הוא לא מצלם. גרשתי את כולם, כי הוא חזק מאוד הצלם שלנו בעניין של לא לצלם. נותנים לו אפשרות של לצלם, נותנים לו אפשרות של־לא — אז תמיד הוא — לא. אחרי שכולם הסתלקו מהצרחות, סוף־סוף יכול היה האמן להת־ייחד איתם בשקט, באופן יסודי, וזו בערך היתה התמונה האחרונה עם המלוחיות האלה, לפני שערכו בהן פוגרום. מפה לשם תפסתם כבר את הפרינצים, כמה זה טעים. אז יללה לעבודה.

* * *

כפי שאמרתי, דוחפים בלי סדר למיקסר (או לקערה, ואז לשים עם הידיים, דרך שקית־ניילון מונעת טינופי בצק בציפורי־ניים) את החומרים הבאים:

- **שלוש וחצי כוסות קמח + כפית**

אחת גדושה אבקת־אפייה (אפשר גם קמח אוסף תופח אחד שלם. זו אותה כמות, רק יותר ביוקר).

- **ביצה אחת (חלמון וחלבון).**
- **200 גרם מרגרינה בלי מלח (חכילה אחת, אבל לא זו הקרוייה אפיקל).**
- **100 גרם גבינה צהובה מגורדת גס (זה יצא חצי חבילת ואקום, „עמק").**
- **כף אחת גדושה אוריגאנו.**
- **כף אחת גדושה אבקת מרק פיטריות (לא לוותר על זה!!!).**
- **כפית (כפית!) וחצי מלח.** זהו. לשים כפי שאמרתי, צרים כפי שהס־ברתי, אופים כפי שהסברתי, רבע־עשרים דקות בחום בינוני, ומקפידים להוציא בזמן, עדיין בהירים! זהוב מאוד בהיר! צריך להיזהר, כיוון שמנקודה מסויימת הם מש־חימים במהירות פראית, והופכים מרים. מוציאים את התבנית, ומשחררים אותם עם סכין שטוחה בעודם חמים, שאז זו מלאכה קלה. מאוחר יותר, זה כבר יהיה דבוק באופן יסודי, וייתפורר. ממתינים עד שהם מצטננים לגמרי, ורק אז, רק אז! נועלים אותם בתוך קופסה הרמטית, או צינצנת עם ניילון וגומיה לעת דחק. כשזה מצטנן, זה מקבל את־הטעם. עכשיו תתפנגנו עם זה. זה שלכם. קומפלט.

חגיגה מלוחה נהדרת — בהשקעה של חמש דקות.



יעקב שרת / איש ממאדים

להעניש את בגין?

ככל שקרב והולך יום הבחירות, וההחלטה בעד מי להצביע, או בעד מי להצביע נגד, אינה יכולה להידחות יותר, מתחשק לי יותר ויותר להצביע בעד הליכוד.

שהליכוד יאכל אותה — ייענש הוא בחטאי האינפלציה מזה ובחטאי מדיניות החוץ והביטחון מזה. מדוע העונשים הללו מגיעים למערך?

מדוע שפרס יסע לוושינגטון להתחנן על שמיטת חובות? שיסע בגין. במה חטא פרס, עד שדווקא עליו לשאת במועקת בידוד מדיני והידרדרות ביטחונית תוצרת ממשלת בגין? אם כבר, ייענש בהן בגין, מחוללן.

ואני אומר זאת לאו־דווקא משום שאני סבור שלפרס אין סיכוי לנצח בבחירות. להיפך, אני אומר זאת מפני שחרף כל הסקרים והתחזיות והתחושות, יש לו סיכוי. אלא מה? לפי כל הסימנים הנצחון הזה אינו יכול להיות גדול. לנצח נצחון שולי בבחירות ולהקים ממשלה חלשה, מאויימת — הזה שכרו של פרס? מוטב בגין חלש מפרס חלש. זה מה שמגיע לעם מטופש.

הצרה היא, שחרף כל מאמצי איני מסוגל להדביק את עצמי בהיסטריית „בגין מלך ישראל חי וקיים!"

מלא קיבאה תהומית באותם ישראלים מאושרים, אם גם לא כל כך מדושנים, הצועקים באמונה עזה וכבירה „יחי בגין!" „בוז פרס!", השמים מבטחם בבגין כדמות־אב נפלאה (האם כך שמו אנשים מבטחם בבן־גוריון בשעתו?), הפטורים מחיבוטים ותלבטויות ומשוחררים מביקורת, כה שלמים בהזדהותם הבסיסית עם כל מה שמסמל בשבילם בגין, כל מה שמבטא בשבילם הליכוד (משהו, בוודאי, מסומל ומבוטא לגביהם על־ידי הנ"ל, על זה לא יכול להיות ויכוח) — אני נשאר מקולל באי־יכולת מתמיהה להיות חסיד שוטה, להשתתף בפולחן אדם, להפקיד מחשבתי העצמאית בידי מנהיג, להיות מריונטת־כיכר־בחירות.

כן, מתחשק לי להעניש את בגין להצביע בעדו. אבל אני יודע שלא אעשה זאת. ולא רק מפני שבאיסטניסותי איני רוצה להיות בסירה אחת עם אספסוף נוהם. בררר! אני פשוט לא מסוגל להצביע בעד מי שמלהיב אספסוף. וגם מטורף־גדלות. וחולה. וזקן. בררר!

ואם איני יחיד...

הפריץ והכלבים

פעם אחת התגברתי על זה, איכשהו. אבל כאשר בגין חזר על זה באסיפת בחירות שניה, וזעק: „אסד, היזהר וחישמר לך, רפול ויאנוש מוכנים!" הוכיתי בחילה.

אבל קודם כל מעניין איך שני האנשים שבהם מדובר מתייחסים להתבטאויות הללו. האם הם חשים התעלות רוחנית ופורקן גופני, ממש כשני כלבי־ציד שהזמם כבר הוסר מזרבוביותי־הם ועוד מעט־קט — כך הם מרגישים בחושיהם החייתיים המופ־לאים, ללא ספק — יותרו רצועותיהם!

או שמא הם מרגישים באמת, שבגין נוהג בהם כפריץ בכלביו, שעה שהם, ככלות הכל, הולכי־על־שתיים — בני־אדם ככל האח־רים, סרים לפקודת ראש־הממשלה ושר־הביטחון, כמובן, אבל כקציני צה"ל (צבא הגנה לישראל), לא כפריצי־חיות אימתניים הממתינים מורעבים בכלובים להסטת הדלת ולאות הזניקה.

נדמה לי שאילו הייתי רפאל איתן או אביגדור בן־גל, הייתי פונה אל ראש־הממשלה ושר־הביטחון מנחם בגין מייד אחרי הפעם הראשונה, ואומר לו משהו מעין זה: „אדוני ראש־הממשלה והשר, צה"ל מוכן תמיד למלא כל משימה שתוטל עליו, אבל אני לא כלב רפולי או יאנושי שלך, אז בבקשה, בלי שמות!"

מה פלא, שכאשר בגין חזר על החוכמה פעם שניה באין מכלים, עורר בי הדבר מחשבות כלביות נוגות מאוד.

בשר־מצביעים

הילכו שניים יחדיו להפריע לפרס בלתי עם נועדו?

מנהיגי הליכוד המתנערים מכל אחריות לתופעה החד־צדדית של האלימות הפרו־ליכודית ואנטי־מערכית, מעלים בזכרון את התכחשות משטרת־ישראל, בשעתה, לקיום פשע מאורגן בישראל — עד לשלב שבו כבר לא היה אפשר יותר להתכחש, ונוצקה הנוסחה הגואלת „פשע מאורגן נוסח ישראל".

עכשיו אנו עדים לאלימות־בחירות מאורגנת נוסח ישראל. מדובר לא בקורא־קריאות־ביניים יחיד, שאינו יכול לכלוא רגשו־תיו למישמע דברי יריב מפלגתי, אלא בחבורות מונהגות ובמיב־צעים פרי יוזמה ותיכנון מוקדמים.

באחד העיתונים ראיתי תמונה של שני מתאגרפים, אחד שחור ואחד לבן, המסנקרים זה את זה, ומעליהם הכתובת: „אסיפת בחירות". בהצגת „שחור" מול לבן" אולי היה שמץ מציאות, אבל באלימות החדדית?

סוציולוגים ופסיכולוגים בישראל מרבים לתהות על התופעה המוזרה של הזדהות מסוחררת־חושים עם מנהיג הליכוד מנחם בגין, שמפגינים ציבורים עדתיים דווקא. אין צורך לומר, שככל ששרדו בקרב חסידי מנחם בגין המזרח־אירופים כמותו, אנשים הנכונים ללכת אחריו באש ובמים, אפילו הם איבדו במרוצת השנים את היכולת והנטיה הנפשית לאבד בנוכחותו את עצמיותם ולהתגלגל במין חומיניצ'יקים; מהו איפוא הדבר החופך בני עדות, רובם ככולם ילידי הארץ, למעריצים נלהבים של הפולני הזה? מהם רכיבי אישיותו, חזותו, התבטאותו, רעיונותיו — הקוסמים להם עד כדי הכאתם בהיסטריה?

למראה כמה תמונות־חיות של האנטי־פלמ"ח החייתי של הליכוד הייתי מציע לסוציולוגים ולפסיכולוגים לצרף אליהם גם קרימינולוגים וסקסולוגים, אבל בינתיים החידה בעינה עומדת.

אני משער, שבצמרת הליכוד דלילת יוצאי־עדות־המזרח שוררת הרגשה מעורבת של הנאה וגועל מהחומייניות הפרו־ליכודית ואנ־טי־מערכית. צוותני „בגין מלך ישראל חי וקיים!" אולי אינם בשר־תותחים מעולה להכות בו את צבא אסד בואכה דמשק, אבל אין ספק שהם בשר־מצביעים טעים מאוד. שוב, סוציולוגים, פסיכולוגים וכו' עוד יוציאו פרנסה טובה ממחקרים מרגיזים, שילמדו כיצד גיבורי אלימות־הכיכרות קמו לאושש משטר, שמנהיגו מנפנף בדגל אלימות שדות־הקרב, שם עושים את המלא־כה גיבורים אמיתיים, שונים לגמרי, כבני פלניטה אחרת.

במיקשור זה מעניין באיזו מידה הקו המדיני־ביטחוני האלים־לוחמני של בגין מושך לליכוד מצביעים שוחרי גדולה לאומית, ובאיזו מידה תווית ההיכר של האלימות העדתית, המלווה כהילה של קבע את מופעי הבחירות של בגין בהיסטריית־בעד, ואת הופעות פרס בהיסטריית־נגד — שני מיני היסטריה שהם צידי אותו מטבע — גורעת מצביעים מכבדי־עצמם מן הליכוד.

ובטווח רחוק יותר — לא חשוב מערך, לא חשוב ליכוד — האם חומייניות אספסופית גוברת תהיה האפיון של הקיבוץ היהודי בישראל, בהבדל תהומי מאפייני כל קיבוץ יהודי אחר ברחבי עולם?

אם איני טועה, זה התחיל בבדורגל — ועכשיו מתקרב לבדוראש?

לאכול עיתון

אחד ממיבחניו של עיתונאי־של־דעות הוא מיספר העיתונים שעליו לאכול בגלל מאמרים שפירסם בהם, שנתגלו חיש מהר כמוטעים.

אני מודה ומתוודה, כי מיספר גליונות „העולם הזה" שאני מוכן ומזומן לאכול בגלל טעויות שבהערכה, ניתוח וחיזוי שעשיתי ברשימות פרי־עטי שנתפרסמו במדורי זה מאז נפתח לפני כשנה וחצי, אינו רב (לפי דעתי).

אבל איני יכול שלא להודות, כי בשבוע שעבר נכשלתי כישלון מחפיר בהערכתי את תגובת ממשלת ארצות־הברית בפרשת הפ־צצת הכור הגרעיני העיראקי על־ידי „הידידה" ישראל.

אמת, רונלד היה עייף מאוד בשבוע שעבר, ואפילו לא התפנה להתייעצות השבועית איתי. אבל להיסטוריה לא איכפת סיבות. להיסטוריה איכפת תוצאות. וכשרגן נשאל מה שנשאל במסיבת־עיתונאים בפרשת הפצצת הכור, הוא התבטא — בניגוד לכל תחזיותי — בצורה אוהדת־ישראל עד מאוד.

אחר־כך, כשנשיא ארצות־הברית נשאל שאלה בעניין האמנה לאי־הפצת נשק גרעיני וסירוב ישראל לחתום עליה, הוא פשוט לא ידע במה מדובר — כן, נשיא ארצות־הברית לא ידע במה מדובר! — והדבר הזה מיתן כלשהו את אכזבתי, שהרי נשיא מעצמת־על המפגין בורות בעניין עקרוני כל כך עשוי לטעות בהגדרת יחסו לכל אירוע בינלאומי.

אבל כפי שאמרתי, להיסטוריה איכפת תוצאות. והתוצאה הבלתי־נמנעת מדברי רגן לגבי מדיניות ממשלת בגין תהיה עד הודעה אמריקאית חדשה חיזוק יסודות הרהב שבה שבעתיים — שעה שאני הקטן ציפיתי לתהליך הפוך.

אני אוכל איפוא את גליון „העולם הזה" של השבוע שעבר, רגן יאכל עוד צפרדע ועוד צפרדע, ככל שקיבתו הנשיאותית תעמוד לו (ומראה פניו מדאיג למדי), ובגין? בגין ימשיך לאכול סורים, עיראקים, וסתם ערבים בגדה, אחרי שהכדורים שנורו ברגליהם יוצאו מגבותיהם.

חבל לשבור שן.

ייגאל חי וקיים

אני מציץ בתמונה של בגין ליד שולחן הממשלה בכנסת — ואת מי אני רואה יושב חמוץ־פנים לימינו אם לא את הפרופסור ייגאל ידין!

אהלן וסאהלן, ייגאל מה טוב לדעת שאתה עוד שם. השד יודע מדוע, אבל לי היה רושם שאתה, כמו שאומרים בעברית צחה, „איננו".

אז אתה ישנו. ישנו־איננו. איננו ישנו. כאור כוכב שכבה, הממשיך לקרון בתוקף חוקי הפיסיקה, אך ללא תכלית, לקראת ההתאפלות הממשמשת ובאה.

אין לי מושג מה אתה חושב על עצמך, מה אתה חושב על הממשלה שבה אתה עדיין מכהן. לפי כל העדויות הצילומיות, אתה אינך נתון באויפוריה. טוב, אגיד לך מה חושבים — עדיין — עליך: אפס. ובעודו שבועות ספורים — לא חשוב מי יהיה בממשלה — פחות מאפס. שם נשכח.

אלא אם כן! אלא אם כן תאזור כגבר חלציך — נותרו לך כמה ימים, וזה הרבה מאוד! — ותפתח פיך ותכריז באוזני העדה כולה: „אוי, יהודים, האמינו לי, אוי ואבוי! רק לא עוד ארבע שנות בגין ושות'!"

אין לי שום אשליות. ידין הוא ידין הוא ידין. אבל משום־מה חשבתי, שהוא בעל חוש להיסטוריה יהודית. וגם לא אדיש לשמו. חשבתי, אז מה!

אגב, עזר וייצמן הוא כמובן טיפוס אחר לגמרי. ממנו לא צריך לצפות, ממנו צריך לדרוש להכריז על סף הבחירות: אזרחים, הצילו את עצמכם! אין לכם דבר להפסיד זולת עתידכם!

ייגאל ועזר. במקום לנסות לגאול מבפנים, לנסות לעזור מבחוץ לא היה מזיק לכם. נו, טוב. יהיה מה שיהיה. דבר אחד בטוח: האספסוף לא יקרא את ספריכם. הוא לא קורא שום דבר. אבל היזהרו. לשרוף הוא ישרוף.

קורא יקר

(המשך מעמוד 3)

במילוי תפקידו. בסופו של דבר הרשיע אותו בדין והטיל עליו קנס של 50 אלף לירות!

מובן שהגשנו עירעור על פסק־דין זה. בכוונתנו להפכו למאבק מישפטי עקרוני על תפקיד העיתון בחברה דמוקרטית, ועל תפקיד העיתונאי בכל אירוע ציבורי. מ־כיון שהכנסת עוייגת לעיתונות (ובכנסת הבאה לא יהיה אף עיתו־נאי מיקצועי אחד), אין סיכוי לכך שהמצב החוקי ישתנה. במצב זה היה התפקיד של שמירה על חופש העיתונות צריך להיות מופקד — כמו בארצות־הברית — בידי בית־המישפט העליון.

במיקרה אחר הוטל על ציון קנס של 10 אלפים לירות בשל נסיונו לראיין ולצלם את אלמנתו של אלי הזאב, אחרי התקרית בחברון שבה נהרגו אנשי קריית־ארבע בדרכם לבית־הדסה. אילו היה זה קורבן רגיל של התקפה, בוודאי לא היה העולם הזה פולש לתחום המישפחה האבלה. אך במיקרה זה התגלתה לראשונה דמותו האמי־תית של הזאב, אמריקאי נוצרי, הרפתקן צמא־דם, שאימץ לעצמו את הקנאות של הימין הקיצוני בישראל כתחליף ל„טריפ" הוואט־נאמי.

חשוב היה לציבור להכיר את דמותו של איש זה, כדי להבין מה מתרחש בחברון בפרט וב־שטחים המוחזקים בכלל. ציון ציפריס והכתב שנלווה אליו, ש־



אלמנה הזאב

אינטרס ציבורי חיוני

נקנס גם הוא, פעלו מתוך דבקות במשימה. במילוי שליחות עיתונאית מובהקת. קשה לקבל את עמדת השופט, שהתעלם מכך לחלוטין.

המיקרה השלישי אירע זה עתה. ציון נקרא לצלם באוניברסיטה העברית הפגנה של סטודנטים ערביים, שהותקפה על־ידי אנשי הימין הקיצוני. בעודו ממלא את תפקידו, מבלי להפריע לאיש, הת־נפל עליו קציין־ביטחון של האוני־ברסיטה, שרצה כנראה להעלים את מעשי הבריונים. יתכן שהוא קרוב אליהם בדיעותיו. בעזרת שני גברתנים נוספים תקף את ציון, הוציא מידיו בכוח את המצלמה, והשמיד את הסרט.

ציפריס קרא למישטרה, התלונן על התקיפה ומסר לה עדות על המיקרה. ההמשך הזכיר ספר של פראנץ קפקא או סיפורים מימי גרמניה הווייימארית: ציפריס נקרא למישטרה כדי להיעצר ולהשתחרר בערבות. האישום: תקיפה.

אחרי שגבתה עדות מקציין־הבי־טחון, החליטה המישטרה שעליה להאשים את ציפריס בכך ש ה ו א התנפל על שלושה גברתנים — קציין־הביטחון ועוזריו. כל זה ב־שעה שהוא צילם את ההפגנה!

ללמדך שהקרב על חופש־העיתו־נות אינו שוקט אף לרגע — וכי המצב הולך ומחמיר באווירה ש־נוצרה בארץ.



רגלים יפות הן רגלים בריאות

Scholl

החליקי לסנדלי "שול" ומיד תחושי בהבדל: רגליך תרגשנה ותראנה טוב יותר.



סנדלי "שול" נוחות
ומתרגלות את רגליך
עם כל צעד שאת עושה.

הקמורית — (בלעדית ל"שול") שבסוליה המיוחדת מפעילה את אצבעותיך ואת כל שרירי כף רגלך. פשוט... ויעיל. הפעלת השרירים משפרת את מראה רגליך ומונעת את התעייפותך, גם בהליכה או בעמידה ממושכת.

סנדלי "שול" יחידים במינם בעולם, ולכן, עולה ערכם על מחירם. סנדלי "שול" במבחר דגמים ובצבעים אופנתיים.

"שול" עושה לך את הקיץ!

את כל היתרונות של סנדלי "שול" תמצאו בסנדלי העור — דגמי 81' הזהרו מחקויים זולים



להשיג בבתי המרקחת, חנויות אורטופדיות ובמשביר לצרכן בירושלים, בחיפה ובת"א — סניפי דיזנגוף סנטר ואלנבי.

לכ' "שול"
מח' ההסברה
ת"ד 2115, חיפה 31020
אבקש לשלוח אלי קטלוג "שול"
מוצרי איכות לטיפול וטיפוח הרגל.

שם _____

כתובת _____

_____

נשארתי הילדה המפונקת של עץ הזית

הכל בעצם התחיל עם סבון אוליביה. אמא ממש גידלה אותי עליו. עוד היום, הנחוח העדין של סבון אוליביה מזכיר לי ריח נפלא של ילדות מתוקה.

כל שיער ו"הרויאל שלו". שמפו רויאל מתאים לכל סוגי השיער. הוא מותיר את השיער נקי, רך וקל לסידור.

הנסיון הרב של עץ הזית הוכיח עצמו גם בסידרת מוצרים לגבר. הניחוח המיוחד של הסבון והדיאודורנט מסידרת בלק־טבק, אהוב על הגברים ובמיוחד על... נשותיהם.

שנהב — משחת שיניים מעולה, מכילה חומר מחטא.

עכשיו, בשפופרת גדולה וחדישה.

שמפו לה־ולי מיוצר בשלושה סוגים, לשיער יבש, לשיער רגיל ולשיער שמן ומעניק לשיער ברק וגמישות.

המראה המטופח והעדין של ידי שייך ברובו לקרם הידיים המעולה אוליביה סיליקון. הוא תמיד בשימוש מידי לאחר הדחת הכלים או כל עבודת בית אחרת.

כשמתחשק לי לטבול באמבטית מים חמה, ריחנית ומרגיעה, אני עושה את זה עם סבון קאפרי. קאפרי — סבון מרענן המעניק לעורך ניחוח נעים לאורך זמן.

למשחת השיניים זברה פסים עליזים — אדומים ולבנים. היא טעימה, בעלת פעולה כפולה ומשאירה בפה טעם מרענן. לא פלא שאצלי בבית הכל אוהבים אותה.

דיאודורנט לה ולי משאיר אותי רעננה במשך כל היום. לכן, הוא נמצא איתי תמיד בארנק.

מוצרי לה־ולי־הסבון, הדיאודורנט, השמפו וקרם הידיים משלימים זה את זה ומעניקים הרגשת רעננות נפלאה.

יופי של עץ הזית



בכל בית עץ הזית

סופרמארקט של נשואין



ל זוג צעיר וביישן נכנס בהיסוס למישרדו של עורך־הדין שאול ירדני. השניים אחזו יד ביד והתיישבו על הכיסאות שהציע להם עורך־הדין. חיים הוציא את ידו מידה של טלי ושאל את הפרקליט: „מר ירדני, אנחנו יודעים שלפי הדין היהודי כהן וגרושה אינם יכולים להינשא. אבל אנחנו נורא מאוהבים, ורוצים להתחתן. אנחנו גרים ביחד כבר שנתיים, והחלטנו שאנחנו רוצים ילדים. לשם כך אנחנו צריכים להתחתן וטלי גרושה. האם יש איזו דרך להתגבר על המיכשול הדתי?"

ירדני חייך ודבריו ממש הממו את בני־הזוג: „השאלה אינה אם אתם יכולים להתחתן, השאלה היא באיזה סוג של נישואין אתם רוצים. אני יכול להציע לכם יותר סוגי נישואין מאשר אבקות־כביסה בסופרמרקט, ואתם, כצרכנים טובים, תשקלו את כל את המעלות והמגרעות, תשקלו את מצבכם הכלכלי ותחליטו."

טלי אזרה אומץ ושאלה: „אבל איך זה יתכן? הרי כולם יודעים שלכהן ולגרושה אסור להתחתן, אז איך אתה יכול להציע לנו כל־כך הרבה סוגי נישואין? האם זו רק אגדה?"

„זו אינה אגדה," השיב ירדני, „ההלכה היהודית אמנם אוסרת על כהן לשאת גרושה, בגלל אותם ימים רחוקים שבהם היו הכהנים שיכבה עילית בעם, ודרשו מהם להיות מקפידים ביותר בענייני מוסר. אשה גרושה נחשדה כי בעלה גרש אותה מכיוון ששרכה דרכיה, ולכן בוודאי ואינה מתאימה להיות אשת כהן.

„בגלל אותה סיבה אסרו על כהן לשאת גיורת, וכן חלוצה (אלמנה שקיבלה חליצה מאחיו של בעלה). כל הנשים הללו היו פסולות כנשות כהנים. אך כיוון שאיסור זה היה איסור מעמדי, לא איסור מהתורה, נוצר מצב מוזר מאוד. לכהן אסור לשאת גרושה, אבל אם הצליחו, בכל זאת, בדרך כלשהי, להינשא, הרי הם נשואים לפי הדת היהודית ועליהם להתגרש מייד.

„כיום, כיוון שמעמד הכהנים בעם השתנה לגמרי, לא קיימת יותר הסיבה הראשונית לאיסור זה. אבל הרבנים בישראל עדיין מסרבים להשיא כהן וגרושה, ולכן אין אפשרות לחתנם ברבנות, ככל זוג אחר. אך לפי הדת היהודית אפשר לערוך טכס נישואין כשר גם בלי רב, ויש דרך לחתן כהן וגרושה לפי דיני ישראל. אבל האם אתם רוצים בכלל נישואין דתיים?"

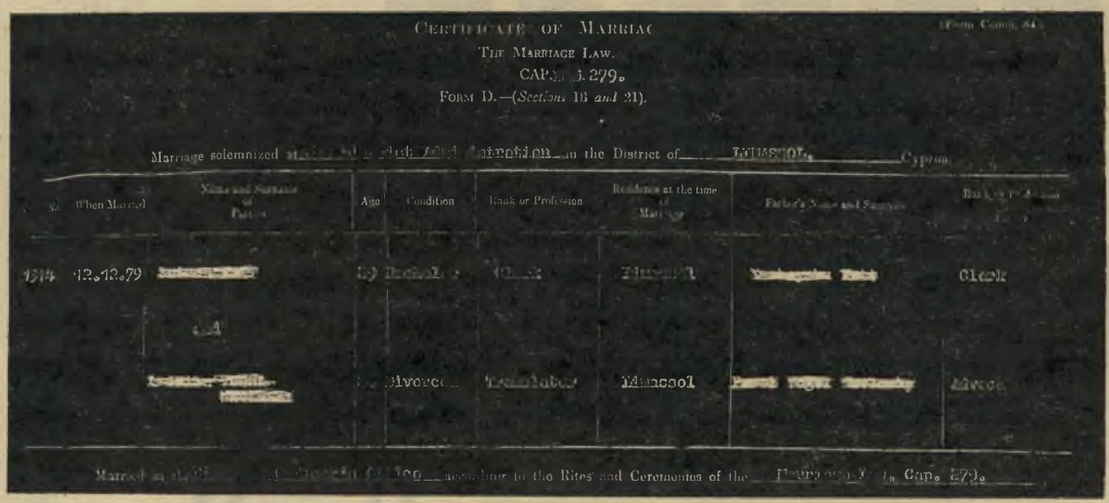
„לא!" ענתה טלי. בד בבד עימה ענה חיים „כן!"

„טוב, אני אסביר לכם את כל האפשרויות, ואת המעלות והמגרעות שלהן, ואתם תחליטו בעצמכם מה מתאים לכם," אמר עורך־הדין ושלף מתיקו כמה מיסמכים.

עו"ד ירדני הרכיב את מישקפיו ואמר

(המשך בעמוד 82)

מדריך שימושי לנשואין בלי רבנים - איך להתחתן, והיכן



CERTIFICATE OF MARRIAGE

THE MARRIAGE LAW.

CAP. 279.

FORM D.—(*Sections* 18 *and* 21).

Marriage solemnized at ... on the District of ... Cyprus

No.	When Married	Names and Surnames of Parties	Age	Condition	Rank or Profession	Residence at the time of Marriage	Father's Name and Surname	Rank or Profession
1514	13.12.79							Clerk
				Divorcee		Limassol		

Married in the ... according to the Rites and Ceremonies of the ... Cap. 279.

תעודה של נשואין אזרחיים בקפריסין
תוך שבוע



מדור להבהרת זכויותיו המישפטיות של האזרח. אין המדור מתיימר לתת ייעוץ מישפטי ספציפי, ובכך מיקרה יתכנו שינויים והבדלים

תדריך

1 ליהודים פסולי־חיתון בישראל יש כמה דרכים להינשא, למרות שהדין הדתי אינו מתיר את נישואיהם, ולא יוכלו להינשא ברבנות כדת משה וישראל.

2 אם הדין הדתי מכיר בדיעבד בנישואיהם, כמו במיקרים של כהן וגרושה, כהן וגיורת — יוכלו להינשא בישראל בטכס נישואין דתי פרטי, וייזכו בכל הזכויות והחובות שבנישואין דתיים רגילים. וכמובן, ייזכו גם בהכרה בנישואין במישרד־הפנים.

3 זוגות כאלה יכולים להינשא כדת משה ויראל, בבית־כנסת ועל־ידי רב, בארץ שבה יש קהילה יהודית קונסרבטיבית, כמו, למשל, אמריקה. גם נישואין אלה מוכרים בארץ על־ידי בית־הדין הדתי ומישרד־הפנים.

4 אם אין בני הזוג רוצים בנישואין דתיים, או אינם יכולים להינשא בנישואין כאלה (למשל: יהודי ונוצריה, או ממזר ויהודיה), הם יכולים להינשא בנישואין אזרחיים. כמו, למשל, להינשא בנישואי־קפריסין, או בכל ארץ אחרת, אם ימלאו את תנאי החוק של אותה ארץ. תעודת־נישואין כזו תוכר על־ידי מישרד־הפנים בישראל, והזוג ירשם כנשוי. אולם זכויותיהם וחובותיהם, וכן אפשרות הגירושין, תלויים בנסיבותיו של כל מיקרה.

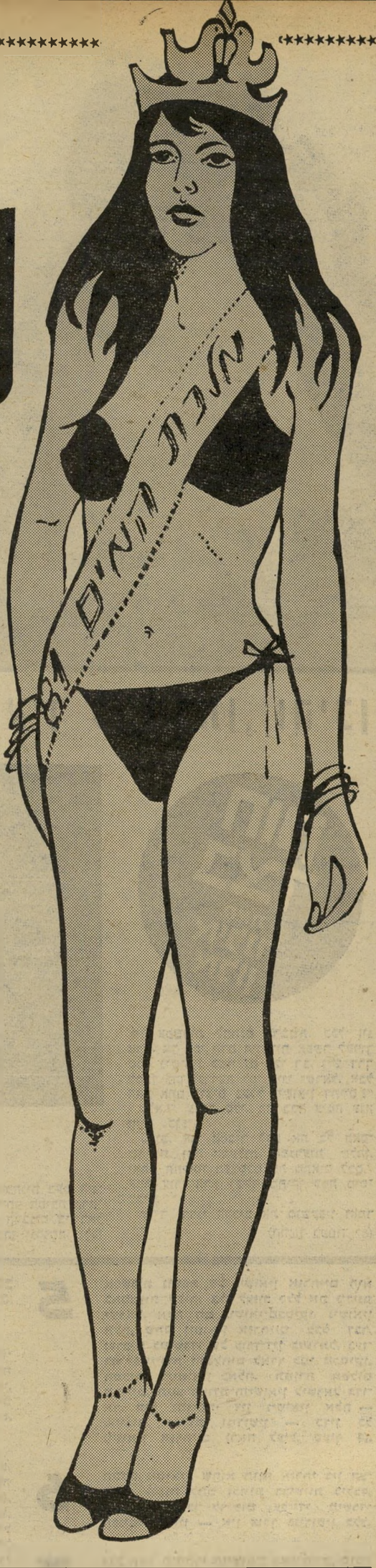
5 אפשרות נוספת של נישואין אזרחיים היא באמצעות שליח, בלי לעזוב כלל את מדינת ישראל. אלה הם נישואי־מכסיקו. נישואין אלה, שהם נישואין אזרחיים לכל דבר, נערכים במישרדו של עורך־דין בישראל, בעזרת יפוי־כוח הנשלחים לארץ כמו מכסיקו, המכירה בנישואין כאלה. תמורת תשלום מסויים, תגיע תעודת־הנישואין לישראל בדואר תוך זמן־מה. דין נישואין אלה — לחובות, זכויות וגירושין — כדין כל נישואין אזרחיים (ראה לעיל, סעיף 4).

6 הסכם נישואין, שהוא חוזה אזרחי בין הצדדים, מקנה להם זכויות רכושיות בילבד, אבל אינו מוכר לרישום על־ידי מישרד־הפנים. יתרונו — אין צורך בגירושין כלל.

7 בכל אחד ממיקרי הנישואין האזרחיים, מומלץ לערוך חוזה נוסף, שבו ייקבעו הצדדים בבירור את הזכויות והחובות הכלכליות של בני הזוג.

מלכת המים 1981

מטעם **העולם הזה**



בחסות:

עץ הזית בע"מ

יצרני זברה, סבון קאפרי, שמפו רויאל והשמפו החדש ברית תפוחים



ובשיתוף מנכ"ל חברת „א. גינדי".
אברהם גינדי, אשר יעניק למלכה
הנחה של 500.000.- ל"י
לרכישת דירה בחברתו

הדרכת המועמדות: אולפן לאה פלטשר ● עיצוב תיסרוקות: סלון ג'ימי ומרסל חיפה ● איפור: „נייס



מועמדות המעוניינות להשתתף בתחרות מתבקשות להתקשר עם מירי זכרוני 03-230856, 03-247428, כדי לקבוע תור לראיון



המלכה

...תציג את בגדי־הים והחוף של „גוטקס"

GOTTEX

...תדגמן את דגמי הקו החדש של ניבה אופנת הנשים היפות לאביב / קייץ 1981

ניבה
אופנת הנשים היפות

תציג את המשקה שכבש את העולם פינה קולדה אין תחליף לפינה קולדה אמיתית של „קוקטיילס־פור־טו"

COCKTAILS FOR TWO.
PINA COLADA

...תטפל בשערה בתכשירי לוריאל דה פריס תכשירי טיפול וצבעי שיער מיספר אחד בעולם

L'ORÉAL
תכשירי טיפול וצבעי שיער מס' 1 בעולם

...תזכה בתעודת 50 אחוז הנחה לחתונה באולמי אמבר המפוארים בחולון

אולמי אמבר

...תציג את הדגמים החדשים של נעלי מרנו שעוצבו על־ידי חיקי סימן־טוב

נעלי מרנו
Merano

...תגיע לנשפים בכל רחבי הארץ באוטובוס של דן תיור, יונייטד טורס

אוטובוסים מפוארים לכל מקום
יונייטד טורס

„תאופר במוצרי NATURE BEAUTY יופי אינו מיקרי עם מוצרי הקוסמטיקה של „נייטשר ביוטי"

שלי ברלינסקי
מלכת המים 80'
מי תהיה
מלכת המים
1981?

...תשלב את יופיה הנשי בתצוגת חולצות הגברים של הווי 2000 חו"ל־צות הווי 2000 אופנת העולם

הווי 2000

...תענוד את הכתרים של־הכינה עבורה אנדין חברת התכשיטים הגדו־לה בישראל שתציג בתח־רויות את קולקציית הקיץ החדשה שלה. תכשיטי „אנדין" בשק"ם, במשביר לצרכן, בכל בו שלום ובבורסה לתכשי־טים ברחוב ריינס 6 ת"א

ANDIN

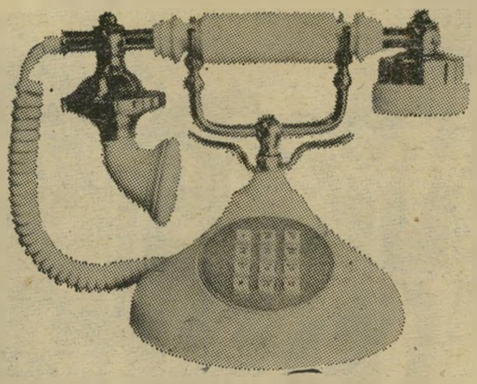
...תטוס ותתארח בכרתים על־ידי חברת דיזנהויז לנסיעות ותיירות — בכירת חברות התיירות בישראל המספקת שירותיה לעש־רות אלפי נופשים ומטיילים

דיזנהויז

ביוטי" • עיצוב הכתרים: „אנדין" • טיפול בשיער: תכשירי „לוריאל" • אירגון: מירי ורפי זכרוני

למכירה

טלפון לחצנים המותאם לשימוש בארץ



טל. 054—21114



המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

קורסים ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שער בחשמל (אפילציה)
* סלון ומכון יופי

תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעה, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער בשעווה
* הנחת נלות *
• מחירים עממיים • שרות מעולה •

תל-אביב יודפת 4 ליד דיזנגוף 190 226066 229388
רמת-גן הרצל 86 מול בנין אואזיס "סלון אוה"

אמנות

להשלים עם המאבק

תחיה בת אורן מפורסמת בזכות שמה בגילגולו הקודם. פעם היתה זו עקרת־הבית המסורה, ה־כותבת בטור קבוע בעיתון את רזי־המיטבח והילכות משק־הבית. אחר־כך לוחמת למען נשים, דבר שבא לידי ביטוי בספרה, שיחרור האשה — לאן?

בשלב מסויים נטשה את עבודתה בעיתון, נפרדה מבעלה ופתחה דף חדש בחייה, כאדם עצמאי. למרות וביגלל הקשיים הרבים היא הפכה שלמה יותר עם עצמה בכיוון עבר־דתה החדש. את יעודה בחיים — הציור — החלה לממש, ובצורה טובה ביותר.

לפני כשנה או יותר הציגה תחיה תערוכה יפהפיה בגלריה בית ליווק בתל־אביב. הציורים עם מריחות המיכחול המשוחררות והעזות הזי־כירו את ציוריו של הצייר **אריהו גת**. כעת היא חזרה לאותו מישכן, והציגה שלב נוסף בדרכה כאמנית. פרוזה, היא כותבת כעת שירה. היא מתכנסת בתוך עצמה, אולי מתוך רצון להגנה, בהיותה פגיעה.

סיפורה של תחיה בגילגולה החדש הוא בעיצומו, ותערוכתה החדשה מבטיחה שלפנינו ציירת בשלה, רצינית, שעוד תעניק חוויות לצופים בתערוכותיה בעתיד.

שיחזור חיים

כשנסע **חיים סיטון** לפירנצה וחי בה חצי שנה, החל, למרבה הפלא, לצייר ציור מופשט. היתה זו, כנראה, ריאקציה לשפע תרבות הרנסנס שספג בכמויות אדירות, כשהשתלם שם באקדמיה לאמנות בשנת 1964. לאט־לאט, כשהשתחרר מהצורך להיות אנטי, חזר לצייר, והפעם בסיגנון האקול דה פארי. יותר ויותר החלו לחדור לציוריו דמויות, שאותן הוא שואב מהאנ־שים שהוא רושם בשכונת מוסררה הירושלמית. ציורים אלה מאכלסים את חלל הגלריה היפואית שלוש עשרה וחצי.



„נערה כורעת" — פסלו של דן קוליקה (1976)
המוות קטע את הקאריירה

ציוריה בגלריה בית ליווק הפעם מרוסנים יותר, אף כי חלקם עדיין סוערים ומתארים כעין מערבולת. אולם בחלק מהם מתחילה להראות מעין התבהרות חלקית. במקום שכל הבד יהיה כעין זירת־התגוששות בין הציירת והמיכחול ובין הבד והצבע, החלו להופיע בבדים אחדים חלקים בהירים, מישטחי צבע גדו־לים.

„מה קרה אצלך לאחרונה, תחיה?" שאלתי אותה. תשובתה לא מספרת הכל. היא רק מציינת שהחלה להשלים עם המאבק, שהפך אותה חלק מהתנועה הפמיניסטית. הר־גשת האין־אונות מול דברים ש־אינם ניתנים לשינוי, העייפות מן המאבקים הפוליטיים, והרגשתה שהיא הגיעה עד קצה גבול הכאב והסבל — הם הגורמים לשינוי ולריכוך בציוריה. במקום לכתוב מדוע ציוריו של חיים סיטון נוצרו בהשפעת הסיגנון הצרפתי דווקא? חיים מספר שהוא נוסע לפאריס לעיתים קרובות, ואת ה־ניחוח המיוחד לעיר־האורות הוא מתבל בנושאים שעיניו חוזות בהם בירושלים. את הרשמים שהוא קולט ברחובות ירושלים ובסימטאותיה, הוא מבטא בסטודיו שלו באמצעות בד בצבע. אולם מי שמכיר את סיפור חייו מתחילתו, יודע ש־הציורים הם בעצם זיכרונות הילדות של חיים, יליד העיר.

חיים נולד ב־1926 בירושלים. אביו נפטר כשהיה בן תשע, ולכן, כשסיים את בית־הספר היסודי אליאנס, נאלץ לצאת לעבודה, כדי לעזור לאמו. האם היתה אשה קשת־יום, שכילתה את כוחותיה ליד מכו־נת־התפירה. דמותה מלווה אותו עד היום. זו הסיבה שברבים מציוריו

גילוי דעת
מטעם תנועת בני הכפר

לאחרונה היינו עדים לפירסו־מים רבים בעתונות העברית בארץ, ובמיוחד ב„מעריב" מ־יום 10.5.81 ומיום 19.5.81 וכן ב„ידיעות אחרונות" מיום 8.5.81 ומיום 18.5.81 ולבסוף ב„רמ־לוד" ב־5.6.81, אשר הצטיינו באי־דיוקים ובדברים לא־נכו־נים, והמכוונים ליצירת אווירה עויינת כלפי „בני הכפר" הן בקרב הציבור הערבי והן בקרב הציבור היהודי ולהכשרת הקר־קע למהלומה כנגד תנועת בני הכפר.

לנוכח הפירסומים המתוארים לעיל, מחובתנו להבהיר את הנקודות הבאות למען להזים את אשר פורסם בעתונים אלה:

1. המחזה (מחזיב מחזיק, מאת אלחקוואתי) אשר הועלה בלוד, אושר ע"י הצנזורה, ו־הוא הועלה על הבמה בכמה מקומות בארץ לפני כן.

2. אין בסיס לטענה כי תנועת בני הכפר משבשת את מהלך הלימודים בביה"ס התיכון ה־ערביים. פעילות התנועה הת־בטאה באיסוף תרומות לרכישת ספרים ולרכישת ציוד לכיתות בית־הספר, ובארגון קורס ל־שפה האנגלית ושיעורי עזר לתלמידים, בנוסף לגידור מקום קדוש למוסלמים.

3. לתנועת בני הכפר, ובניגוד למה שפורסם אין מטרות נס־תרות וכל פעילותה מתבטאת בפעילות חברתית, חינוכית ו־פוליטית בגבולות המותרים על ידי החוק.

4. תנועת בני הכפר שוללת מכל וכל את אשר פורסם בעתונות כי התנועה דוגלת ב„מאבק טרוריסטי", דבר שאין לו כל אחיזה במציאות.

5. תנועת בני הכפר מדגישה כי כל המקורות הכספיים של התנועה הם חוקיים וגלויים.

6. קביעת האידיאולוגיה וה־מטרות של תנועת בני הכפר, כפי שפורסם ב„מעריב" אינה מבוססת. ל„מעריב" אין הזכות לקבוע מטרות לתנועה שה־תנועה בעצמה טרם קבעה.

7. תנועת בני הכפר היא תנו־עה פוליטית חברתית וחינוכית. מטרותיה: לפתח את תודעת האדם הערבי באשר לזכויותיו הלגיטימיות, והיא נאבקת בכל צורות הדיכוי הלאומי והמע־מדי. אין התנועה מתנכרת ל־השתייכותה הערבית־פלסטינית. ומטרות אלה של התנועה באות לכלל ביטוי מפורש בפירסומיה המוסמכים ובכרוזיה.

תנועת בני הכפר

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת



פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(מינת אנשקולסקי)
טלפון 227117, 772118

מועדון 5 לתרבות חדשה
רח' הס 5, תל־אביב
טל' 297263

יום שלישי 30.6.81
המועדון יהיה סגור
המועדון פתוח בימי שלישי משעה 8.30 בערב. התוכניות מתחילות בשעה 9.00 בערב.

בעיות ולבטים בחיי המין
מאת
ד"ר **מרדכי זיידמן**
הוצאת רשפים



„נוף ירושלמי" — אקורד שד אריה אזן
ממסמרים חזרה לציור

נראית דמות התופרת השפופה על שולחן־עבודתה. לסבו היתה חנות בעיר העתיקה לצרכי חייטות. והמראות שראה כשליווהו לחנות מדי פעם, חוזרים ומופיעים בציורים. סיטון, עבד במלאכות שונות, ורק בגיל 26 החל ללמוד ציור בבצלאל, בשיעורי־ערב, ומימש את הנטייה שירש מאביו. מוריו היו **איזידור אשחיים, אייזנשר** וגם **שטיינהרדט**. עם מורים שכאלה, זיכרונות־ילדות כה רבים, שחוזרים וצפים עד היום, והתרבות שהוסיף במסעותיו, אין פלא שציוריו מכילים נוסטלגיה, רגש וחמימות אנושית.

תערוכתו של חיים סיטון בגלריה שלוש עשרה וחצי מכילה ציורי כרבסות, תופרות ומנגנים. „מדוע מנגנים?" כי הוא עצמו ניגן שנים בכינור, ונטש אותו כשהחליט שווירטואוז לא יהיה. בציוריו מכנס גם את אהבת האור והצבע, וגם את אהבת המוסיקה. תקופה מסויימת לימד ציור באולפן לנוער בשכונת מוסררה, אך היות ואור היום יקר לו, בגלל הציור, העדיף להפסיק ללמד, ולהקדיש את כל יומו לציור. תוצאות עבודותיו מוצגות בתערוכתו החדשה ביפו.

מהעיר לקיבוץ -

ובחזרה

מגיל 16½ הפך **אריה אזן** חלק בלתי־נפרד מקיבוץ צובא. אמנם בימי ילדותו גר ברחוב דרך יפו תל־אביב, והיה מבלה במישחקים עם **חיים טופוז** והמשורר יונה („יבי") בן־יהודה, אך כשהגיע לגיל 16½ עבר לצובא. במיסגרת שנותיו בקיבוץ הפך אמן מושגי ידוע, כשהחורים והמסמרים, שנעץ בבדים הלבנים, הפכו לסמל המיסחרי שלו.

אולם החיים חזקים מכל, ואריה אזן חזר לעיר. הפעם חזר לירושלים. השינוי במקום־המגורים, וכן אולי הצורך ליצור עבודות שאפשר גם להתקיים מהן (כי מי יכול לחיות מאמנות מושגית?) הביא לשינוי כמעט דרמטי בציוריו של אזן. מעבודות שהיו מקובלות רק בחוג מצומצם, הפתיע הפעם אזן בתערוכה העשוייה כולה על טהרת צבעי־המים, והמתארת בצורה ריאליסטית את הנופים המקסימים של ירושלים הבירה. תערוכתו בגלריה ארטא בירושלים היוותה ציון קלאסי טהור. בשנתיים האחרונות הוא היה מצייר רישומים של עפרונות צבעוניים, ואף עשה תערוכה שקרא לה „אלבום מישפחתי", שנראתה כמו קולאז'ים של חפצים מלאי אווירה. כשמיצה את הנושא הזה, עבר באופן הדרגתי לציורים שהוא עושה כיום. מאוד השפיעה עליו העובדה שעבר מהקיבוץ לשכונת מוסררה, והאנשים שאיתם הוא חי משפיעים על סיגנון עבודתו. „הסביבה משגעת, והאנשים נפלאים", הוא מספר.

דן קולקה - קצר וקולע

לפני שנתיים הסתיימה בפיתאומיות קאריירה של פסל מוזהר, **דן קולקה**, שמת באופן טראגי בהיותו בן 41. גם שהותו בארץ לא ארכה זמן רב. קולקה עלה לארץ בשנת 1971. האמן, שהביא לארץ את מורשת התרבות האירופית מפראג, צ'כוסלובקיה, היה מהפסלים המעטים שידעו למזג את החדש והישן גם יחד. תערוכה ראשונה לזיכרו אורגנה על־ידי אחיו בבית־האמנים בירושלים. חלק מהפסלים שהוצגו נעשו על־ידו בגבס, ועברו יציקה בברונזה רק אחרי מותו. אולם לא כולם כבר עברו יציקה.

דן קולקה היה נע בין שני כיוונים ביצירתו. האחד — אכספרסיבי־מתאר, שבו הניח לאהבת הסיפרות



„דמויות בירושלים" של חיים סיטון
בהשפעת הסיגנון הצרפתי

אפתעה לכל מכריו ומוקיריו. „מה, אריה אזן גם יודע לצייר?" שאלו הבאים לגלריה בתימהון. ובכן, מסתבר שכדי להיות אמן מושגי טוב, חייבים לדעת קודם כל לצייר היטב, ולשלוט בכל סוגי המדייה. אריה יכול לומר שניסה הכל, והצליח. בשנת 1960 הציג בגלריה 220 בתל־אביב אקוורלים, וכעת סגר את המעגל.

אריה מספר, שלמעשה זה לא היה כל־כך דרסטי — המעבר מהאמנות המושגית האוונגרדית ל־



ציירת בת־אורן
מהמיטבח לפמיניזם

והתיאטרון שבו לבוא לידי ביטוי בנושאים ששאב מהם, כמו סטירקון של פליני, אשת הסוכן — ממות הסוכן של ארתור מילר, ופונטיוס פילטוס — מהשטן במוסקבה של בולגאקוב.

את הרקע ממנו בא ניתן לראות, למשל, בדיוקן הסופר הצ'כי, פרנץ קפקא. הגירסות השונות של ראש קפקא נותרו בפראג, אך גירסה אחת שנמצאת במערב הושאלה לצורך התערוכה. יכולתו המופלאה לטפל באבן, כשהיא מניח לאכספרסיביות הטיבעית שלה להיות חלק מהיצירה, או הפסלים „הבלתי גמורים" שמשאירים לצופה מקום למחשבה, הם רק צידו האחד של קולקה.

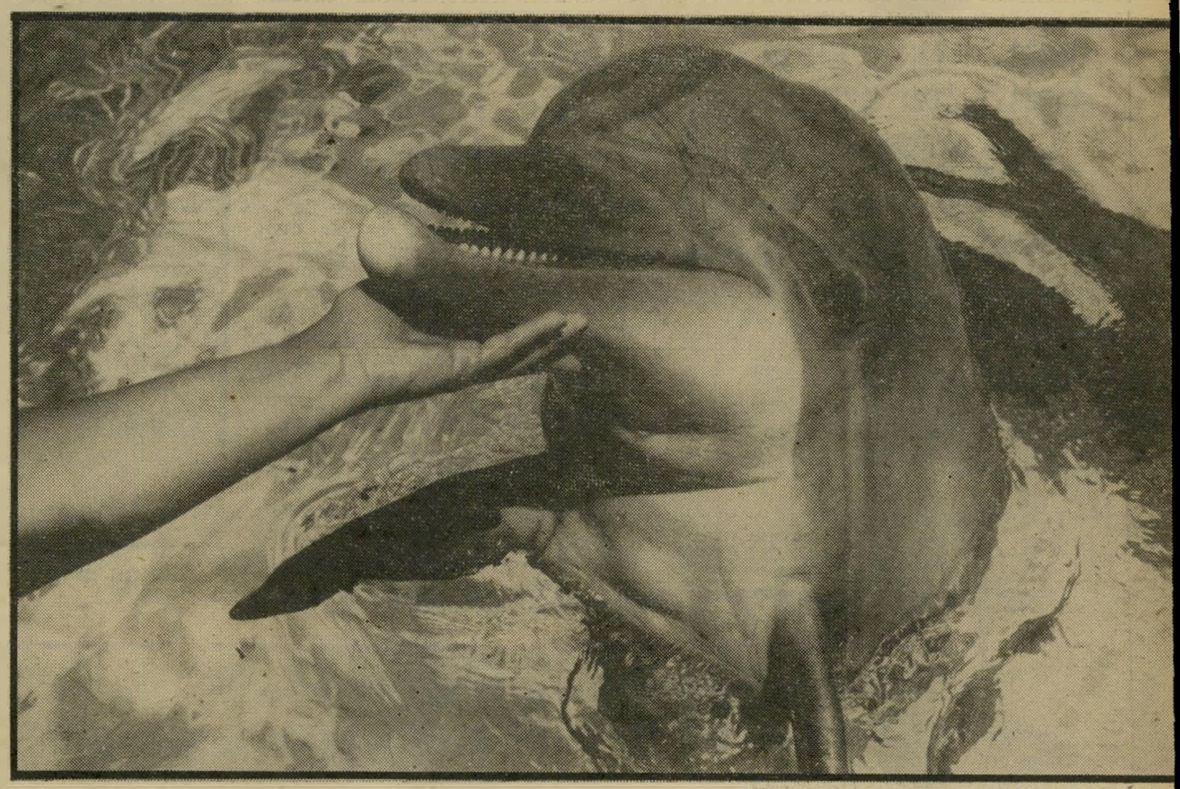
בצד אהבתו את הרגש שבצורות האכספרסיביות, חיפש את טוהר הצורה בפסלים מופשטים, שמורגשת בהם השפעת גדולי הפיסול של המאה — **נחום גאבו, ז'אן ארפ והנרי מור**. הזדמנות לראות מפסלים גדולים שלו ניתנה לו על־ידי **מרק שפס**, אז יועץ ראש־העיר ירושלים לאמנות, וכיום מנהל מוסיאון תל־אביב. הודות לכישרונו של שפס לאבחן פסל טוב מהו, בחייתו פסל בעצמו, ניתנה לקולקה הזמנה להעמיד פסלים בירושלים, ביניהם מעוף, בשכונת גילה.





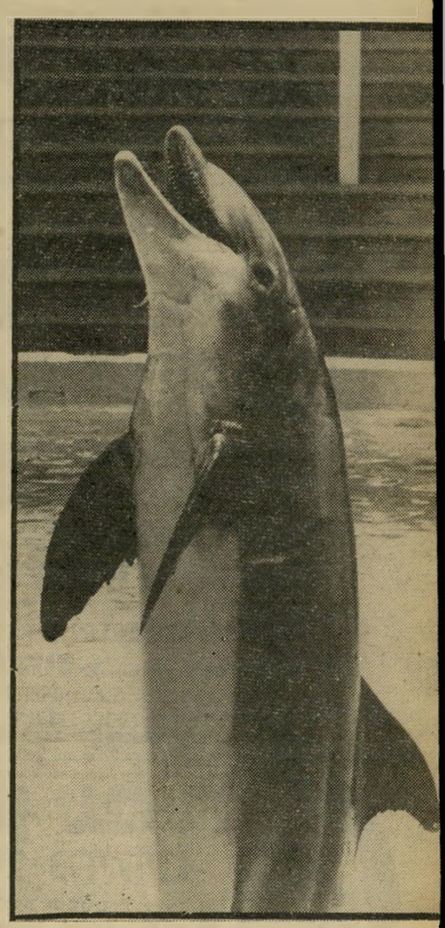


הנשרות על הדולפין



פריץ הדולפין

הוא בעל־חיים אינטליגנטי ב־יותר. רמת האינטליגנציה שלו היא כשל ילד פיקח בן חמש שנים. פריץ, כיתר הדולפינים, אוהב להשתעשע בביצוע תרגילים ואוהב עוד יותר לקבל את הדג המוענק לו במתנה אחרי ביצוע תרגיל מוצלח. הדולפינים מקבלים את מלוא הפינוק ותשומת־הלב מידי מאמניהם, ולא איכפת להם אם מבקשים אותם שיבצעו תעלוליהם כשבע פעמים ביום. העיקר שיגרו את מוחם בתרגילים חדשים, כדי שלא ישתעממו.



נאום

באוויר משמיע הדולפין פריץ פריץ, המבצע תרגיל מוצלח בקפיצה לגובה. הדולפינים נוהגים להשמיע קולות ואוהבים את המשרוקית.

חמש צעירות נאות, זרות וישראליות, הגשימו את חלומן להימצא במחיצת כרישים, אריות־ים, דולפינים וליווייתנה

הכריש שנתפס בים־סוף הובא ב־משאית אל ביתו החדש, בדולפינריום התל־אביבי. הוא נישא במהירות בזרועותיה של נערה צעירה, והושלך אל תוך הבריכה שהוכנה עבורו. הנערה זינקה מייד אחריו, לפתה את הכריש בזרועותיה, שחתה איתו סביב לבריכה. וזאת כדי שיתרגל אל ביתו החדש, אחרי שחש ברע במשאית.

הנערה האמיצה, השוחה חופשי־חופשי בין שישה כרישים, היא איב מזרח, האחראית על האקווריומים — אקווריסטית — של הדולפינריום החדש, שנפתח השבוע בחופה הדרומי של תל־אביב.

„לכריש ישנה תדמית לא נכונה," מצטחקת איב. „אמנם כרישים זה לא מישחק, אבל כאן הם קטנים. וחוץ מזה, תמיד יהיה מי שישמור עלי אם יקרה משהו. אצל הכרישים קשה לצפות מראש מה יעשו, אבל אני מאכילה אותם הרבה, כך שאין כל סיבה שיעשו לי רע."

ליתר ביטחון צוללת איב עוטה חליפה מיוחדת ומצויידת בסכין — „על כל צרה שלא תבוא." קשה להאמין שעד לפני כמה שנים היתה איב טכנאית רנטגן. היא נולדה בסן־פרנציסקו „על המים". לפני עשר שנים עלתה לישראל והחליטה לעבור הסבה מקצועית.

בעיר הולדתה הירבתה לצלול והתעניינה בעולם התת־מימי. כאשר שמעה שמחפשים עובדים לדולפינריום, התייצבה מייד והציעה את עצמה. כיוון שלמדה ביאולוגיה וארכיאולוגיה תת־מימית ענתה, כמובן, על כל הדרישות. „אני אוהבת את עולם הדממה, מתחת למים," אומרת איב, „זה מרגיע את העצבים ומשקיט את הנשמה."

איב בחרה לטפל בדגים ובכרישים. היא עוזרת גם בתיכנון האקווריומים הענקיים, בבנייתם ובהתקנת מערכות החימום והאיוורור.

איב: „אל תחשבו שאני מזלזלת בכרישים ובמטה שהם מסוגלים לעולל. גם אני קצת פוחדת לפעמים — להיתקל ביצור כזה בים הפתוח זה מפחיד מאוד. הכריש הוא יצור טורף, הלופת את קורבנו בין שיניו ומנענע אותו מצד אל צד, עד שהוא נקרע לגזרים. לישראלי יש סיכוי רב להיתקל בכריש מסוכן בים הפתוח." לכן מציעה איב שלא להיכנס למים מבלי לדעת לשחות ולצלול. אם נתקלים בכריש במים עמוקים, הדבר הנכון ביותר לעשותו הוא לצוף על פני המים ללא תנועה, ובשום פנים ואופן לא לנוע, כדי לא למשוך את תשומת־ליבו של הכריש.



נערה צעירה וליווייתן מפזז

כשכריש נוגע על קרקעית הים או הבריכה, אות הוא שבעל־החיים חש ברע, או שהוא גוסס. את החמצן קולט הכריש תוך כדי תנועה. הוא שוחה תמיד בפה פתוח. המים עם החמצן נכנסים לפיו ויוצאים, כמו אצל הדגים, דרך הזימים, הממוקמים משני צידי הראש. איב נהגית לצלול בין הדגים המצויים באקווריום ענקי, שבו מוצגים לראווה אלפי סוגים של דגים. היא צוללת בתוך שלל־צבעים מרהיב, של דגים שהובאו במייוחד מים סוף. אלה הם „הדגים היפים ביותר בעולם," לדבריה.

בבריכת הדולפינים שוחה להנאתה נערה צעירה אחרת. לידה מפזז ליווייתן, ושני דולפינים מתרוצצים ביניהם בהנאה מרובה. זוהי אחת המאלפות היחידות בעולם של ליווייתן. הליווייתנים המצויים בדולפינריום נדירים מאוד, וכמוהם גם המאלפים.

ברברה קנטון, בת 21, הגיעה לישראל יחד עם בני מישפחתה ממנצ'סטר, אנגליה, בהיותה בת חמש. את ילדותה עשתה בקיבוץ עמיעד. כעבור זמן החליטה מישפחתה לעזוב את הארץ, אך ברברה העדיפה להישאר בישראל.

„לא יכולתי לוותר על השמש ועל הים," מודה ברברה. „הים הוא אהבתי הגדולה ביותר, והארץ הקייצית הזאת משכה אותי כבמטה קסם." ברברה המשיכה ללמוד בבית־ספר שדה של החברה להגנת הטבע, באילת. במוסד זה לומדים הרבה על הים ועל המצוי בתוכו, וכך נקשרה עוד יותר למים. שנתיים עבדה ברברה כמצילה

רוני והדולפינית

רונית היא צברית שורשית, שהתכוונה להיות דיילת, אולם מצאה עצמה מחייכת לעבר דולפין. „כשנכנסתי בפעם הראשונה לבריכת הדולפינים הרגשתי כאילו נכנסתי לבית לא שלי," אומרת רוני. „כשחשתי את הדולפין לידי הרגשתי כאילו אני מחזיקה ילד בזרועותי."

מחפשי־עבודה ארוך, ועבודה אין."

כאשר שמעה שפותחים דולפינריום בתל־אביב, קפצה על המציאה, חזרה ארצה ונתקבלה לעבודה. שישה חודשים עבדה ברברה לבדה עם אריות־הים. איש לא הדריך אותה, וכל האחריות נפלה עליה. „זה היה אתגר עצום, לשבור את הראש — זאת ההדרכה הטובה ביותר," אומרת ברברה. העיקרון באילוף הוא ההתקדמות בשלבים. כל מאמן צריך למצוא את הכללים הנוחים ביותר לו ולבני טיפוחיו. ברברה אילפה את אריות־הים לפי האינטואיציה שלה. לדוגמה: היא גילתה ששריקה של משרוקית מהווה מה שקרוי בשפת המקצוע „חיזוק חיובי", שהוא מעין טפיחה על השכם. כלל זה קיים גם כשהמדובר הוא באילוף דולפין או ליווייתן.

אם רוצים שהדולפין יקפוץ לגובה של חמישה מטרים, למשל, שמים מקל במים ומסמנים באמצעותו את הדרך. הדולפין עוקב אחר המקל וברגע שהוא נוגע בו שורק המאמן במשרוקיתו. בנוסף לכך מקבל הדולפין דג, כפרס על מעשהו. הדבר מוצא חן בעיניו. בהיות הדולפין בעל־חיים אינטליגנטי, הוא מגיע עד מהרה למסקנה שכדאי לו למלא אחר רצונו של המאמן. ואז מרחיק המאמן את המקל, והדולפין בעקבותיו. עם הזמן מוותר ה־מאמן על המקל ומשתמש רק באצבעו. הדולפין חג מסביב לאצבע של המאמן, וכאשר מרים הלה את אצבעו מזנק הדולפין לגובה של חמישה מטרים — אל המטרה. אז נשמעת שריקת המשרוקית, והדולפין מקבל את הדג כפרס.

במידה שהדולפין אינו ממלא אחר ההוראות הוא פשוט אינו זוכה בפרס. אך לא מעניינים את הדולפינים בעונש פיסי, בעוון אי־ציות להוראות המאמן. מסתפקים בכך שלא נותנים לו מזון או שהמאמן משחק את הברוגז ומפנה לדולפין את גבו.

רוצח אמיתי והגנה־עצמית

כיון שהדולפינים אוהבים לשחק, יאותתו עד מהרה למאמן שהם מבקשים להמשיך לשחק. גם הדולפינים וגם הליווייתן יודעים לסמן למאמניהם, כאשר אינם רוצים בחברתם. כשנכנסה ברברה לבריכה, דחפה אותה הגברת של הליווייתן עד הבמה. שם נעצרה והמתינה עד שברברה תצא מן המים. בכך אותתה לה שאין היא רוצה בחברתה. הדולפינים יכולים לסמן דחייה

(המשך בעמוד 82)



ברברה בין שיני הליווייתן

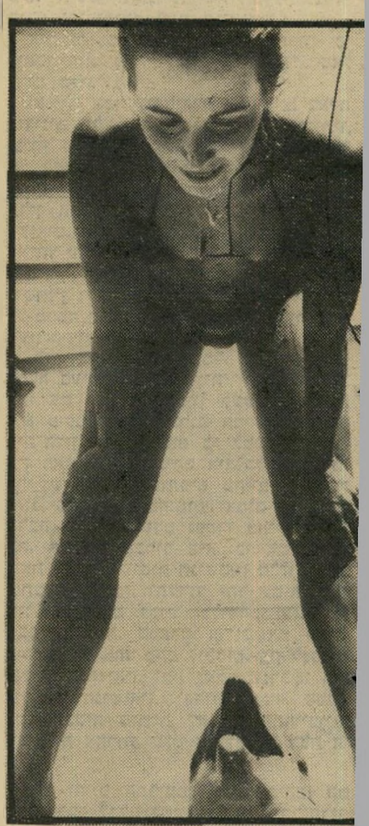
הפוער את פיו לקראתה בשימחה. ברברה קנטון ה־אנגליה היא אחת ממאלפות הליווייתנים היחידות בעולם. להחזיק ליווייתן בדולפינריום זה דבר נדיר ביותר. „ביני לבין הליווייתנה נוצר קשר אישי מאוד," מתוודה ברברה. „החלום שלי הוא לשחות עם ליווייתן בים הפתוח." כנראה משימה בלתי אפשרית...



בוני ואריה־הים

הם חברים טובים ביותר. אריה־הים נותן נשיקה למאלפת, אחרי שקיבל מידיה דג במתנה. אריות־הים הם בעלי־חיים עקשניים ביותר. הם מבצעים תרגילי האילוף רק עבור מזון הניתן להם כפרס. אריות־הים נהנים לסדר את מאמניהם בתעלולים על מנת לזכות בפרס.





בימית. תחביבה הגדול ביותר הוא הגלישה על פני המים. היא נסעה לשם כך להוואי, ומשם לאנגליה — ותמיד חיפשה עבודה עבור „מימית".

„לא הצלחתי למצוא מקום עבודה בדול־פינריום בעולם. בכל מקום היה התור של

מאיה

ליברמן משחקת עם הדול־פין. מאיה רצתה להיות וטרינרית, אך הגשימה את חלומה לאמן דולפינים. מאיה תרקוד עם הדולפינים.

איב והכריש

עוקבים האחד אחר תנועותיו של השני במימי בריכת־הכרישים. איב היתה בעבר טכנאית רנטגן. היא אוהבת לצלול ולשחק עם הכרישים, ולהתגרות בסכנה. הכריש הוא בעל־חיים טורף, התו־פס את טרפו בין שיניו ומנענע אותו מצד אל צד. הכריש שבים הפתוח מסוכן יותר מהכריש בבריכה, בה הוא מקבל מזונו בשפע. איב מזכנה להדריך ולהשיא עצה כיצד להתנהג כאשר פוגשים כריש בים הפתוח. האויב המסוכן ביותר של הכריש: הדולפין...

(המשך מעמוד 81)

בדרך יותר אגרסיבית. באמצעות דחיפה חזקה בפה, שיש לו צורת מקור.

הדולפינים הם בעלי־חיים אינטליגנטיים ביותר. רמת האינטליגנציה של דולפין שווה לזו של ילד פיקח בן חמש. ההבדל בין דולפין לילווייתן הוא בעיקר בגודל ובמיבנה הפיסיולוגי. לילווייתן רמת אינטליגנציה גבוהה ביותר, אולם הוא מוגבל בגלל גודלו וכובדו. הלילווייתן, כמוהו כדולפין, אינו דג אלא יונק.

מה שנוגע לילווייתנית בת השש, בילי ג'ו, הרי אורכה הוא שלושה מטרים וחצי, ומישקלה חצי טון. ברבות הימים, תגיע



ברברה עם פריץ

חיזוק חיובי

לאורך של ארבעה מטרים ויותר. בילי ג'ו קרויה גם „רוצה מדומה". היא דומה מאוד ללילווייתנים המסוכנים, שהם רוצחים אמיתיים, מסוגו של מובי דיק, למשל. אלא שלבילי ג'ו אין בטן לבנה. היא קטנה יותר, אינה בולעת דולפינים ואריות־ים אלא רק דגים.

הדולפינים והלילווייתנים רגישים מאוד לכל מיני מחלות ולטפילים של המעיים, הלב והריאות. המאמנים מנסים להשמיד את הטפילים האלה באמצעות תרופות.

בוני עלתה לארץ לפני כשנתיים, מפיליפינה שבארצות־הברית, שם למדה אריכיאולוגיה ימית באוניברסיטה. גם היא, כברברה, חלמה לעבוד בדולפינריום ולאלף בו דולפינים ואריות־ים. כיוון שגם היא גילתה עד מהרה שכל המישרות הללו כבר תפוסות מזמן, בכל רחבי העולם, שמחה לשמוע על פתיחת הדולפינריום התל־אביבי. קודם לכן עבדה כשנה וחצי ב־סבריה, בחקר אגמים ובאזואולוגיה של הכינרת. „יש הבדל עצום בין אילוף דולפינים לבין אילוף אריות־ים" אומרת בוני. כיצד מתייחסת בוני לעובדה, שהדולפינים משמשים להצגות־בידור קירקסיות, תחת שישתמשו באינטליגנציה שלהם למטרות נעלות יותר? על־כך היא משיבה: „אמנם נכון שהדולפינים הם בעלי־חיים אינטליגנטיים, שאפשר וצריך להשתמש בהם למטרות מועילות יותר מאשר בידור. בצבא משתמשים בהם להצלת אנשים בלבים. המאלף ג'ון אומר, שאפשר להיעזר בדולפינים לחיפושי נפט, מתחת לפני המים. הדולפין מבחין בעצמים ממרחקים עצומים. הוא משתמש בסונר, שהוא מעין מכ"ם הממוקם בין הפה שלו לאפו, הקרוי מלון בגלל צורתו. הסונר שולח גלי־קול, בעזרתם מסוגלים הדולפינים לגלות את מיקומם המדוייק של חפצים המצויים במרחק רב מאוד מהם.

„הם מסוגלים להבחין, באמצעות גלי־הקול האלה, גם בצורתם המדוייקת של העצמים — אם הם עגולים או מרובעים, למשל. הדולפינים מסוגלים גם לדחוף סירות ולהציל על־ידי־כך חיי־אדם. אנחנו, בדולפינריום, מציגים את חוכמתם של הדולפינים לקהל הרחב. זאת היא בעצם השפרה עם העובדה, שהם מהווים אצלנו גורם בידור". בלשון של בני־אדם אפשר לומר שהדולפינים בדולפינריום עושים יחסי־ציבור לבני מינם."

נירה גל ■

חוק בצד

(המשך מעמוד 75)

לבני הזוג: „מדינת־ישראל קיימת כבר יותר משלושים שנה, והרבה זוגות כבר מצאו עצמם במשך השנים הללו במצבכם. חוק שיפוט בתי־דין רבניים (נישואין וגירושין), המסדיר את ענייני הנישואין והגירושין של יהודים בישראל, נחקק ב־1953. ומאז עבדו כבר הרבה מוחות של בני־זוג ועורכי־דין על דרכים מחוכמות כדי לעקוף את החוק. הראשון שעשה זאת היה עורך־הדין הוותיק דויד גנור. הוא הזמין למישרדו את בני הזוג, כהן וגרוֹשה, וערך להם טכס נישואין יהודי לכל דבר. הבעל מסר לאשה את הטבעת, שהיא ‚שווה פרוטה' לפי ההלכה היהודית, אמר לה את המילים ‚הרי את מקודשת לי כדת משה וישראל', שבר את הכוס ושתו לחיים ומזל־טוב, בנוכחות שני עדים שהוזמנו למקום במיוחד כנדרש בהלכה היהודית. אלא שמישהו הוזהיר את מישרד־הפנים, ש־עומדים לערוך חתונה כזו, ובדיוק בעת הטכס הגיעו למקום שלושה שוטרים להזהיר את המשתתפים שהם עוברים עבירה."

המשיך ירדני וסיפר: „הענייו הגיע לערכאות, ובית־המישפט העליון פסק כי הגברת בוסליק נשואה לאדון כהן כדין, כיוון שהנישואין ביניהם נערכו לפי ה־הלכה. אמנם העדים שהזמין עורך־דין במיוחד למטרת הנישואין נמצאו פסולים על־ידי בית־המישפט, שכן ידעו כי באו למטרה פסולה בעיני הדת היהודית, אבל השוטרים שהיו במקום ולא התכוונו לקחת חלק בטכס האסור, לא היו עדים פסולים, ובגלגל אושרו הנישואין, כיוון שהם היו העדים הכשרים הנדרשים לנישואין.

„כך שאם אתם רוצים להינשא בנישואין כאלה, עליכם רק לדאוג שהעדים יימצאו במקום במיקרה, ולא יבואו במיוחד לקחת חלק בטכס דתי אסור. ואז, אם תמלאו את כל הקדוקי הטכס ותגישו על כך תצהיר למישרד־הפנים, או שתבקשו מבית־מישפט מחוזי פסק־דין הצהרתי שאתם נשואים, ירשמו בתעודת־הזהות שלכם כי אתם נשואים כדת משה ויש־ראל, לכל דבר. יחולו עליכם החוקים ה־חלים על כל יהודי נשוי במדינה, ואם חס וחלילה תחליטו להתגרש, יהיה עליכם לעבור טכס גירושין מלא בבית־הדין ה־רבני, אותו בית־דין שסירב לחתן אתכם."

הדתיים ניצלו את החוק לרעה

„רגע," אמר חיים, „בואי נשמע את יתר האפשרויות, זה ממש מעניין אותי." וירדני המשיך בהרצאתו: „אם דווקא מתחשק לכם להתחתן בנישואין אז־רחיים, אפשר לסדר גם את זה. אמנם לא בישראל, אבל בכמה וכמה ארצות. זה יכול להיות די זול, וזה אפילו לא מסר־בך. וכאשר תחזרו לישראל עם תעודת־נישואין מארץ זרה, תוכרו במישרד־הפנים כזוג נשוי לכל דבר. אלא שהרבנות, בבוא העת, אולי לא תכיר בנישואין אלה."

„רגע, רגע," אמר חיים, „כאן בילבלת אותי קצת. אם מישרד־הפנים מכיר בני־שואים אלה, הכיצד לא תכיר בהם הרב־נות? ומה המשמעות של זה, שנהיה קצת נשואים וקצת לא?"

„כאן אנחנו נכנסים לאחד השטחים ה־מסובכים ביותר במישפט. מדינת־ישראל קבעה כי הדין האישי החל על אזרחיה הוא הדין הדתי. כלומר, נישואין וגירו־שין של יהודי נידונים אך ורק על־ידי הרבנות, לפי ההלכה היהודית. בתי־הדין השרעיים מחילים את החוק הדתי המוס־למי על מוסלמים, וכך הדבר גם לגבי העדות הנוצריות למיניהן.

„אולם מדינת־ישראל חייבת, לפי החוק הבינלאומי, להכיר בנישואין שנערכו ליהו־דים כדין בארצות־זרות. וכך יתכן שמדי־נת־ישראל, עובדי מישרד־הפנים ובתי־המישפט החילוניים, הדנים לפי המישפט הבינלאומי, תכיר בתוקפם של נישואין אזרחיים שנערכו במדינה זרה; אך בתי־הדין הדתיים של מדינת־ישראל, הדנים אך ורק לפי הדין־הדתי, ואינם מכירים ב־מישפט הבינלאומי, לא יכירו באותם ני־שואין עצמם."

אפילו דויד בן־גוריון, שהוא אביו של חוק הנישואין והגירושין משנת 1953, כתב במאמר בעיתון דבר בשנת 1970: „הדתיים ניצלו לרעה את חוק הנישואין. אבל גם הניסוח שהיה קיים כשנקבע החוק, אינו קיים עוד, והגיע הזמן לבטל אותו. די־ברתי עם שר־המישפטים שפירא ואמרתי לו: ‚צריך לבטל כל מה שנעשה עד עכ־שיו לתת תוקף חוקי להלכה; וצריך לק־בוע שזו מדינת־חוק ולא מדינת־הלכה, ושאין תוקף חוקי להלכה ואין כפייה דתית ולא אנטי־דתית'."

אבל אף ממשלה לא ביטלה את החוק הזה, ועורכי־הדין המציאו שיטות לעקפו.

סיפר עורך־הדין ירדני לבני הזוג: „לפי סטטיסטיקה שערך עורך־הדין יוסף בן־מנשה, נישאו עד 1970 כ־760 זוגות בני־שואין אזרחיים בקפריסין, רובם נישואי תערובת (כלומר, יהודים לבני־זוג שאינם יהודים), ו־214 זוגות נישאו בנישואי־מכ־סיקו, שגם הם נישואין אזרחיים."

מכסיקו, קפריסין וכו'

„מ כסיקו?" שאלה טלי ועיניה זרחו, „תמיד רציתי לנסוע לשם. איזה יופי! האם אלה נישואין טובים?"

ירדני חייך והשיב: „טלי, את נישואי־מכ־סיקו עורכים כאן, בתל־אביב, בתוך מישרדו של עורך־הדין."

„אז מדוע קוראים להם נישואי־מכסי־קו?" שאלה טלי באכזבה.

„נישואי־מכסיקו הם סוג מיוחד של ני־שואין אזרחיים. רוב הארצות דורשות כי בני הזוג ישהו זמן־מה בארצם לפני שיוכ־לו להינשא (בקפריסין זה בסך הכל שבוע ימים). אבל יש כמה ארצות בעולם הנות־נות תוקף לנישואין שנעשים על־ידי שליח. בלי שבני הזוג אפילו דרכו על אדמתן. אחת מהן, שהיתה הפופולארית ביותר עד היום, היא מכסיקו. במישרד מסויים של עורך־דין תל־אביבי, יכולים הנוקקים לתת את יפויי־הכוח המתאימים, ולשלם סכום שהוא בערך 4000 דולר, ואחרי זמן־מה יקבלו בדואר תעודת נישואין כשרה למהדרין. מדינת־ישראל מכירה בתעודה זו, וגם נישואין אלה ירשמו בתעודת־הזהות של בני הזוג."

„אוף," תפס חיים את מצחו, „קיוויתי למצוא דרך אחת לנישואין וכעת אני מבולבל לגמרי — להתחתן אצל ידידים בארץ בנישואין פרטיים, כדת משה ויש־ראל, או לנסוע לקפריסין, או למנות שליח לנישואי־מכסיקו. מה לעשות?"

„רק כדי להשלים את התמונה," אמר ירדני, „אוסיף לך עוד דרך אחת, שבה נהג השופט העליון לשעבר, הדוקטור חיים כהן, איש מסורתי ושופט גדול. כאשר חשקה נפשו לשאת אשה את הגברת מי־כל זמורה, שהיתה גרושה, נסע עימה לארצות־הברית, ושם נישאו בטכס נישו־אין דתי למהדרין על־ידי הרב איזידור סגדרוב, רב קונסרבטיבי בניו־יורק. שכן בניגוד לרבנים האורתודוכסיים, שהם ה־יחידים בישראל, הרי באמריקה יש גם קהילה קונסרבטיבית, המתירה נישואי כהן וגרושה. הנישואין הללו, שנערכו ב־1966, נמשכים באושר עד היום. ואם שופט על־יון במדינת־ישראל נזקק לעקיפת החוק של המדינה, זה בוודאי מותר גם לכם."

אסורה לבעלה, אסורה לבועלה

„ש כך כך הרבה מיקרים של קשיי חיתון?" שאלה טלי בסקרנות.

„כן, ועוד איך," אמר ירדני. „בני עדות דתיות שונות אינם יכולים להינשא בישר־ראל, כיוון שאין אצלנו נישואין אזרחיים, ורוב הדתות אינן מכירות בנישואין לבן דת אחרת. ובדת היהודית עצמה יש המון פסולי־חיתון. כהן וגרושה, כהן וחלוצה, וגם כהן וגיורת. אלמנה שלא קיבלה חליצה מאחי בעלה ועגונה, שאין הוכחות כי בעלה שנעלם מת, אינן יכולות להי־נשא לאחר. אשה שמוכיחים בבית־הדין ה־רבני כי בגדה בבעלה עם גבר מסויים בזמן נישואיה, אסורה על־פי ההלכה לבעלה, וחייבת לקבל ממנו גט. אין היא יכולה להינשא גם לבועלה, כלומר, לגבר עימו נאפה. וכמובן, ממזרים אסורים לבוא ב־קהל ישראל, וגברים שאבר־מינם פגום — ‚פצועי דכה וכרותי שפכה', בלשון התו־רה — אסורים גם הם בנישואין."

„זה כל מה שעלינו לדעת לפני שנח־ליט איך להינשא, או שיש עוד משהו?" שאלה טלי.

„בלי להישמע ציני," אמר ירדני, „יש עוד משהו שהוא חשוב מאוד לפני שאתם מחליטים. וזה — כיצד אפשר להתגרש אחרי הנישואין שבהם בחרתם. כיוון שהני־רושין הם יותר קשים מהנישואין."

„בחייך," אמר חיים, „מי חושב על גי־רושין כשהוא כל כך מתאמץ למצוא דר־כים להינשא, ומוכן לעשות הכל, ולשלם כל כך הרבה, כדי להשיג את הנישואין המיוחלים."

„קבצי פסקי־הדין מלאים באנשים כאלה," אמר ירדני, „ולכן, רק כדי למלא את חו־בתי, ולמרות שאני בטוח כי לא תתגרשו, ממש כמו שאתם בטוחים בכך כרגע, בואו נעבור בקצרה על צרות הגירושין. אם תבחרו בדרך המוכרת על־ידי הדין הדתי, כמו נישואין פרטיים או נישואין קונסר־בטיביים, יהיה עליכם להתגרש בבית־דין רבני, כמו כל זוג יהודי אחר בישראל. ויהיו לכם כל זכויות וחובות המוזנות והרכוש שמקנים החוק הישראלי והדין ה־דתי. אולם אם תבחרו בנישואין אזרחיים מכל סוג שהוא, שבית־הדין הדתי אינו מכיר בהם כלל, אין לי תשובה בדוקה כיצד תוכלו להתגרש, ומה תהיינה זכויו־תיכם וחובותיכם בעת הגירושין."

איך זה יכול להיות? אתה מתכוון ש־ייתכן ולא נוכל להתגרש כלל?" שאל חיים בליגלוג.

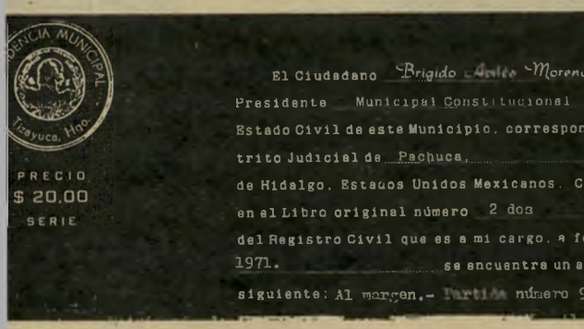
„אולי," אמר עורך־הדין. „מיקרים כאלה נידונים כל אחד לעצמו, לפי נסיבותיו. וכיוון שרק בית־הדין־הדתי בישראל מוס־מך לערוך גירושין בין יהודים בישראל, וטרם המציאו גרושי־מכסיקו, יידון בית־הדין הרבני ויחליט אם בני־הזוג אמנם נשואים. אם מדובר, למשל, ביהודי שנשא לאשה יהודיה בטכס נישואין אזרחי, הרי בית־דין רבני ימצא כי לא היה כאן טכס נישואין כלל. אולם הוא ינסה להסיק מתוך כל מסכת חייהם המשותפים, אם נוצרו כאן מעין־קידושין.

„כלל עתיק יומין אומר, כי, אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות', כלומר, יהודי החי עם יהודיה מתכוון לעשותה אשתו, ולא פילגשו. ולכן ברוב המיקרים יחליט בית־הדין הרבני שאם כי לסכסי הנישו־אין האזרחיים למיניהם אין כל משמעות, הרי שהחיים המשותפים מחייבים שבני־הזוג יפרדו בגט מחומרא. אמנם יש עדיין הרבה נקודות שטרם נפתרו בחוק ובפסי־קה, אך מה שברור הוא, כי אשה הני־שאת באחת משיטות הנישואין הללו, מוטב שתבטיח עצמה, ותערוך יחד עם הנישו־אין גם הסכם רכוש. כלומר: חוזה בין הבעל והאשה, המפרט בדיוק את זכויו־תיו של כל אחד מהם לנכסים. בין לנכסים שלפני הנישואין, ובין לאלה שנרכשו תוך־תקופת הנישואין. בחוזה כזה אפשר גם להבטיח מזונות לאשה, והתחייבויות רכושיות אחרות, ככל שיעלה על דעת ה־צדדים."

טלי וחיים התרוממו מכיסאותיהם. הם היו בדרכם לדלת כאשר הוסיף עורך־הדין ירדני: „ויש עוד דרך אחת."

שני בני הזוג הביטו בו בעיניים בוהות ואמרו: „די, לנו זה מספיק!"

אילנה אלון ■



תעודה של נשואי מכסיקו

במשרד, בתל־אביב



מלכת האיים

מזמינה את המועמדות הסופיות בתחרות

מלכת המים 81

לחגיגה של נופש באי האושר

כרתים

מציעה לכם את כל תענוגות יוון באי אחד!

בחסות

דיזנהויז

נסיעות ותיירות



ימים משגעים ולילות לוהטים בשבוע של נופש וכף בכרתים

הגדול היפה המעניין והמגוון – שבכל איי הנופש של יוון!

דיזנהויז

החברה מספר 1 לנסיעות, תיירות
טיולים מאורגנים וחופשות נופש

טרנס־אירופה	סקוטנוביה	מיני אירופה
26 יום, איטליה, שוויץ, צרפת, הולנד, אנגליה ובלגיה. בתי־מלון דרגה אי חצי פנסיון (למעט לונדון) הטיול המפורט והמושלם ביותר לאירופה ובנוחות מכסימלית	25 יום, סקנדינביה וסקוטלנד. דנמרק, שוודיה נורבגיה, סקוטלנד ואנגליה. חצי פנסיון (למעט לונדון)	16־יום: איטליה, שוויץ הרבירה האיטלקית. חצי פנסיון, בתי מלון דרגה אי
$1,872	$2,230	$1,197

מגוון רחב של הצעות לטיולים

הכנס לאחד מסניפינו:

ת״א, רח׳ בן יהודה 21 טל. 652140

ת״א, רח׳ בן יהודה 33 טל. 654676

ר״ג, בורסת היהלומים טל. 266222/3

ירושלים, רח׳ שמאי 9 טל. 246868/9

נמר של עיר



ההונאה של תלמה יגול ✶ שורשי ספרות האידיש

✶ הלילות של אלכסנדר פן ליד מיטת רובינא ✶ ב.ג. ו„אבק־אדם"

מקור

היומרה

גברת **תלמה יגול** כתבה ספר בשם המקפצה, אותו כינתה „רומן". הגברת יגול החליטה לפרסם את המקפצה שלה בשתי מכות. מכה ראשונה נשלחה לכמה סופרים ועיתונאים, ומכה שניה, מאוחרת יותר, ראתה אור באחרונה *.

ממועני המכה הראשונה של הגברת יגול שלחו לה תגובות מנומסות למקרא כתב־היד, תשובות אותן פירסמה הגברת בגב־העטיפה, תחת הכותרת „תגובות קוראים". הסופר החולדאי **עמוס עוז** כתב למחברת: „**היום קיבלתי וכבר בלעתי את הפרק הראשון... יש ריח מושך...**" הוא אינו מפענח מה קיבל, איך בלע, ואיזה ריח מושך יש לספר. המחזאי **חנוך לוין** כתב ליגול: „**הנשים מדברות, הגברים עושים...**" וכתב ידיעות אחרונות **לענייני בידור, עמנואל בר־קרמא**, כתב כמו היה פרופסור לספרות: „**ארג הדמויות בתוך הנוף — ארין־ישראל בסוף שנות השישים — מענין היטב ומשכנע...**" **מוקי צור**, קיבוצניק מעין־גב, כתב: „**ייתכן מאוד שחווית חלק מהדברים...**" יוצאת דופן, הד"ר **נורית גרץ**, העירה ובצדק: „**יש לי הסתייגות: לדמויות הכחורות יש צורך להבריק, אפשר היה לדלל את זה...**"

כל התגובות שהובאו כאן הינם קטעים שהגברת תלמה יגול בחרה בקפידה מתוך המילתים של קוראי המכה הראשונה. יגול התעלתה בתרגיל קידום־המכירות של סיפרה. המילים של עוז, לוין, בר־קדמא, צור וגרץ עוטפים את סיפרה, וזאת כמה מראי־נוף והרבה עיסת מילים. המקפצה הוא סיפור בלא סיפור של ממש, רומן בלא מיבנה ערכי, דמויות חד־מימדיות. המחברת עושה כל שביכולתה על מנת להצניע קורטוב כושלשהו של סיפור אמיתי.

הספר נפתח בתיאור של כלא צבאי לי בנות, שנראה כמו היה פארודיה ספרותית מאוד אנמית על שירי הכלא של הגשש החיוור בראשית דרכם. בכלא זה מצוייה בת־טובים חד־מימדית, בלתי אמינה, מוקפת תיאורים רדודים כמו זה: „**כאשר יצאה כרשמת את הכלא, והשילה את בגדי הצאראלי צ'אפלין, ועטה את תכשיטיה, ובאה להתחה בהילוך הדוק, נראתה כמו מיום שניצה כתחרות נוצות.**" לשון ברמה של סיפורים סוחטי־דמעות של לאשה.

הגברת יגול מתאמצת לאורך ולרוחב כל 204 עמודי ה„רומן" שלה, להמחיש לקורא כי היא בעלת רקע תרבותי, ידע, השכלה וכו', דבר שניתן לאיתור מהיר בקטעים כמו: „**בליל השלג הראשון נולדו דו שישה גורים כעורים ללבה דרייפוס ולכלב אפטרהזי...**" היא מלמדת את הקורא כי יש לה גירסה משלה על המתרחש במישפט דרייפוס. גם גיבוריה של יגול נופחים בדיאלוגים תמליליים „משכיליים" כמו: „**רוב ערב־הסעודית אנאלפאבתית, תהיה כמו כולם. לא תצטרך לכתוב מאומה, רק לזכור — ולספר — כמו שחרזאדה...**" או כמו: „**רק בוודאי היה כמוך. נפיץ היוצא את הגן לשוטט בין עניים, עם קערה של קבצנים...**"

מילבד קטעי ההגות, המאוד לא־מקוריים, שהגברת יגול מעטרת בהם את יצירתה, הרי שהיא מציגה דמויות גברים בנוסח זה: „**קונפייטר היה כריוק ענק בעל חזה מרצק ושרירי ברזל. תלתלי ראשו השחורים התלפלפו כמו גדר תל...**" היא חיה, כנראה, באשלייה, שחוקרי הספרות בדור הזה, או בדור הבא, יעמיקו חדור וחקור בסיפרה ויגלו, להפתעת ה„קונפייטר", שהוא מילת־מפתח שחוקה מימ הפלמ"ח, שאין לה כל עילה להשתלב בספר זה. הגברת יגול היא בעלת משיכה כמעט־אירוטית לדימויים צבאיים מייגעים, בהם היא מרצפת את סיפרה. כמו: „**חודש ימים לאחר נישואיה עמדה נועה במטבח ועירבבה רצועות ספגאטי במים רותחים. איזה אורך. ספגאטי כ־אורך שרוכים של צנחנים...**" אילו היתה הגברת יגול סופרת של ממש, היתה לפחות מדייקת בדימוי ומציינת „שרוכים של נעלי צנחנים".

הגברת יגול מודעת מן הסתם לכך, שבשנות השבעים הפך נושא עדות המזרח לנושא חם בחברה הישראלית, והיא תורמת את חלקה בתיאורים כמו: „**הדיון בקיני־פשע בחברת מהגרים חזק במשלאות סטטיסטיות. כני מהגרים, חשבה בליבה, כני כניהם של מהגרים... המוסדות לשיקום עברייניים תפיסתם מלאה בילידי ארצות ערב. מדוע מכנים אותם, כני המזרח?' ארצות המאגרב שוכנות מערבה לארץ־ישראל...**" לפי מפתח־עדתי זה אין הגברת יגול שואלת מדוע קוראים ל„אשכנזים" אשכנזים, שהרי לא כולם הגיעו מגרמניה — הלא היא אשכנז.

כמו כל ישראלי טוב, מעניקה יגול פרק פריסאי לסיפרה, עם קטעים הנראים כמו הועתקו מספריו של **יוסף מזנדי**: „**ויצאנו לסאן ז'רמן וישבנו בקפה, פלור, ג'וסי, כטין, ואנו שנינו. שתינו כירה ודנו ב,מישהו' של אפלטון...**". גם לא נפקד מקומה של „דייסת שואה" במלל הרצוף הזה, אותו מציגה יגול כך: „**אדון ריפר הפשיל את שרווליו והראה למאיה את המיספר 37961 חרוט בכחול. אני לא יכול להחזיק את היד, אולי ירד המיספר מהפצוע**" " פרק „דור המייסדים" מובא כך: „**ריח הארצו היה ריח נפתלין, ריחה של שנת 1935, השנה בה נדד לארץ־ישראל בפרטיפיקט של תנועת נוער־דוידה...**"

את פרק „יפי הנפש" מבסת יגול ב־מיכתב הממוען אל „**עמוס עוז, קבוצת חולדה**" ובו היא כותבת: „**אני פונה אליך עמוס, משום שהמציאות המתרחשת חשובה בספריך. יתכן ותוכל לעזור לי בהתרת המכוכה של שנת 1968. נדמה לי שהמניעות והציפור כאחד נתפסו לאדישות, ועל החרדים לעורר אותם למציאות...**"

לגברת יגול יש „תוכנית בת עשרה סעיפים" כיצד לעורר את החרדים למציאות — בין הזזינים, בין השיעמומים ובין המילים הנמרחות.

גם מדור „השכול" אינו נפקד מדייסה מילולית זו: „**לאחר השיפוץ בגמל פיר־תפמות, הפליגה, דקר' לאשדוד, כשבביטנה 69 אנשי צוות, כולל 11 קצינים וישראליק ביניהם**".

לסיכום: הנוסחה של יומרה חסרת־מעצורים, ניצול מיכתבים אישיים של סופרים, בת־טובים בכלא צבאי, הגות שדופה, עדות המיזרח, שואה, יפי־נפש ושכול אינם מעניקים להמקפצה זינוק כל־שהו של הגברת יגול לתוך עולמה של הספרות הישראלית. וגרוע מזה. המקפצה אינו מעניק למחברת את הכישורים לטפס אל גבהי ספרות עיתונות־הנשים, הנראים לעומת המקפצה כגבהי ההימאלייה לעומת ים־המלח. כל שנותר הוא לאחל לגברת יגול, כושר יצירה כלשהו בסיפרה הבא, עם חשיפה, כנות, כישרון — ההיפך מה־חאלטורה הספרותית הנוכחית.



מקדמת־מכירות יגול
חאלטורה ספרותית

מבלי שבעלי הדבר מודעים לכך, שתפקידם מצטמצם בהיותם פתיון לספר עמוס־יומרות. אולי קיים, אי־פה אי־שם, בין שורותיו, חומר־גלם לכתיבת רומן של ממש.

המקפצה הוא ניסיון יומרני לחבר טכסט מילולי, שהוא ספק סיפור רכילות ספק ספרות. המחברת דחסה לתוכו את דייסת „יגון האומה", כמה פרסים היסטוריים,

* תלמה יגול — **המקפצה**; הוצאת יתד; 204 עמודים (כריכה רכה).

עיון

אסתרקא

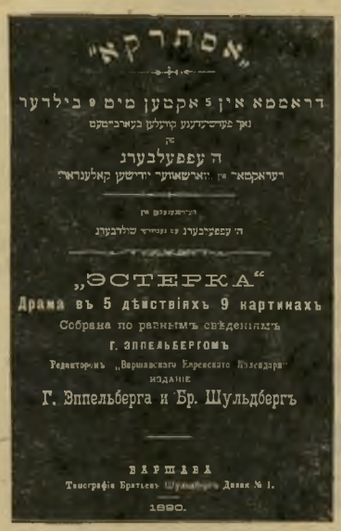
הד"ר **חנא שמרוק** נחשב כיום לחוקר המכובד ביותר במישפחת חוקרי ספרות אידיש הפועלת בישראל. בימים אלה ראה אור פירסומו ספרות אידיש בפולין*. בספר זה קיבץ שמרוק מחקרים ועיונים המנסים להתחקות על שורשיה של ספרות זו, שהיא בבחינת ספרות־אחות לספרות העברית. אחד מעיסוקיו העיקריים נוגע למהות היחסים שבין ספרות האידיש לספרות הפולנית, מראשיתה ועד למאה העשרים.

הפרק הראשון של הספר מביא „קווים לדמותה של ספרות אידיש בפולין וכליטה עד גזירות ת"ח ות"ש, ובהמשך תיאור הסיפורים של **ר' אדם בעז שם** וגיבוריהם השונים בנוסחאות ספר שבחי הבעל שם טוב, הנוסחאות המזרח־אירופיות השונות של צאינה וראינה, תרגום משלי **מנדל לפרן** ועוד.

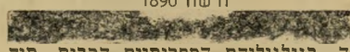
הפרק המרתק ביותר בספר זה הוא החלק השלישי — „המגעים בין הספרות הפולנית לבין ספרות אידיש" מביא את גילגולי סיפור אסתרקא וקאזימיר הגדול מלך פולין. הבסיס לפרק זה הוא מחזהו של המשורר **אהרון ציטלין**, אסתרקא, שמחברו הגדירו כ„מיסטריה יהודית־פולנית" ובה, כהגדרת שמרוק: „**הופגשו פנים אל פנים הצללים של אדם מיצקביץ' ושל י"ל פרץ...**"

הדראמה מתבססת על אגדה על המלך הפולני מן המאה ה־14 ואהובתו היהודיה. האגדה מספרת כיצד ניהל המלך הפולני יחסים שמחוץ לנישואים עם יהודיה בשם אסתרקא, בתו של חייט מאופוצ'ינו. מיחסים אלה נולדו לאסתרקא ולמלך שני בנים, פלקה וניימיירה, ובת או שתי בנות. הבנים זכו בהענקות מטעם אביהם המלך והתחנכו ברוח הדת הנוצרית. הבת או הבנות נשארו ביהדותן בהסכמתו של קאזימיר הגדול.

חנא שמרוק בוחן וממיין את הגירסאות השונות הקשורות בסיפור זה, על פי מקורות שונים, וביניהם הנוסח היהודי של האגדה, שנמצא בבית־הקברות היהודי בלובלין. שמרוק משווה את הנוסחים הגרמניים, הפולניים והאידיים של סיפור אגדה



„אסתרקא" — מהדורה ראשונה
ורשה 1890



זה, בגילגוליהם הספרותיים הרבים, תוך הוספת הערות והארות.

ספרו של שמרוק חושף בעיני הקורא הישראלי של היום עוד פרק באותו עולם קסום ונכחד של ספרות אידיש, ההולכת ונעלמת, פרק שעשוי לעורר פליאה רבה. שמרוק, שהוא פרופסור לספרות אידיש באוניברסיטת ירושלים, מצרף פנינה מחקרית זו לכתר המחקר של ספרות האידיש.

תיעוד

גנזים

אחת לכמה זמן רואה אור חוברת סטנסיל צנועה, ובה טכסטים, קטעי־מיכתבים, תצלומי־מיכתבים ותמונות של סופרים, משוררים ועסקני־ספרות שהלכו לעולמם. שם החוברת: גנזים.

החוברת ידיעות גנזים 100*, שראתה אור באחרונה, מביאה מיכתבים ושאר פריטי חומר ארכיוני גנוז, שהגיע בעת האחרונה לגנזי אוגדת הסופרים. אין ספק שחוברות גנזים הינן דבר הספרות הממשי והייחיד אשר אוגדת הסופרים מפרסמת בהווה. החומר המתפרסם בה לעיתים, ערכו רב עשרות מונים יותר מאשר החומר המתפרסם בביטאונה של האגודה — מאזניים.

אם להתעלם מהחומר הארכיוני של **ישראל אפרת**, שנפטר באחרונה, והמיועד בחוברת זו בסידרת תצלומים בהם הוא נראה ליד הסופרים **ש"י עגנון, יהודה בורלא, י.ד. ברקוביץ** ואחרים, ובסידרת מיכתבים שלו, הרי שהחומר המייצג את החוקר **א.מ. הברמן** הוא מעולה, כמיכתבו הקצר לבורלא, בו הוא כותב: „**לרבי יהודה בורלא! לרב ספרא**

* **ידיעות גנזים**, הוצאת מכון ביין־ביב־ליוגרפי על שם אשר ברש, תל־אביב.

* חנא שמרוק — **ספרות אידיש בפולין**; הוצאת מגנס; 292 עמודים (כריכה רכה).

ורב שיפרה / שסיפורותנו הפרה, ברכה משמי־שיפרה. כשם שהגיע לגבורות כך יגיע גם למאה ועשרים...״

במדור המוקדש לסופר המנוח **אריעזר שטיינמן**, מתפרסמת סידרה מרתקת של שטיינמן עם **אברהם שלונסקי**, קריקטורות ומיכתבים רבי־ערך. כך גם במדור המוקדש ל**אברהם קריב** שנון העט. הבולט במיכתביו הוא זה שנועד למשוררת המנוחה **לאה גולדברג**, על אודות מאמרה על ספיח ל**ביאליק**, אותו שלחה לקריב. וכן גם מיכתבו לסופרת **דבורה בארון**, אחרי שקרא את סיפה מאמש, בו הוא כותב, בין השאר: ״**איני יודע כתיבה צרופה, כתיבה קדושה, קדושת החיים, קדושת האדם, כשלך. תמורכי לנו סלה...**״

פרק אחר בחוברת מוקדש למזכירה הראשון של אגודת הסופרים, **אברהם ברויטר**, ובו תמונות עם **שאול טשרניחובסקי ואורי צבי גרינברג**. גם המשוררת **יוכבד בת־מרים** מיוצגת במדור של תמונות, ביניהן תמונה עם בתה מהסופר **חיים חזז** ובנה, ומיכתב מרגש ששיגרה למשורר **אברהם שלונסקי** לייובלו. היא כתבו בו, בין השאר: ״**שלונסקי — ליובלו לא בירכתיו, היה לי משונה מאד לקבל אותו. כבעל חשבון, כמסכם סיכומים, כמפויים עם עצמו ועם העולם, ונהנה השניהם יחד...**״

פרק מרגש הוא הפרק המוקדש למשורר **אלכסנדר פן**, אשר נרדף בימי חייו בידי עסקני אגודת הסופרים, ולאחר מיתו זוכה, ומיכתביו ותמונותיו מלוקטות ונאספות בבית טשרניחובסקי. בין התגליות במיכתבי פן, שיר מ־22.3.1934 המוקדש לרחל קטינקא, ״לרחל״ אם תרצה״ *, בו הוא כותב: ״**כלי דעת: למה? כלי שאול: מדוע? / אתע פרע במעגולי. / שרים אדמיע, אצחק... // שנותי דיפרתפי כפתוך הספר — / דפרף והלאה להיכלא... / כל יום שריפה הוא, כל לילה — אפר / כל שחר — קבר חדש בלבי...**״ את השיר הקדיש המשורר ״**לזכר הימים והלילות שבילינו על־יד מיטתה של חנה **...״

מדור תצלומים מרתק הוא זה המוקדש ל**שמואל הוגו ברגמן**, ובו תצלום של ברגמן בנעוריו, כחייל אוסטרי, תצלום של כיתה י״ב של הגימנסיה בפראג



משורר פן
על־יד מיטתה של חנה

מ־1901, תמונת־מחזור בה מצוי תצלומו של תלמיד אחר באותה כיתה, **פראנץ קאפקא**, שהוגו ברגמן היה חברו לילדות וללימודים. מיסמך מרגש נוסף: מיכתבו של ברגמן ל**דויד בן־גוריון**, מ־14 בדצמבר 1958, ובו תשובה לפניית ראש־הממשלה דאז בשאלה ״מיהו יהודי״, אותה היפנה לרבנים, מלומדים, סופרים ואנשי־רוח שונים בארץ ובעולם. ברגמן השיב, בין השאר, למרות היותו יהודי מאמין: ״**אפשר ליותר על רישום הדת בכלל...**״

פריט אחרון בידיעות גנזים הוא מיכתב של משורר בן תקופת ההשכלה, י״ל **גורדון**, ל**אהרון קמינקא**, ומיכתב אחר של גורדון לר׳ **אברהם מנדל אוסישקין**.

* הכוונה לרחל קטינקא, אמה של חברה טנאי.

** הכוונה לחנה רובינא.

לסיכום: מיפעל חשוב זה, חבל שאינו רואה אור במתכונת מכובדת יותר. וחבל שלא מבטלים את פירסום מאזניים כדי להעביר את משאבי הריק הללו לפירסום שיש בכוחו לרתק את שוחרי הספרות העברית.

סוציולוגיה

„המנוחשלים״

הקיטוב המתחולל בחברה הישראלית באחרונה, קיטוב שהגיע לשיאו בהקמתן של הרבה רשימות בעלות גוון עדתי, הוא תוצאה של מישגים מזה שנות דור בתהליך עיצובה של החברה הישראלית.

ספר מרתק אשר ראה אור החודש, והמתמקד בקיטוב זה, הוא הספר ...לא נחשלים אלא מנוחשלים, מאת **שלמה סבירסקי***. כותרת המישנה שלו היא מזרחים ואשכנזים בישראל: ניתוח סוציולוגי ושיחות עם פעילים ופעילות. כבר בדברי הפתיחה מגדיר סבירסקי את מטרת סיפרו־מחקרו: ״**לתרום להערכה מחדש של הגורמים לאי־השוויון השורר בישראל בין מזרחיים לאשכנזים, ולבחינה מחדש של הדרכים לשינוי המצב. בספר שלושה חלקים: בחלק הראשון ניתוח סוציולוגי של אי־השוויון בין העדות; בחלק השני שיחות עם עשרות פעילים ופעילות מזרחיים בנושאי אי־השיוויון הּ עדתי בארץ; בחלק השלישי דיון באלטרנטיבות לשינוי המצב...**״

פרקי הספר הראשונים כתובים בלשון הברורה לכל קורא, ולא בלשון של מו־נחים מקצועיים בסוציולוגיה. רק הפרק הרביעי נעזר בלשון מקצועית של הסוציולוגיה. כותרת החלק הראשון היא ״חלוקת העבודה העדתית בישראל״. הּ נושא הראשון בו הוא ״סוציולוגיה ו־השאלה העדתית״. הנושא השני הוא ״הפיתוח הכלכלי של ישראל והתהוות חלוקת העבודה העדתית״, בו מציג סבירסקי טיעונים מבוססים למדי, כמו: ״**העולים המזרחיים שלאחר קום המדינה היוו חלק אינטגראלי של תהליך הפיתוח המואץ של הכלכלה הישראלית, אשר היווה מעבר מכלכלת היאחזות ראשונית לכלכלה המשולבת כאופן משמעותי בחלוקת העבודה הבינלאומית, דהיינו, המזרחיים נטלו חלק אינטגראלי בהפיכתו של המשק הישראלי למשק ׳מודרני לכל דבר׳... עקב צירוף מיספר גורמים אותם נמנה להלן, היוו המזרחיים בתהליך הפיתוח הנ״ל כוח עבודה זול יחסית, נייד יחסית וניתן בממידה רבה למניפולציה...**״ סבירסקי מביא בפרקי־מישנה את משמעות טיעוניו: ״עבודה שכירה״; ״פיתוח תשתית״; ״התפתחות מוסדות השליטה״; ״שירותי מימשל, חינוך ורווחה״ ועוד.

את פרק ביטולה של העלייה מארצות המזרח לאחר קום המדינה באמצעות הּ שילטון, מבסס סבירסקי בציטוט מתוך נאום אותו נשא ראש־הממשלה הראשון, **דויד בן־גוריון**, בפני הפיקוד הבכיר של צה״ל: ״**חלק גדול של העולים כאים אלינו ללא ידיעת אלפבית־כתב, ללא סימון של חינוך יהודי או אנושי. שניים גרמו לכך: הזמן והמקום. הם ילידי תקופת חורכן והרס בעולם, תקופת מילחמות־העולם ויריחה חומרית ורוחנית הכרוכה בחורבנות מוסדות תבל, והם יוצאי ארצות חשוכות, נידחות ומרוכאות... הּ קליטה הרוחנית של עלייה זו, מיוזגה ועיצובה, הפיכת אבק־אדם זה לאומה תרבותית, יוצרת, עצמאית ונושאת חזון — היא מלאכה לא קלה, וקשייה אינם קטנים מקשיי הקליטה המשקית. נדרש מאמץ אדיר, מוסדי וחינוכי, מאמץ מלווה אהבה עמוקה ומסורה לאיחוד נידחים אלה, להנחיל להם את נכסי האומה ועריכיה, לנטוע גלויות מרוחקות ועשוקות אלה בתוך חברתנו, תרבותנו, לשונו ויצירתנו, לא כגומלי חסדים — אלא כשותפי גורל...**״ הנחת היסוד של בן־גוריון, כי העולים האלה הינם בבחינת ״אבק אדם״, בעוד המורשת התרבותית שהוא הביא עימו ממזרח־אירופה הוא ההיפך, היא השורש התרבותי של המרירות המוצדקת השוררת כיום בין בני עדות המזרח. במילים אחרות: בן־גוריון, בהשקפתו העקרונית, אותה חיקו כלי המישטר השונים בשנות ה־50׳ ובראשית שנות ה־60׳, הוא זה אשר יצר את חומר הנפץ החברתי תרבותי.

פרק אחר הוא ״מאפיינים מרכזיים של מערכת היחסים בין מזרחיים ואשכנזים כיום״, בו מגדיר סבירסקי תמונת־מצב של ההווה, באמצעות פרקים כמו ״התפלגות תעסוקתית עדתית״ ו״בידול אקולוגי״, בו הוא כותב: ״**הדפוס הברור ביותר של הבידול הוא זה הקיים בין הערים הגדולות לבין עיירות־הפיתוח, הממוקמות בעיקר באזורים פריפריים. מרבית האשכנזים מתגוררים בערים הגדולות ואילו המזרחיים מהווים את רוב האוכלוסיה בעיירות־פיתוח...**״

בפרק ״על משמעותה של עדתיות״ דן סבירסקי בשאלות כמו: ״העדתיות כשאלה של תרבות״; ״העדתיות כשאלה של זהות״; ״גישת ההווה כתרבות״; ״העדתיות כשיטת והתודעה המעמדית״ ועוד.

החלק השני של הספר — שיח פעילים ופעילות — מבוסס על סידרת ראיונות מרתקים, בעלי אופי תעודי, שעולים לעיתים באיכותם על כל שיוצרת הספרות הישראלית בתווה, ובו מועלים נושאים כמו: ״תחושת אפלייה וקיפוח״; ״תחושת השתייכות לקולקטיב נשלט״; ״תחושה של הישלטות כלכלית״; ״תחושה של הישלטות תרבותית״; ״מהו מזרחי?״ ו״מהו אשכנזי?״ סידרת ראיונות ראשונה נערכה בקריית־שמונה, שנייה בבית־שאן. סידרה אחרת נושאה הוא ״שכונות המצוקה״. הראיון הראשון שבה נערך עם ״ועד שכונה המיועדת לשיקום״, והלאה, עם ״פעיל שכונות ירושלמי״ ועם ״אנשי תיאטרון פעילים בהתיקוות״.

סידרת ראיונות נוספת — מושבים. הּ ראשון שבה הוא ״מושב בחבל תענך״. מדור ראיונות נוסף כותרתו היא ״פועלים עירוניים״. המרואיינים ״יושב־ראש מועצת־פועלים עירונית״; ״פעיל הסתדרות עירונית״; ״ועד עובדים במיפעל הסתדרותי״; ״ועד עובדים של מיפעל איזורי של קיבוצים״, ועוד מייצגים של מעמד העובדים בני עדות המזרח. ענף השירותים מיוצג באמצעות ראיונות עם ״עוזרות בית״. בפרק ״חבורות רחוב״ מרואיינים ״מדריכי ׳חבורות רחוב׳״ בטבריה ובשכונת חליסה בחיפה. פרק נוסף כולל ראיונות עם ״אנשי חינוך״, כמו מורים בבית־ספר תיכון שהם ילידי עיראק וגננת בת להורים תימניים.

תחת הכותרת ״תנועות פוליטיות מזרחיות״ מציין סבירקי, כי ״**מרבית הפוליטיקאים המזרחיים פועלים במיסגרת המיפלגות הממוסדות, שנוסדו על־ידי אשכנזים. אולם בעשור האחרון, לערך, התגבשו שני גופים פוליטיים של מזרחיים: ה׳פנתרים׳ ו׳עודד׳...**״ ולכן פונה סבירסקי לראיונות עם ח״כ **צ׳ארלי ביטון**, עם עוזרו **נעים גיזעדי** ועם ח״כ **סעדיה מרציאנו**, המתארים את מצוקתם העסקנית. בפרק ״אנשי רוח״ מובא ראיון עם סופר יליד־תימן, שהביא לספר זה את כותרתו: ״**אני קורא לזה לא ׳עדות נחשלות׳, אלא ׳עדות מנושחלות׳, זאת אומרת — על־ידי הצד השני! מעצם בריאתם הם לא נשחלים! רבותי, יהדות המזרח כארציותיה השונות היתה בעלת רמה בכל המובנים. ניטול את מרוקו — יש לך בצרפת אלפי פרופסורים וסטודנטים (מרוקאים), בזמן שבארץ לא היה בהתחלה אף סטודנט אחד. אמרו לך מרוקאי סכין?!...**״ וזו השקפת־הנגד, אותה מייצג גם מחבר הספר, כנגד תהליך ״הפיכת אבק־אדם לעם״ של בן־גוריון.

פרק מדהים, על ראייה בעלת אופי גזעני, מובא בעדות הנושאת את הכותרת ״שחקני תיאטרון״. מספר בראיון שחקן קולנוע מפורסם: ״**אחד מתלמידים המוכשרים ביותר שהיו בכיתי־ספר שאני לימדתי — כשהוא בא אלי ואמר לי שהוא הולך להיכחן אצל פינקל, ומה אני חושב? אמרתי לו בדיוק במילים האלה — ואני באמת מאיר כואב לי — אבל ככה חשבתי וככה אמרתי לו: אם אתה הולך אז תעשה כך: תהפוך את ה־ע׳ ל־א׳, את ה־ח׳ ל־כ׳, תתאבר קצת, ולעזאזל — אתה יכול לעשות עם השערות האלה משהו? זה מקורזל מדי׳...**״

החלק השלישי של הספר, ״אלטרנטיבות״, מבהיר את הצורך המיידי ב״הרחבה של שירותי הרווחה״, ודן גם ב״התארגנות פוליטית מזרחית״, ב״יצירת תשתית כלכלית ואירגונית בשליטה מזרחית״ וב״משיקום־שכונות לבניית תשתית״. פרק רב חשיבות הוא הפרק השואל ״מאבק עדתי או מאבק מעמדי?״ סבירסקי מוליך אל הפתרון בסיגנון שמאלי ישראלי חדש, בו הוא חורג קצת מהמדעיות הבדוקה של סיפרו. הוא מעיר כי ״**הטראומה המרכזית בחייו של סעדיה מרציאנו איננה הטראומה שהצמיחה את שליש״ ומתעלם מכך ששל״ש הולידה טראומה בקרב רבים שהאמינו בכנות דרכה.**

סבירסקי מסיים את סיפרו ב״אחרית דבר אישית״, בה הוא כותב, כי ״**לשאלה מה מביא אותי, האשכנזי, לפעול בכיוון זה, יש גם משמעות נוספת — מה מקומי כאשכנזי בתנועה לשינוי מהותי של מצב המזרחיים בישראל. זמן רב התלבטתי בשאלה זאת, מכיוון שאני מאמין שהשינוי חייב להיעשות על־ידי המזרחיים. שינוי שייעשה על־ידי אשכנזים, גם אם ייעשה מתוך מיטב הכוונות, וגם אם ייעשה מתוך אלטרואיזם אמיתי, למען המזרחיים, יהיה עדיין שינוי אשכנזי. תהליך שינוי שמטרתו הסופית היא מצב שבו יחלו המזרחיים את גורלם בידיהם חייב להתחיל — ולא רק להיגמר — ככך שמזרחיים נוטלים את ענייניהם בידיהם...**״ הנחת־יסוד עקרונית, שכותב שורות אלה מזדהה עמה באופן מוחלט.

לסיכום: הספר ...לא נחשלים אלא מנוחשלים הוא מחשובי הספרים שראו אור בישראל בעשור האחרון. ולמרות עיסוקו ה״סוציולוגי״ הרי הוא בעל ערכים העוברים אל הספרות, ערכים שיש בכוחם להעניק לקורא את שהספרות מאמינה שיש בכוחה להנחיל לקוראיה.

בחטף

„יורים ו...״

●● ביימם אלה ראה אור סיפרו של בעל **הטור** יומן בדבר השבוע ואיש השנה בעיתונות של העולם הזה (תשל״ט) **נחום ברנע**, תחת הכותרת יורים ובוכים — על פוליטיקאים, גנרלים, עיתונאים ועוד אוהבי עצמם. כותרת הספר של **ברנע** העלתה את חמתו של הסאטיריקן **קובי גיב**, שהביא **לתשומת־ליבו** של נמר של נייר, כי בגיליון העולם הזה מה־15 ב־דצמבר 1976 (2050) הוא פירסם רשימה סאטירית תחת הכותרת ״יורים ובוכים״ שהביאה את הסיפורים של שני צעירים



מחבר ברנע **טוען גיב**
עיתונאים ועוד אוהבי־עצמם

ישראלים שהם ״יורים ובוכים״. גיב טען כי ברנע גנב ממנו את הכותרת האמורה. פנייה טלפונית אל ברנע עוררה אותו לתגובה הבאה: ״**אני בחיים לא ידעתי שקובי גיב כתב דבר בכותרת כזאת, וגם אם הייתי יודע זה לא היה משנה לי, מאחר ומטבע הלשון ׳יורים ובוכים׳ מקורה בּ־קיבץ ״שיח לוחמים״, שם נעשה בה שימוש ראשון. הביטוי ׳יורים ובוכים׳ רווח מאוד בישראל של שנות ה־60׳ המאוחרות וחופיע בעשרות מאמרים, ביניהם כמה מאמרים שלי. אין ספק שמדובר במטבע לשון רווחת, שלא ידוע כלל מיהו בעל זכות היוצרים עליה...**״

מאת בן עומר

זה היה העולם הזה שלפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, התמקד בחשיפתה של קבוצת הכוח הפוליטית שנקראה באותה עת „נערי בן־גוריון". על חבריה נימנו אחוד אבריאל, מרי קולק, פינחס ספיר, שימעון פרס, יוסף אלמגור וייגאל ידין, ולהם הוקדש המדור „הנדון", מיוחד ומורחב. חליל תותח המשיך בסידרת מאמריו על המתרחש מאחרי מסך החול, ופירסם את הפרק האחרון „זעקי, פלסטין האהובה". תחת הכותרת „שלושה חברים שלא חזרו" הובא סיפורם של דרור לוי, עירא שמואלי ואשר פורת, שנהרגו במסע הרפתקני לפטרה. כתבת־צבע דיווחה על משחתות חיל־הים: „יפו ואילת באות לחיפה". במדור „הסיפור הישראלי הקצרצר" פורסם הסיפור „במתכון", מאת ראובן קריין.

כשער הגיליון: ראש־הממשלה דויד בן־גוריון.



„העולם הזה" 976
תאריך: 28.6.1956

האופציות של דויד בן־גוריון ✶ פחיחת הקאריירה של שימעון פרס ✶ איש ושמו טרייביטש לינקולן

מדיניות

תוכנית כבקשתך

דבר אחד הצליח דויד בן־גוריון להשיג בשעה שסילק את משה שרת: הוא עורר סקרנות עצומה במישרדי־החוץ של כל העולם. כמגידי־עתידות לפני כדורי־הבדולח, ישבו הפקידים הבכירים על דוחים של שירותי המודיעין והביון, וניסו לנחש: מה יעשה בן־גוריון?

שני דברים היו ברורים לכל:

● בן־גוריון, לא ייצא בגלוי למילחמה יזומה, אם כי לא היה מצטער, אולי, לו היו צבאות־ערב מתקיפים עתה את ישראל, לפני שישלימו לעכל את נשקם החדש.

● על בן־גוריון לעשות משהו חותך ודראסטי, שייסמל בעיני אזרחי ישראל את השינוי הגדול שחל עם הרחקת משה שרת.

לב המדינה. הניחושים הרבים ביותר זרמו באפיק הירדן. גם משה שרת לא התנגד לחדש את העבודה בערוץ הירדן בשטח המפורז, אם כי היה זהיר מבן־גוריון בקביעת המועד. עתה מתקבל על הדעת כי ישראל תחדש את העבודה. אולי לאחר הגשת אולטימאטום שיקבע גבול של זמן למאמצי התיווך.

יהיה זה, בלי ספק, תימרון מפוכח. כי כל תגובה ערבית אפשרית תתאים ל־תוכניות קברניטי ישראל:

● אם הערבים לא יגיבו כלל, יהיה זה נצחון של ישראל בעולם ונצחון של בן־גוריון בישראל.

● אם הערבים יגיבו, הרי שהם יהיו בגלוי התוקפנים, ומעצמות המערב לא תצטרכנה לאוץ לעזרתם (כדברי דויד בן־גוריון בנאומו בכנסת: ישראל אינה רו־צה ללחום בחיילים ברטים, אמריקאים או סובייטים, אך תגן על עצמה, וכו').

האפשרות השלישית, שעבד־אל־נאצר שוב יישלח את הפידאיון לנהל זמן־מה מילחמה זעירה בישראל, היתה פחותת ערך לעומת שאיפתם של רוב אזרחי ישראל להפגין את הריבונות הישראלית לגבי מיפעל חיוני, המוקם בלב שטח המדינה.



הרב הצבאי ניזחק לפוליטיקה

בתצלום זה נר־אה הרב הראשי לצה"ל, אלוף־משנה שלמה גורן, משוחח עם מנהיג היהדות הדתית־לאומית, הרב מיימון, במהלך ועידת האיחוד של המזרחי והפועל המזרחי. הרב גורן שאף לנאום בוועידה, אך הדבר נבצר ממנו בשל תפקידו הצבאי, דבר שלא מנע בעדו לחלק לעיתונאים תוכן דבריו.

דיוקן

איש הקשר

פרס (פרסקי) שימעון, (32), נשוי ואב לשני ילדים, המנהל הכללי של מישרד־הביטחון. בניגוד לרוב חברי קבוצת המנהלים, אין הוא רודף פירסומת אישית ומעדיף לפעול מאחרי הקלעים. פרס הוא חולייתהקשר בין האגף האזרחי והלא־אזרחי של הקבוצה (קבוצת נערי בן־גוריון), ותופס על כן עמדת־מפתח במערך הכללי.

יליד ווישניבה בפולין, שבא ארצה כ־ילד, חניך בית־הספר העממי בלפור בתל־אביב, ובית־הספר התיכון למסחר גאולה. חבר גרעין הנוער העובד בקבוצת אלו־מות. שם החל בקאריירה שלו כגיזבר ה־קיבוץ.

פרס משך תשומת־לב כאשר עמד, כמז־כיר כללי של תנועת הנוער העובד, בראש המערכה להשלטת מפא"י בתנועת נוער זו, שהיתה קודם לכן כללית. עבר משם לפעי־לות במנגנון מפא"י, והיה ציר בקונגרס הציוני בבאזל ב־1946, עלה לגדולה ב־הגנה והיה בימי המילחמה אחד האח־ראים לעסקי הרכש.

לאחר קום המדינה התפתחה הקאריירה של פרס במהירות מסחררת, והוא טיפס בהתמדה בסולם מישרד־הביטחון, תחילה כמזכיר, ואחר־כך בראש מישלחת הקניות בארצות־הברית, ומאז 1952 כ:מנהל כללי של המישרד. פרשת ירקוני ופרשיות אח־רות, שהטילו צל על מישרד־הביטחון, התי־פתחו בתקופת כהונתו שם.

כמנהל מישרד־הביטחון פועל שימעון פרס בקשר הדוק ביותר עם שר־הביטחון דויד בן־גוריון ועם הרמטכ"ל משה דיין. מתנגדיו מאשימים אותו בכך שהחדיר למקומות אחראיים במישרד רק אנשים הנאמנים אישית לבן־גוריון, וסילק ותי־קים שאינם נימנים עם חסידי קו זה (בעז־רת זכיונות שונים). בדומה לאחוד אב־ריאל שנוא פרס בחוגים רחבים של צמרת מפא"י, על אף היותו חבר מיפלגה מובהק.

מפלגות

הדרך לחהילה

בבחירות לכנסת השנייה ניהל אפריים דקל את מסע הבחירות של מפא"י ביפו. כאיש ש"י ותיק ידע כיצד לנהל מערכת בחירות. הוא הצליח. וכתמורה קיבל תפ־קיד נאה: מנהל נמל יפו.

בבחירות לכנסת השלישית הוטל על אליעזר שפירא, הבוס של ועד עובדי חב־רת־החשמל, לנהל את מסע הבחירות בתל־אביב. הכישלון של מפא"י היה קטן מן המצופה. כתמורה קיבל שפירא נסיעת חש־תלמות של חצי שנה לאמריקה ומינוי לתפ־קיד של חבר הנהלת חברת־החשמל.

מקור

הגדול במרגלי חבל

טרייביטש לינקולן (יוסף נדבה, הו־צאת שמואל זימזון, 243 עמוד) הוא, לדב־רי המו"ל, „ביוגרפיה רומאנטית... של נו־שא הספור, שהוא לדעתי גדול ההרפת־קנים בכל הדורות — גדול אפילו מ־קונובה".

המקום היה צר ליצחק טרייביש בעיירה ההונגרית פץ': הוא נועד לגדולות יותר. אפילו כל רוזי הקבלה, אותם ידע כבר בגיל עשר, לא עזרו לשלוות נפשו. המת־מיד במיבטא ההונגרי התפקר, עבר לבו־דאפשט, שינה את שמו לאינגנ, ברח משם אחרי הרפתקת־אהבים עם שרה ברנארד המקומית, המיר את דתו, היה לכומר פר־סביטריאני בקנדה בשם איגנציוס תימותי־אוס. ואז הגיע לאנגליה על־מנת לכבשה.

האימפריה הבריטית ממש ציפתה לגי־בור כמוהו. הוא פשט את גלימת הכמו־רה, הוסיף לעצמו את השם לינקולן, נרשם לפארלמנט, ניצח באיזור הבחירה שלו ונכנס לבית־הניבחרים כנציג המיפלגה ה־ליברלית. לויד ג'ורג' וצ'רצ'יל בכבודם ובעצמם שתו את דבריו בצמא, הקשיבו בהתעניינות לכל מוצא פיו.

אחרי שהשתעמם גם שם, קנה לעצמו כמה בארות נפט בגאליציה, התעשר, הת־רושש, נזכר בסיפור המופלא בתנ"ך על המרגלים — בדיוק מה שהרופא רשם בשבילו. הוא נעשה מרגל לטובת הגר־מנים, וגם קצת לטובת האנגלים. משך בחוסים, שכר מרגלות בלונדיות, החיש את מילחמת־העולם הראשונה, היה יותר פון פאפן מפראנץ עצמו.

היטלר? לא שמעתי עליו. אחרי שברח מאנגליה, וגם מאמריקה, חזר לגר־מניה אחרי מילחמת־העולם וגרם אישית להפלתה של ריפובליקת ואיימר. הגה את רעיון הקמת המיפלגה הנאצית. הסתלק משם, עבר לסין, היה יועצו של גנראל סיני. מרגל יפאני. כתן בודהיסטי. הכל.

הקטע מרים הגבות ביותר שבספר, ש־יכול היה להיות עוצר־נשימה אך הוא חסר מתח — הוא כאשר נמצא טרייי־ביטש לינקולן במינכן, אותה בחר הוא כשדה־פעולה להפלת ממשלת ואיימר — ובמרתף הבירה המפורסם מוצג בפניו אדם נמוך בעל עיניים מטורפות.

„יש לי את הכבוד," אומר האיש, „שמי שיקלגרובר — היטלר." שיקלגרובר היט־לר, חזר טרייביטש לינקולן וקימט את מצחו, כמבקש להיזכר בשם, אך מייד ויתר על המאמץ.

אנשים

● שר־החוץ לשעבר **משה שרת,** בהודיעו במסיבת־פרידה לפקידי מישרד־החוץ על תוכניותיו לעתיד: „אהיה חבר־כנסת, אפעל במיפלגה, אעסוק בהסברה ובכתיבה, ועל הכול — אלמד עברית."

● חבר־הכנסת מטעם המיפלגה הפרו־גרסיבית (כיום: ל"ע), **גרישום שוקן,** במאמר על פיטורי שרת: „האם דווקא בימים אלה יש לסתום את הגולל על האפשרות של בדיקה נוקבת, ובלא מורא או משוא פנים, של דעות ותוכניות בעניני ביטחון?"

● חבר־הכנסת מטעם חרות, **אריה בן־אליעזר:** „תחילה (בימי שדה־בוקר) הוכיח שרת שבן־גוריון מיותר. עכשיו מו־כיח בן־גוריון ששרת מיותר. אנו מקווים להוכיח ששניהם מיותרים."

● חבר־הכנסת מטעם אחדות־העבודה, **יגאל אלון,** במוסרו רשמים מסיור בארי־צות־הברית: „אפשר לאסוף מעות מבלי לסחוט דמעות."

● היומון הבריטי החשוב מאנצ'סטר גארדיאן, **במאמר על המצב המדיני ביש־ראל:** „מפא"י היא מיפלגה מזדקנת, קפו־אה, אינה נוטה לאנשים חדשים ואינה נוטה לקבל רעיונות חדשים. היא דומה למיפלגה הסוציאל־דמוקראטית בגרמניה לפני עלות היטלר לשילטון."

החתול זלל את עוגת יום ההולדת בדיוק כשהגיעו הילדים. מה עושים?



פותחים טרופית גדולה.



אשכוליות | ענבים | תפוחים | לימון | תפוזים

טרופית גדולה
אחת
משתיקה
5 שובבים.

תשלובת תבורי

העולם הזה
כ"ב סיוון תשמ"א, 24.6.1981 מיספר 2286 שנה 45 המחיר: 13 שקלים (כולל מ.ע.מ.)



השרים מאשימים אותו

ההדלפה

איך הודלפו סודות ההפצצה של הכור הגרעיני העיראקי